

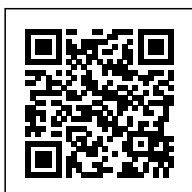

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

9. volební období

254/0

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zástupce předkladatele: ministr financí
Doručeno poslancům: 22. června 2022 v 18:04

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne ... 2022,

kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o dani z přidané hodnoty

Čl. I

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění zákona č. 635/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 124/2005 Sb., zákona č. 215/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 230/2006 Sb., zákona č. 319/2006 Sb., zákona č. 172/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 302/2008 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 489/2009 Sb., zákona č. 120/2010 Sb., zákona č. 199/2010 Sb., zákona č. 47/2011 Sb., zákona č. 370/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 457/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 333/2012 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 502/2012 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 196/2014 Sb., zákona č. 262/2014 Sb., zákona č. 360/2014 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 113/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 243/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 33/2017 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 40/2017 Sb., zákona č. 170/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 371/2017 Sb., zákona č. 283/2018 Sb., zákona č. 6/2019 Sb., zákona č. 80/2019 Sb., zákona č. 256/2019 Sb., zákona č. 283/2020 Sb., zákona č. 299/2020 Sb., zákona č. 343/2020 Sb., zákona č. 527/2020 Sb., zákona č. 609/2020 Sb., zákona č. 284/2021 Sb., zákona č. 355/2021 Sb., zákona č. 363/2021 Sb., zákona č. 371/2021 Sb. a zákona č. 93/2022 Sb., se mění takto:

1. V § 6 odst. 1 se částka „1 000 000 Kč“ nahrazuje částkou „2 000 000 Kč“.

CELEX: 32022D0865

2. V § 8 odst. 2 písm. b) se slova „do členského státu odlišného od“ nahrazují slovem „z“.

CELEX: 32017L2455

3. V § 94 odst. 2 se za text „6e“ vkládají slova „nebo § 6fa“.

4. V § 101g se na konci textu odstavce 1 doplňují slova „; i pokud plátcí povinnost podat kontrolní hlášení podle § 101c nevznikla, sdělí tuto skutečnost v této lhůtě správci daně prostřednictvím kontrolního hlášení“.

5. V § 101g odst. 3 se za slovo „do“ vkládají slova „17 dnů ode dne dodání výzvy podle odstavce 2 do datové schránky nebo do“ a za slova „oznámení výzvy podle odstavce 2“ se vkládají slova „, není-li doručováno do datové schránky,“.
6. V § 101h odst. 1 se na konci textu písmene b) doplňují slova „; to neplatí, pokud plátcí povinnost podat kontrolní hlášení podle § 101c nevznikla“.
7. V § 101h se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:
„(2) Výše pokuty podle odstavce 1 písm. b) až d) je poloviční, pokud je
- a) plátce fyzickou osobou,
 - b) ke dni, ve kterém vznikla povinnost uhradit tuto pokutu, zdaňovacím obdobím plátce kalendářní čtvrtletí, nebo
 - c) plátce společností s ručením omezeným, která má jednoho společníka, přičemž tento společník je fyzickou osobou; pro účely posouzení splnění těchto podmínek je rozhodným dnem
 - 1. první den kalendářního čtvrtletí, ve kterém vznikla povinnost uhradit tuto pokutu, nebo
 - 2. den vzniku této společnosti, pokud tato skutečnost nastane po rozhodném dni podle bodu 1.“.

Dosavadní odstavce 2 až 6 se označují jako odstavce 3 až 7.

8. V § 101h odst. 6 se slova „až 3“ nahrazují slovy „, 3 a 4“.
9. V § 101h odst. 7 se slova „2 a 3“ nahrazují slovy „,3 a 4“.
10. § 101j včetně nadpisu zní:

„§ 101j

Vyloučení vzniku pokuty za nepodání kontrolního hlášení

Povinnost uhradit pokutu nevzniká, pokud v daném kalendářním roce došlo u plátce při podání kontrolního hlášení poprvé k prodlení podle § 101h odst. 1 písm. a) nebo poprvé k prodlení podle § 101h odst. 1 písm. b).“.

11. V § 106 odst. 2 písm. b) bodě 1 a v § 106b odst. 1 písm. a) bodě 1 se částka „1 000 000 Kč“ nahrazuje částkou „2 000 000 Kč“.
12. V § 106b odst. 3 písm. b) se částka „250 000 Kč“ nahrazuje částkou „500 000 Kč“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. V případě rozhodného období podle § 6 odst. 1, § 106 odst. 2 písm. b) bodu 1, § 106b odst. 1 písm. a) bodu 1 a § 106b odst. 3 písm. b) zákona č. 235/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, které skončilo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se splnění podmínky podle § 6 odst. 1, § 106 odst. 2 písm. b) bodu 1, § 106b odst. 1 písm. a) bodu 1 a § 106b odst. 3 písm. b) zákona č. 235/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, posuzuje podle zákona č. 235/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Osoba povinná k dani se dnem 1. ledna 2023 nestane plátcem podle § 6 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, a nemá povinnost podat do 15. prosince 2022 přihlášku k registraci podle § 94 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pokud její obrat podle § 4a zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, přesáhl 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl 2 000 000 Kč
 - a) za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících měsíci prosinec 2022, nebo
 - b) za období předcházející měsíci prosinec 2022, ve kterém byla osobou povinnou k dani, pokud se stala osobou povinnou k dani po 1. prosinci 2021.
3. Osoba podle bodu 2, která podala do dne nabytí účinnosti tohoto ustanovení přihlášku k registraci podle § 94 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se stane plátcem podle § 6 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pouze v případě, že úmysl stát se takovým plátcem potvrdí sdělením správci daně do 15. prosince 2022 nebo do 5 pracovních dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto ustanovení podle toho, který den nastane později.
4. Osoba povinná k dani se dnem 1. února 2023 nestane plátcem podle § 6 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, a nemá povinnost podat do 15 dnů po skončení měsíce prosinec 2022 přihlášku k registraci podle § 94 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pokud její obrat podle § 4a zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, přesáhl 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl 2 000 000 Kč
 - a) za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících měsíci leden 2023, nebo
 - b) za období předcházející měsíci leden 2023, ve kterém byla osobou povinnou k dani, pokud se stala osobou povinnou k dani po 1. lednu 2022.
5. Osoba podle bodu 4, která podala do dne nabytí účinnosti tohoto ustanovení přihlášku k registraci podle § 94 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se stane plátcem podle § 6 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pouze v případě, že úmysl stát se takovým plátcem potvrdí sdělením správci daně do 16. ledna 2023.
6. Byla-li výzva podle § 101g odst. 2 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vydána přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, použije se na okamžik počátku, běh a délku lhůty pro změnu nebo doplnění anebo potvrzení údajů uvedených v kontrolním hlášení § 101g odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
7. Povinnost uhradit pokutu podle § 101h odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, která vznikla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a o které nebylo před tímto dnem pravomocně rozhodnuto platebním výměrem, zaniká dnem nabytí účinnosti tohoto zákona v rozsahu, v jakém by nevznikla

- podle § 101h odst. 1 nebo 2 anebo § 101j zákona č. 235/2004 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
8. Plátce, který má sídlo v tuzemsku a který není skupinou, může do 5 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto ustanovení požádat o zrušení registrace, pokud jeho obrat podle § 4a zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, přesáhl 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl 2 000 000 Kč
 - a) za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících dni nabytí účinnosti tohoto ustanovení, nebo
 - b) za období předcházející kalendářnímu měsíci nabytí účinnosti tohoto ustanovení, ve kterém byl osobou povinnou k dani, pokud se stal osobou povinnou k dani po prvním dni dvanáctého kalendářního měsíce bezprostředně předcházejícího dni nabytí účinnosti tohoto ustanovení.
 9. Plátce podle § 6b nebo § 6e zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, může do 5 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto ustanovení požádat o zrušení registrace, pokud jeho obrat podle § 4a zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, přesáhl 250 000 Kč, ale nepřesáhl 500 000 Kč
 - a) za 3 po sobě jdoucí kalendářní měsíce bezprostředně předcházející dni nabytí účinnosti tohoto ustanovení, nebo
 - b) za období předcházející dni nabytí účinnosti tohoto ustanovení, ve kterém byl osobou povinnou k dani, pokud se stal osobou povinnou k dani po prvním dni třetího kalendářního měsíce bezprostředně předcházejícího dni nabytí účinnosti tohoto ustanovení.
 10. Plátce, který podle bodu 8 nebo 9 podal žádost o zrušení registrace, přestává být plátcem dnem následujícím po dni oznámení rozhodnutí, kterým je mu zrušena registrace, nejdříve však dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o daních z příjmů

Čl. III

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 18/1997 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 129/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 170/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 3/2000 Sb., zákona č. 17/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 72/2000 Sb., zákona č. 100/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 340/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 117/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 239/2001 Sb., zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 50/2002 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 210/2002 Sb., zákona č. 260/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 575/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 19/2004 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 280/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 360/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 676/2004 Sb., zákona č. 179/2005 Sb.,

zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 530/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 223/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 67/2007 Sb., zákona č. 159/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 482/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 216/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 289/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 304/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 199/2010 Sb., zákona č. 346/2010 Sb., zákona č. 348/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 119/2011 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 353/2011 Sb., zákona č. 355/2011 Sb., zákona č. 370/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 466/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 192/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 428/2012 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 44/2013 Sb., zákona č. 80/2013 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 160/2013 Sb., zákona č. 215/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 162/2014 Sb., zákona č. 247/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 84/2015 Sb., zákona č. 127/2015 Sb., zákona č. 221/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 105/2016 Sb., zákona č. 113/2016 Sb., zákona č. 125/2016 Sb., zákona č. 148/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 271/2016 Sb., zákona č. 321/2016 Sb., zákona č. 454/2016 Sb., zákona č. 170/2017 Sb., zákona č. 200/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 246/2017 Sb., zákona č. 254/2017 Sb., zákona č. 293/2017 Sb., zákona č. 306/2018 Sb., zákona č. 32/2019 Sb., zákona č. 80/2019 Sb., zákona č. 125/2019 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 303/2019 Sb., zákona č. 364/2019 Sb., zákona č. 299/2020 Sb., zákona č. 343/2020 Sb., zákona č. 386/2020 Sb., zákona č. 450/2020 Sb., zákona č. 540/2020 Sb., zákona č. 543/2020 Sb., zákona č. 588/2020 Sb., zákona č. 609/2020 Sb., zákona č. 39/2021 Sb., zákona č. 251/2021 Sb., zákona č. 284/2021 Sb., zákona č. 285/2021 Sb., zákona č. 286/2021 Sb., zákona č. 297/2021 Sb., zákona č. 324/2021 Sb., zákona č. 329/2021 Sb., zákona č. 353/2021 Sb., zákona č. 142/2022 Sb. a zákona č. .../2022 Sb., se mění takto:

1. V § 2a odst. 1 písm. b) úvodní části ustanovení se slova „neměl příjmy ze samostatné činnosti převyšující 1 000 000 Kč, pokud se nejedná o“ nahrazují slovy „nepřesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu,“ a body 1 až 3 se zrušují.
2. V § 2a odst. 1 písm. d) se za slova „daně oznámení o vstupu do paušálního režimu“ vkládají slova „, ve kterém si zvolí pásmo paušálního režimu,“.
3. V § 2a odst. 2 se na konci textu písmene b) doplňují slova „a nevykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti“.
4. V § 2a odst. 2 se písmeno c) zrušuje.

Dosavadní písmeno d) se označuje jako písmeno c).

5. V § 2a odst. 2 písm. c) se bod 1 zrušuje.

Dosavadní body 2 až 5 se označují jako body 1 až 4.

6. V § 2a odst. 2 písm. c) bodě 4 se slova „2 až 4“ nahrazují slovy „1 až 3“ a částka „15 000 Kč“ se nahrazuje částkou „25 000 Kč“.

7. V § 2a se za odstavce 2 vkládají nové odstavce 3 až 6, které znějí:

„(3) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu z důvodu, že přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a ve stejném zdaňovacím období tuto činnost znovu zahajuje, je poplatníkem ve stejném pásmu paušálního režimu jako před přerušением této činnosti od prvního dne kalendářního měsíce, ve kterém tuto činnost znovu zahajuje.

(4) Zvolené pásmo paušálního režimu se změní od prvního dne zdaňovacího období na

- a) nově zvolené pásmo paušálního režimu, pokud poplatník v paušálním režimu
 1. ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím tomuto zdaňovacímu období nepřesáhl rozhodné příjmy pro nově zvolené pásmo paušálního režimu a
 2. podá správci daně oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu, nebo
- b) pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně za zdaňovací období bezprostředně předcházející tomuto zdaňovacímu období, pokud poplatník v paušálním režimu
 1. ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím tomuto zdaňovacímu období nepřesáhl rozhodné příjmy pro toto pásmo,
 2. podá správci daně oznámení o jiné výši paušální daně na její vyšší výši z důvodu, že přesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím tomuto zdaňovacímu období, a
 3. pásmo paušálního režimu se nezměnilo podle písmene a).

(5) Rozhodnými příjmy pro

- a) první pásmo paušálního režimu jsou příjmy ze samostatné činnosti do výše
 1. 1 000 000 Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti plynou,
 2. 1 500 000 Kč, pokud alespoň 75 % příjmů ze samostatné činnosti poplatníka tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů nebo 60 % z příjmů, a
 3. 2 000 000 Kč, pokud alespoň 75 % příjmů ze samostatné činnosti poplatníka tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů,
- b) druhé pásmo paušálního režimu jsou příjmy ze samostatné činnosti do výše
 1. 1 500 000 Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti plynou, a
 2. 2 000 000 Kč, pokud alespoň 75 % příjmů ze samostatné činnosti poplatníka tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů nebo 60 % z příjmů, a
- c) třetí pásmo paušálního režimu jsou příjmy ze samostatné činnosti do výše 2 000 000 Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti plynou.

(6) Pro účely odstavce 5 se za příjmy ze samostatné činnosti nepovažují

- a) příjmy od daně osvobozené,
- b) příjmy, které nejsou předmětem daně, a
- c) příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.“

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 7 a 8.

8. V § 2a odst. 8 písm. a) bod 1 zní:

„1. přesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu, ledaže je jeho daň rovna paušální dani,“.

9. V § 4a se na konci písmene p) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno q), které zní:

„q) z nabytí spoluvlastnického podílu na nemovité věci od obce nebo od poplatníka, jehož je obec členem nebo zřizovatelem, pokud

1. na výstavbu této nemovité věci byla v období od roku 1995 do roku 2007 získána dotace ze státního rozpočtu prostřednictvím programu podporujícího výstavbu nájemních bytů a technické infrastruktury nebo ze Státního fondu rozvoje bydlení podle nařízení vlády č. 481/2000 Sb., o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou dotace ke krytí části nákladů spojených s výstavbou bytů, ve znění pozdějších předpisů, a
2. převod této nemovité věci na jinou osobu byl po stanovenou dobu zakázán podmínkami poskytnutí dotace podle bodu 1 a jedná se o první převod po uplynutí této doby s tím, že tento převod slouží k tomu, aby tato nemovitá věc byla ve vlastnictví fyzické osoby.“.

10. V § 6 se na konci odstavce 9 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno w), které zní:

„w) zvláštní odměna za výkon funkce člena okrskové volební komise a člena zvláštní okrskové volební komise.“.

11. V § 7a odst. 1 písmeno a) zní:

„a) rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu

1. nepřesáhl, nebo
2. přesáhl, ale nepřesáhl rozhodné příjmy pro vyšší pásmo paušálního režimu a podá správci daně oznámení o jiné výši paušální daně na její výši odpovídající tomuto pásmu paušálního režimu,“.

12. V § 7a odst. 1 se za písmeno a) vkládá nové písmeno b), které zní:

„b) vedle rozhodných příjmů má pouze

1. příjmy od daně osvobozené,
2. příjmy, které nejsou předmětem daně,
3. příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, a
4. příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 1 až 3 a pokud celková výše těchto příjmů nepřesahuje 25 000 Kč,“.

Dosavadní písmena b) a c) se označují jako písmena c) a d).

13. V § 7a odst. 2 úvodní části ustanovení se za slovo „že“ vkládají slova „ukončil nebo“.

14. V § 7a odst. 2 písmeno c) zní:

„c) do konce lhůty pro podání daňového přiznání za toto zdaňovací období

1. zahájí činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nebo
2. nezahájí činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nevede účetnictví a úhrn položek, o které by zvyšoval rozdíl mezi příjmy a výdaji, kdyby v tomto zdaňovacím období vedl daňovou evidenci, a příjmů ze samostatné činnosti nepřesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu nebo pro vyšší pásmo paušálního režimu, pokud podá správci daně oznámení o jiné výši paušální daně na její výši odpovídající tomuto pásmu paušálního režimu.“.

15. V § 7a odst. 3 se za slovo „ukončil“ vkládají slova „nebo přerušil“.

16. V § 7a se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Pro účely odstavců 1 a 2 se za příjem ze samostatné činnosti považuje také příjem z úplatného převodu nebo nájmu majetku, který byl v posledním předcházejícím zdaňovacím období, za které nebyla daň poplatníka rovna paušální dani a za které poplatník neuplatňoval výdaje procentem z příjmů, zařazen v obchodním majetku.“.

Dosavadní odstavce 4 až 6 se označují jako odstavce 5 až 7.

17. V § 7a odstavec 6 zní:

„(6) Paušální daň činí součin počtu kalendářních měsíců zdaňovacího období, ve kterých byl poplatník v paušálním režimu, a zálohy na daň pro

- a) zvolené pásmo paušálního režimu, nebo
- b) pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně v případě, že poplatník podá oznámení o jiné výši paušální daně správci daně a jeho příjmy v tomto zdaňovacím období nepřesáhly rozhodné příjmy pro toto pásmo paušálního režimu.“.

18. V § 7a se doplňuje odstavec 8, který zní:

„(8) Poplatník v paušálním režimu, který má příjmy ze samostatné činnosti, ke kterým lze uplatnit výdaje procentem z příjmů v různé výši, vede záznamy o příjmech ze samostatné činnosti pro účely prokázání výše rozhodných příjmů pro zvolené pásmo paušálního režimu.“.

19. V § 19b se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno g), které zní:

„g) příjem z nabytí spoluvlastnického podílu na nemovité věci od obce nebo od poplatníka, jehož je obec členem nebo zřizovatelem, pokud

1. na výstavbu této nemovité věci byla v období od roku 1995 do roku 2007 získána dotace ze státního rozpočtu prostřednictvím programu podporujícího výstavbu nájemních bytů a technické infrastruktury nebo ze Státního fondu rozvoje bydlení podle nařízení vlády č. 481/2000 Sb., o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou dotace ke krytí části nákladů spojených s výstavbou bytů, ve znění pozdějších předpisů, a
2. převod této nemovité věci na jinou osobu byl po stanovenou dobu zakázán podmínkami poskytnutí dotace podle bodu 1 a jedná se o první převod po uplynutí této

doby s tím, že tento převod slouží k tomu, aby tato nemovitá věc byla ve vlastnictví bytového družstva nebo fyzické osoby.“.

20. V § 23 odst. 8 závěrečné části ustanovení se věta poslední zrušuje.

21. V § 30a odst. 1 a 2 se číslo „2021“ nahrazuje číslem „2023“.

22. Za § 30c se vkládá nový § 30d, který včetně nadpisu zní:

„§ 30d

Nemovitá kulturní památka

(1) Nemovitá věc, která byla kulturní památkou podle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, ve znění účinném ke dni 31. prosince 1987, nebyla k 31. prosinci 1987 zapsaná do státního seznamu kulturních památek a nebyla prohlášena za kulturní památku podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, se pro účely daní z příjmů považuje za nemovitou kulturní památku, a to i ve zdaňovacích obdobích nebo obdobích, za která se podává daňové přiznání, započatých přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. To neplatí, je-li taková nemovitá věc nabyta ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, započatých od 1. ledna 2022 jiným způsobem než způsobem podle § 30 odst. 10.

(2) Poplatník může v prvním zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, započatých od 1. ledna 2022 rozhodnout, že nemovitá věc podle odstavce 1 věty první není od tohoto období pro účely daní z příjmů považována za nemovitou kulturní památku; v takovém případě se

- a) v daném období výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji
 1. zvýší o úhrn odpisů, které byly uplatněny jím nebo poplatníkem, od kterého byla nemovitá věc nabyta některým ze způsobů podle § 30 odst. 10, jako výdaj ve zdaňovacích obdobích a obdobích, za která se podává daňové přiznání, předcházejících danému období, a
 2. sníží o úhrn odpisů, které by v obdobích podle bodu 1 mohly být uplatněny, kdyby věc nebyla považována za nemovitou kulturní památku,
- b) od daného období pro účely daní z příjmů zachází s takovou nemovitou věcí, jako by od 1. ledna 1988 nebyla nemovitou kulturní památkou, a
- c) pro účely určení zůstatkové ceny se za celkovou výši odpisů stanovených podle § 26 a § 30 až 32 ve zdaňovacích obdobích a obdobích, za která se podává daňové přiznání, předcházejících danému období považuje úhrn odpisů, o které byl podle písmene a) bodu 2 snížen výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji.

(3) Pokud poplatník postupoval ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, započatých před 1. lednem 2022 tak, jako by nemovitá věc podle odstavce 1 věty první nebyla nemovitou kulturní památkou, odstavec 1 věty první se nepoužije; v takovém případě poplatník nesmí uplatnit jako výdaj odpisy tak, aby v úhrnné výši přesahovaly vstupní cenu nebo zvýšenou vstupní cenu.“.

23. V § 34g se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) Pokud ve zdaňovacím období započatém od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021 nebyla splněna podmínka doby použití majetku pro odborné vzdělávání podle odstavce 1, považuje se za splněnou. Počet zdaňovacích období, po která musí být podle odstavce 1 tato podmínka splněna, se v takovém případě prodlužuje o počet zdaňovacích období, ve kterých je považována za splněnou podle věty první.“.

24. V § 38b se částka „15 000 Kč“ nahrazuje částkou „25 000 Kč“.

25. V § 38da odst. 4 se za slovo „zástupce“ vkládá slovo „zpřístupněnu“, slova „mu byla zřízena“ se nahrazují slovy „se zřizuje“ a na konci textu odstavce se doplňují slova „; při tom se nepřihlíží k datové schránce fyzické osoby podle zákona upravujícího elektronické úkony a autorizovanou konverzi dokumentů, kterou lze zneprístupnit na žádost“.

26. V § 38g odst. 1 se částka „15 000 Kč“ nahrazuje částkou „25 000 Kč“.

27. V § 38g odst. 2 se částka „6 000 Kč“ nahrazuje částkou „10 000 Kč“.

28. V § 38lc se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu z důvodu, že přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a ve stejném zdaňovacím období tuto činnost znovu zahajuje, podá oznámení o vstupu do paušálního režimu do dne zahájení této činnosti.“.

Dosavadní odstavce 3 až 6 se označují jako odstavce 4 až 7.

29. V § 38lc odst. 7 se slova „nebo 2“ nahrazují slovy „, 2 nebo 3“.

30. Na konci nadpisu § 38ld se doplňují slova „**při vstupu do paušálního režimu**“.

31. V § 38ld odst. 2 se číslo „3“ nahrazuje číslem „4“.

32. V § 38ld odst. 3 se slova „příslušné okresní“ nahrazují slovem „České“.

33. Za § 38ld se vkládají nové § 38lda a 38ldb, které včetně nadpisů znějí:

„§ 38lda

Oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu

(1) Oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu může poplatník v paušálním režimu podat správci daně do desátého dne zdaňovacího období, od kterého mění zvolené pásmo paušálního režimu.

(2) V oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu je poplatník povinen kromě obecných náležitostí podání uvést

- a) zdaňovací období, od kterého mění zvolené pásmo paušálního režimu, a
- b) nově zvolené pásmo paušálního režimu.

(3) Oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu podané po lhůtě podle odstavce 1 je neúčinné. Tuto lhůtu nelze navrátit v předešlý stav.

§ 38ldb

Oznámení o jiné výši paušální daně

(1) Oznámení o jiné výši paušální daně může poplatník v paušálním režimu podat správci daně do desátého dne zdaňovacího období bezprostředně následujícího po zdaňovacím období, ve kterém nepřesáhl rozhodné příjmy pro jiné než zvolené pásmo paušálního režimu.

(2) V oznámení o jiné výši paušální daně je poplatník povinen kromě obecných náležitostí podání uvést

- a) zdaňovací období, za které má být paušální daň v jiné výši,
- b) pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně a
- c) skutečnost, zda překročil rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu.

(3) Oznámení o jiné výši paušální daně podané po lhůtě podle odstavce 1 je neúčinné. Tuto lhůtu nelze navrátit v předešlý stav.“.

34. § 38lf včetně nadpisu zní:

„§ 38lf

Oznámení o nesplnění podmínek v paušálním režimu

(1) Poplatník daně z příjmů fyzických osob oznámí správci daně nesplnění podmínek pro

- a) to, aby se stal poplatníkem v paušálním režimu,
- b) nově zvolené pásmo paušálního režimu,
- c) jinou výši paušální daně.

(2) Poplatník daně z příjmů fyzických osob oznámí nesplnění podmínek uvedených v odstavci 1 včetně důvodu, pro který podmínky nesplňoval, správci daně do 15 dnů ode dne, ve kterém toto nesplnění zjistil.

(3) Zjistí-li správce daně nesplnění podmínek uvedených v odstavci 1 u poplatníka daně z příjmů fyzických osob, učiní o tomto zjištění úřední záznam a poplatníka vhodným způsobem vyrozumí o tomto zjištění včetně důvodu, pro který podmínky nesplňoval, a o následcích tohoto nesplnění.“.

35. Za § 38lg se vkládá nový § 38lga, který včetně nadpisu zní:

„§ 38lga

Společné oznámení při ukončení paušálního režimu

(1) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu z důvodu, že přestal být osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona

upravujícího důchodové pojištění nebo podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, může společně s oznámením o ukončení paušálního režimu správci daně učinit podání obsahující údaje požadované v oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo v oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění.

(2) Správce daně do 5 pracovních dnů ode dne, kdy poplatník učinil podání podle odstavce 1, předá v elektronické podobě údaje podle odstavce 1 České správě sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění.

(3) Na předání údajů podle odstavce 2 se hledí jako na podání oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, která učinil poplatník.“

36. V § 38lk odst. 1 větě první se za slovo „zálohy“ vkládají slova „pro zvolené pásmo paušálního režimu“.

37. V § 38lk odstavec 7 zní:

- „(7) Záloha poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů činí
- a) 100 Kč pro první pásmo paušálního režimu,
 - b) 4 963 Kč pro druhé pásmo paušálního režimu a
 - c) 9 320 Kč pro třetí pásmo paušálního režimu.“

38. V § 38lm odst. 1 úvodní části ustanovení se za slovo „neplatí“ vkládají slova „pro přeplatek ve výši, ve které nemůže zaniknout podle odstavce 2“.

39. V § 38lm odstavec 2 zní:

„(2) Přeplatek na společném osobním daňovém účtu za zdaňovací období, za které daň poplatníka není rovna paušální dani, zaniká ve výši plateb, které byly převedeny na centrální účet České správy sociálního zabezpečení a na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění. To neplatí pro poplatníka, který za toto období nemá povinnost ani možnost podat přehled příjmů a výdajů podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti nebo přehled o daňovém základu podle zákona upravujícího pojistné na veřejné zdravotní pojištění.“

40. V § 38lm se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Vratitelný přeplatek na společném osobním daňovém účtu nevzniká ve výši přeplatku, ve které může zaniknout podle odstavce 2.“

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

41. V § 38lm odst. 4 písm. a) se za slova „paušální zálohy“ vkládají slova „pro první pásmo paušálního režimu“.

Čl. IV

Přechodná ustanovení

1. Pro daňové povinnosti u daně z příjmů za zdaňovací období započatá přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i pro práva a povinnosti s nimi související se použije zákon č. 586/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Na poplatníka, který byl poplatníkem v paušálním režimu k 31. prosinci 2022 a nepřestal jím být uplynutím 31. prosince 2022, se hledí, jako by k 1. lednu 2023 zvolil první pásmo paušálního režimu, pokud nepodá oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu pro zdaňovací období kalendářního roku 2023.
3. Poplatník, který podal žádost o zrušení registrace k dani z přidané hodnoty podle čl. II bodu 8 nebo 9 a kterému nebylo oznámeno rozhodnutí, kterým je mu zrušena registrace, do 31. prosince 2022, se pro účely paušálního režimu od 1. ledna 2023 nepovažuje za plátce daně z přidané hodnoty, pokud je poplatníkovi oznámeno rozhodnutí, kterým mu je zrušena registrace, do 16. ledna 2023.
4. Ustanovení § 4a písm. q) a § 19b odst. 1 písm. g) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije i na bezúplatný příjem vzniklý přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
5. Ustanovení § 7a odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, lze použít již pro zdaňovací období roku 2022.
6. Ustanovení § 7a odst. 4 a § 23 odst. 8 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí již pro zdaňovací období roku 2022.
7. Na hmotný majetek zařazený v odpisové skupině 1 a 2 podle přílohy č. 1 k zákonu č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a pořízený od 1. ledna 2022 lze od 1. ledna 2022 použít zákon č. 586/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
8. Povinnost uhradit pokutu za nesplnění povinnosti nepeněžité povahy v případě nesplnění povinnosti podle § 38da odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, která vznikla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a o které nebylo před tímto dnem pravomocně rozhodnuto platebním výměrem, zaniká dnem nabytí účinnosti tohoto zákona v rozsahu, v jakém by nevznikla podle zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Čl. V

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 590/1992 Sb., zákona č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 93/1998 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 133/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 411/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 265/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 518/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 453/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 167/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004

Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 24/2006 Sb., zákona č. 70/2006 Sb., zákona č. 81/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 405/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 152/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 177/2011 Sb., zákona č. 180/2011 Sb., zákona č. 220/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 367/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 274/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 313/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 136/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 251/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 317/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 137/2016 Sb., zákona č. 190/2016 Sb., zákona č. 213/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 99/2017 Sb., zákona č. 148/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 195/2017 Sb., zákona č. 203/2017 Sb., zákona č. 259/2017 Sb., zákona č. 310/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 335/2018 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 164/2019 Sb., zákona č. 228/2019 Sb., zákona č. 315/2019 Sb., zákona č. 255/2020 Sb., zákona č. 540/2020 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 270/2021 Sb., zákona č. 323/2021 Sb. a zákona č. 330/2021 Sb., se mění takto:

1. V § 48 odst. 4 větě první se slova „osmého dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci“ nahrazují slovy „15 dnů ode dne“.
2. V § 48d odst. 1 se věta druhá nahrazuje větou „Osoba samostatně výdělečně činná může hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) nebo b) učinit České správě sociálního zabezpečení prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu nebo s oznámením o ukončení paušálního režimu; povinnost učinit tato hlášení u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení se v tomto případě považuje za splněnou.“.
3. V § 120a větě první se za slovo „úřadu“ vkládají slova „nebo orgánu Finanční správy České republiky“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Čl. VI

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 113/1997 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 437/2003 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 153/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 11/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 190/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 99/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 259/2017 Sb., zákona č. 310/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 32/2019 Sb., zákona č. 315/2019 Sb., zákona č. 255/2020 Sb., zákona č. 285/2020 Sb., zákona č. 540/2020 Sb. a zákona č. 286/2021 Sb., se mění takto:

1. V § 5b odst. 3 se za slovo „základu“ vkládají slova „pro zvolené pásmo paušálního režimu nebo pro pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně v případě, že daň z příjmů je rovna vyšší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu,“.
2. V § 5b odst. 4 větě poslední se slova „vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním“ nahrazují slovy „vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem ve zvoleném pásmu paušálního“.
3. V § 13a se doplňuje odstavec 10, který zní:

„(10) Na částky, které nejsou zálohami na pojistné ani doplatkem na pojistném, převedené orgány Finanční správy České republiky za rozhodné období ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů nebyla rovna paušální dani a která má povinnost nebo možnost podat přehled o příjmech a výdajích, se pro účely stanovení přeplatku nebo doplatku na pojistném na důchodovém pojištění hledí jako na zálohy na pojistné zaplacené za rozhodné období.“

4. V § 14 odstavec 3 zní:

„(3) Výše měsíčního vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, činí pro

- a) první pásmo paušálního režimu částku nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu podle odstavce 5 věty první zvýšeného o 15 %,
- b) druhé pásmo paušálního režimu 25 500 Kč a
- c) třetí pásmo paušálního režimu 39 000 Kč.“

5. V § 15 odst. 1 větě druhé se slova „daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok“ nahrazují slovy „přehledu o příjmech a výdajích podle věty první“.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění

Čl. VII

Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 15/1993 Sb., zákona č. 161/1993 Sb., zákona č. 324/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 149/1996 Sb., zákona č. 48/1997 Sb., zákona č. 127/1998 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 138/2001 Sb., zákona č. 49/2002 Sb., zákona č. 176/2002 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 437/2003 Sb., zákona č. 455/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 438/2004 Sb., zákona č. 123/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 117/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 138/2011 Sb., zákona č. 298/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 369/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 11/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 342/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 109/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 200/2015 Sb., zákona č. 145/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 297/2017 Sb., zákona č. 134/2020 Sb., zákona č. 231/2020 Sb., zákona č. 285/2020 Sb., zákona č. 540/2020 Sb., zákona č. 161/2021 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 274/2021 Sb., zákona č. 286/2021 Sb., zákona č. 363/2021 Sb., zákona č. 371/2021 Sb. a zákona č. .../2022 Sb., se mění takto:

1. V § 3a odstavec 5 zní:

„(5) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani pro zvolené pásmo paušálního režimu nebo nižší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu, je pro

- a) první pásmo paušálního režimu minimální vyměřovací základ podle odstavce 2,
- b) druhé pásmo paušálního režimu částka 319 200 Kč a
- c) třetí pásmo paušálního režimu částka 470 400 Kč.“

2. V § 3a se doplňují odstavce 6 a 7, které znějí:

„(6) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna vyšší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu, je vyměřovací základ pro pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně.

(7) Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, se sníží na poměrnou část odpovídající počtu kalendářních měsíců, po které byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu. Pro vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, a osoby samostatně výdělečně činné, která byla alespoň po část rozhodného období poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů není rovna paušální dani, se nepoužijí odstavce 3 a 4.“.

3. V § 8 odst. 5 se věta druhá zrušuje.

4. V § 8 se doplňuje odstavec 7, který zní:

„(7) Na částky převedené orgány Finanční správy České republiky ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů nebyla rovna paušální dani a která má povinnost nebo možnost podat přehled o daňovém základu, se hledí jako na zálohy zaplacené příslušné zdravotní pojišťovně.“.

5. V § 8a se slova „stanoví procentní sazbou uvedenou v § 2 z jedné dvanáctiny minimálního vyměřovacího základu stanoveného podle § 3a odst. 2“ nahrazují slovy „pro zvolené pásmo paušálního režimu stanoví procentní sazbou uvedenou v § 2 z jedné dvanáctiny vyměřovacího základu stanoveného v § 3a odst. 5 pro dané zvolené pásmo paušálního režimu“.

6. V § 20 odst. 2 písm. d) se slovo „republiky,“ nahrazuje slovy „republiky a“ a slova „, a částky převedené orgány Finanční správy České republiky ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, která nesplňovala podmínky, za kterých se stane poplatníkem v paušálním režimu“ se zrušují.

7. V § 24 odst. 2 větě poslední se slova „daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok“ nahrazují slovy „přehledu o výši daňového základu podle věty první“.

8. V § 24 odst. 5 se na konci textu věty první doplňují slova „, a jsou-li podávána při ukončení výdělečné činnosti, učinit společně s podáním oznámení o ukončení paušálního režimu správci centrálního registru pojištěnců prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky“.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o veřejném zdravotním pojištění

Čl. VIII

V § 10 odst. 3 větě třetí zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 214/2006 Sb. a zákona č. 540/2020 Sb., se za slovo „zahájení“ vkládají slova „nebo ukončení“, za slovo „režimu“ se vkládají slova „nebo s podáním oznámení o ukončení paušálního režimu“ a na konci textu věty se doplňují slova „; povinnost je splněna dnem učinění oznámení orgánu Finanční správy České republiky“.

ČÁST SEDMÁ

Změna daňového řádu

Čl. IX

V § 72 odst. 6 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění zákona č. 283/2020 Sb., se slova „mu byla zřízena“ nahrazují slovy „se zřizuje“ a na konci textu odstavce se doplňují slova „; při tom se nepřihlíží k datové schránce fyzické osoby podle jiného právního předpisu⁵⁾, kterou lze zneprístupnit na žádost“.

Čl. X

Přechodné ustanovení

Povinnost uhradit pokutu za nesplnění povinnosti nepeněžité povahy v případě nesplnění povinnosti podle § 72 odst. 6 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, která vznikla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a o které nebylo před tímto dnem pravomocně rozhodnuto platebním výměrem, zaniká dnem nabytí účinnosti tohoto zákona v rozsahu, v jakém by nevznikla podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST OSMÁ

Změna zákona o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace

Čl. XI

Zákon č. 128/2022 Sb., o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, se mění takto:

1. V § 1 se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) Poplatník daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze závislé činnosti nemá za zdaňovací období roku 2022 povinnost podat daňové přiznání, pokud by mu tato povinnost vznikla jen z důvodu snížení základu daně o hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého v roce 2022 Ukrajině prostřednictvím zastupitelského úřadu Ukrajiny na území České republiky.“.

2. Za § 3 se vkládá nový § 3a, který včetně nadpisu zní:

„§ 3a

Opatření v oblasti slevy na dani pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob

Do vlastního příjmu manžela podle § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů se od zdaňovacího období roku 2022 nezahrnuje příspěvek pro solidární domácnost podle zákona upravujícího opatření v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace.“.

ČÁST DEVÁTÁ

ÚČINNOST

Čl. XII

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2023, s výjimkou ustanovení čl. II bodů 2 až 5 a 8 až 10, která nabývají účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, je souborem novel těchto daňových zákonů:

- 1) zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dani z přidané hodnoty“),
- 2) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“) a
- 3) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“).

Dále tento zákon obsahuje novely:

- 1) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o provádění sociální zabezpečení“),
- 2) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistném na sociální zabezpečení“),
- 3) zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistném na zdravotní pojištění“) a
- 4) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zdravotním pojištění“).

Zařazením těchto změn do jednoho právního předpisu se pro jejich adresáty (zejména daňové subjekty a správce daně) zvyšuje přehlednost, neboť změny daňových zákonů jsou obsaženy v návrhu jednoho právního předpisu. Pro adresáta je tak snazší orientovat se v provedených změnách, neboť nejsou obsaženy v řadě dílčích novel jednotlivých právních předpisů.

Novely jednotlivých zákonů zařazených do návrhu zákona spolu věcně souvisejí, neboť se týkají daní a jejich správy. Návrhem zákona je tak novelizována specifická část právního řádu, kterou lze označit jako pozitivní daňové právo (hmotné i procesní), ve které se uplatňují stejná pravidla a principy, a v jejímž rámci se jako obecný právní předpis používá daňový řád (obecný právní předpis upravující správu daní v širokém slova smyslu).

Rovněž z hlediska procesní ekonomie legislativního procesu je zařazení změn daňových zákonů do jednoho právního předpisu vhodné, neboť umožňuje reagovat na problémy, které vyvstanou v průběhu legislativního procesu (ať už v rámci připomínkového řízení nebo v Parlamentu) komplexním způsobem, tj. požadované změny v daňovém právu promítnout do všech relevantních předpisů.

Kromě zmíněné přehlednosti a komplexnosti je nespornou výhodou i menší administrativní a časová zátěž pro všechny subjekty podílející se na legislativním procesu, což může pozitivně přispět k délce legisvakance lhůty. Pro daňové zákony více než pro jiné oblasti práva platí, že jejich změna je tradičním a typickým nástrojem realizace politiky vlády, přičemž se jedná o proces periodický. V případě klíčových daňových zákonů tak lze hovořit o každoroční novelizaci, k čemuž přispívá vydatnou měrou též působení evropského zákonodárce. Důsledkem toho je krátká legisvakance, neboť při průměrné délce legislativního procesu (1 rok)

nelze daňovou politikou vlády pro daný rok zajistit rychleji. Časová úspora vzniklá spojením daňových zákonů, které by jinak musely být předkládány samostatně, tak pozitivně přispívá k tomu, aby legisvakance mohla být co nejdelší.

Předložený návrh zákona respektuje závazek uvedený v Programovém prohlášení vlády, podle kterého budou změny soustavy daňových zákonů prováděny pouze několika málo souhrnnými novelami.

Navrhované změny v jednotlivých předpisech jsou podrobněji popsány v následujících kapitolách s výjimkou novely daňového řádu, v jejímž případě se jedná pouze o dílčí technickou změnu ve vztahu k povinnosti činit tzv. formulářová podání při správě daní elektronicky, která je odůvodněna ve zvláštní části této důvodové zprávy.

1. Zhodnocení platného právního stavu

Tato část je strukturována dle jednotlivých stěžejních témat.

Současná právní úprava nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

1.1. Daň z přidané hodnoty

1.1.1. Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty

Zákon o dani z přidané hodnoty umožňuje v souladu se směrnicí Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty, ve znění pozdějších změn (dále jen „směrnice o DPH“), osobám povinným k dani se sídlem v tuzemsku, jejichž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců nepřesáhne 1 000 000 Kč, aby byly osvobozeny od uplatňování daně. Na základě tohoto osvobození neuplatňují tyto osoby daň na výstupu z jimi poskytovaných plnění a zároveň nejsou oprávněny k odpočtu daně na vstupu u přijatých zdanitelných plnění. Tyto osoby se tak nestávají plátcí ze zákona z titulu překročení obratu. Zákon o dani z přidané hodnoty jim však umožňuje se stát plátcí dobrovolně podle § 6f.

Osoby povinné k dani, které jsou osvobozeny od uplatňování daně, do obratu pro účely vzniku plátcovství k dani z přidané hodnoty započítají celkovou částku úplat, která jim náleží za uskutečněná plnění s místem plnění v tuzemsku, jde-li o úplaty vymezené v § 4a zákona o dani z přidané hodnoty.

Aktuální limit ročního obratu ve výši 1 000 000 Kč, který odpovídá částce 35 000 EUR při kurzu platném ke dni přistoupení České republiky k Evropské unii, byl stanoven v roce 2004 a do současné doby se nezměnil.

1.1.2. Kontrolní hlášení

Předně je nutné uvést, že kontrolní hlášení bylo zavedeno jako nástroj boje s daňovými úniky, který správci daně umožňuje rychlý přístup k údajům týkajícím se daně z přidané hodnoty a křížovou kontrolu získaných údajů s daňovým přiznáním. Jako takový se tento nástroj osvědčil.

a) Úprava způsobu reakce na výzvu k podání kontrolního hlášení

V § 101g odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty je stanoveno, že pokud nebylo podáno kontrolní hlášení ve stanovené lhůtě, vyzve správce daně plátce k jeho podání v náhradní lhůtě od oznámení této výzvy. Zákon o dani z přidané hodnoty však nestanoví konkrétní formu

reakce plátce v případě, kdy povinnost podat kontrolní hlášení podle § 101c zákona o dani z přidané hodnoty nevznikla.

Od počátku zavedení institutu kontrolního hlášení většina plátců využívá uživatelsky přívětivou a zejména rychlou možnost reakce skrze elektronický formulář kontrolního hlášení. Méně než 1 % plátců na výzvu reagují tvorbou vlastních písemností a jeho následným doručením správci daně.

b) Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty

V současné době má plátce na podání následného kontrolního hlášení, v němž změní nebo doplní nesprávné nebo neúplné údaje, popřípadě potvrdí původní údaje na základě správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, 5 pracovních dnů ode dne oznámení této výzvy (k oznámení viz § 101 odst. 6 daňového řádu). Tato úprava se vztahuje na všechny způsoby doručování. V této souvislosti lze připomenout, že již jednou došlo k prodloužení této lhůty z 5 kalendářních dnů na 5 pracovních dnů, a to s účinností od 29. července 2016.

c) Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením

Zákon o dani z přidané hodnoty obsahuje úpravu pokut v případě porušení povinností související s kontrolním hlášením, a to v ustanovení § 101h. Jedná se o pokuty vznikající ze zákona (*ex lege*) v zákonem stanovené výši podle závažnosti porušení povinností. Správce daně tak nemá prostor pro správné uvážení ohledně její výše. Výše těchto pokut je stanovena ve výši (i) 1 000 Kč v případě pozdního podání kontrolního hlášení bez výzvy správce daně, (ii) 10 000 Kč, je-li kontrolní hlášení podáno až v náhradní lhůtě na základě výzvy správce daně, (iii) 30 000 Kč, pokud není podáno následné kontrolní hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, a (iv) ve výši 50 000 Kč v případě, že není kontrolní hlášení podáno ani v náhradní lhůtě.

Zákon o dani z přidané hodnoty obsahuje určité zmírnění dopadu těchto pokut prostřednictvím (i) „prominutí“ první pokuty ve výši 1 000 Kč v kalendářním roce (vyločení vzniku pokuty za nepodání kontrolního hlášení podle § 101j zákona o dani z přidané hodnoty) a (ii) prominutí pokuty za nepodání kontrolního hlášení podle § 101k zákona o dani z přidané hodnoty v případě pokut ve výši 10 000 Kč, 30 000 Kč a 50 000 Kč, pokud k nepodání došlo z důvodu, který lze s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit. Bližší vymezení důvodů pro prominutí je stanoveno v pokynu Generálního finančního ředitelství k prominutí pokut za nepodání kontrolního hlášení.

1.2. Daně z příjmů

1.2.1. Úprava paušálního režimu

a) Zvýšení limitu pro paušální režim

S účinností od 1. ledna 2021 byl zaveden tzv. paušální režim pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob. Cílem této úpravy bylo zavést režim založený na dobrovolné bázi, který u vybrané skupiny poplatníků s příjmy ze samostatné činnosti významně sníží administrativní náročnost, a to nejen ve vazbě na povinnosti související s daní z příjmů, ale i na povinnosti související s veřejnými pojistnými, a to paušalizací těchto tří plnění. Paušalizace daně z příjmů a veřejných pojistných nabízí poplatníkovi poměrně jednoduchý režim, kdy paušalizovanými platbami na daň z příjmů a veřejná pojistná zohledněnými v jedné měsíční platbě uskutečněné poplatníkem v paušálním režimu vůči správci daně, který je následně redistribuuje správcům veřejných pojistných, je splněna povinnost k dani z příjmů i povinnost k veřejným pojistným, a to bez navazujících povinností souvisejících s podáváním daňových přiznání a pojistných

přehledů, s omezeným rozsahem evidenčních povinností a s výrazným omezením nejistoty vůči vstupům kontrolních činností správce daně.

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze samostatné činnosti mohou za splnění určitých podmínek (zejména příjmy za předcházející zdaňovací období do 1 mil. Kč a skutečnost, že poplatník není plátcem daně z přidané hodnoty) vstoupit do tzv. paušálního režimu. Poplatníci v paušálním režimu platí každý měsíc správci daně paušální zálohu, která je stanovena pro všechny v jednotné částce a zahrnuje zálohu na daň z příjmů, na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na pojistné na zdravotní pojištění. Správce daně výnos zálohy na pojistné na zdravotní pojištění převádí na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění, který vede Všeobecná zdravotní pojišťovna, a výnos zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti převádí na centrální účet České správy sociálního zabezpečení. Poplatník tak zasílá pouze jednu platbu namísto tří.

Záloha na daň z příjmů fyzických osob je stanovena na 100 Kč, výše zálohy na pojistné na veřejné zdravotní pojištění je vypočítána z jedné dvanáctiny minimálního vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné (50 % průměrné mzdy) a výše zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti se vypočítá z nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu (25 % průměrné mzdy) zvýšeného o 15 %. Tyto částky jsou pro všechny poplatníky v paušálním režimu stejné.

Za splnění určitých podmínek (zejména příjmy za dané zdaňovací období do 1 mil. Kč a skutečnost, že poplatník není plátcem daně z přidané hodnoty) má poplatník za dané zdaňovací období daň rovnu paušální dani, která se rovná součtu měsíčních záloh na daň z příjmů, které platil v průběhu zdaňovacího období, a jeho pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zdravotní pojištění se také rovnají součtu příslušných měsíčních záloh. Poplatník tedy za takové zdaňovací období nemusí podávat daňové přiznání ani přehledy k veřejným pojistným. Výše daně z příjmů fyzických osob i veřejných pojistných jsou tedy pro všechny poplatníky, kteří byli v paušálním režimu a splnili podmínky pro to, aby byla jejich daň rovna paušální dani, stejné bez ohledu na výši jejich příjmů (pokud nepřesáhne 1 mil. Kč).

Současně je poplatníkovi poskytnuta možnost platit pojistné na důchodové pojištění nad rámec základní paušalizované částky pojistného na důchodové pojištění, aby se mohl rozhodnout, v jaké výši bude na pojistném na důchodové pojištění přispívat do systému sociálního zabezpečení, a tím mohl ovlivnit výši důchodů, které mu následně poplynou na základě zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Toto pojistné na důchodové pojištění placené nad rámec základní paušalizované částky pojistného na důchodové pojištění, které není součástí paušálních záloh, je spravováno odděleně od paušálních záloh paušálních veřejných pojistných okresní správou sociálního zabezpečení.

b) Společné oznámení

Pro zjednodušení administrativních povinností poplatníků byla současně s paušálním režimem zavedena možnost pro poplatníky, kteří zahajují samostatnou výdělečnou činnost a zároveň ihned vstupují do paušálního režimu, podat správci daně tzv. společné oznámení, ve kterém uvedou jak náležitosti oznámení o vstupu do paušálního režimu, tak údaje požadované v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podávaném okresní správě sociálního zabezpečení a údaje požadované v obdobném oznámení podávaném zdravotní pojišťovně. V případě podání společného oznámení správci daně již nemusí zahájení samostatné výdělečné činnosti oznamovat okresní správě sociálního zabezpečení ani zdravotní pojišťovně, protože správce daně údaje ze společného oznámení předá těmto institucím (resp. zdravotní pojišťovně

je předá prostřednictvím správce registru všech pojištěnců, tedy Všeobecné zdravotní pojišťovny) za poplatníka a tímto předáním je splněna poplatníková oznamovací povinnost.

1.2.2. Prodloužení mimořádných odpisů

Zákonem č. 609/2021 Sb. byly znovuzavedeny mimořádné odpisy, a to na majetek pořízený v období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021. Možnost uplatňovat mimořádné odpisy se vztahuje na hmotný majetek zařazený v první nebo druhé odpisové skupině, kdy majetek zařazený v první odpisové skupině lze v tomto režimu odepsat za 12 měsíců a majetek zařazený ve druhé odpisové skupině za 24 měsíců. Mimořádné odpisy se stanoví za kalendářní měsíce, a to tak, že majetek zařazený v první odpisové skupině se odepíše rovnoměrně do 100 % vstupní ceny a majetek zařazený ve druhé odpisové skupině se odepíše v prvních 12 měsících do výše 60 % vstupní ceny a v následujících 12 měsících do 40 % vstupní ceny. Uplatňování mimořádných odpisů je možností, nikoli povinností poplatníků, uvedený hmotný majetek tedy může odpisovat podle obecného režimu, pokud se tak rozhodne.

1.2.3. Další úpravy zákona o daních z příjmů

Nesplnění podmínek pro odpočet na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání

Základ daně lze snížit o odpočet na podporu odborného vzdělávání, který se skládá z odpočtu na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání a odpočtu na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta v rámci odborného vzdělávání. Odpočet na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání může využít poplatník, který pořídí majetek pro účely odborného vzdělávání, kterým se rozumí praktické vyučování ve středním vzdělávání, odborná praxe ve vyšším odborném vzdělávání a část akreditovaného studijního programu vysoké školy uskutečňované na jeho pracovišti, a tento majetek používá na odborné vzdělávání ve 3 bezprostředně po sobě následujících zdaňovacích obdobích. Základ daně lze snížit o odpočet při pořízení takového majetku, v případě porušení podmínky jeho používání pro stanovený účel po 3 zdaňovací období však musí být základ daně o stejnou částku zase zvýšen.

Během pandemie nemoci covid-19 někteří poplatníci porušili podmínku využívání majetku na odborné vzdělávání z důvodu zákazu prezenční výuky, včetně praktické části výuky na pracovišti takového poplatníka, a vznikla jim tedy povinnost zvýšit základ daně o již uplatněný odpočet. Vzhledem k tomu, že k tomuto porušení podmínky nedošlo vinou poplatníků, bylo vydáno rozhodnutí ministryně financí č. j. 10575/2021/3901-2, zveřejněné ve Finančním zpravodaji č. 20/2021, kterým poplatníkům prominula daň z příjmů v části odpovídající tomuto zvýšení základu daně ve zdaňovacích obdobích započatých od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021. Zároveň je v rozhodnutí stanoveno, že podmínka využití majetku na odborné vzdělávání musí být splněna v tolika dodatečných následujících zdaňovacích obdobích, na kolik se prominutí vztahuje. Pokud by poplatník podmínku využití majetku v dodatečných zdaňovacích obdobích porušil, musela by prominutá daň být vrácena i s úroky počítanými od zdaňovacího období, kdy byla podmínka porušena poprvé.

Uvedené rozhodnutí pomohlo poplatníkům, kteří měli za dané zdaňovací období kladný základ daně, a tedy si mohli daň o prominutou částku snížit. Nedalo se však aplikovat na poplatníky, kteří vykázali daňovou ztrátu, protože jim nevznikla žádná daň. Do výše daňové ztráty se rozhodnutí o prominutí nijak nepromítlo (tedy daňová ztráta se nezvýšila o částku zvýšení základu daně).

Stejně tak se rozhodnutí o prominutí neaplikovalo na poplatníky, kteří majetek pořídili teprve ve zdaňovacím období započatém od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021 a ihned ve zdaňovacím období jeho pořízení podmínku porušili, protože v jejich případě problém nespočíval v nutnosti zvýšit základ daně o již uplatněný odpočet, ale v nemožnosti odpočet vůbec uplatnit.

2. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy a odůvodnění jejích hlavních principů

Tato část se kumulativně věnuje jak otázce odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, tak vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, přičemž je rozdělena podle jednotlivých tematických celků. Výsledkem by mělo být ucelené obecné pojednání o klíčových tématech navrhované právní úpravy.

Navrhovaná právní úprava nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

2.1. Daň z přidané hodnoty

2.1.1. Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty

V současné nelehké ekonomické situaci, ke které významně přispěla jak celosvětová pandemie nemoci COVID-19, tak i následný prudký růst globálních cen energií, je nutné podporovat rozvoj malých podniků s omezenou hospodářskou činností. Tuto podporu představuje, kromě jiného, zvýšení limitu ročního obratu pro vznik plátcovství k dani z přidané hodnoty z částky 1 000 000 Kč na částku 2 000 000 Kč. Navrhovaná úprava zároveň reflektuje jeden z cílů obsažených v Programovém prohlášení vlády vydaném v lednu 2022, jímž je podpora podnikání a vytváření příznivých podmínek pro ty, kteří svou aktivitou financují chod země a vytvářejí pracovní příležitosti.

Důsledkem navrhované změny limitu ročního obratu bude výrazné snížení administrativní zátěže u malých podniků s obratem do 2 000 000 Kč (na základě navrhované změny se předpokládá nárůst osob osvobozených od uplatňování daně z přidané hodnoty cca o 11 %). Těmto podnikům odpadne povinnost registrovat se jako plátcí daně z přidané hodnoty a plnit řadu s plátcovstvím spojených povinností, jakými jsou například vedení evidence pro účely daně z přidané hodnoty, podávání daňových přiznání, kontrolních hlášení a podobně.

Podle čl. 287 bodu 7 směrnice o DPH může Česká republika poskytnout osvobození od daně osobám povinným k dani, jejichž roční obrat je nejvýše roven ekvivalentu v národní měně částky 35 000 EUR při kurzu platném ke dni přistoupení České republiky k Evropské unii. Právní úprava, která umožní členským státům navýšit prahovou hodnotu pro uplatnění osvobození od daně z přidané hodnoty až do částky 85 000 EUR, bude použitelná nejdříve od 1. ledna 2025. Aby mohly malé podniky navýšený limit prahové hodnoty využívat již před použitelností nové unijní úpravy, požádala Česká republika koncem roku 2021 o zvýšení současné prahové hodnoty pro osvobození od daně z 35 000 EUR na 85 000 EUR, a to na omezenou dobu do 31. prosince 2024. Na základě této žádosti bylo přijato prováděcí rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/865 ze dne 24. května 2022, kterým se České republice povoluje zavést zvláštní opatření odchylovající se od čl. 287 směrnice o DPH, které umožňuje České republice využít limit 85 000 EUR, resp. ekvivalent této částky v národní měně.

2.1.2. Kontrolní hlášení

Jedním z bodů Programového prohlášení vlády z ledna roku 2022 v oblasti veřejných financí je parametrická úprava kontrolních hlášení. Pro naplnění tohoto bodu se navrhuje následující změny.

a) Úprava způsobu reakce na výzvu k podání kontrolního hlášení

Z důvodu sjednocení způsobu reakce plátce na výzvu správce daně podle § 101g odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty se navrhuje, aby i v případě sdělení, že plátcí povinnost kontrolní

hlášení nevznikla, bylo využito formuláře kontrolního hlášení. Jedná se o formát, který je pro plátce známý, používaný a v případě sdělení se nejedná o zvýšení administrativní zátěže, neboť plátcí budou moci využít zaškrtačacího políčka „Nemám povinnost podat kontrolní hlášení (KH)“. Vzhledem k tomu, že se jedná o plátce, kterému nevznikla povinnost podat kontrolní hlášení podle § 101c zákona o dani z přidané hodnoty, a pouze tuto skutečnost správci daně potvrzuje, nevztahuje se na něho pokuta podle § 101h odst. 1 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty.

b) Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty

Navrhuje se upravit lhůtu pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, ale pouze v případě doručování výzvy prostřednictvím datové schránky. V této souvislosti je vhodné zmínit, že na základě zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění účinném od 1. ledna 2023 (dále jen „zákon o elektronických úkonech“), budou mít povinně zřízenou datovou schránku všechny podnikající fyzické osoby, advokát, daňový poradce a další osoby, které budou zapsány do příslušné evidence nebo rejstříku, a rovněž právnické osoby zapsané v registru osob. Vzhledem ke skutečnosti, že v případě plátců, kteří jsou osobami neusazenými v tuzemsku, povinnost mít datovou schránku ze zákona neplyne, zůstává stávající úprava a délka lhůty zachována pro ostatní způsoby doručování než doručování prostřednictvím datové schránky.

Nově bude lhůta pro podání následného kontrolního hlášení stanovena v délce 17 kalendářních dnů ode dne dodání výzvy do datové schránky příjemce. Při stanovení této lhůty se vycházelo ze stávajícího stavu, kdy je nejzazší lhůta pro doručení do datové schránky stanovena v délce 10 kalendářních dnů od dodání datové zprávy do datové schránky (tzv. fikce doručení upravená v § 17 odst. 4 zákona o elektronických úkonech), a lhůta pro reakci na výzvu správce daně je stanovena v délce 5 pracovních dnů (§ 101g odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty).

Vzhledem k tomu, že se již nebude počítat lhůta 5 pracovních dnů od doručení výzvy, ale lhůta 17 kalendářních dnů poplyne od dodání výzvy do datové schránky plátce (příjemce), získají touto úpravou výhodu ti plátcí, kteří se s výzvou seznámí co nejdříve poté, co jim byla výzva dodána. Na počítání této lhůty se uplatní úprava § 33 odst. 2 daňového řádu. Pokud se plátce s výzvou seznámí ve stejný den, v němž nastalo její dodání, budou mít plátcí na reakci celých 17 kalendářních dnů. Takto je plátcům dán velký prostor na reakci, aniž by tato úprava znamenala zásadní zásah do fungování systému kontrolních hlášení. Pokud jde o volbu okamžiku dodání jako skutečnosti určující počátek běhu lhůty, namísto oznámení, je třeba zdůraznit, že toto pojetí v žádném případě nepředstavuje budoucí trend při nastavování lhůt, nýbrž zohledňuje specifické potřeby související právě s výše uvedeným prodloužením lhůty. Tímto dojde k vyslyšení řady podnětů veřejnosti, že v určitých situacích může být lhůta v délce 5 pracovních dnů vnímána jako příliš krátká, avšak při zachování účinnosti a flexibility institutu kontrolního hlášení a prostoru pro kontrolní činnost na straně správce daně, který je vázán 30 denní lhůtou na vrácení nadměrného odpočtu.

V případě, že bude doručeno na základě tzv. fikce doručení, budou mít plátcí prostor na reakci v délce 7 kalendářních dnů, což představuje náhradu za stávající lhůtu 5 pracovních dnů z důvodu sjednocení lhůty vyjádřené v kalendářních a pracovních dnech.

c) Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením

Cílem je zmírnit dopad pokut podle § 101h odst. 1 písm. b) až d) zákona o dani z přidané hodnoty, tedy pokut ve výši 10 000 Kč, 30 000 Kč a 50 000 Kč na plátce, kteří dopad pokut v těchto výších pocítují nejcitelněji, a to na živnostníky a společnosti s ručením omezeným,

v nichž je fyzická osoba jediným společníkem a rovněž na plátce, jejichž zdaňovací období je kalendářní čtvrtletí. Navrhuje se, aby v případě vzniku pokut ukládaných těmto osobám byla výše pokuty poloviční. V ostatním zůstává systém nastavení fungování pokut (vznik ze zákona, v zákonem stanovené výši atd.) nezměněn.

Společně se zavedením poloviční výše pokuty pro určité typy plátců se navrhuje automatické vyloučení vzniku první pokuty ve výši 10 000 Kč v kalendářním roce, tedy pro pokutu, která vznikne v situaci, kdy plátce podá kontrolní hlášení až na základě výzvy správce daně (viz § 101h odst. 1 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty). Vyloučení vzniku pokuty se stejně jako v případě pokuty ve výši 1 000 Kč bude vztahovat na první pokutu vzniklou v daném kalendářním roce bez ohledu na to, k jakému období se váže povinnost podat kontrolní hlášení, jež byla porušena. Důležitý je okamžik vzniku pokuty, který musí nastat v daném kalendářním roce. Pokuta vzniká v situaci, kdy je naplněna celá skutková podstata stanovená v § 101h odst. 1 písm. a) a b) zákona o dani z přidané hodnoty.

2.2. Daně z příjmů

2.2.1. Úprava paušálního režimu

a) Zvýšení limitu pro paušální režim

V návaznosti na zvýšení limitu pro plátcovství daně z přidané hodnoty na 2 mil. Kč se zvyšuje i hranice příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč. Jednou z podmínek pro vstup do paušálního režimu je skutečnost, že poplatník není plátcem daně z přidané hodnoty, a z toho důvodu byl také původní limit příjmů pro vstup do paušálního režimu stanoven na 1 mil. Kč. Vychází se totiž z logiky, že paušální režim má pomáhat zejména menším poplatníkům, které administrativa spojená s daní z příjmů fyzických osob a veřejnými pojistnými výrazně zatěžuje, ale pokud je poplatník plátcem daně z přidané hodnoty, jeho podnikatelská činnost je již takového rozsahu, že není nutné mu stanovit úlevu v podobě paušálního režimu. Pokud tedy nyní bude vznikat povinné plátcovství daně z přidané hodnoty až od 2 mil. Kč, je vhodné stejně zvýšit i limit příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu.

Protože však po navrhovaném zvýšení limitu bude moci být daň v paušální výši stanovena poplatníkům daně z příjmů fyzických osob s velmi širokým rozpětím příjmů, nebude již všem stanovena daň v paušální výši a veřejná pojistná ve stejné výši, ale zavádí se 3 pásma paušálního režimu odvozená od výše a charakteru příjmů poplatníka. V každém pásmu budou poplatníci platit jinou výši paušálních záloh a v návaznosti na to tedy budou jinak vysoké i jejich daně a veřejná pojistná.

Do prvního pásma se bude moci přihlásit poplatník, jehož příjmy ze samostatné činnosti za předcházející zdaňovací období nepřesáhly 1 mil. Kč. Pokud se poplatník vejde do tohoto limitu, není rozhodné, z jaké samostatné činnosti jeho příjmy plynou. Dále se do tohoto pásma bude moci přihlásit poplatník s příjmy ze samostatné činnosti až do výše 1,5 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % nebo 60 % z příjmů, a poplatník s příjmy ze samostatné činnosti až do výše 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů. Důvodem tohoto pravidla je snaha o to, aby daň v paušální výši alespoň přibližně odpovídala dani, kterou by poplatník zaplatil podle obecných pravidel zákona o daních z příjmů. Ten v § 7 odst. 7 umožňuje k příjmům ze samostatné činnosti uplatnit výdaje paušální částkou, a to v různém procentu z příjmů podle charakteru činnosti. Poplatníci se stejnou výší příjmů tedy neplatí daň ve stejné výši, pokud jejich příjmy pocházejí z rozdílných činností a k těmto činnostem lze uplatňovat rozdílné paušální výdaje. Proto je poplatníkům s příjmy, ke kterým lze uplatnit vyšší

paušální výdaje, umožněno vstoupit do prvního pásma paušálního režimu, ačkoli poplatníci se stejnou výší příjmů, ke kterým však lze uplatnit nižší paušální výdaje, mohou vstoupit jen do vyššího pásma (a tedy platit vyšší paušální zálohy a od toho odvozené i vyšší daně a veřejná pojistná, viz níže).

Do druhého pásma se bude moci přihlásit poplatník, jehož příjmy ze samostatné činnosti nepřesáhly v předcházejícím zdaňovacím období 1,5 mil. Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti pocházejí (tedy jaké by k nim byly uplatnitelné paušální výdaje). Zvýšený limit 2 mil. Kč platí pro poplatníky, kteří měli 75 % příjmů, ke kterým lze uplatnit výdaje ve výši 80 % nebo 60 % příjmů.

Do třetího pásma potom budou moci vstoupit všichni poplatníci, kteří splní podmínky vstupu do paušálního režimu, tedy, jejichž příjmy ze samostatné činnosti nepřesáhly 2 mil. Kč.

Z uvedeného je patrné, že pro vstup do určitého pásma paušálního režimu jsou vždy stanoveny pouze horní limity, nikoli dolní, což znamená, že někteří poplatníci si budou moci vybrat mezi několika pásmy, resp. konstrukce je taková, že pokud poplatník splňuje podmínky pro vstup do určitého pásma, splňuje zároveň vždy i podmínky pro vstup do vyššího pásma. Obecně je vždy výhodnější vstupovat do co nejnižšího pásma, protože čím vyšší pásmo, tím vyšší jsou paušální zálohy (a tedy i daň stanovená v paušální výši a veřejná pojistná), vstup do vyššího pásma je však vhodný v situaci, kdy poplatník očekává, že v nastávajícím zdaňovacím období překročí limity pro pásmo, které dosud splňoval, ale naplní limity pro vyšší pásmo. I pokud však poplatník vstoupí do nižšího pásma a po skončení zdaňovacího období zjistí, že jeho příjmy přesáhly rozhodné příjmy pro toto pásmo, ale nepřesáhly rozhodné příjmy pro vyšší pásmo, může mít stále stanovenou daň v paušální výši, ale odpovídající uvedenému vyššímu pásmu, viz níže.

Paušální záloha pro první pásmo zůstává ve stejné výši, jako byla doposud pro všechny poplatníky v paušálním režimu, tedy záloha na daň z příjmů fyzických osob činí 100 Kč, záloha na pojistné na veřejné zdravotní pojištění je vypočítána z jedné dvanáctiny minimálního vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné (50 % průměrné mzdy) a záloha na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti se vypočítá z nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu (25 % průměrné mzdy) zvýšeného o 15 %. Paušální zálohy pro druhé a třetí pásmo jsou vyšší a i pro veřejná pojistná jsou stanoveny v pevné částce, tedy nejsou navázané na minimální pojistná podle příslušných zákonů, a odpovídají částkám na spodním okraji intervalu příjmů daného pásma.

Výše paušální záloh:

	Celková paušální záloha	Daň z příjmů	Pojistné na důchodové pojištění	Pojistné na veřejné zdravotní pojištění
II. pásmo	16 000 Kč	4 963 Kč	7 446 Kč	3 591 Kč
III. pásmo	26 000 Kč	9 320 Kč	11 388 Kč	5 292 Kč

Výše paušální daně a paušálních veřejných pojistných za zdaňovací období:

	Celková paušální záloha	Daň z příjmů	Pojistné na důchodové pojištění	Pojistné na veřejné zdravotní pojištění
II. pásmo	192 000 Kč	59 556 Kč	89 352 Kč	43 092 Kč
III. pásmo	312 000 Kč	111 840 Kč	136 656 Kč	63 504 Kč

Podmínkou pro to, aby byla daň poplatníka rovna paušální dani, je vždy splnění podmínek pro určité pásmo paušálního režimu. Podmínky se nemění oproti dosavadnímu právnímu stavu,

změna však nastává v maximální výši příjmů ze samostatné činnosti, kterých může poplatník dosáhnout, a to v závislosti na pásmu paušálního režimu, ve kterém je nebo s ohledem na které chce mít daň stanovenu. Je tedy třeba rozlišit několik situací. Zaprvé může poplatník splnit podmínku rozhodných příjmů pro své pásmo paušálního režimu, ve kterém ve zdaňovacím období byl (tzv. zvolené pásmo). V takovém případě nemusí dělat nic dalšího a jeho paušální daň i paušální veřejná pojistná jsou stanoveny ve výši odpovídající tomuto pásmu, tedy odpovídají součtu záloh, které měl v průběhu zdaňovacího období platit.

Dále může nastat situace, kdy poplatník splní podmínku rozhodných příjmů pro své zvolené pásmo paušálního režimu, ale zároveň splní i podmínku rozhodných příjmů pro nižší pásmo paušálního režimu, to znamená, že má takové příjmy, které by mu dovolily být v daném zdaňovacím období v nižším pásmu paušálního režimu. V takovém případě se dává poplatníkovi možnost podat tzv. oznámení o jiné výši paušální daně, ve kterém poplatník uvedené skutečnosti uvede a vypočítá daň podle nižšího pásma paušálního režimu a v důsledku toho mu bude daň stanovena ve výši, jako by byl ve zdaňovacím období v nižším pásmu paušálního režimu, tedy bude nižší než součet záloh na daň za zdaňovací období a v části rozdílu vznikne přeplatek na společném osobním daňovém účtu, který se případně použije na úhradu paušálních záloh v dalším zdaňovacím období, nebo v případě, že už poplatník nebude nadále v paušálním režimu, se může použít jako standardní přeplatek. Výše veřejných pojistných však zůstává taková, jaká by byla podle zvoleného pásma paušálního režimu, rovnají se tedy součtu záloh, které na ně měly být v průběhu zdaňovacího období zaplacený. Podání oznámení o jiné výši paušální daně je v tomto případě pouze možnost, nikoli povinnost, to znamená, že pokud poplatník nic neučiní, bude mu daň stanovena podle zvoleného pásma paušálního režimu.

Poslední situace je taková, že poplatník přesáhne rozhodné příjmy pro své zvolené pásmo paušálního režimu, ale nepřesáhne rozhodné příjmy vyššího pásma paušálního režimu. V takové situaci, pokud by neučinil nic, by jeho daň nebyla rovna paušální dani a byl mu ukončen paušální režim ke konci zdaňovacího období, ale musel by podat daňové přiznání, ve kterém by vypočetl daň podle obecných ustanovení, a stejně tak by musel podat přehledy na veřejná pojistná. Poplatník má ovšem opět možnost podat oznámení o jiné výši paušální daně, ve které uvede vyšší pásmo paušálního režimu, jehož podmínky jeho příjmy splnily. Jeho paušální daň i paušální veřejná pojistná budou tedy vyšší, než činí součet záloh, které platil během zdaňovacího období, a tento rozdíl musí poplatník zaplatit do lhůty pro podání daňového přiznání, protože k tomu dni jsou daň v paušální výši i paušální veřejná pojistná vyměřeny. Daňové přiznání však poplatník podávat nemusí.

Z uvedeného vyplývá, že poplatník může mít daň rovnu paušální dani a paušální veřejná pojistná kdykoli, kdy je v paušálním režimu a jeho příjmy nepřesáhnou hranici 2 mil. Kč, protože ještě zpětně po skončení zdaňovacího období lze napravit to, že poplatník vstoupil do pásma paušálního režimu, jehož podmínky nakonec za dané zdaňovací období nesplnil. Situace je pro něj však v takovém případě komplikovanější v tom, že musí podávat další oznámení a část daně a veřejných pojistných doplácet.

Skutečnost, do kterého pásma poplatník vstupuje (zvolené pásmo), je třeba uvést v oznámení o vstupu do paušálního režimu. Ke zvolenému pásmu se váží jak podmínky pro vstup do paušálního režimu (poplatník musel v předcházejícím zdaňovacím období splnit limity odpovídající danému pásmu), tak výše paušálních záloh za dané zdaňovací období. Poplatník musí zůstat po celé zdaňovací období v jednom pásmu. Změna zvoleného pásma je možná pouze od začátku dalšího zdaňovacího období a je podmíněna tím, že poplatník v předcházejícím zdaňovacím období splňoval limity pro nově zvolené pásmo, a podáním oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu, a to do desátého dne zdaňovacího období, od kterého má ke změně dojít (jedná se tedy o stejnou lhůtu jako pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu). Bez podání tohoto oznámení nelze změnit zvolené pásmo.

I v případě, kdy poplatník splňuje podmínky pro nově zvolené pásmo a začne od nového zdaňovacího období platit paušální zálohy platné pro nově zvolené pásmo, nedojde ke změně pásma a správce daně na to poplatníka upozorní, protože poplatník platí paušální zálohy ve špatné výši.

Druhou situací, kdy je od začátku dalšího zdaňovacího období změněno zvolené pásmo poplatníka, je podání oznámení o jiné výši paušální daně z důvodu, že poplatník ve skončeném zdaňovacím období překročil rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu. V takovém případě je poplatník v dalším zdaňovacím období automaticky v tom pásmu paušálního režimu, jehož podmínky v uplynulém zdaňovacím období splnil a které uvedl v oznámení, tedy ve vyšším pásmu. Důvodem je to, že poplatník může být vždy jen v takovém pásmu paušálního režimu, jehož podmínky splňoval v předchozím zdaňovacím období. Pokud poplatník podává oznámení o jiné výši paušální daně z důvodu, že ve skončeném zdaňovacím období nesplnil podmínky pro své zvolené pásmo, nemůže už v tomto pásmu nadále zůstat, ale musí se přesunout do vyššího pásma, jehož podmínky ve skončeném zdaňovacím období splnil.

b) Společné oznámení

Zároveň se pro poplatníky zavádí další administrativní zjednodušení spočívající v tom, že nově bude možné podat tzv. společné oznámení i v případě ukončení paušálního režimu. Podle dosavadní úpravy je možné podat společné oznámení správci daně při zahájení samostatné výdělečné činnosti v případě, že poplatník ihned při zahájení vstupuje do paušálního režimu; v tomto oznámení poplatník uvádí i údaje požadované v oznámeních o zahájení samostatné výdělečné činnosti podávaných okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně a správce daně tyto údaje těmto institucím předá (resp. zdravotní pojišťovně je předá prostřednictvím správce registru všech pojištěnců, tedy Všeobecné zdravotní pojišťovny a okresní správě sociálního zabezpečení prostřednictvím České správy sociálního zabezpečení), čímž je splněna poplatníkovou oznamovací povinnost. Nově bude toto možné i v případě, kdy je paušální režim poplatníka ukončen z důvodu, že přestane být osobou samostatně výdělečně činnou. Poplatník musí při ukončení paušálního režimu toto správci daně oznámit, spolu s tímto oznámením bude moci podat i údaje požadované v oznámeních o ukončení samostatné výdělečné činnosti podávaných okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně, kterým správce daně tyto údaje předá (resp. je předá správci registru všech pojištěnců a České správě sociálního zabezpečení). Tímto předáním bude splněna poplatníkovou oznamovací povinnost a nebude tedy muset komunikovat se třemi institucemi, ale pouze s jednou.

Jak společné oznámení při ukončení paušálního režimu, tak ostatní oznámení nově zaváděná v souvislosti s úpravami paušálního režimu nejsou formulářovými podáními a ani ostatní legislativní změny v oblasti paušálního režimu nemají za důsledek změnu již existujících formulářů, nebude tedy třeba upravovat vyhlášku č. 525/2020 Sb., o formulářových podáních pro daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

2.2.2. Prodloužení mimořádných odpisů

Jako podpora poplatníků v době vypořádávání se jak s důsledky pandemie koronaviru SARS CoV-2, tak s mimořádnou událostí, kterou je ruská agrese proti Ukrajině, která vyvolává řadu sekundárních dopadů na podnikatelské i nepodnikatelské subjekty, zejména výrazné zvýšení cen pohonných hmot, se rozšiřuje okruh hmotného majetku, u kterého lze využít institut mimořádných odpisů. Mimořádné odpisy bude nově možno využít i v případě majetku zařazeného v první nebo druhé odpisové skupině, který byl pořízen od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2023. Způsob stanovení mimořádných odpisů bude stejný, jako je v současné době u tohoto hmotného majetku pořízeného od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021.

2.2.3. Další úpravy zákona o daních z příjmů

Další dílčí navrhované změny zákona o daních z příjmů jsou vyvolány přijetím jiné právní úpravy, či změnou výkladu jiných právních předpisů na základě soudní judikatury, na kterou je nutné co nejdříve v oblasti daní z příjmů reagovat.

Nesplnění podmínek pro odpočet na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání

Navrhovaná úprava reaguje na nemožnost naplnění podmínek pro odpočet na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání v době pandemie nemoci covid-19. Situace byla částečně vyřešena rozhodnutím ministryně financí o prominutí části daně, viz část 1.2.3, ale nešlo o kompletní řešení problému. Navrhuje se proto legislativní řešení v podobě stanovení fikce, že ve zdaňovacích obdobích započatých od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021 je podmínka využití majetku na odborné vzdělávání splněna. To zajistí nejen to, že poplatníci za takové zdaňovací období nemusí zvyšovat základ daně o již uplatněný odpočet, ale také to, že si za takové zdaňovací období budou moci odpočet uplatnit, pokud teprve v takovém zdaňovacím období majetek pořídili nebo jej sice pořídili dříve, ale odpočet ještě neuplatnili celý, a zároveň ihned podmínku využití majetku pro odborné vzdělávání porušili. Stejně jako v uvedeném rozhodnutí se stanoví, že podmínka musí být splněna v takovém počtu dodatečných zdaňovacích období, v kolika podmínka nebyla splněna a byla využita fikce jejího splnění.

V důsledku zavedení této fikce se uvedené rozhodnutí o prominutí daně stane obsoletním, protože pokud podmínka podle fikce byla splněna, nemělo dojít ke zvýšení základu daně a neexistuje tedy část daně odpovídající tomuto zvýšení, kterou by bylo možno prominout. Zároveň poplatníci na základě fikce mohou podat dodatečná daňová přiznání za dané zdaňovací období, ve kterém sníží svůj základ daně o částku, o kterou ho dříve zvýšili kvůli porušení podmínky, pokud měli daňovou ztrátu a nemohli tedy uplatnit rozhodnutí o prominutí. Stejně tak budou moci v dodatečném daňovém přiznání uplatnit odpočet v případě, že teprve v daném zdaňovacím období majetek pořídili nebo jej sice pořídili dříve, ale odpočet ještě neuplatnili celý.

Pokud poruší podmínku použití majetku pro odborné vzdělávání v některém z dodatečných zdaňovacích období, ve kterém ji musí dodržet namísto zdaňovacího období, na které se vztahuje fikce, zvýší základ daně o částku odpovídající uplatněnému odpočtu v tomto dodatečném zdaňovacím období, a nikoli v původním zdaňovacím období, na které se vztahuje fikce, jak tomu bylo podle rozhodnutí o prominutí, a nemusí tedy platit úroky.

Podrobněji k další jednotlivým změnám lze odkázat na zvláštní část důvodové zprávy k těmto bodům.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem

Základní meze pro uplatňování právních předpisů stanoví Ústava České republiky (dále jen „Ústava“) a Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

Návrh je v souladu s čl. 2 odst. 3 Ústavy, podle něhož slouží státní moc všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.

Navrhovaná právní úprava je rovněž v souladu s příslušnými ustanoveními Listiny. Podle čl. 2 odst. 2 Listiny lze státní moc uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Povinnosti mohou být také ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod (čl. 4 odst. 1 Listiny). K tomu se v daňové oblasti uplatní ještě ustanovení čl. 11 odst. 5, které stanovuje, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.

Přezkumu ústavnosti zákonné úpravy daní, poplatků nebo jiných obdobných peněžitých plnění se Ústavní soud věnoval již mnohokrát, např. v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 3/02, Pl. ÚS 12/03 či Pl. ÚS 7/03 (vyhlášeném pod č. 512/2004 Sb.).

Z této judikatury vyplývá, že:

- Z ústavního principu dělby moci (čl. 2 odst. 1 Ústavy), jakož i z ústavního vymezení zákonodárné moci (čl. 15 odst. 1 Ústavy), plyne pro zákonodárce široký prostor pro rozhodování o předmětu, míře a rozsahu daní, poplatků a peněžitých sankcí. Zákonodárce přitom nese za důsledky tohoto rozhodování politickou odpovědnost.
- Jakkoli je daň, poplatek, příp. peněžitá sankce veřejnoprávním povinným peněžitým plněním státu, a tedy zásahem do majetkového substrátu, a tudíž i vlastnického práva povinného subjektu, bez naplnění dalších podmínek nepředstavuje dotčení v, ústavním pořádkem chráněné, vlastnické pozici (čl. 11 Listiny, čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod).
- Ústavní přezkum daní, poplatků a peněžitých sankcí zahrnuje posouzení z pohledu dodržení kautel plynoucích z ústavního principu rovnosti, a to jak neakcesorické (čl. 1 Listiny), tj. plynoucí z požadavku vyloučení svévole při odlišování subjektů a práv, tak i akcesorické v rozsahu vymezeném v čl. 3 odst. 1 Listiny. K principu rovnosti Ústavní soud ve své konstantní judikatuře uvádí, že se nejedná o kategorii absolutní, nýbrž relativní (srov. Pl. ÚS 22/92).
- Je-li předmětem posouzení ústavnost akcesorické nerovnosti vzhledem k vyloučení majetkové diskriminace, případně toliko posouzení skutečnosti nepředstavuje-li daň, poplatek nebo jiná peněžitá sankce případný zásah do práva vlastnického (čl. 11 Listiny), je takový přezkum omezen na případy, v nichž hranice veřejnoprávního povinného peněžitého plnění jednotlivce státu, vůči majetkovému substrátu jednotlivce, nabývá škrtícího (rdousícího) působení. Jinými slovy ke škrtícímu (rdousícímu) působení dochází, má-li posuzovaná daň, poplatek nebo peněžitá sankce ve svých důsledcích konfiskační dopady ve vztahu k majetkové podstatě jednotlivce.

Nad rámec výše uvedeného Ústavní soud zejména v novější judikatuře v určitých případech v daňové oblasti provádí test proporcionality (např. při zásahu do práva na ochranu soukromí), nebo test racionality (např. při zásahu do práva na podnikání).

Ústavní soud se zabýval i institutem kontrolního hlášení. Ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 32/15 dospěl k závěru, že institut kontrolního hlášení jako takový obstál v testu proporcionality. Ústavní soud rovněž dospěl k závěru, že sankční mechanismus, který obsahuje prvky moderace, je v souladu s ústavním pořádkem.

Navrhovaná právní úprava je z výše uvedených hledisek plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky, a to i s judikaturou Ústavního soudu, vztahující se k této problematice.

Ke koncepci návrhu zákona, tj. spojení novel daňových zákonů do jednoho návrhu, lze uvést, že Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 21/01 uvedl, že „*praxe, kdy jedním zákonem je současně novelizováno několik různých zákonů, je v legislativní praxi relativně častá. K tomu Ústavní soud v obecné rovině uvádí, že tato praxe je v zásadě ústavně konformní, leč pouze tehdy, jestliže novelizované zákony vzájemně meritorně souvisí. Naopak za nežádoucí jev, nekorespondující se smyslem a zásadami legislativního procesu, je nutno označit situaci, kdy jedním zákonem jsou novelizovány zákony vzájemně obsahově bezprostředně nesouvisějící, k čemuž dochází např. z důvodu urychlení legislativní procedury, a to začasté formou podaných pozměňovacích návrhů.*“ K tomu je třeba doplnit, že ústavně konformním byl shledán i zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, kde meritorní souvislost zákonů spočívala ve

snaze o stabilizaci veřejných rozpočtů. S ohledem na uvedené není možné mít výhrady k protiústavnosti navrženého řešení z hlediska spojení novel do jednoho souboru.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii

4.1. Daň z přidané hodnoty

Podle čl. 287 bodu 7 směrnice o DPH může Česká republika poskytnout osvobození od daně osobám povinným k dani, jejichž roční obrat je nejvýše roven ekvivalentu v národní měně částky 35 000 EUR při kurzu platném ke dni přistoupení České republiky k Evropské unii. Tato částka odpovídá stávající výši obratu ve výši 1 000 000 Kč. V souladu s čl. 395 směrnice o DPH požádala Česká republika o zvýšení této hranice na 85 000 EUR. Této žádosti bylo vyhověno prostřednictvím prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/865 ze dne 24. května 2022, kterým se České republice povoluje zavést zvláštní opatření odchylná se od článku 287 směrnice o DPH.

Navrhovaná úleva pro malé podniky je rovněž v souladu s cíli Evropské unie pro malé podniky, jak uvádí sdělení Komise „Zelenou malým a středním podnikům“ – „Small Business Act“ pro Evropu, které vyzývá členské státy, aby při tvorbě právních předpisů zohlednily specifické podmínky malých a středních podniků, a zjednodušily díky tomu stávající regulační prostředí.

Směrnice o DPH jako základní právní předpis v oblasti daně z přidané hodnoty ani jiný právní akt problematiku kontrolního hlášení neupravují, je proto v rukou členských států, zda a jak budou dané informace od daňových subjektů požadovat.

Navrhovaná právní úprava je proto plně slučitelná s právem Evropské unie a ustanovení navrhované právní úpravy nezakládají rozpor s právem Evropské unie ve světle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie.

4.2. Daně z příjmů

Navrhovaná právní úprava je plně slučitelná s právem Evropské unie a ustanovení navrhované právní úpravy nezakládají rozpor s primárním právem Evropské unie ve světle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie.

S poukazem na sekundární právo Evropské unie lze konstatovat, že také v tomto ohledu předkládaná právní úprava respektuje závazky, které pro Českou republiku v této oblasti z členství v Evropské unii vyplývají.

V daňové oblasti je nutné zdůraznit, že třebaže legislativa přímých daní zůstává v pravomoci členských států a obecně nepodléhá na úrovni Evropské unie celkové harmonizaci, čl. 115 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) stanovuje, že „*Rada na návrh Komise [...] přijímá směrnice o sbližování právních a správních předpisů členských států, které mají přímý vliv na vytváření nebo fungování vnitřního trhu.*“ Vzhledem k absenci jiných ustanovení SFEU, která by Evropské unii svěřovala pravomoc v oblasti legislativy zdanění příjmů, je zde pravomoc Rady přijímat směrnice podle čl. 115 SFEU dána pouze v rozsahu, v jakém je nezbytné odstranit překážky při vytváření nebo zajištění fungování vnitřního trhu.

Kromě článku 115 SFEU jako základu pro harmonizaci v oblasti přímých daní jsou členské státy povinny při výkonu svých pravomocí respektovat principy dané SFEU (zejména články 19 SFEU, 45 SFEU, 49 SFEU, 56 SFEU, 63 SFEU) a dbát na to, aby nedocházelo k neodůvodněné diskriminaci na základě státní příslušnosti nebo neodůvodněnému omezování

volného pohybu osob, služeb a kapitálu nebo svobody usazování, jak bylo opakovaně potvrzeno Soudním dvorem EU. Navrhovanou právní úpravou budou tyto principy plně respektovány.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je plně v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a dále s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva.

Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána (tzv. prezidentské mezinárodní smlouvy), mají z hlediska hierarchie právních předpisů aplikační přednost před zákony a právními předpisy nižší právní síly. Vztah tzv. prezidentských mezinárodních smluv vůči vnitrostátním právním předpisům je vymezen v čl. 10 Ústavy, kde je princip aplikační přednosti těchto mezinárodních smluv výslovně stanoven. Stanoví-li tedy tzv. prezidentská mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se tato mezinárodní smlouva. Článek 10 Ústavy tak zaručuje, že při případném nesouladu vnitrostátního práva s tzv. prezidentskou mezinárodní smlouvou musí být respektována tzv. prezidentská mezinárodní smlouva. Mezinárodní smlouvy upravující daně přitom mají vždy povahu tzv. prezidentských mezinárodních smluv (čl. 49 písm. e) Ústavy ve spojení s čl. 11 odst. 5 Listiny). Ústavní soud navíc v nálezu publikovaném pod č. 403/2002 Sb. rozhodl, že si tehdy platné mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách zachovávají hierarchickou přednost před zákonem.

5.1. Úmluva o ochraně lidských práv

Pokud jde o aplikaci Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (viz sdělení č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“) v oblasti daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění plynoucích do veřejných rozpočtů, je třeba zajistit soulad daňových předpisů s touto úmluvou v následujících oblastech.

Právo na spravedlivý proces

Pokud jde o zajištění práva na spravedlivý proces, které je zaručeno ustanovením čl. 6 odst. 1 Úmluvy, lze poukázat na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Ferrazzini proti Itálii*. Podle tohoto rozhodnutí daňové záležitosti dosud tvoří součást tvrdého jádra výsad veřejné moci, přičemž veřejný charakter vztahu mezi daňovým poplatníkem a daňovým úřadem nadále převládá. Ustanovení čl. 6 odst. 1 Úmluvy se tak podle názoru Evropského soudu pro lidská práva na samotné daňové řízení v rozsahu, v němž se týká zjištění a stanovení daně, nevztahuje, neboť se nejedná o řízení o občanských právech a závazcích.

Jelikož však za nedodržení daňových povinností hrozí daňovému subjektu sankce, na hmotněprávní i procesní aspekty s ní související se použijí ustanovení Úmluvy, která se vztahují na trestní obvinění. Je proto třeba při posuzování souladu navrhované právní úpravy v oblasti daňových předpisů s Úmluvou přihlídnout i k trestním aspektům článku 6, ale i k článku 7 Úmluvy nebo k článku 2 a 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Tento přístup byl potvrzen i Evropským soudem pro lidská práva např. v rozsudku ve věci *Jussila proti Finsku*. Článek 6 odst. 1 Úmluvy sice hovoří o trestním obvinění, nikoliv o řízení o uložení sankce za nesplnění povinnosti, jde však o autonomní pojem práva Úmluvy, který může mít (a také má) jiný obsah než obdobný pojem vnitrostátního práva. Slučitelnost s tímto, ale i dalšími ustanoveními Úmluvy, zejména s požadavkem na uložení trestu (v tomto případě sankce) jen na základě zákona nebo na právo nebýt souzen nebo potrestán (sankciován) dvakrát v téže věci, je přitom zajištěna možností daňového subjektu bránit se takovému jednání jako nesprávnému

postupu správce daně obdobně, jak je popsáno ve smyslu ochrany proti svévoli dle článku 1 Protokolu č. 1 Úmluvy. Jedná se tedy jak o využití řádných i mimořádných opravných prostředků, tak o možnost domoci se soudní ochrany ve správním soudnictví v případě, že dojde k vyčerpání všech opravných prostředků podle daňového řádu. Daňový subjekt se tedy může obrátit na soud s žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů. Takové soudní řízení přitom v zásadě respektuje základní principy uvedené v článku 6 Úmluvy.

Přestože tedy na daňové řízení v rozsahu, v němž se týká zjištění a stanovení daně, není možno aplikovat ustanovení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, v řízení o sankci za nesplnění daňové povinnosti naopak musí být všechny aspekty práva na spravedlivý proces zachovány.

Navrhovaná právní úprava nijak neomezuje možnost domoci se soudní ochrany, která proto zůstává i v tomto případě zajištěna. Lze tedy říci, že navrhovaná právní úprava je v souladu s požadavkem Úmluvy na zajištění práva na spravedlivý proces.

Ochrana majetku

Z výše uvedeného rozhodnutí ve věci *Ferrazzini proti Itálii* dále vyplývá, že článek 1 Protokolu č. 1, týkající se ochrany majetku, vyhrazuje státům právo přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní. Státům je tedy umožněno přijmout zákony, kterými ukládají povinnost platit daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění, avšak s určitým omezením vyplývajícím z požadavku na respektování samotné podstaty vlastnického práva, do kterého je uložení daně, poplatku nebo jiného obdobného peněžitého plnění zasahováno. Takový zásah do vlastnického práva proto musí odpovídat požadavkům zákonnosti, legitimacy a proporcionality.

Požadavek **zákonnosti** je naplněn tehdy, pokud je zásah umožněn právním předpisem, který je v souladu s ústavním pořádkem, je dostupný, předvídatelný a obsahuje záruky proti svévoli.

- Posouzení **ústavnosti** navrhované právní úpravy je provedeno výše v bodu 3 obecné části důvodové zprávy. Z hlediska Úmluvy přitom hraje roli jen zjevná neústavnost, případně neústavnost potvrzená příslušným orgánem (Ústavním soudem), jehož rozhodnutí nejsou právním předpisem respektována (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva *R & L, s. r. o., a ostatní proti České republice*).
- **Dostupnost** daňových předpisů (v širokém slova smyslu) je zajištěna vyhlášením ve Sbírce zákonů. Vzhledem ke skutečnosti, že daně a poplatky (resp. jiná obdobná peněžitá plnění) lze ukládat pouze na základě zákona, což je zaručeno i na ústavní úrovni čl. 11 odst. 5 Listiny, resp. čl. 4 odst. 1 Listiny, lze konstatovat, že všechny základní povinnosti daňového subjektu jsou upraveny na zákonné úrovni, a požadavek dostupnosti je tudíž naplněn.
- Otázka **předvídatelnosti** tuzemských daňových předpisů (v širokém slova smyslu) byla v minulosti opakovaně řešena Evropským soudem pro lidská práva (např. *AGRO-B, spol. s r. o., proti České republice nebo CBC-Union, s. r. o., proti České republice*), kde byla jejich předvídatelnost potvrzena. Předvídatelnost daňového předpisu souvisí s tím, nakolik je povinnost v právním textu jednoznačně formulována. Navrhovaná úprava formuluje požadavky na jednotlivé daňové subjekty jednoznačně, a tedy i požadavek předvídatelnosti je naplněn.
- **Záruku proti svévoli** a účinnou obranu proti nesprávnému postupu správce daně představují primárně řádné opravné prostředky podle daňového řádu. Povinností správce daně je přitom v souladu s ustanovením § 102 odst. 1 písm. f) daňového řádu uvést ve svém rozhodnutí poučení o tom, zda je možné proti danému rozhodnutí podat

odvolání, v jaké lhůtě je tak možno učinit, u kterého správce daně se odvolání podává a zároveň upozornit na případné vyloučení odkladného účinku. Pokud by toto poučení bylo nesprávné, neúplné nebo by zcela chybělo, je to spojeno s důsledky *pro bono* daného daňového subjektu (srov. § 261 daňového řádu). Vedle řádných opravných prostředků lze využít i mimořádných opravných prostředků dle daňového řádu, upravených v § 117 a násl. Kromě toho připouští daňový řád i jiné prostředky ochrany, kterými je třeba rozumět: námitku (srov. § 159 daňového řádu), stížnost (srov. § 261 daňového řádu) a podnět na nečinnost (srov. § 38 daňového řádu). Teprve tehdy, dojde-li k vyčerpání všech opravných prostředků podle daňového řádu, může se daňový subjekt obrátit na soud s žalobou proti rozhodnutí správního orgánu. Riziko svévole je tak díky existenci opravných prostředků, ale i díky možnosti obrátit se na soud eliminováno v nejvyšší možné míře, což platí obecně pro všechny daňové předpisy. Lze tedy konstatovat, že navrhovaná právní úprava nemění možnost daňových subjektů využít opravných prostředků, a tím je zajištěna slučitelnost návrhu úpravy s tímto požadavkem Úmluvy.

Požadavek **legitimity** znamená, že je nezbytné zajistit, aby zásah, ke kterému má na základě právního předpisu dojít, sledoval legitimní cíle ve veřejném nebo obecném zájmu. Aby byl požadavek legitimacy naplněn, je třeba tyto cíle specifikovat. Legitimním cílem je přitom každý cíl, který zákonodárce za cíl prohlásí, neboť neexistuje žádný, ani příkladný výčet takových cílů, jež by zákonodárce omezoval. Cílem návrhu zákona je zejména povinná transpozice nových právních předpisů Evropské unie v oblasti daně z přidané hodnoty.

Proporcionalita (přiměřenost) jako poslední požadavek se na poli čl. 1 Protokolu č. 1 váže k tomu, že jednotlivec nesmí být nucen nést nadměrné individuální břemeno, typicky takové, které ohrožuje samotnou jeho existenci v rovině majetkových poměrů (hrozba ukončení podnikání či úpadku u právnické nebo fyzické osoby), včetně zabezpečování obživy pro sebe a pro rodinu v případě fyzické osoby. Sazby daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, stejně jako výše případných pokut, by proto neměly být likvidační (viz *Mikrotechna, s. r. o., proti České republice, nebo ORION Břeclav, s. r. o., proti České republice*). To, zda navrhovaná právní úprava nepovede k tzv. škrtícímu (rdousícímu) efektu, je přitom třeba posuzovat i ve vztahu k ústavnímu pořádku (viz výše). S ohledem na charakter navrhovaných opatření nelze ve vztahu k tomuto návrhu zákona hovořit o rdousícím účinku.

Zákaz **diskriminace** vyjádřený v článku 14 Úmluvy směřuje proti takovému zacházení, kdy by s osobami, které jsou ve stejném nebo obdobném postavení, bylo zacházeno nerovně, nebo naopak, kdy by s osobami, které se nacházejí v odlišném postavení, bylo zacházeno stejně. Pokud by tento přístup neměl žádné opodstatnění, tedy pokud by nebyl opřen o žádný legitimní a objektivní důvod, byl by diskriminační. Návrh zákona nerozlišuje daňové subjekty podle jejich pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry, náboženství, politického a jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Navrhovaná právní úprava je tak v souladu s požadavkem Úmluvy zakazujícím diskriminaci. Lze tak konstatovat, že návrh zákona nezavádí žádné opatření, na základě kterého by byl zákaz diskriminace porušen.

V rámci celkového zhodnocení navržené právní úpravy v kontextu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod lze konstatovat, že s ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti je navrhovaná právní úprava plně slučitelná s touto Úmluvou.

5.2. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 19. prosince 1966, vyhlášený ve Sbírce zákonů pod č. 120/1976 Sb. (dále jen „Pakt“), zakotvuje

- v článku 2 odst. 3 právo domáhat se ochrany před případným zásahem do práv garantovaných Paktem,
- v článku 3 zákaz diskriminace na základě pohlaví,
- v článku 14 a 15 právo na spravedlivý proces v trestních věcech,
- v článku 17 zákaz svévolných zásahů do soukromého života a
- v článku 26 zákaz diskriminace na základě dalších důvodů.

Tato práva mají zásadně stejný obsah jako obdobná práva zakotvená v Úmluvě, která byla posuzována výše. Výjimkou je zákaz diskriminace dle článku 26 Paktu. Zatímco zákaz diskriminace zakotvený v Úmluvě má povahu akcesorického práva (tedy se ho lze dovolat pouze spolu s porušením jiného práva), v případě Paktu má zákaz diskriminace povahu neakcesorickou, a tedy se jej lze dovolat přímo. Zhodnocení vztahu k zákazu diskriminace provedené v části 5. 1. však nezáviselo na tom, zda má toto právo akcesorickou nebo neakcesorickou povahu. Na základě tohoto zhodnocení tedy lze dovodit, že navržená právní úprava je v souladu s článkem 26 Paktu.

S odkazem na výše uvedenou argumentaci k Úmluvě tedy lze konstatovat, že navrhovaná právní úprava je plně slučitelná s Paktem.

5.3. Závěr

S ohledem na to, že návrh zákona respektuje výše uvedené požadavky, lze jej považovat za slučitelný s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy

Navrhovanou právní úpravou nejsou vyvolány nové sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny a dopady na životní prostředí, nad rámec již dnes existujících dopadů v těchto oblastech.

V následujících subkapitolách je uveden předpokládaný hospodářský a finanční dopad u opatření nezanedbatelného finančního dopadu navrhovaných v dotčených zákonech, včetně dopadů na daňové subjekty a správce daně, jakožto hlavní adresáty navrhovaných změn právních úprav. Cíle, a tedy i dopady navrhovaných změn, jsou především kvalitativní – zvyšují efektivnost správy daní (jedná se zejména o snižování administrativní zátěže a zjednodušování procesů). Většina změn obsažených v návrhu zákona nemá hospodářský a finanční dopad, popřípadě dílčí finanční dopady budou mít v celkovém objemu zřejmě zanedbatelnou výši, a to jak z pohledu daňových subjektů, tak i z pohledu správce daně.

6.1. Daň z přidané hodnoty

6.1.1. Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty

Při současném limitu ročního obrátu pro malé podniky ve výši 35 000 EUR činil počet osob povinných k dani osvobozených od uplatňování daně z přidané hodnoty v roce 2020 cca 910 tis. Při navýšení limitu ročního obrátu na 85 000 EUR lze očekávat, že by na základě celoročních údajů z roku 2020 vzrostl počet nových osob povinných k dani osvobozených od uplatňování daně z přidané hodnoty o cca 105 tis. Tyto nově vzniklé osoby povinné k dani přiznaly v roce 2020 daň ve výši 8,2 mld. Kč. Předpokládaný nárůst počtu osob osvobozených od uplatňování daně z přidané hodnoty by měl být cca ve výši 11%, přičemž maximální

výpadek na výnosu DPH by měl činit 10 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů (z toho 6,4 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu, 2,6 mld. Kč na úrovni obcí, 1 mld. Kč na úrovni krajů).

6.1.2. Kontrolní hlášení

Navrhovaná úprava v oblasti kontrolních hlášení vyvolá negativní dopad v odhadované výši 180 mil. Kč na příjmy státního rozpočtu, a to kromě samotného snížení výše pokuty rovněž stran nákladů na úpravu informačních systémů správce daně.

6.2. Daně z příjmů

6.2.1. Zvýšení limitu pro paušální režim

Dopad na veřejné rozpočty

Rozšíření pásem paušálního režimu bude mít negativní dopad na inkaso veřejných rozpočtů. Při výpočtu odhadu dopadů na inkaso veřejných rozpočtů byly využity agregované údaje z přiznání k dani z příjmů fyzických osob poplatníků, kteří by (dle výše příjmů) splňovali podmínky pro rozšířený paušální režim. Dle údajů z přiznání k dani z příjmů fyzických osob vychází, že poplatníků s příjmy ze samostatné činnosti ve výši 1 až 2 mil. Kč je 57 000. Celkový počet těch, kteří splní podmínky pro vstup do paušálního režimu, může být nižší, neboť do paušálního režimu budou moci vstoupit pouze neplátcí daně z přidané hodnoty. Dále lze předpokládat, že do paušálního režimu nevstoupí poplatníci vykazující daňovou ztrátu, případně poplatníci uplatňující daňový bonus na vyživované děti. Lze předpokládat, že do paušálního režimu vlivem zvýšení limitu příjmů vstoupí maximálně 40 000 poplatníků (1. pásmo 35 000, 2. pásmo: 4 000 a 3. pásmo: 400). Na základě zkušeností z dosavadního fungování paušálního režimu a v návaznosti na nově upravované podmínky lze předpokládat, že počet poplatníků, kteří se přihlásí do paušálního režimu, v čase poroste. Proto může být v prvních letech účinnosti odhadovaný negativní dopad nižší.

Tabulka č. 1

CELKEM (v mld. Kč)	DOPAD NA VEŘEJNÉ ROZPOČTY	DOPAD NA STÁTNÍ ROZPOČET	DOPAD NA ROZPOČET OBCÍ	DOPAD NA ROZPOČET KRAJŮ	DOPAD NA ROZPOČET ZDRAVOT. POJIŠŤOVEN
	-0,6	-0,5	-0,1	0,0	0,0

Tabulka č. 2

CELKOVÝ DOPAD NA VEŘEJNÝCH ROZPOČTECH	v mld. Kč
Daň z příjmů fyzických osob	-0,4
Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	-0,3
Pojistné na veřejné zdravotní pojištění	0,0
Dodatečný pozitivní dopad na DPH	0,1
Celkem:	-0,6

Dodatečné inkaso DPH je druhotným efektem vlivem vyššího disponibilního příjmu, přímo vyplývajícím z navržené úpravy příjmových daní, za předpokladu jinak nezměněných podmínek.

Tabulka č. 3

DAŇ	DOPAD NA VEŘEJNÉ ROZPOČTY	DOPAD NA STÁTNÍ ROZPOČET	DOPAD NA ROZPOČET OBCÍ	DOPAD NA ROZPOČET KRAJŮ
	v mld. Kč			
Daň z příjmů fyzických osob	-0,4	-0,3	-0,1	0,0
Daň z přidané hodnoty	0,1	0,1	0,0	0,0

Tabulka č. 4

POJISTNÉ	DOPAD NA STÁTNÍ ROZPOČET	DOPAD NA ROZPOČET ZDRAVOT. POJIŠŤOVEN
	v mld. Kč	
Pojistné na veřejné zdravotní pojištění		0,0
Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	-0,3	

Odhadovaný dopad na rozpočet zdravotních pojišťoven je menší než 50 mil. Kč, tedy po zaokrouhlení 0,0 mld. Kč.

Dopad na správce daně a správce pojistných

V souvislosti se změnami navrhovanými tímto zákonem v oblasti paušální daně lze očekávat náklady v řádu jednotek milionů Kč, a to zejména na úpravu informačních systémů Finanční správy České republiky, informačního systému Správy sociálního zabezpečení, informačních systémů zdravotních pojišťoven.

Prostředky na pokrytí nákladů na úpravu informačních systémů budou zajištěny z rozpočtové kapitoly Ministerstva financí z finančních prostředků k pokrytí nákladů Finanční správy České republiky, z rozpočtové kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí z finančních prostředků k pokrytí nákladů orgánů správy sociálního zabezpečení a z prostředků provozních fondů zdravotních pojišťoven.

6.2.2. Prodloužení mimořádných odpisů

Uvedené opatření představuje pouze jiné rozložení odpisů v čase a v dlouhém období tak není předpokládán žádný dopad na veřejné rozpočty. V roce 2023 se předpokládá oproti stávající úpravě negativní dopad na inkaso daně z příjmů právnických osob ve výši cca 6,3 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů (4,1 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu a 2,2 mld. Kč na úrovni místních rozpočtů), v roce 2024 ve výši 9,0 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů (5,8 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu a 3,2 mld. Kč na úrovni místních rozpočtů). V následujících letech však bude tento negativní dopad naopak zpětně vykompenzován očekávaným poklesem nákladů daňových subjektů, tedy pozitivním dopadem na inkaso daně z příjmů právnických osob v totožné výši. V případě daně z příjmů fyzických osob je v krátkém období předpokládán pouze zanedbatelný dopad na inkaso v řádu maximálně vyšších desítek milionů Kč. V dlouhém

období není rovněž předpokládán žádný dopad na inkaso daně a to vzhledem ke skutečnosti, že navrhované opatření představuje pouze jiné rozložení odpisů v čase.

6.2.3. Další změny zákona o daních z příjmů

Další navrhované změny zákona o daních z příjmů jsou bez dopadu na daňové inkaso veřejných rozpočtů. Výjimkou je úprava daňového režimu nemovitých kulturních památek, kdy uvedené opatření představuje pouze jiné rozložení odpisů v čase a v dlouhém období tak není předpokládán žádný dopad na veřejné rozpočty. V krátkém období však lze očekávat negativní dopad na inkaso daní z příjmů, bližší výši však nelze z důvodu nedostatku vhodných datových zdrojů vyčíslit. Druhou výjimkou je osvobození převodů bytových družstev, kdy v případě osvobození dosud nerealizovaných převodů nebude generován pozitivní dopad na inkaso příjmových daní, který by za jinak nezměněných podmínek nastal. V případě zpětného osvobození již realizovaných (a zdaněných) bezúplatných nabytí nemovité věci bude generován negativní dopad na veřejné rozpočty, neboť již uhrazená daň bude následně vrácena, v některých případech byla tato však tato daň posečkována. Bližší vyčíslení možného dopadu však nelze z důvodu nedostatku vhodných datových zdrojů vyčíslit.

6.3. Daňový řád

S navrženou změnou daňového řádu nejsou spojeny žádné bezprostřední hospodářské ani finanční dopady.

7. Zhodnocení dopadu navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů (DPIA)

Návrh ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů nemění již zavedenou právní úpravu zásadním způsobem. V oblasti zákona o dani z přidané hodnoty a daňového řádu nedochází v tomto směru k žádné změně, z tohoto důvodu se další text zabývá pouze oblastí daní z příjmů. Dosavadní právní úprava umožňuje poplatníkovi podat společné oznámení správci daně při zahájení samostatné výdělečné činnosti, vstupuje-li poplatník zároveň při zahájení samostatné výdělečné činnosti do paušálního režimu. V tomto tzv. společném oznámení poplatník uvádí i údaje požadované v oznámeních o zahájení samostatné výdělečné činnosti podávaných okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně a správce daně tyto údaje těmto institucím předá (resp. zdravotní pojišťovně je předá prostřednictvím správce registru všech pojištěnců, tedy Všeobecné zdravotní pojišťovny a okresní správě sociálního zabezpečení prostřednictvím České správy sociálního zabezpečení), čímž je splněna poplatníkovou oznamovací povinnost.

Navrhovaná právní úprava zavádí pro poplatníky další administrativní zjednodušení spočívající v tom, že nově bude možné podat toto společné oznámení nejen v případě zahájení samostatné výdělečné činnosti, ale také v případě jejího ukončení, tedy v případech, kdy je paušální režim poplatníka ukončen z důvodu, že poplatník přestane být osobou samostatně výdělečně činnou. Poplatník je ukončení paušálního režimu povinen správci daně oznámit a spolu s tímto oznámením bude moci podat i údaje požadované v oznámeních o ukončení samostatné výdělečné činnosti podávaných okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně, kterým správce daně tyto údaje předá stejným způsobem jako doposud v případě zahájení samostatné výdělečné činnosti a vstupu do paušálního režimu.

7.1. Účel zpracování osobních údajů

Obecným účelem zaváděných změn ve zpracování osobních údajů je nejen zajištění fungování paušálního režimu, ale zejména dosažení co největšího možného zjednodušení komunikace

poplatníků s orgány veřejné správy prostřednictvím rozšíření možnosti podání tzv. společného oznámení nejen na případy vstupu do paušálního režimu a zahájení samostatně výdělečné činnosti, ale také na případy ukončení paušálního režimu zároveň s ukončením samostatně výdělečné činnosti.

Účelem zpracování osobních údajů u orgánů finanční správy, které návrh upravuje, je i nadále správa daně z příjmů fyzických osob a pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění poplatníků, kteří vstoupí do paušálního režimu. Oproti dosavadnímu stavu dochází k rozšíření účelu zpracovávání osobních údajů orgány finanční správy v souvislosti s možností podat tzv. společné oznámení o ukončení paušálního režimu zároveň s ukončením samostatně výdělečné činnosti. Orgány finanční správy budou nově zpracovávat osobní údaje poskytnuté poplatníkem v rámci tohoto společného oznámení, které může obsahovat i údaje požadované v oznámeních o ukončení samostatně výdělečné činnosti podávaných okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně.

Účel zpracování osobních údajů u okresních správ sociálního zabezpečení a zdravotních pojišťoven zůstává zachován beze změny. Tito správci pojistných osobní údaje zpracovávají pouze pro účely správy pojistných ve své působnosti, tedy stejně, jako je tomu podle dosavadní právní úpravy.

7.2. Kategorie zpracovávaných osobních údajů

Návrh zákona v oblasti daní z příjmů rozšiřuje okruh osobních údajů poplatníků, které budou orgány finanční správy zpracovávat v důsledku zavedení možnosti podat tzv. společné oznámení nejen v případě vstupu do paušálního režimu a současného zahájení samostatně výdělečné činnosti, ale také v případě ukončení paušálního režimu současně s ukončením samostatně výdělečné činnosti.

Orgány finanční správy budou nově zpracovávat osobní údaje poplatníků uváděné v oznámeních o ukončení samostatně výdělečné činnosti podávaných okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně za účelem předání těchto údajů příslušným institucím (zdravotní pojišťovně prostřednictvím správce registru všech pojištěnců, tedy Všeobecné zdravotní pojišťovny a okresní správě sociálního zabezpečení prostřednictvím České správy sociálního zabezpečení).

Orgány finanční správy tak budou zpracovávat osobní údaje stejných subjektů jako doposud, tedy poplatníků daně z příjmů fyzických osob. V případě poplatníků, kteří se rozhodnou ukončit paušální režim z důvodu ukončení samostatně výdělečné činnosti a v souvislosti s tím podat tzv. společné oznámení, se však rozšíří okruh zpracovávaných osobních údajů.

7.3. Způsob zpracování osobních údajů

Osobní údaje jsou povinnými osobami zpracovávány v analogové i digitální podobě. Konkrétní podobu zpracovávání nicméně ani jeden z novelizovaných zákonů ve své dosavadní ani navrhované podobě povinným osobám nestanovuje a povinné osoby se v tomto ohledu řídí obecnou právní úpravou podle nařízení 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 529/2006 Sb., o požadavcích na strukturu a obsah informační koncepce a provozní dokumentace a o požadavcích na řízení bezpečnosti a kvality informačních systémů veřejné správy (vyhláška o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy).

Na způsobu zpracování osobních údajů návrh nic nemění.

7.4. Veřejnost zpracování

Při správě daně se uplatňuje zásada neveřejnosti (§ 9 odst. 3 daňového řádu), která má svůj odraz v povinnosti osob zúčastněných na správě daní a úředních osob zachovávat mlčenlivost o všem, co se v souvislosti se správou daní dozvěděly. Osobní údaje shromažďované podle dosavadní ani navrhované úpravy tak nebudou zpracovávány veřejně.

7.5. Lhůty pro uchování osobních údajů

Návrh nemění lhůty pro uchování osobních údajů.

7.6. Oprávnění subjektu údajů

Subjektům údajů nedává dosavadní ani navrhovaná úprava zákona o daních z příjmů ve vztahu k jejich shromažďovaným a uchovávaným osobním údajům žádná zvláštní oprávnění. K žádné změně nedochází ani v ostatních novelizovaných předpisech.

7.7. Posouzení nebezpečí neoprávněného přístupu k osobním údajům

Jak je uvedeno výše, v souvislosti s navrhovanou úpravou nedochází k zavádění nového způsobu zpracování osobních údajů. Povinné osoby budou postupovat totožně, jako postupují dnes při shromažďování a zpracovávání osobních údajů, které získávají z titulu plnění povinností založených příslušnými zákony. Je zajištěno, že nemůže dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům nebo neoprávněnému zpracování. K osobním údajům jsou oprávněny přistupovat pouze osoby oprávněné k jejich zpracování na základě organizačního řádu (organizační struktury) jednotlivých povinných osob.

7.8. Záruky ochrany osobních údajů

Prevence zneužití osobních údajů

Obecně se ochrana osobních údajů řídí právní úpravou obecného nařízení o ochraně osobních údajů a souvisejících právních předpisů, např. zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 529/2006 Sb., o požadavcích na strukturu a obsah informační koncepce a provozní dokumentace a o požadavcích na řízení bezpečnosti a kvality informačních systémů veřejné správy (vyhláška o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy). Prostřednictvím naplnění požadavků těchto předpisů je zejména zajištěno, aby se získanými údaji nakládaly toliko úřední osoby, které vykonávají předmětné úkoly (zejména sledování které osoby a v jakém rozsahu s údaji nakládají).

Další úroveň garancí práv subjektu údajů představuje skutečnost, že zpracování osobních údajů správcem daně podléhá dozorové kompetenci Úřadu pro ochranu osobních údajů, vůči němuž je v tomto rozsahu prolomena daňová mlčenlivost (§ 53 odst. 1 písm. g) daňového řádu).

Skutečnost, že daný údaj je potřebný pro výkon dané působnosti (plnění konkrétního úkolu), je přezkoumatelná prostřednictvím příslušného spisu a prostřednictvím interních postupů správců daně, které podléhají kontrolním mechanismům v souladu s právní úpravou ochrany osobních údajů.

Návrh nezavádí nové mechanismy prevence zneužití osobních údajů.

Sankce za zneužití osobních údajů

Osobní údaje zpracovávané podle zákona o daních z příjmů jsou chráněny striktně upravenou povinností mlčenlivosti, které podléhá každý, kdo se tyto informace dozví, a to pod hrozbou pokuty do výše 500 000 Kč. Tyto informace nemohou být zpřístupněny veřejnosti, aniž by správce daně byl povinností mlčenlivosti zproštěn daňovým subjektem, kterého se týkají, anebo aniž by tak stanovil zákon.

Návrh nezavádí ani v zákoně o daních z příjmů, ani v ostatních novelizovaných zákonech nové sankce.

7.9. Závěr

Navrhovaná právní úprava nemění parametry zacházení s osobními údaji a jejich ochrany. Dochází pouze k drobnému rozšíření zpracovávaných osobních údajů u některých povinných osob, ovšem vždy v mezích stanovených obecným nařízením o ochraně osobních údajů. Jde o přiměřené a relevantní zpracování osobních údajů omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány. Právní úprava sebou nenese jiné dopady na soukromí dotčených ani jiných osob.

8. Zhodnocení korupčních rizik navrhovaného řešení (CIA)

Na základě provedené analýzy navrhované regulace z hlediska identifikace korupčních rizik a jejich eliminace lze podle jednotlivých kritérií uvést následující.

Přiměřenost

Pokud jde o rozsah působnosti správního orgánu, je rozhodující jak zákonný okruh působnosti jako takový, tak míra diskrece, kterou zákon při výkonu jednotlivých působností správnímu orgánu umožňuje, resp. jakou míru diskrece zákon předpokládá. Jakýkoli normativní text zakotvující určitou míru diskrece sám o sobě představuje potenciální korupční riziko. Proto se při přípravě takového ustanovení vždy poměřuje nutnost zavedení takové diskrece daného orgánu s mírou zásahu do individuální sféry subjektu, o jehož právech a povinnostech by se v rámci této diskrece rozhodovalo.

Navržená právní úprava nemění kompetence správních orgánů.

Efektivita

K uložení, kontrole a vynucování splnění povinnosti při správě daní je věcně a místně příslušný správce daně. Správce daně obvykle disponuje podklady pro vydání daného rozhodnutí, ale i potřebnými odbornými znalostmi, čímž je zaručena efektivní implementace dané regulace i její efektivní kontrola, případně vynucování. Nástroje kontroly a vynucování jsou v oblasti správy daní upraveny jako obecné instituty daňového řádu.

Odpovědnost

Zvolená právní úprava vždy jasně reflektuje požadavek čl. 79 odst. 1 Ústavy, podle něhož musí být působnost správního orgánu stanovena zákonem.

Odpovědnou osobou na straně správce daně, resp. jiného správního orgánu je v daňovém řízení vždy úřední osoba. Určení konkrétní úřední osoby je prováděno na základě vnitřních předpisů, resp. organizačního uspořádání konkrétního správního orgánu, přičemž popis své organizační struktury je správní orgán povinen zveřejnit na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Totožnost konkrétní úřední osoby je

přítom seznatelná zákonem předvídaným postupem (srov. § 12 odst. 4 daňového řádu); úřední osoba je povinna se při výkonu působnosti správního orgánu prokazovat příslušným služebním průkazem.

Opravné prostředky

Možnost účinné obrany proti nesprávnému postupu správce daně v tuzemsku zakotvuje v obecné rovině daňový řád. Z hlediska opravných prostředků existuje možnost účinné obrany proti nesprávnému postupu správce daně v první řadě v podobě řádného opravného prostředku, kterým je odvolání, resp. rozklad (srov. § 109 a násl. daňového řádu). V souladu s § 102 odst. 1 písm. f) daňového řádu má správce daně povinnost v rozhodnutí uvést poučení, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je tak možno učinit, u kterého správce daně se odvolání podává, spolu s upozorněním na případné vyloučení odkladného účinku. Neúplné, nesprávné nebo chybějící poučení je spojeno s důsledky *pro bono* daného subjektu uvedenými v § 110 odst. 1 daňového řádu. Existuje také možnost užití mimořádných opravných prostředků dle daňového řádu (srov. § 117 a násl. daňového řádu). Vedle opravných prostředků daňový řád připouští rovněž jiné prostředky ochrany, kterými je třeba rozumět: námitku (srov. § 159 daňového řádu), stížnost (srov. § 261 daňového řádu), podnět na nečinnost (srov. § 38 daňového řádu).

Kontrolní mechanismy

Oblast daňového práva se pohybuje v procesním režimu daňového řádu, jenž obsahuje úpravu kontroly a přezkumu přijatých rozhodnutí.

Soustavy orgánů vykonávajících správu daní současně disponují interním systémem kontroly v rámci hierarchie nadřízenosti a podřízenosti včetně navazujícího systému personální odpovědnosti. V případě vydání nezákonného rozhodnutí či nesprávného úředního postupu je s odpovědností konkrétní úřední osoby spojena eventuální povinnost regresní náhrady škody, za níž v důsledku nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu odpovídá stát.

Při správě daní se uplatňuje zásada neveřejnosti. Informace o poměrech daňových subjektů jsou tak chráněny povinností mlčenlivosti a nemohou být zpřístupněny veřejnosti. Tím ovšem nemůže být dotčeno právo samotného daňového subjektu na informace o něm soustředěvané. Toto právo je realizováno prostřednictvím nahlížení do spisu a osobních daňových účtů. Získání informací je daňovým subjektům umožněno také prostřednictvím daňové informační schránky podle § 69 daňového řádu.

Navrhovanou právní úpravou nejsou zaváděny nové represivní nástroje zaměřené na eliminaci korupčních rizik.

Z hlediska transparency a otevřenosti dat lze konstatovat, že navrhovaná úprava nemá vliv na dostupnost informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Vedle obecného trestněprávního protikorupčního rámce lze blíže připomenout aspekty protikorupčního rámce spojené se státní službou. Účinná jsou také opatření daňového práva. Při správě daní se uplatňuje zásada neveřejnosti a daňové mlčenlivosti. Další represivní sankce jsou stanoveny trestním zákoníkem v případě, že jednání konkrétní úřední osoby nebo skupiny úředních osob naplní podstatu trestného činu, například trestný čin přijetí úplatku.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu ve smyslu usnesení vlády č. 343/D z roku 2015.

10. Zhodnocení souladu se zásadami pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy (DPL)

V rámci této kapitoly je zhodnocen soulad navrhovaného právního předpisu s hlavními deseti zásadami pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy.

10.1. Budování přednostně digitálních služeb (princip digital by default)

Úpravy zákona o dani z přidané hodnoty týkající se zvýšení limitu pro vznik plátcovství nemají samy o sobě vliv na digitální služby. V oblasti kontrolních hlášení již v současné době funguje povinná elektronická forma podávání a jednotná povinnost reagovat na výzvu správce daně pouze elektronickou cestou bude znamenat zvýšení využívání digitálních služeb. Zvýšení limitu pro možnost vstupu do paušálního režimu v působnosti zákona o daních z příjmů neovlivní stávající rozsah využití digitálních služeb, co do objemu však dojde ke zvýšení právě očekávaným zapojením většího počtu poplatníků. Navrhovaná změna daňového řádu odbourává pro fyzické osoby povinnost činit tzv. formulářová podání při správě daní elektronicky, tedy jde spíše cestou podpory dobrovolné elektronizace namísto jejího ukládání pod hrozbou sankce.

10.2. Maximální opakovatelnost a znovupoužitelnost údajů a služeb (princip only once)

Změny v oblasti daně z přidané hodnoty nezavádějí osobám povinným k dani povinnost sdělovat správci daně skutečnosti, které má již k dispozici. Ani v oblasti působnosti zákona o daních z příjmů nedochází vstupem osob do paušálního režimu k povinnostem předávání údajů zjištěných na úrovni správce daně. Obdobné platí i pro novelu daňového řádu.

10.3. Budování služeb přístupných a použitelných pro všechny, včetně osob se zdravotním postižením (princip governance accessibility)

Tato zásada není jednotlivými návrhy částí zákona upravována, stávající právní úprava se řídí obecnými právními předpisy upravující tuto problematiku.

10.4. Sdílené služby veřejné správy

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá odchylky od obecné právní úpravy při správě daní ani praxe orgánů Finanční správy České republiky.

10.5. Konsolidace a propojování informačních systémů veřejné správy

Navrhované úpravy v částech změn zákona o dani z přidané hodnoty, zákona o daních z příjmů a navazující úpravy v právních předpisech upravujících povinná pojistná obsahují pouze parametrické změny stávajícího systému. Obdobné platí i pro novelu daňového řádu. Navrhovaná právní úprava nestanoví, jakým způsobem má příslušný orgán veřejné moci zajistit to, aby jím poskytované služby řádně fungovaly. Vzhledem k tomu, že většina údajů z daňové oblasti podléhá zákonem stanovené povinnosti zachovávat mlčenlivost, nelze očekávat absolutní míru propojení informačních systémů používaných při správě daní a informačních systémů jiných.

10.6. Mezinárodní interoperabilita - budování služeb propojitelných a využitelných v evropském prostoru

Navrhovaná právní úprava se sama o sobě netýká mezinárodní spolupráce a neupravuje budování služeb propojitelných a využitelných v evropském prostoru.

10.7. Ochrana osobních údajů v míře umožňující kvalitní služby (princip nařízení o ochraně osobních údajů)

Navrhovaná právní úprava je plně v souladu s touto zásadou. Blíže viz kapitola č. 7.

10.8. Otevřenost a transparentnost včetně otevřených dat a služeb (princip open government)

Zásada otevřenosti a transparentnosti je navrhovanou právní úpravou naplněna v mezích základních zásad správy daní podle daňového řádu. Navrhovaná právní úprava jako taková žádným způsobem neomezuje otevřenost a transparentnost.

10.9. Technologická neutralita

Návrh zákona pouze parametricky upravuje stávající úpravu zákona o dani z přidané hodnoty, zákona o daních z příjmů a zákonů upravujících povinná pojistná, jakkoli nestanovuje ani neupravuje technické či technologické prostředky. Obdobné platí i pro novelu daňového řádu.

10.10. Uživatelská přívětivost

Návrh zákona nepředpokládá v této oblasti odchylky od obecné právní úpravy při správě daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění ani praxe orgánů Finanční správy České republiky v roli správce daně. Navrhovaná změna daňového řádu odbourává pro fyzické osoby povinnost činit tzv. formulářová podání při správě daní elektronicky, tedy jde spíše cestou podpory dobrovolné elektronizace namísto jejího ukládání pod hrozbou sankce.

II. Zvláštní část

K části první – Změna zákona o dani z přidané hodnoty

K čl. I

K bodu 1 (§ 6 odst. 1)

Navrhovanou úpravou dochází ke zvýšení limitu pro vznik plátcovství ze zákona z titulu překročení obrátu na 2 000 000 Kč.

K bodu 2 (§ 8 odst. 2 písm. b))

Z důvodů předcházení problémům v aplikační praxi se do pravidel pro stanovení místa plnění při prodeji zboží na dálku promítají aktuální unijní výklady změn v uplatňování daně z přidané hodnoty v oblasti elektronického obchodování ve směrnici o DPH s účinností od 1. července 2021. V návaznosti na tyto výklady se zpřesňuje působnost specifického pravidla pro stanovení místa plnění, a tím členského státu zdanění, při prodeji zboží na dálku stanoveného v § 8 odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty (transpozice čl. 59c odst. 1 směrnice o DPH).

Úprava se týká prodejců zboží, kteří jsou usazeni (mají sídlo nebo provozovnu) pouze v jednom členském státě, a jejichž přeshraničně poskytovaná příslušná plnění z členského státu usazení nepřekračují stanovenou roční prahovou hodnotu (10 000 EUR). Jsou-li tyto podmínky splněny, může se prodejce rozhodnout, že v případě prodeje zboží na dálku z členského státu jeho usazení připadá místo plnění do tohoto státu namísto členského státu ukončení odeslání nebo přepravy. Znamená to, že při volbě postupu podle tohoto specifického pravidla je prodejce zboží oprávněn uplatnit daň z přidané hodnoty ve svém domovském státě a není zatížený plněním povinností v oblasti daně z přidané hodnoty v jiných členských státech.

Jestliže prodejce uskutečňuje prodej zboží na dálku z odlišného členského státu, než je stát usazení, je povinen při stanovení místa plnění postupovat podle základního pravidla v § 8 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty a uplatnit příslušnou daň v členském státě, do kterého se zboží odesílá nebo přepravuje. Hodnota těchto prodejů se nezapočítává do stanovené roční prahové hodnoty (10 000 EUR). Skutečnost, že prodejce uskutečňuje rovněž prodeje zboží na dálku z jiných členských států, mu však sama o sobě nebrání v tom, aby pro prodej na dálku uskutečněný z členského státu usazení využíval zjednodušený postup podle § 8 odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty.

S ohledem na komplexnost nových harmonizovaných pravidel pro uplatňování daně z přidané hodnoty v oblasti elektronického obchodování vyvstaly následně při transpozici příslušných směrnic některé otázky, které bylo nezbytné dále zpřesnit a přijmout sjednocující unijní výklady. Jednou z těchto otázek byl rozsah působnosti specifického pravidla pro stanovení místa plnění při prodeji zboží na dálku, a to konkrétně, zda specifické pravidlo lze použít pouze v případě, kdy se zboží přepravuje z členského státu usazení prodejce, či zda se vztahuje širěji na veškeré prodeje zboží na dálku, včetně případu, kdy se zboží přepravuje z jiného členského státu než státu usazení. Tato otázka byla mimo jiné diskutována v rámci poradního výboru pro daň z přidané hodnoty (výboru pro DPH). Evropská komise ve své analýze dané problematiky připustila, že znění dotčeného pravidla ve směrnici o DPH není jednoznačné a že může vést k různým výkladům (podrobněji viz pracovní dokument výboru č. 1010). Podle stanoviska Evropské komise by se dané specifické pravidlo mělo vztahovat pouze na prodeje zboží na dálku z členského státu usazení. V prosinci 2021 výbor pro DPH přijal pokyn, který tento užší výklad potvrdil.

Protože dosavadní právní úprava specifického pravidla pro stanovení místa plnění v § 8 odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty vycházela z širšího výkladu rozsahu jeho působnosti, je nezbytné ji ve světle těchto aktuálních unijních výkladů harmonizovaných pravidel opravit.

K bodu 3 (§ 94 odst. 2)

Navrženým novelizačním bodem dochází ke sjednocení lhůty pro podání přihlášky k registraci ve všech případech vzniku plátcovství ze zákona, v tomto konkrétním případě se jedná o stanovení lhůty pro provozovatele elektronického rozhraní a zahraniční osobu. Jedná se o doplnění neprovedené úpravy v tzv. e-commerce balíčku.

K bodu 4 (§ 101g odst. 1)

Na základě stávajícího ustanovení § 101g odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty vydává správce daně výzvu k podání kontrolního hlášení v případě, že nebylo ve stanovené lhůtě podáno. Pokud plátcí vznikla povinnost podat kontrolní hlášení podle § 101c zákona o dani z přidané hodnoty, je tato výzva připomenutím této povinnosti a reakcí plátce by mělo být podání kontrolního hlášení podle § 101c zákona o dani z přidané hodnoty, tentokrát v náhradní lhůtě.

Výzva k podání kontrolního hlášení však může být směřována i vůči plátcí, kterému povinnost podat kontrolní hlášení podle § 101c zákona o dani z přidané hodnoty nevznikla, neboť správce daně nemá vždy k dispozici všechny potřebné informace a může usuzovat, že tato povinnost vznikla například z údajů o proběhlé obchodní transakci vykázané jiným plátcem v kontrolním hlášení (v konečném důsledku se jedná o zdůraznění možnosti, kterou dnes již správce daně má na základě § 145 odst. 1 daňového řádu). V takovém případě je plátcí povinen sdělit správci daně, že mu povinnost podat kontrolní hlášení nevznikla. Navzdory tomu, že současná zákonná úprava neobsahuje explicitně způsob, jakým má plátcí toto sdělení učinit, více než 99 % plátcí využívá nejsnadnější možnost sdělení, a to podání přes formulář kontrolního hlášení, který je k tomuto účelu od počátku jeho existence přizpůsoben (viz dále). Zbývající plátcí reagují tvorbou časově náročných (ve srovnání s předchozí variantou) vlastních písemností a jejich následným doručením.

Již v současné době umožňuje formulář kontrolního hlášení předmětnou informaci sdělit právě jeho prostřednictvím. Plátcí podá tzv. „nulové kontrolní hlášení“, ve kterém po vyplnění identifikace správce daně, vlastní identifikace, období, k němuž se kontrolní hlášení váže, a čísla výzvy vybere z menu „Rychlá odpověď na výzvu“ volbu: „Nemám povinnost podat kontrolní hlášení (KH)“. Ostatně pro plátcí, kteří podávají kontrolní hlášení, se jedná o prostředek známý, neboť od počátku existence tohoto institutu jej plátcí používají v případě potvrzení původních údajů uvedených v kontrolním hlášení (viz § 101g odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty), kde také potvrzují, že nemají povinnost podat kontrolní hlášení.

S cílem redukovat administrativní zátěž u cca 1 % plátcí se navrhuje jednoznačně stanovit, že v případě, že plátcí byla doručena výzva správce daně k podání kontrolního hlášení, ale plátcí povinnost podat kontrolní hlášení nevznikla, sdělí správci daně tuto skutečnost prostřednictvím kontrolního hlášení. Od účinnosti tohoto ustanovení je potřeba reagovat na výzvu již způsobem popsaným výše, a to bez ohledu na to, zda byla výzva vydána či oznámena plátcí před účinností tohoto zákona.

K bodu 5 (§ 101g odst. 3)

Navrhuje se úprava lhůty pro reakci plátce daně z přidané hodnoty na výzvu správce daně podle § 101g odst. 2 vydávanou v případě, že má správce daně pochybnosti o správnosti nebo úplnosti údajů uvedených v kontrolním hlášení, a doručovanou prostřednictvím datových schránek. Aby i nadále institut kontrolních hlášení účinně fungoval, není možné významně tuto lhůtu

prodloužit. Zároveň předkladatel vnímá požadavky veřejnosti, že lhůta na reakci na výzvu správce daně je v některých případech příliš krátká (z důvodu čerpání dovolené, nemoci apod.). V rámci nastavení tohoto systému lze spatřit určitý prostor pro prodloužení lhůty pro reakci plátce na výzvu správce daně při zachování maxima stávající lhůty 5 pracovních dnů. Tento prostor a zvýhodnění, které plyne z navrhovaného prodloužení lhůty, se však bude týkat pouze těch plátců, kteří se s výzvou seznámí dříve než by nastala tzv. fikce doručení podle § 17 odst. 4 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, tedy desátý den po dodání příslušné výzvy do datové schránky. Čím dříve se plátce s výzvou seznámí, neboli čím dříve dojde k doručení, tím více časového prostoru bude mít plátce na podání následného kontrolního hlášení. Pokud plátce otevře datovou zprávu v den, kdy mu byla dodána, získá na podání následného kontrolního hlášení navíc 10 kalendářních dnů oproti stávajícímu stavu. Jinými slovy čím dříve plátce datovou schránku otevře, tím delší bude jeho reakční prostor. Pokud plátce této výhody z jakéhokoliv důvodu nevyužije, nemusí se ničeho obávat, neboť i po uplynutí fikce doručení stále zbývá na reakci minimálně lhůta 7 kalendářních dnů, jakožto odpovídající náhrada za dosavadních 5 pracovních dnů za účelem sjednocení této lhůty se lhůtou pro doručování do datové schránky. K žádné další věcné změně v daných ustanovením nedochází (tedy lhůta 5 pracovních dnů od oznámení výzvy zůstává zachována pro ostatní způsoby doručování).

Jako příklad lze uvést tyto situace. Pokud správce daně odešle výzvu do datové schránky plátce v úterý 7. února 2023, výzva je v zásadě dodána plátci v tentýž čas, lhůta 17 kalendářních dnů na reakci počne běžet od 8. února 2023 a skončí v pátek 24. února 2023. Pokud plátce datovou schránku neotevře, nastává dnem 17. února 2023 tzv. fikce doručení do datové schránky a plátce bude mít 7 kalendářních dnů na reakci (což se shoduje se stávající lhůtou 5 pracovních dnů). Naopak plátce, který otevře datovou schránku ještě tentýž den, nebude mít lhůtu na reakci 7 kalendářních dnů od fiktivního doručení, ale bude zvýhodněn tím, že získá 10 kalendářních dní navíc. Samotný den, kdy byla výzva dodána, se do výpočtu lhůty nezapočítává. Tento nově vytvořený reakční prostor se samozřejmě snižuje podle toho, kdy se plátce přihlásí do datové schránky, resp. kdy mu bude datová zpráva doručena, přičemž základní minimální lhůta na reakci na výzvu správce daně v délce 7 kalendářních dnů zůstává pro všechny plátce stejná.

K bodu 6 (§ 101h odst. 1)

Daný novelizační bod vylučuje uložení pokuty podle § 101h odst. 1 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty v případě plátce, kterému nevznikla povinnost podat kontrolní hlášení podle § 101c zákona o dani z přidané hodnoty, a který prostřednictvím kontrolního hlášení správci daně sdělil, že povinnost podat kontrolní hlášení neměl.

K bodu 7 (§ 101h odst. 2)

Nový odstavec 2 upravuje výši pokuty pro plátce, který je fyzickou osobou, společností s ručením omezeným s jedním společníkem, který je rovněž fyzickou osobou, nebo plátcem, jehož zdaňovacím obdobím ke dni, ve kterém vznikla povinnost uhradit tuto pokutu, je kalendářní čtvrtletí. Těmto osobám bude uložena pokuta ve výši 5 000 Kč namísto 10 000 Kč v případě pokuty podle § 101h odst. 1 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty, ve výši 15 000 Kč namísto 30 000 Kč v případě pokuty podle § 101h odst. 1 písm. c) zákona o dani z přidané hodnoty a 25 000 Kč namísto 50 000 Kč v případě pokuty podle § 101h odst. 1 písm. d) zákona o dani z přidané hodnoty.

V případě společnosti s ručením omezeným je možné, aby se poloviční výše pokuty aplikovala na základě § 101h odst. 2 písm. b) nebo c) (je dostačující, pokud je splněna jedna z těchto podmínek). Aby se poloviční výše pokuty aplikovala v případě společnosti s ručením omezeným podle § 101h odst. 2 písm. c), musí být splněny následující podmínky (i) forma s. r. o., (ii) jediný společník a (iii) skutečnost, že společník je fyzická osoba. Splnění těchto

podmínek se bude zkoumat vždy k 1. dni kalendářního čtvrtletí, ve kterém vznikla povinnost uhradit pokutu, nebo ke dni vzniku společnosti, pokud by tato společnost vznikla po 1. dni tohoto kalendářního čtvrtletí. Zafixování data zkoumání splnění těchto podmínek je dáno z důvodu spravovatelnosti, protože nelze automatizovaně při ukládání každé pokuty zkoumat, zda jsou v okamžiku vzniku pokuty dané podmínky splněny.

Jako příklad lze uvést následující situaci. V červenci 2023 vznikla pokuta plátcí – právnické osobě existující od roku 2022 v souvislosti s povinností podat kontrolní hlášení za květen 2023, která byla splněna až v náhradní lhůtě poté, co byl plátce správcem daně vyzván. Se vznikem pokuty se posuzuje, zda byl plátce k 1. červenci 2023 (1. den kalendářního čtvrtletí, ve kterém vznikla povinnost uhradit pokutu) společností s ručením omezeným s jediným společníkem, který je fyzickou osobou. Pokud plátce tyto tři podmínky k 1. červenci 2023 splnil, vznikne mu pokuta ve výši 5 000 Kč. Pokud plátce tyto podmínky k 1. červenci 2023 nesplnil, vznikne mu pokuta ve výši 10 000 Kč. K případným změnám po 1. červenci 2023 se nepřihlíží. Případné změny budou zohledněny až v případě pokut, které vzniknou v dalších kalendářních čtvrtletích.

K bodu 8 (§ 101h odst. 6)

Jedná se o legislativně technickou změnu v návaznosti na vložení nového odstavce. 2.

K bodu 9 (§ 101h odst. 7)

Jedná se o legislativně technickou změnu v návaznosti na vložení nového odstavce. 2.

K bodu 10 (§ 101j)

Navrhuje se rozšířit stávající úpravu vyloučení vzniku pokuty za nepodání kontrolního hlášení i na pokutu podle § 101h odst. 1 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty (pokuta ve výši 10 000 Kč, resp. 5 000 Kč v případě fyzických osob a společností s ručením omezeným s jedním společníkem, který je fyzickou osobou, anebo plátců, jejichž zdaňovacím obdobím ke dni, ve kterém vznikla povinnost uhradit tuto pokutu, je kalendářní čtvrtletí).

Nově bude kromě první pokuty podle ustanovení § 101h odst. 1 písm. a) vyloučena i první pokuta podle ustanovení § 101h odst. 1 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty, která vznikne v daném kalendářním roce. Důležitým okamžikem je vznik pokuty, nikoli období, k němuž se váže povinnost podat kontrolní hlášení, která nebyla splněna. Vyloučení vzniku pokuty tak může být aplikováno v případě pokuty, která vznikne v lednu, která se však pojí s (ne)podáním kontrolního hlášení např. za období listopad předchozího kalendářního roku.

Podle nové úpravy se s ohledem na vstřícný přístup k plátcům a z důvodu zjednodušení dané úpravy již nebudou zkoumat jiná porušení v daném kalendářním roce a k vyloučení vzniku pokuty tak dojde vždy u první pokuty podle § 101h odst. 1 písm. a) zákona o dani z přidané hodnoty a u první pokuty podle § 101h odst. 1 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty vzniklé v daném kalendářním roce.

K bodu 11 (§ 106 odst. 2 písm. b) bod 1 a § 106b odst. 1 písm. a) bod 1)

Navržené zvýšení částky obratu, při jejímž přesažení je osoba povinná k dani za podmínek vymezených v § 6 zákona o dani z přidané hodnoty plátcem daně z přidané hodnoty, se promítá do ustanovení, které vymezuje podmínky a procesní postupy při zrušení registrace z moci úřední u plátce, který závažným způsobem poruší své povinnosti vztahující se ke správě daně (§ 106 odst. 2 písm. b) bod 1 zákona o dani z přidané hodnoty), a do ustanovení, které vymezuje podmínky a procesní postupy při zrušení registrace plátce na žádost (§ 106b odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o dani z přidané hodnoty).

Podle nového znění § 106 odst. 2 písm. b) bodu 1 zákona o dani z přidané hodnoty tak správce daně zruší registraci plátce, který závažným způsobem poruší své povinnosti vztahující se ke

správě daně z přidané hodnoty, a jehož obrat nepřesáhl za 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců 2 000 000 Kč.

Podle nového znění § 106b odst. 1 písm. a) bodu 1 zákona o dani z přidané hodnoty může o zrušení registrace požádat plátce, který má sídlo v tuzemsku a který není skupinou, za předpokladu, že uplynul 1 rok ode dne, kdy se stal plátcem a tento plátce nedosáhl za 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců obratu většího než 2 000 000 Kč.

K bodu 12 (§ 106b odst. 3 písm. b))

Navrhované zvýšení částky obratu, při jejímž přesažení je osoba povinná k dani za podmínek stanovených v § 6 zákona o dani z přidané hodnoty plátcem daně z přidané hodnoty, se poměrově promítá do ustanovení, které vymezuje podmínky, za kterých je umožněno plátcům ve vybraných případech požádat o zrušení registrace dříve než po uplynutí 1 roku od jejího vzniku. Zákon o dani z přidané hodnoty umožňuje plátcům, který se jím stal z důvodu nabytí majetku na základě rozhodnutí o privatizaci, nabytí obchodního závodu, nabytí majetku na základě přeměny obchodní korporace (viz § 6b zákona o dani z přidané hodnoty) či z důvodu pokračování v živnosti po zemřelém plátcovi (viz § 6e zákona o dani z přidané hodnoty), podat žádost o zrušení registrace již po uplynutí 3 měsíců ode dne, kdy se stal plátcem, nepřesáhl-li jeho obrat za 3 bezprostředně předcházející po sobě jdoucí kalendářní měsíce částku 500 000 Kč.

K čl. II – přechodná ustanovení

Vzhledem ke zvýšení obratu pro plátcovství ze zákona je cílem přechodných ustanovení osoby, které dosud plátcem nejsou a které vyšší částky obratu koncem roku nedosáhnou, do systému daně z přidané hodnoty nezapojoval, pokud nebudou dobrovolně chtít, a rovněž plátcům, kteří by vyššího obratu nedosáhli, umožnit ze systému daně z přidané hodnoty vystoupit (zrušit registraci).

K bodu 1

Toto přechodné ustanovení stanovuje, že pokud rozhodné období 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců (viz § 6 odst. 1, § 106 odst. 2 písm. b) bod 1, § 106b odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o dani z přidané hodnoty) nebo rozhodné období 3 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců (viz § 106b odst. 3 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty) skončí přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, je pro posouzení, zda se osoba povinná k dani stane plátcem (viz § 6 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty) nebo zda správce daně zruší registraci plátce z moci úřední nebo na žádost plátce (viz § 106 odst. 2 písm. b) bod 1, § 106b odst. 1 písm. a) bod 1 a § 106b odst. 3 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty), rozhodující (kromě případně jiných zákonem stanovených podmínek), jestli v případě aplikace § 6 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty obrat osoby povinné k dani v rozhodném období přesáhl 1 000 000 Kč, jestli obrat plátce v případě § 106 odst. 2 písm. b) bod 1 a § 106b odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o dani z přidané hodnoty v rozhodném období nepřesáhl 1 000 000 Kč, nebo jestli obrat plátce podle § 6b nebo § 6e zákona o dani z přidané hodnoty v rozhodném období nepřesáhl 250 000 Kč.

Pokud rozhodné období 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců nebo rozhodné období 3 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců skončí po nabytí účinnosti tohoto zákona, je pro posouzení, zda se osoba povinná k dani stane plátcem nebo zda správce daně zruší registraci plátce z moci úřední nebo na základě žádosti plátce, rozhodující (kromě případně jiných zákonem stanovených podmínek), jestli v případě aplikace § 6 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty obrat osoby povinné k dani v rozhodném období přesáhl 2 000 000 Kč, jestli v případě § 106 odst. 2 písm. b) bod 1 a § 106b

odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o dani z přidané hodnoty obrat plátce v rozhodném období nepřesáhl 2 000 000 Kč, nebo jestli obrat plátce podle § 6b nebo § 6e zákona o dani z přidané hodnoty v rozhodném období nepřesáhl 500 000 Kč.

Pokud například tento zákon nabyde účinnosti 1. ledna 2023 a správce daně dne 15. prosince 2022 testuje splnění podmínky pro zrušení registrace plátce z moci úřední, která je uvedena v § 106 odst. 2 písm. b) bod 1 zákona o dani z přidané hodnoty, posuzuje obrat plátce v rozhodném období prosinec 2021 až listopad 2022. Pokud v tomto období obrat plátce nepřesáhl 1 000 000 Kč, považuje se předemtná podmínka za splněnou.

Pokud například tento zákon nabyde účinnosti 1. ledna 2023, stane se od 1. dubna 2023 plátcem podle § 6 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat v rozhodném období březen 2022 až únor 2023 přesáhne 2 000 000 Kč (rozhodné období skončí po nabytí účinnosti tohoto zákona).

Toto přechodné ustanovení nedopadá na osoby povinné k dani, u nichž sledované období pro překročení obratu ve smyslu § 6 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty končí listopadem 2022 (tyto osoby postupují podle přechodných ustanovení pod body 2 a 3) nebo prosincem 2022. Na tyto situace se vztahují speciální přechodná ustanovení pod body 2 až 5.

K bodu 2

Toto přechodné ustanovení stanovuje, že osoba povinná k dani, která není plátcem a jejíž obrat podle § 4a zákona o dani z přidané hodnoty za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících kalendářnímu měsíci prosinec 2022 přesáhl částku 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl částku 2 000 000 Kč, se od 1. ledna 2023 nestane plátcem, a nemá povinnost podat přihlášku k registraci podle § 94 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty. V případě osoby povinné k dani, která začala uskutečňovat ekonomickou činnost po tomto datu, tj. která ekonomickou činnost vykonává méně než 12 měsíců, se výše jejího obratu vypočítá za období, v němž byla osobou povinnou k dani. Tato osoba zároveň nemá registrační povinnost, která by jí jinak plynula z § 94 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty.

K bodu 3

Toto přechodné ustanovení stanovuje, že osoba povinná k dani, která není plátcem a jejíž obrat podle § 4a zákona o dani z přidané hodnoty za období prosinec 2021 až listopad 2022 přesáhl částku 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl částku 2 000 000 Kč, a která podá přihlášku k registraci podle § 94 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty do dne nabytí účinnosti tohoto přechodného ustanovení, se stane plátcem pouze v případě, že svůj úmysl být plátcem sdělí správci daně do 15. prosince 2022 nebo do 5 pracovních dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto přechodného ustanovení, podle toho, který den nastane později.

Pokud například osoba povinná k dani uvedená v bodě 2 přechodných ustanovení podá přihlášku k registraci 2. prosince 2022, toto přechodné ustanovení nabyde účinnosti 7. prosince 2022, a do 15. prosince 2022 sdělí správci daně, že jejím úmyslem je plátcem být, stane se plátcem od 1. ledna 2023. Pokud svůj úmysl stát se plátcem tato osoba povinná k dani do 15. prosince 2022 správci daně nesdělí, vydá správce daně ve věci přihlášky k registraci rozhodnutí o zastavení řízení a v souladu s bodem 2 přechodných ustanovení se tato osoba plátcem nestane.

Pokud například toto přechodné ustanovení nabyde účinnosti dne 16. prosince 2022, osoba povinná k dani uvedená v bodě 2 přechodných ustanovení podá přihlášku k registraci 15. prosince 2022 a do 23. prosince 2022 sdělí správci daně, že jejím úmyslem je být plátcem, stane se plátcem od 1. ledna 2023. Pokud svůj úmysl stát se plátcem tato osoba povinná k dani do 23. prosince 2022 správci daně nesdělí, vydá správce daně ve věci přihlášky k registraci

rozhodnutí o zastavení řízení a v souladu s bodem 2 přechodných ustanovení se tato osoba plátcem nestane.

K bodu 4

Toto přechodné ustanovení stanovuje, že osoba povinná k dani, která není plátcem a jejíž obrat podle § 4a zákona o dani z přidané hodnoty za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců předcházejících kalendářnímu měsíci leden 2023 přesáhl částku 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl částku 2 000 000 Kč, se od 1. února 2023 nestane plátcem, a nemá povinnost podat přihlášku k registraci podle § 94 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty. V případě osoby povinné k dani, která začala uskutečňovat ekonomickou činnost po tomto datu, tj. která ekonomickou činnost vykonává méně než 12 měsíců, se výše jejího obratu vypočítá za období, v němž byla osobou povinnou k dani. Tato osoba zároveň nemá registrační povinnost, která by jí jinak plynula z § 94 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty.

K bodu 5

Toto přechodné ustanovení stanovuje, že osoba povinná k dani, která není plátcem a jejíž obrat podle § 4a zákona o dani z přidané hodnoty za nejvýše 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících kalendářnímu měsíci leden 2023 (typicky za období leden 2022 až prosinec 2022) přesáhl částku 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl částku 2 000 000 Kč, a která podá přihlášku k registraci podle § 94 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty do dne nabytí účinnosti tohoto přechodného ustanovení, se stane plátcem pouze v případě, že svůj úmysl být plátcem sdělí správci daně do 16. ledna 2023.

Pokud například osoba povinná k dani uvedená v bodě 4 přechodných ustanovení podá přihlášku k registraci 5. ledna 2023 s tím, že toto přechodné ustanovení nabyde účinnosti 10. ledna 2023, a do 16. ledna 2023 tato osoba sdělí správci daně, že jejím úmyslem je být plátcem, stane se jím od 1. února 2023. Pokud svůj úmysl stát se plátcem tato osoba povinná k dani do 16. ledna 2023 správci daně nesdělí, vydá správce daně ve věci přihlášky k registraci rozhodnutí o zastavení řízení a v souladu s bodem 4 přechodných ustanovení se tato osoba plátcem nestane.

K bodu 6

Dané přechodné ustanovení v návaznosti na úpravu lhůty pro podání následného kontrolního hlášení v § 101g odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty stanovuje, že v případě výzev vydaných před účinností tohoto zákona se aplikuje stávající právní úprava, tedy lhůta pro reakci plátce v délce 5 pracovních dnů od oznámení výzvy (viz ustanovení § 101g odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty, ve znění přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona). Důvodem je praktická stránka věci, aby bylo najisto postaveno, že výzvy vydané před účinností zákona podléhají právní úpravě, za které byly vydány, a bylo postaveno najisto, že nemusí být znovu vydány s novou lhůtou.

K bodu 7

Navrhuje se stanovit přechodné ustanovení, na jehož základě dojde k částečnému zániku dosud pravomocně neuložených pokut podle § 101h odst. 1 písm. b) až d) zákona o dani z přidané hodnoty, u nichž je navrhována změna ve prospěch plátce (fyzické osoby nebo společnosti s ručením omezeným s jedním společníkem, který je fyzickou osobou anebo plátcí, jejichž zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí), a to snížení výše pokuty podle nového § 101h odst. 2. Navržené přechodné ustanovení má za cíl zajistit, že účinky navržených změn se projeví nejen na případy, které nastanou ode dne účinnosti návrhu zákona, ale také zpětně. Pro tyto okruhy změn platí, že jsou pro dotčené osoby příznivější, neboť oproti stávajícímu stavu přináší eliminaci, nebo snížení sankčního postihu.

Na pokutu, která je sankcí mající charakter trestu, dopadá obecný právní princip, podle něhož je v případě postihu deliktního jednání upřednostněna pozdější právní úprava, která je pro pachatele příznivější (viz např. rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 31 Af 85/2016 - 39). V případě pokut podle § 101h odst. 1 písm. b) až d) zákona o dani z přidané hodnoty se nicméně jedná o pokutu vznikající *ex lege*, tj. k jejímu vzniku dochází již samotným deliktním jednáním a následný platební výměr správce daně, kterým je o povinnosti platit pokutu rozhodnuto, má pouze deklaratorní charakter. V zájmu eliminace jakýchkoliv pochybností ohledně zániku pokut, které vznikly přede dnem nabytí účinnosti nové právní úpravy v případech, které by nově již postihovány nebyly, a v jejichž případě nenabyl platební výměr do tohoto dne právní moci, se stanoví výslovné přechodné ustanovení. Tato norma rovněž zajistí poměrný zánik ostatních pokut, které by za účinnosti nové právní úpravy vznikly v nižší výši.

Důležité je uvést, že tímto přechodným ustanovením nedochází k zániku povinnosti hradit pokutu podle § 101h odst. 1 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty. Dochází pouze ke snížení výše pokuty, kterou musí fyzická osoba nebo společnost s ručením omezeným s jediným společníkem fyzickou osobou anebo plátce, jehož zdaňovacím obdobím ke dni, ve kterém vznikla povinnost uhradit tuto pokutu, je kalendářní čtvrtletí uhradit, na polovinu v souladu s novým § 101h odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty.

Kromě výše uvedeného máje na vědomí výše uvedenou zásadu je tímto přechodným ustanovením řešena situace, kdy před účinností tohoto zákona dojde ke vzniku pokuty podle § 101h odst. 1 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty, avšak ještě o ní nebylo před účinností tohoto zákona pravomocně rozhodnuto platebním výměrem. Pokud se bude jednat o první pochybení kalendářního roku 2022, bude na základě tohoto přechodného ustanovení vyloučen vznik této pokuty (aplikace nového znění § 101j zákona o dani z přidané hodnoty). Toto přechodné ustanovení se netýká pokut, které vzniknou v roce 2023.

K bodu 8

Toto přechodné ustanovení umožňuje plátcům, kteří mají sídlo v tuzemsku a nejsou skupinou, požádat do 5 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto přechodného ustanovení o zrušení registrace, pokud jejich obrat za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících dni nabytí účinnosti tohoto přechodného ustanovení přesáhl částku 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl částku 2 000 000 Kč.

Pokud například přechodné ustanovení nabyde účinnosti dne 15. prosince 2022, pak plátce, který má sídlo v tuzemsku a není skupinou, může do 20. prosince 2022 požádat o zrušení registrace, pokud jeho obrat za období prosinec 2021 až listopad 2022 přesáhl částku 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl částku 2 000 000 Kč.

V případě osob povinných k dani, které začaly uskutečňovat ekonomickou činnost po tomto datu, tj. které ekonomickou činnost vykonávají méně než 12 měsíců, se výše jejich obratu vypočítá za období, v němž byly osobami povinnými k dani. Pro účely tohoto přechodného ustanovení se tak neaplikuje podmínka pro zrušení registrace uvedená v § 106b odst. 1 písm. a) zákona o dani z přidané hodnoty, a to ta, že uplynul 1 rok ode dne, kdy se tento plátce stal plátcem.

Pokud například plátce začal uskutečňovat svou ekonomickou činnost 1. září 2022 (od tohoto dne je osobou povinnou k dani) a jako plátce je registrován od 1. října 2022 a přechodné ustanovení nabyde účinnosti dne 15. prosince 2022, pak může podle tohoto přechodného ustanovení požádat do 20. prosince 2022 o zrušení registrace, pokud jeho obrat za září 2022 až listopad 2022 přesáhl částku 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl částku 2 000 000 Kč.

Toto přechodné ustanovení se uplatní i v případě plátce, který se stal plátcem až v průběhu období 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících dni nabytí

účinnosti tohoto přechodného ustanovení, ale předtím byl osobou povinnou k dani. Pro účely tohoto přechodného období se tak neaplikuje podmínka pro zrušení registrace, že plátce musel mít status plátce po dobu 1 roku.

Toto přechodné ustanovení je konstruováno jako nový, speciální titul pro zrušení registrace plátce na žádost. Proces zrušení registrace bude probíhat obdobně jako v případě titulů pro zrušení registrace na žádost uvedených v § 106b zákona o dani z přidané hodnoty. I v tomto případě se tak uplatní § 106d zákona o dani z přidané hodnoty (s výjimkou *lex specialis* uvedeném v bodě 10 přechodných ustanovení).

K bodu 9

Plátcům podle § 6b a 6e zákona o dani z přidané hodnoty, jejichž obrat za 3 po sobě jdoucí kalendářní měsíce bezprostředně předcházející dni nabytí účinnosti tohoto přechodného ustanovení přesáhl částku 250 000 Kč, ale nepřesáhl částku 500 000 Kč, je umožněno, aby do 5 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto přechodného ustanovení požádali o zrušení registrace.

Pokud se například dědic stal podle § 6e zákona o dani z přidané hodnoty plátcem dne 15. srpna 2022, a přechodné ustanovení nabyde účinnosti 20. prosince 2022, může tento dědic do 25. prosince 2022 požádat o zrušení registrace, pokud v období září 2022 až listopad 2022 jeho obrat přesáhl částku 250 000 Kč, ale nepřesáhl částku 500 000 Kč.

V případě plátců podle § 6b nebo § 6e zákona o dani z přidané hodnoty, kteří se stali osobou povinnou k dani (začali uskutečňovat ekonomickou činnost) po 1. dni třetího kalendářního měsíce bezprostředně předcházejícího dni nabytí účinnosti přechodných ustanovení, tj. kteří ekonomickou činnost vykonávali přede dnem nabytí účinnosti přechodných ustanovení méně než 3 kalendářní měsíce, se výše jejich obratu vypočítá za období, v němž byli osobami povinnými k dani. Pro účely tohoto přechodného období se tak neaplikuje podmínka pro zrušení registrace plátce podle § 6b nebo § 6e zákona o dani z přidané hodnoty uvedená v § 106b odst. 3 písm. a) zákona o dani z přidané hodnoty, a to ta, že uplynuly 3 měsíce ode dne, kdy se tento plátce stal plátcem.

Pokud například osoba povinná k dani začala uskutečňovat svou ekonomickou činnost 1. října 2022 (od tohoto dne je osobou povinnou k dani), jako plátce podle § 6b zákona o dani z přidané hodnoty je registrována od 18. listopadu 2022, a přechodné ustanovení nabyde účinnosti dne 15. prosince 2022, pak může podle tohoto přechodného ustanovení požádat do 20. prosince 2022 o zrušení registrace, pokud její obrat za říjen a listopad 2022 přesáhl částku 250 000 Kč, ale nepřesáhl částku 500 000 Kč.

Toto přechodné ustanovení je konstruováno jako nový, speciální titul pro zrušení registrace plátce na žádost. Proces zrušení registrace bude probíhat obdobně jako v případě titulů pro zrušení registrace na žádost uvedených v § 106b zákona o dani z přidané hodnoty. I v tomto případě se tak uplatní § 106d zákona o dani z přidané hodnoty (s výjimkou *lex specialis* uvedeném v bodě 10 přechodných ustanovení).

K bodu 10

Toto přechodné ustanovení navazuje na úpravu obsaženou v přechodných ustanoveních pod body 8 a 9 a představuje *lex specialis* k § 106d odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty. Vzhledem ke skutečnosti, že se navrhuje, aby návrh zákona nabyl účinnosti k 1. lednu 2023, váže se ke stejnému okamžiku rovněž nejdřívější datum, kdy může plátce přestat být plátcem. Toto přechodné ustanovení zachovává mechanismus zmiňovaného § 106d odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty, tedy plátce přestane být plátcem dnem následujícím po dni oznámení rozhodnutí, kterým je mu zrušena registrace. Pouze nad rámec této úpravy stanovuje, že tento

okamžik nebude nikdy dříve než den nabytí účinnosti tohoto zákona, i kdyby bylo rozhodnutí správce daně o zrušení registrace doručeno před tímto dnem.

K části druhé – Změna zákona o daních z příjmů

K čl. III

K bodu 1 (§ 2a odst. 1 písm. b))

Ustanovení se upravuje v návaznosti na zavedení 3 pásem paušálního režimu tak, že poplatník v předcházejícím zdaňovacím období nesměl přesáhnout rozhodné příjmy (viz odstavec 5) pro zvolené pásmo (tj. to, do kterého vstupuje, viz písmeno d)). Není tedy již stanovena jednotná výše příjmů jako podmínka pro vstup do paušálního režimu, ale řídí se podle zvoleného pásma. Výše rozhodných příjmů pro dané pásmo záleží na tom, do jaké skupiny příjmy patří z hlediska paušálních výdajů, které by k nim mohly být uplatněny podle § 7 odst. 7, viz odstavec 5. Pro posouzení splnění podmínky rozhodných příjmů ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím rozhodnému zdaňovacímu období však nezáleží na tom, do jaké skupiny paušálních výdajů spadaly příjmy poplatníka v předcházejícím zdaňovacím období (zda do stejné jako v rozhodném zdaňovacím období, nebo do jiné), důležité je jen to, zda poplatník splňoval uvedenou podmínku (tj. příslušnou hranici příjmů podle toho, do jakých paušálních výdajů spadaly příjmy, viz odstavec 5). Pokud např. poplatník vstupuje do prvního pásma paušálního režimu a v předcházejícím zdaňovacím období měl pouze příjmy, ke kterým se uplatňují 40% paušální výdaje, nesměly jeho příjmy za předcházející zdaňovací období překročit 1 mil. Kč (viz odst. 5 písm. a) bod 1, protože nenaplnuje rozhodné příjmy podle odst. 5 písm. a) bodu 2 ani 3), a to bez ohledu na to, jaká bude struktura jeho příjmů v rozhodném zdaňovacím období.

K bodu 2 (§ 2a odst. 1 písm. d))

Vzhledem k zavedení 3 pásem paušálního režimu musí poplatník v oznámení o vstupu do paušálního režimu uvést i to, do jakého vstupuje pásma (označováno jako „zvolené pásmo“). Poplatník vždy vstupuje do určitého pásma paušálního režimu a v něm zůstává až do doby, kdy se zvolené pásmo změní (tato změna může proběhnout jen od počátku zdaňovacího období, viz odstavec 4), nebo do doby, než nastanou skutečnosti, kvůli kterým přestane být poplatníkem v paušálním režimu (viz odstavec 8).

Skutečnost, že oznámení o vstupu do paušálního režimu musí obsahovat i informaci o tom, do kterého pásma poplatník vstupuje, není výslovně uvedena mezi náležitostmi tohoto podání v § 38lc, ale vyplývá to z jeho odst. 4 písm. b), protože se jedná o údaj o vstupu do paušálního režimu. Již nyní uvedené ustanovení zahrnuje např. datum, od kterého se poplatník přihlašuje do paušálního režimu, a údaj, zda poplatník vstupuje do paušálního režimu podle § 2a odst. 1 (tj. je již podnikající), nebo podle § 2a odst. 2 (tj. zahajuje činnost); vzhledem k tomu, že je uvedené ustanovení již nyní psáno takto obecně, není doplňován ani konkrétní požadavek na uvedení pásma.

Rozhodné příjmy pro jednotlivá pásma jsou v odstavci 5 stanoveny tak, že v některých případech má poplatník na výběr z více pásem, protože rozhodné příjmy jsou vždy horní hranicí, kterou poplatník nesmí přesáhnout, není však dána spodní hranice příjmů – např. poplatník, který má pouze příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 40 % z příjmů, a předpokládá příjmy ve výši 0,9 mil. Kč, tak může vstoupit do prvního pásma, ale také do druhého nebo třetího pásma. Pokud poplatník vstoupí do prvního pásma a po skončení zdaňovacího období zjistí, že překročil rozhodné příjmy pro první pásmo, může podat oznámení o jiné výši paušální daně podle § 38ldb, ve kterém uvede jako pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně vyšší pásmo a podle něj vyčíslí svou daň a paušální veřejná pojistná a rozdíl

doplatí. Pokud poplatník vstoupí do druhého pásma a po skončení zdaňovacího období zjistí, že nepřekročil ani rozhodné příjmy pro první pásmo, může podat oznámení o jiné výši paušální daně podle § 38ldb, ve kterém uvede toto nižší pásmo a jeho daň bude odpovídat prvnímu pásmu, avšak paušální pojistná zůstanou na úrovni druhého pásma, protože jejich výši nelze zpětně snižovat, viz příslušné zákony upravující veřejná pojistná.

K bodu 3 (2a odst. 2 písm. b)

Úprava souvisí se zrušením písmene c) a s tím, že se zavádí speciální režim pro poplatníky, kteří ve zdaňovacím období byli v paušálním režimu, přerušili činnost, za které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a poté ji v rámci daného zdaňovacího období znovu zahajují. Takovým poplatníkům již není dáno na výběr, zda znovu vstoupí do paušálního režimu, či nikoli, ale vstupují do něho znovu automaticky podle nově vkládaného odstavce 3. Odstavec 2 se tedy nově vztahuje pouze na poplatníky, kteří v daném zdaňovacím období ještě činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nevykonávali. Pokud již totiž poplatník ve zdaňovacím období činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, vykonával, ale nebyl v paušálním režimu, nemůže do něho vstoupit (zde zůstává stav stejný jako podle dosavadní právní úpravy), a pokud ji vykonával a v paušálním režimu byl, uplatní se na něho nový odstavec 3.

K bodu 4 (§ 2a odst. 2 písm. c))

Ustanovení se zrušuje v návaznosti na změnu písmene b) a vložení nového odstavce 3, viz odůvodnění k těmto změnám.

K bodu 5 (§ 2a odst. 2 písm. c) bod 1)

Ustanovení, které stanovilo výši příjmů ze samostatné činnosti, které mohl poplatník dosáhnout za část zdaňovacího období před vstupem do paušálního režimu, se zrušuje z důvodu, že ustanovení odstavce 2 se nově vztahuje pouze na poplatníky, kteří před vstupem do paušálního režimu činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, vůbec nevykonávali, viz nové znění písmene b).

K bodu 6 (§ 2a odst. 2 písm. c) bod 4)

V návaznosti na přečíslování bodů v § 2a odst. 2 písm. d) se upravuje odkaz na tyto body. Dále se změnila částka 15 000 Kč na 25 000 Kč v návaznosti na změnu v § 38g odst. 1, protože výše příjmů, které může mít poplatník v paušálním režimu vedle rozhodných příjmů, má být i nadále stejná jako výše příjmů stanovená jako hranice pro to, aby podle obecné právní úpravy poplatník nemusel podávat daňové přiznání.

K bodu 7 (§ 2a odst. 3 až 6)

K odstavci 3

Navrhuje se upravit režim pro poplatníky, kteří byli v paušálním režimu a kterým byl v průběhu zdaňovacího období paušální režim ukončen z důvodu přerušení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti (tedy přestal být osobou samostatně výdělečně činnou a paušální režim mu byl ukončen podle § 2a odst. 8 písm. c)). Pokud takový poplatník ještě v průběhu daného zdaňovacího období znovu zahájí činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, může podle dosavadní právní úpravy vstoupit do paušálního režimu, za splnění daných podmínek, podle § 2 odst. 2; tento opětovný vstup do paušálního režimu však není povinný, poplatník si tedy může vybrat, zda do paušálního režimu znovu vstoupí, nebo nikoli. Pokud do paušálního režimu znovu nevstoupí, nemůže být za dané zdaňovací období jeho daň rovna paušální dani. Tato právní úprava vede k tomu, že je takový poplatník ve výhodě oproti poplatníkovi, který v daném zdaňovacím období vykonává činnost, ze které plynou příjmy ze

samostatné činnosti, nepřetržitě, protože ten nemůže v průběhu zdaňovacího období vystoupit z paušálního režimu a musí v něm být až do konce. Pokud za dané zdaňovací období splní podmínky pro to, aby byla jeho daň rovna paušální dani, je jeho daň takto stanovena a on už nemůže zvolit standardní režim a daň podle standardních pravidel. Oproti tomu poplatník, který svou činnost přerušil, může při jejím opětovném zahájení vyhodnotit, že se mu paušální režim a z něho plynoucí daň v paušální výši nevyplatí, a již do něho znovu nevstupovat. Tato nerovnost může vést i k účelovému přerušování činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, pouze na několik dní za tím účelem, aby byl poplatníkovi ukončen paušální režim.

Stanoví se proto, že poplatník, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu z důvodu přerušování činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, se při jejím opětovném zahájení v témže zdaňovacím období znovu stává poplatníkem v paušálním režimu. Děje se tak automaticky ze zákona, poplatník je povinen toto oznámit správci daně podle § 38lc odst. 3, aby o tom byl správce daně informován a věděl, že má poplatník znovu začít platit paušální zálohy, ovšem absence tohoto oznámení neznamená, že poplatník znovu do paušálního režimu nevstupuje. Poplatník je ve stejném pásmu paušálního režimu, jako byl v předcházející části zdaňovacího období.

Nejsou stanoveny žádné další podmínky pro to, aby se poplatník znovu stal poplatníkem v paušálním režimu. Nezáleží tedy na tom, jaké příjmy mu plynuly v období, kdy nevykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, ani na tom, jaká je dosavadní výše jeho příjmů za dané zdaňovací období. Může se tak stát, že poplatník již v tomto okamžiku ví, že nesplňuje podmínky pro to, aby byla jeho daň za dané zdaňovací období rovna paušální dani, na to však v tomto případě není brán zřetel. Stejně jako v případě poplatníka, který vykonává činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, po celé zdaňovací období a je tedy po celé zdaňovací období v paušálním režimu, se vyhodnotí až po skončení zdaňovacího období vyhodnotí, zda je poplatníková daň rovna paušální dani, nebo zda tomu tak není a on musí podat daňové přiznání a přehledy k veřejným pojistným.

K odstavci 4

S ohledem na zavedení tří pásem paušálního režimu se poplatníkovi umožňuje v rámci doby, kdy je v paušálním režimu, měnit jeho pásmo, a to pouze od prvního dne zdaňovacího období. V jednom zdaňovacím období musí být poplatník pouze v jednom pásmu, aby po celou dobu zdaňovacího období platil paušální zálohy ve stejné výši (viz § 38lk odst. 7) a mohla mu být na jejich základě stanovena paušální daň (viz § 7a).

Předpokladem pro změnu pásma paušálního režimu je skutečnost, že je poplatník stále v paušálním režimu. Pokud tedy ke konci zdaňovacího období poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu podle odstavce 8, nemůže využít institut změny zvoleného pásma paušálního režimu.

Změna pásma paušálního režimu může nastat ve dvou situacích. V první z nich poplatník za skončené zdaňovací období nepřesáhl rozhodné příjmy pro pásmo, ve kterém byl, a bez dalšího by byl nadále v paušálním režimu ve stejném pásmu. V takovém případě se může dobrovolně rozhodnout, že od dalšího zdaňovacího období chce být v jiném pásmu, zpravidla protože očekává jinou výši (či charakter, viz rozhodné příjmy v odstavci 5) svých příjmů. Pro změnu zvoleného pásma jsou v takovém případě stanoveny dvě podmínky. Podle první z nich poplatník v bezprostředně předcházejícím zdaňovacím období nesmí přesáhnout rozhodné příjmy pro nově zvolené pásmo. Pokud poplatník přechází do vyššího pásma, je tato podmínka vždy splněna, protože vzhledem k tomu, že poplatník v určitém pásmu nesmí přesáhnout rozhodné příjmy pro něj stanovené, automaticky tedy nepřesahuje ani rozhodné příjmy pro vyšší pásmo. Pro přechod do nižšího pásma to znamená, že poplatník nejdříve nesmí v jednom zdaňovacím období překročit rozhodné příjmy pro toto nižší pásmo a až od dalšího zdaňovacího

období může do tohoto nižšího pásma vstoupit. Klíčovým ukazatelem jsou skutečně dosažené příjmy za bezprostředně předcházející zdaňovací období, a nikoliv předpokládané příjmy v následujícím zdaňovacím období. Uvedeno na příkladech:

- V roce 0 má poplatník příjmy pro třetí pásmo. V roce 1 očekává nižší příjmy. Přejít však prozatím nemůže, protože to zákon neumožní (k prvnímu dni roku 1 neplní podmínky, protože v předcházejícím roce 0 měl vysoké příjmy, tj. nad rozhodné příjmy pro první pásmo). Po celý rok 1 tak bude stále ve třetím pásmu a bude platit paušální zálohu pro třetí pásmo. Pokud v roce 1 skutečně dosáhne očekávané nižší příjmy, od roku 2 může přejít do prvního pásma.
- Poplatník je přihlášen v roce 0 do třetího pásma záměrně i přesto, že by podle výše příjmů plnil podmínky i pro první pásmo. Takový poplatník může už od roku 1 přejít ze třetího do prvního pásma, neboť plní podmínky.

Druhou podmínkou je podání oznámení správci daně. Jedná se o období podmínky pro vstup do paušálního režimu podle odst. 1 písm. d). Oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu je upraveno v nově doplněném § 38lda.

Druhá situace, kdy je možné změnit pásmo paušálního režimu, je upravena v písmenu b). Jde o případ, kdy poplatník v paušálním režimu za skončené zdaňovací období přesáhl rozhodné příjmy pro své zvolené pásmo, ale nepřesáhl rozhodné příjmy pro některé z vyšších pásem. V takovém případě má poplatník obecně dvě možnosti. Pokud nic neučiní, nebude mít daň rovnou paušální dani a přestane být ke konci zdaňovacího období v paušálním režimu (viz odstavec 8 písm. a)); takový poplatník tedy nemůže změnit pásmo paušálního režimu, ale může od začátku následujícího zdaňovacího období opět vstoupit do paušálního režimu do pásma, jehož rozhodné příjmy ve skončeném zdaňovacím období splňoval (viz odstavec 1 písm. b)). Pokud např. byl poplatník, který má pouze příjmy, ke kterým lze uplatnit výdaje ve výši 40 % z příjmů, v prvním pásmu paušálního režimu a přestal být poplatníkem v paušálním režimu, protože dosáhl za zdaňovací období příjmy ve výši 1,2 mil. Kč a jeho daň nebyla rovna paušální dani (viz odst. 8 písm. a) bod 1), může znovu vstoupit do paušálního režimu, a to do druhého nebo třetího pásma, protože jejich podmínky splňuje.

Ukončení paušálního režimu se však poplatník může vyhnout tím, že podá oznámení o jiné výši paušální daně (viz § 38ldb), a to na vyšší paušální daň. V takovém případě bude mít daň stanovenu v paušální výši, ale nikoli ve výši, která by odpovídala jeho zvolenému pásmu, ale ve výši odpovídající vyššímu pásmu, a následkem toho mu nebude ke konci zdaňovacího období ukončen paušální režim (viz odstavec 8 písm. a)). Poplatník tedy bude i v následujícím zdaňovacím období v paušálním režimu, ale již ve vyšším pásmu. Tento postup tak odpovídá obecnému východisku, že poplatník vždy může být jen v tom pásmu paušálního režimu, jehož rozhodné příjmy nepřesáhl v bezprostředně předcházejícím zdaňovacím období (viz bod 1). V bodu 2 je uvedena popsána podmínka podání oznámení o jiné výši paušální daně na její vyšší výši. Podle poslední podmínky, uvedené v bodu 3, se pásmo podle písmene b) nezmění, pokud se změnilo podle písmene a). Tím se zajišťuje, že pokud poplatník podá oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu, ve kterém zvolí jiné pásmo (jehož rozhodné příjmy v bezprostředně předcházejícím zdaňovacím období nepřekročil), než je pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně v bezprostředně předcházejícím zdaňovacím období, bude mít oznámení o změně zvoleného pásma přednost. Vzhledem k tomu, že existují pouze 3 pásma paušálního režimu, může tato situace nastat pouze tehdy, kdy je poplatník v prvním pásmu paušálního režimu, v daném zdaňovacím období překročí rozhodné příjmy pro toto pásmo, ale nepřekročí rozhodné příjmy pro druhé pásmo paušálního režimu, a proto podá oznámení o jiné výši paušální daně, ve kterém jako pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně uvede druhé pásmo. Na základě písmene b) bodů 1 a 2 by v následujícím zdaňovacím období byl ve

druhém pásmu. Pokud však očekává, že bude mít v následujícím zdaňovacím období vyšší příjmy, může podat oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu na třetí pásmo a tedy změnit své pásmo podle písmene a) (vzhledem k tomu, že poplatník za dané období nepřesáhl rozhodné příjmy pro druhé pásmo, nepřesáhl ani rozhodné příjmy pro třetí pásmo a může do něho tedy přestoupit podle písmene a)).

Vzhledem k tomu, že změna pásma paušálního režimu je možná pouze v případě, že je poplatník i nadále v paušálním režimu, podání oznámení o jiné výši paušální daně na její vyšší výši nebude mít za důsledek změnu pásma paušálního režimu v případě, kdy poplatník podá také oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu podle § 38le, na základě kterého bude podle § 2a odst. 8 písm. b) paušální režim ke konci daného zdaňovacího období ukončen.

K odstavci 5

V odstavci 5 se zavádí pojem „rozhodný příjem“ pro účely pásem paušálního režimu. Pásma se zavádějí v souvislosti s rozšířením možnosti vstupu do paušálního režimu pro poplatníky s příjmy až 2 mil. Kč. Protože v důsledku toho daň v paušální výši bude moci být stanovena pro poplatníky s velmi odlišnými výšemi příjmů, je nutno upravit tři pásma, pro která budou stanoveny odlišné výše paušálních záloh (viz § 38lk odst. 7) a v návaznosti na to i odlišné výše daně (§ 7a odst. 6) a veřejných pojistných. Paušální výše daně by měla alespoň přibližně odpovídat dani, která by byla poplatníkovi s danými příjmy stanovena podle obecného režimu zákona o daních z příjmů, proto jsou rozhodné příjmy pro jednotlivá pásma určeny s ohledem na charakter činnosti poplatníka, resp. na to, jak velké paušální výdaje podle § 7 odst. 7 by si poplatník mohl ke svým příjmům uplatnit, kdyby nebyla jeho daň rovna paušální dani.

Rozhodným příjmem je hranice, kterou nesmí roční příjmy ze samostatné činnosti poplatníka přesáhnout, aby mohl vstoupit do paušálního režimu (viz odst. 1 písm. b) ve vztahu k předcházejícímu ZO) a aby byla jeho daň rovna paušální dani v dané výši (viz § 7a odst. 1 a 6).

Podmínku rozhodných příjmů pro první pásmo splní poplatník s jakýmkoli příjmy ze samostatné činnosti (z hlediska procenta příjmů, které by mohlo být uplatněno jako výdaj podle § 7 odst. 7), pokud jejich celková výše nepřesáhne 1 mil. Kč. Dále splní rozhodné příjmy prvního pásma i poplatník, který má 75 % příjmů ze samostatné činnosti takových, ke kterým lze uplatnit paušální výdaje podle § 7 odst. 7 ve výši 60 % nebo 80 %, a celková výše příjmů ze samostatné činnosti nepřesáhne 1,5 mil. Kč, a poplatník, který má 75 % příjmů ze samostatné činnosti takových, ke kterým lze uplatnit paušální výdaje podle § 7 odst. 7 ve výši 80 %, a celková výše příjmů ze samostatné činnosti nepřesáhne 2 mil. Kč. Podmínku rozhodných příjmů druhého pásma splní poplatník s jakýmkoli příjmy ze samostatné činnosti, pokud jejich celková výše nepřesáhne 1,5 mil. Kč, a dále poplatník, který má 75 % příjmů ze samostatné činnosti takových, ke kterým lze uplatnit paušální výdaje podle § 7 odst. 7 ve výši 60 % nebo 80 %, a celková výše příjmů ze samostatné činnosti nepřesáhne 2 mil. Kč. Podmínku rozhodných příjmů třetího pásma potom splní jakýkoli poplatník, jehož celkové příjmy ze samostatné činnosti nepřesahují 2 mil. Kč. Toto stanovení rozhodných příjmů pro jednotlivá pásma vychází z logiky, že poplatník s příjmy, ke kterým lze v obecném režimu uplatnit vyšší výdajový paušál podle § 7 odst. 7, by měl v obecném režimu nižší daň (daň poplatníka s příjmy, ke kterým lze uplatnit paušální výdaje ve výši 80 %, by byla nižší než daň poplatníka se stejně vysokými příjmy, ke kterým lze uplatnit paušální výdaje ve výši 40 %), a proto i jeho paušální daň by měla být nižší.

Pásma se částečně překrývají, a to tak, že jsou stanoveny vždy jen horní hranice rozhodných příjmů pro určité pásmo; vzhledem k tomu, že podmínkou pro vstup do daného pásma je vždy nepřekročení rozhodných příjmů pro dané pásmo, je v případě, kdy poplatník splňuje podmínku pro první pásmo, možné vstoupit i do druhého nebo třetího pásma, a v případě, kdy splňuje

podmínku pro druhé pásmo, možné vstoupit i do třetího pásma. Například poplatník, který měl v předchozím zdaňovacím období příjmy ve výši 1,2 mil. Kč, z nichž 75 % tvořily příjmy, ke kterým lze uplatnit paušální výdaje ve výši 60 % z příjmů, může vstoupit do prvního pásma (odst. 5 písm. a) bod 2), stejně tak však může vstoupit i do druhého pásma (odst. 5 písm. b) bod 1) nebo do třetího pásma (odst. 5 písm. c).

V oznámení o vstupu do paušálního režimu a oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu se uvádí pouze pásmo, do kterého poplatník vstupuje, nikoli, jaké bude mít příjmy (jaké k nim budou moci být uplatněny paušální výdaje); aby byla jeho daň rovna paušální dani, musí za zdaňovací období splnit podmínky daného pásma, je tedy lhotejný, jaké příjmy má (jaké k nim mohou být uplatněny paušální výdaje), musí však splnit příslušné rozhodné příjmy. Nevadí tedy, pokud na začátku zdaňovacího období nezná strukturu svých budoucích příjmů.

K odstavci 6

Pro účely rozhodného příjmu podle odstavce 5 se uvádí, že se do něho nezapočítávají příjmy od daně osvobozené, příjmy, které nejsou předmětem daně, a příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně. Jedná se o stejnou podmínku, jako platila podle dosavadní úpravy, kdy se tyto příjmy nezapočítávaly do limitu 1 mil. Kč.

K bodu 8 (§ 2a odst. 8 písm. a) bod 1)

Úprava reaguje na zavedení tří pásem. Základním pravidlem je, že poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu na konci zdaňovacího období, ve kterém nesplní rozhodné příjmy pro zvolené pásmo (tj. pro pásmo, ve kterém je). Pokud poplatník v průběhu zdaňovacího období změnil charakter činnosti a tedy se změnila struktura jeho příjmů s ohledem na to, jaké paušální výdaje by k nim mohly být uplatněny, stále musí splnit rozhodné příjmy pro dané pásmo, jen se změnil výše těchto rozhodných příjmů – pokud novou rozhodnou výší nesplní, je mu paušální režim ukončen (stejně, jako kdyby rozhodné příjmy nesplnil, zatímco by stále měl strukturu příjmů, ke kterým se uplatňují paušální výdaje stejným procentem).

Výjimka je však stanovena pro situace, kdy je poplatníková daň za dané zdaňovací období i přesto rovna paušální dani. Tak tomu je v případě, že poplatník podá oznámení o jiné výši paušální daně podle § 38ldb. Poplatník, který za zdaňovací období nepřekročí rozhodné příjmy pro jiné pásmo paušálního režimu než své zvolené, může podat toto oznámení a v tom případě bude jeho daň stanovena podle pásma, jehož rozhodné příjmy nepřekročil a které v tomto oznámení uvede. Pokud tedy poplatník překročí rozhodné příjmy pro své zvolené pásmo, ale nepřekročí rozhodné příjmy pro vyšší pásmo a podá toto oznámení, bude jeho daň za dané zdaňovací období rovna paušální dani a ke konci zdaňovacího období mu nebude ukončen paušální režim. V dalším zdaňovacím období bude v uvedeném vyšším pásmu paušálního režimu, viz odstavec 4 písm. b).

Pokud poplatník rozhodné příjmy pro zvolené pásmo překročí a nepodá oznámení o jiné výši paušální daně, bude mu paušální režim ke konci daného zdaňovacího období ukončen.

Může také nastat situace, kdy poplatník sice podá oznámení o jiné výši paušální daně na její vyšší výši, protože chce mít za dané zdaňovací období daň rovnu paušální dani, ale zároveň chce ke konci tohoto zdaňovacího období z paušálního režimu vystoupit, a proto podá i oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu podle § 38le. V takovém případě bude paušální režim ukončen podle § 2a odst. 8 písm. b).

K bodu 9 (§ 4a písm. q))

Navržené ustanovení upravuje osvobození od daně z příjmů pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob, kteří bezúplatně nabyli spoluvlastnický podíl k nemovité věci od obce nebo jiného poplatníka, jehož členem je tato obec, nebo kterého obec zřídila, a to za dalších podmínek

stanovených v tomto ustanovení (body 1 a 2), které jsou rozvedeny níže. Tím, že je v navrženém ustanovení výslovně uvedeno, že k nabytí spoluvlastnického podílu může pro účely tohoto ustanovení dojít nejen od samotné obce, ale též od „poplatníka, jehož je obec členem nebo zřizovatelem“, zohledňuje toto ustanovení skutečnost, že obec může být kupříkladu členem dobrovolného svazku obcí jakožto právnické osoby, nebo bytového družstva; jako zřizovatel pak může obec figurovat např. v příspěvkové organizaci. Obdoba navrhovaného ustanovení, která stanoví osvobození bezúplatného příjmu pro poplatníky daně z příjmů právnických osob, je nově upravena v § 19b odst. 1 písm. g).

Podle bodu 1 je jednou z kumulativních podmínek osvobození příjmu skutečnost, že byla poskytnuta dotace na výstavbu bytových domů, na kterých měla obec (popř. poplatník, jehož je obec členem nebo zřizovatelem) spoluvlastnický podíl. Uvedené dotace byly poskytovány v letech 1995 až 2007, a to nejprve z kapitoly Ministerstva financí, následně (od roku 1997) z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj prostřednictvím programu Podpora výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury a později (od roku 2001) z rozpočtu Státního fondu rozvoje bydlení, prostřednictvím nařízení vlády č. 481/2000 Sb., o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou dotace ke krytí části nákladů spojených s výstavbou bytů. Jejich cílem bylo řešit naléhavé potřeby bydlení v obcích a následně umožnit získání vlastního bydlení. Výstavba probíhala zpravidla na základě smluv o sdružení uzavřených mezi obcí a jinou osobou (zpravidla se jednalo o bytová družstva), přičemž v některých smlouvách se obec zavázala po uplynutí vázací doby dotačního programu (zpravidla po 20 letech) převést svůj podíl na bytovém domě na bytové družstvo jakožto druhého spoluvlastníka, a to bezúplatně nebo za 1 Kč. Podle současně platné právní úpravy tento bezúplatný příjem podléhá dani z příjmů. V těchto případech však zdanění není žádoucí, jelikož se jedná o situace, které materiálně odpovídají situacím, ve kterých je omezeno nakládání s nemovitostí poplatníka prostřednictvím zápisu v katastru nemovitostí (tzv. plomba) tak, aby nemovitá věc sloužila k bytovým potřebám tohoto poplatníka (popř. bytovým potřebám členů tohoto poplatníka, pokud je poplatníkem bytové družstvo – k osvobození bezúplatného příjmu poplatníka – právnické osoby viz související navrhované ustanovení § 19b odst. 1 písm. g)). V případě poskytování předmětných dotací byl však za účelem omezení nakládání s nemovitou věcí zvolen nevhodný institut, kdy tento zákaz byl namísto zápisu v katastru nemovitostí stanoven obci v podmínkách poskytnutí dotace. Účel tohoto omezení byl nicméně stejný, a to zajistit, aby nemovitá věc sloužila k bytovým potřebám poplatníků – fyzických osob (typicky členů bytových družstev), na které měl být následně spoluvlastnický podíl obce převeden. Zdanění tudíž není ani v souladu s očekáváním těchto poplatníků na bezúplatné nabytí podílů na nemovité věci po uplynutí vázací doby dotačního programu. Z toho důvodu se navrhuje, aby byl uvedený bezúplatný příjem osvobozen od daně z příjmů. Podle bodu 2 je další podmínkou osvobození, že podle dotačních podmínek po vymezenou dobu bylo omezeno volné nakládání (ať již samotná dispozice, nebo účel využití) s nemovitou věcí, přičemž po uplynutí této doby dochází k prvnímu převodu vlastnického práva na jiného vlastníka, tj. na poplatníka. Jinými slovy řečeno, osvobození dopadá vždy jen na nemovité věci, na které se vztahovala tzv. vázací doba.

Aby se vyloučila možnost, že dané osvobození dopadne i na ryze podnikatelské subjekty, které provozují komerční pronájem nemovitostí, je zavedena podmínka, že daný bezúplatný převod bude osvobozen pouze ve dvou případech. V prvním z těchto případů se jedná o bezúplatný převod, jehož účelem je převést spoluvlastnický podíl na fyzickou osobu. Zejména se jedná o případy, kdy osoby, které v bytě žijí a na jeho výstavbě se spolupodílely, získají převodem vlastnictví k danému bytu, a to buď přímo od obce (uplatní se osvobození podle § 4a písm. q)), nebo např. tím, že nejprve bude vlastnictví převedeno bytovému družstvu, které bude následně transformováno na SVJ, nebo bude převedeno na obchodní společnost, která se na financování

výstavby podílela a jejímž záměrem je následně převést nabytou nemovitou věc do vlastnictví jednotlivých fyzických osob – společníků (uplatní se osvobození podle § 19b odst. 1 písm. g)). Druhou situací, ve které se osvobození uplatní, je situace, kdy byt zůstane ve vlastnictví bytového družstva, které se spolupodílelo na výstavbě, v případě, že bytové družstvo zůstane zachováno a nebude přeměněno na SVJ (uplatní osvobození podle § 19b odst. 1 písm. g).

Ustanovení je koncipováno poměrně obecně, nicméně vzhledem k tomu, že se má vždy jednat o převod z majetku obce nebo jiné veřejnoprávní korporace, ve které je obec zapojena, která musí postupovat s péčí řádného hospodáře, je předpoklad, že tento majetek bude převáděn pouze na základě konkrétních smluv zaručujících, že bezúplatný příjem obdrží pouze osoby, které se na výstavbě nějakou formou významně finančně podílely. V případě, že budou založeny vztahy, jejichž jediným účelem bude získání navrhovaného osvobození, bude takové jednání považováno za zneužití práva a osvobození se neuplatní.

K bodu 10 (§ 6 odst. 9 písm. w))

Na základě navrhovaného ustanovení se osvobozuje zvláštní odměna za výkon funkce člena okrskové volební komise a člena zvláštní okrskové volební komise. Nárok na tuto odměnu členů volebních komisí je upraven následujícími zákony:

- zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky).

Okrsková volební komise a zvláštní okrsková volební komise jsou na základě výše uvedené právní úpravy volebními orgány, jejichž činnost je považována za výkon státní správy, přičemž okrsková volební komise je volebním orgánem ve všech volbách (volba prezidenta ČR, volby do PSP ČR a do Senátu ČR, do zastupitelstev krajů a do zastupitelstev obcí a do Evropského parlamentu) a zvláštní okrsková komise je volebním orgánem ve volbě prezidenta ČR a ve volbách do PSP ČR.

Výkon funkce člena okrskové volební komise je jiným úkonem v obecném zájmu, za který těmto členům náleží odměna. Tato odměna je funkčním požitkem podle § 6 odst. 10 písm. b) zákona o daních z příjmů, a tudíž příjmem ze závislé činnosti (viz § 6 odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů), a podléhá proto dani z příjmů.

Za určitých okolností se z tohoto příjmu odvádí též pojistné na sociální zabezpečení, které v tomto případě zahrnuje pojistné na důchodové pojištění, pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Pojistné na sociální zabezpečení se odvádí v případě, že členovi volební komise vzniká účast na důchodovém pojištění podle zákona o důchodovém pojištění a na nemocenském pojištění podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“). Ke skutečnostem, na základě kterých se člen volební komise a zaměstnavatel stává poplatníkem pojistného na sociální zabezpečení, viz též § 3 odst. 1 písm. a) a písm. b) bod 20 a dále odst. 2 a 3 zákona o pojistném na sociální zabezpečení. Účast na důchodovém pojištění

vzniká členovi volební komise na základě § 5 odst. 1 písm. t) zákona o důchodovém pojištění, s výjimkou případů, kdy členovi nevzniká účast na nemocenském pojištění (viz § 8 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění). Není-li tedy člen volební komise účasten nemocenského pojištění, nevzniká ani účast na důchodovém pojištění a pojistné na sociální zabezpečení se neodvádí. Účast na nemocenském pojištění vzniká povinně členovi volební komise, pokud společně s touto činností člena volební komise, která je zaměstnáním malého rozsahu (viz § 7 zákona o nemocenském pojištění), vykonává člen volební komise další činnost u téhož zaměstnavatele, která je též zaměstnáním malého rozsahu, a příjem z těchto zaměstnání dosahuje alespoň výše částky rozhodné pro účast na nemocenském pojištění (3 500 Kč – viz § 6 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění).

Z tohoto příjmu se naopak neodvádí pojistné na veřejné zdravotní pojištění, a to na základě § 5 písm. a) bodu 7 zákona o zdravotním pojištění.

Cílem navrhovaného osvobození je zvýšení efektivnosti a hospodárnosti voleb. Osvobození od daně z příjmů rovněž systémově zapadá do souběžně navrhovaného osvobození členů okrskových volebních komisí od odvodů na pojistné na sociální zabezpečení, a to v souvislosti s předkládanou novelou zákona o důchodovém pojištění a v souvislosti s předložením návrhu zákona o zvláštních způsobech hlasování ve volbách.

K bodu 11 (§ 7a odst. 1 písm. a))

Ustanovení reaguje na zavedení tří pásem paušálního režimu. Poplatník pro to, aby byla jeho daň rovna paušální dani, musí splnit jednu ze dvou podmínek týkajících se rozhodných příjmů (viz § 2a odst. 5). První z nich je, že za dané zdaňovací období nepřesáhne rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu, tedy pásmo, ve kterém v daném zdaňovacím období byl. To je základní situace, kdy je daň rovna paušální dani automaticky, poplatník tedy nemusí nic dalšího činit a ke konci lhůty pro podání daňového přiznání je mu stanovena daň v paušální výši odpovídající zvolenému pásmu (viz odstavec 6 písm. a)).

Pokud poplatník za dané zdaňovací období přesáhne rozhodné příjmy pro své zvolené pásmo, může mít daň rovnu paušální dani pouze v případě, že nepřesáhl rozhodné příjmy pro vyšší pásmo (pokud je tedy jeho zvoleným pásmem třetí pásmo, nepřichází tato varianta v úvahu). Poplatník však zároveň musí podat oznámení o jiné výši paušální daně na její vyšší výši (viz § 38ldb), ve kterém uvede pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně za dané zdaňovací období, jehož rozhodné příjmy nepřekročil (v tomto případě tedy některé z vyšších pásem, než je jeho zvolené pásmo). Daň potom bude stanovena na základě pásma určujícího výši paušální daně, bude tedy vyšší, než by byla na základě zvoleného pásma za dané zdaňovací období.

Vzhledem k tomu, že na podmínky podle odstavce 1 odkazuje odstavec 2 písm. a), je možné podat oznámení o jiné výši paušální daně na její vyšší výši i ve chvíli, kdy poplatník, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu před koncem zdaňovacího období, za které oznámení podává, ještě neví, zda bude moci mít za toto zdaňovací období daň rovnu paušální dani, protože neví, zda zahájí činnost do konce lhůty pro podání daňového přiznání za toto zdaňovací období (podmínka uvedená v odstavci 2 písm. c) bodě 1), pokud nenaplní podmínku v odstavci 2 písm. c) bodě 2. Lhůta pro podání oznámení o jiné výši paušální daně je totiž v § 38ldb odst. 1 stanovena do desátého dne bezprostředně následujícího zdaňovacího období, je tedy kratší než lhůta pro podání daňového přiznání, ve které musí poplatník zahájit činnost podle § 7a odst. 2 písm. c) bodu 1. Pokud poplatník oznámení o jiné výši paušální daně na její vyšší výši podá, ale činnost ve stanovené lhůtě nezahájí a nesplní ani podmínku uvedenou v odstavci 2 písm. c) bodě 2, nebude jeho daň rovna paušální dani, protože nesplnil všechny podmínky v § 7a odst. 2, které jsou kumulativní.

K bodu 12 (§ 7a odst. 1 písm. b))

V důsledku změny písmena a) se podmínky dosud uvedené v písmeni a) bodech 2 až 5 přesunují do samostatného písmena b). Význam těchto ustanovení zůstává nezměněn.

V bodě 4 se změnila částka 15 000 Kč na 25 000 Kč v návaznosti na změnu v § 38g odst. 1, protože výše příjmů, které může mít poplatník v paušálním režimu vedle rozhodných příjmů, má být i nadále stejná jako výše příjmů stanovená jako hranice pro to, aby podle obecné právní úpravy poplatník nemusel podávat daňové přiznání.

K bodu 13 (§ 7a odst. 2 úvodní částí ustanovení)

V návaznosti na úpravu daného odstavce, podle které již zahájení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, do uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání (viz § 7a odst. 2 písm. c) není podmínkou pro to, aby poplatník, mohl mít daň rovnu paušální dani, se rozšiřuje dané ustanovení i na poplatníky, kteří ukončili v rámci zdaňovacího období svoji činnost.

K bodu 14 (§ 7a odst. 2 písm. c))

Navrhovaná úprava odstraňuje tvrdost způsobenou tím, že poplatník nemůže mít daň rovnu paušální dani a musí podávat daňové přiznání při ukončení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nebo při přerušení této činnosti a jejím opětovném nezahájení do lhůty pro podání daňového přiznání. Důvodem tohoto pravidla byla nutnost vyrovnat při skončení činnosti své nesplacené pohledávky, dluhy a jiné položky podle § 23 odst. 8 zákona o daních z příjmů. Navrhuje se v novém písmenu c) stanovit jednodušší režim pro poplatníky, kteří nevedou účetnictví. Nové pravidlo spočívá v tom, že tito poplatníci budou mít paušální daň v případě, že úpravy zvyšující základ daně, které by museli provést, kdyby za zdaňovací období, ve kterém ukončili nebo přerušili činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, vedli daňovou evidenci, nepřesáhnou spolu s jejich příjmy ze samostatné činnosti limit rozhodných příjmů pro dané pásmo paušální daně (buď zvolené pásmo paušální daně, nebo pásmo, které uvedou v oznámení o jiné výši paušální daně). Jinými slovy, pokud poplatník splňuje rozhodné příjmy pro dané pásmo paušální daně i po zvýšení svých příjmů ze samostatné činnosti o úpravy zvyšující základ daně podle § 23 odst. 8 písm. b) bodu 2, bude mít daň rovnu paušální dani, protože v takovém případě není důvod jeho daň nepaušalizovat. Základ daně se podle § 23 odst. 8 písm. b) bodu 2 zvyšuje o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem, hodnotu nespotřebovaných zásob a zůstatky vytvořených rezerv.

K bodu 15 (§ 7a odst. 3)

Upřesňuje se, že ustanovení § 7a odst. 3 se vztahuje i na situaci, kdy poplatník činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, neukončil trvale, ale pouze přerušil. Přerušování je obecně také ukončením činnosti, zejména vzhledem k tomu, že do znovuzahájení činnosti není jasné, zda se jednalo o přerušování, nebo trvalé ukončení činnosti, zákon o daních z příjmů však tyto pojmy odlišuje, proto se i zde uvádí oba pojmy.

K bodu 16 (§ 7a odst. 4)

Navrhované ustanovení řeší problém způsobený skutečností, že poplatník, jehož daň je rovna paušální dani, nemá obchodní majetek. Příjmy z úplatného převodu nebo nájmu majetku, který měl dříve v obchodním majetku, se tedy daní podle § 9 nebo 10, a nevstupují tedy do rozhodných příjmů, ale do limitu 25 000 Kč, které poplatník může mít z příjmů podle § 8 až 10, aby mohl mít daň rovnu paušální dani, viz § 7a odst. 1 písm. b) bod 4. Pokud však poplatník na základě toho, že přesáhne uvedený limit 25 000 Kč, musí podat daňové přiznání, má již obchodní majetek a tedy příslušné příjmy z jeho úplatného převodu nebo nájmu uvede v příjmech podle § 7, nikoli § 9 nebo 10. Na základě toho se však může stát, že podle tohoto rozdělení příjmů splní podmínky pro to, aby jeho daň byla rovna paušální dani, a dochází tedy

k určitému zacyklení. Proto se stanoví, že pro účely určení toho, zda je daň poplatníka rovna paušální dani, se stanoví, že příjem z úplatného převodu nebo nájmu majetku, který byl v posledním zdaňovacím období, ve kterém poplatník neměl daň rovnu paušální dani a za které poplatník neuplatňoval výdaje procentem z příjmů, zařazen v obchodním majetku, se považuje za příjem ze samostatné činnosti, tedy s majetkem se zachází, jako by stále v obchodním majetku byl.

K bodu 17 (§ 7a odst. 6)

V návaznosti na zavedení tří pásem paušálního režimu se upravuje způsob výpočtu paušální daně. Rozlišují se přitom dvě situace.

Základní situací je případ, kdy poplatník za zdaňovací období nepřesáhne rozhodné příjmy stanovené pro jeho zvolené pásmo paušálního režimu a jeho daň je tedy stanovena na základě tohoto pásma. V tomto případě zůstává postup stejný jako doposud, kdy neexistovala pásma paušálního režimu a paušální daň se vždy rovnala součtu záloh, které měl poplatník v paušálním režimu zaplatit za dané zdaňovací období. Paušální daň se v tomto případě také rovná tomuto součtu záloh, přičemž zálohy jsou stanoveny v rozdílné výši pro jednotlivá pásma paušálního režimu, viz § 38lk odst. 7. Toto se dá zároveň vyjádřit tak, že paušální daň se rovná součinu počtu měsíců, ve kterých byl poplatník v daném zdaňovacím období v paušálním režimu (protože jen za tyto měsíce platí paušální zálohy, viz § 38lk odst. 4), a výše zálohy na daň pro zvolené pásmo. Protože tento způsob výpočtu se dá použít i na výpočet paušální daně ve druhé situaci uvedené níže, došlo k této změně formulace.

Druhou situací je totiž případ, kdy poplatník určuje svou paušální daň nikoli na základě záloh pro zvolené pásmo paušálního režimu, ale záloh za jiné pásmo, jehož rozhodné příjmy nepřekročil, přičemž může jít jak o pásmo vyšší, tak nižší. Aby mohl poplatník využít tuto možnost, musí podat oznámení o jiné výši paušální daně podle § 38ldb, ve kterém uvede pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně. Paušální daň se potom vypočítá jako součin počtu kalendářních měsíců, po které byl v daném zdaňovacím období v paušálním režimu, a výše zálohy na daň pro pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně (tedy pásmo uvedené v oznámení).

Na rozdíl od dosavadní právní úpravy se tedy může stát, že paušální daň neodpovídá zálohám na daň, které měl poplatník v paušálním režimu v průběhu zdaňovacího období zaplatit, protože v případě podle písmene b) bude buď vyšší, nebo nižší než tento součet. Protože se stále jedná o paušální daň, použije se ustanovení § 38lh, podle kterého se na poplatníka, jehož daň je rovna paušální dani, hledí, jako by v poslední den lhůty pro podání daňového přiznání podal daňové přiznání, ve kterém tvrdí daň ve výši paušální daně. Daň ve výši paušální daně je k tomuto dni i splatná, viz § 135 odst. 3 daňového řádu. Pokud je daň vyšší než součet záloh na daň, musí poplatník do lhůty pro podání daňového přiznání rozdíl doplatit, jinak mu vznikne nedoplatek. Tento doplatek představuje jednu částku, kterou poplatník platí nad zálohy za jednotlivé kalendářní měsíce, výše záloh se zpětně nemění a doplatek se nepřičítá k jednotlivým měsícům. Pokud je daň nižší, vznikne mu po uplynutí této lhůty, pokud zaplatil všechny paušální zálohy, přeplatek, se kterým se bude zacházet v souladu s § 38lm. Pokud je poplatník i v následujícím zdaňovacím období v paušálním režimu, může o tento přeplatek snížit platbu paušálních záloh, aby byl jeho společný osobní daňový účet vyrovnaný.

K bodu 18 (§ 7a odst. 8)

Poplatník v paušálním režimu, který má daň rovnu paušální dani, nemusí podle § 7 odst. 13 věty první vést daňovou evidenci. Pokud však má poplatník v paušálním režimu příjmy, ke kterým se uplatňují výdaje podle § 7 odst. 7 různým procentem, zavádí se povinnost vést záznamy o těchto příjmech, aby bylo možno posoudit, do kterého pásma paušálního režimu (viz

§ 2a odst. 5) může vstoupit a jak vysoká má být jeho paušální daň, protože pro posouzení splnění podmínek pro určité pásmo nestačí pouze informace o celkových příjmech poplatníka, ale je nutná také informace o jejich složení z hlediska procentních výdajů, které k nim mohou být uplatněny. Není dána žádná forma vedení těchto záznamů, záleží tedy na poplatníkovi, jakou formu záznamů si zvolí, avšak ze záznamů poplatníka musí být zřejmé členění příjmů podle toho, jakým procentem by bylo možné k těmto příjmům uplatnit výdaje podle § 7 odst. 7 zákona o daních z příjmů.

K bodu 19 (§ 19b odst. 1 písm. g))

Navržené ustanovení upravuje osvobození od daně z příjmů pro poplatníky daně z příjmů právnických osob, kteří bezúplatně nabyli spoluvlastnický podíl k nemovité věci od obce nebo jiného poplatníka, jehož členem je tato obec, nebo kterého obec zřídila, a to za dalších podmínek stanovených v tomto ustanovení (body 1 a 2), které jsou rozvedeny níže. Tím, že je v navrženém ustanovení výslovně uvedeno, že k nabytí spoluvlastnického podílu může pro účely tohoto ustanovení dojít nejen od samotné obce, ale též od „poplatníka, jehož je obec členem nebo zřizovatelem“, zohledňuje toto ustanovení skutečnost, že obec může být kupříkladu členem dobrovolného svazku obcí jakožto právnické osoby, nebo bytového družstva; jako zřizovatel pak může obec figurovat např. v příspěvkové organizaci. Obdoba navrhovaného ustanovení, která stanoví osvobození bezúplatného příjmu pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob je nově upravena v § 4a písm. q).

Podle bodu 1 je jednou z kumulativních podmínek osvobození příjmu skutečnost, že byla poskytnuta dotace na výstavbu bytových domů, na kterých měla obec (popř. poplatník, jehož je obec členem nebo zřizovatelem) spoluvlastnický podíl. Uvedené dotace byly poskytovány v letech 1995 až 2007, a to nejprve z kapitoly Ministerstva financí, následně (od roku 1997) z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj prostřednictvím programu Podpora výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury a později (od roku 2001) z rozpočtu Státního fondu rozvoje bydlení, prostřednictvím nařízení vlády č. 481/2000 Sb., o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou dotace ke krytí části nákladů spojených s výstavbou bytů. Jejich cílem bylo řešit naléhavé potřeby bydlení v obcích a následně umožnit získání vlastního bydlení. Výstavba probíhala zpravidla na základě smluv o sdružení uzavřených mezi obcí a jinou osobou (zpravidla se jednalo o bytová družstva), přičemž v některých smlouvách se obec zavázala po uplynutí vázací doby dotačního programu (zpravidla po 20 letech) převést svůj podíl na bytovém domě na bytové družstvo jakožto druhého spoluvlastníka, a to bezúplatně nebo za 1 Kč. Podle současně platné právní úpravy tento bezúplatný příjem podléhá dani z příjmů. V těchto případech však zdanění není žádoucí, jelikož se jedná o situace, které materiálně odpovídají situacím, ve kterých je omezeno nakládání s nemovitostí poplatníka prostřednictvím zápisu v katastru nemovitostí (tzv. plomba) tak, aby nemovitá věc sloužila k bytovým potřebám členů tohoto poplatníka, jelikož v těchto případech, na které se uplatní navrhované ustanovení, bude zpravidla poplatníkem bytové družstvo. V případě poskytování předmětných dotací byl však za účelem omezení nakládání s nemovitou věcí zvolen nevhodný institut, kdy tento zákaz byl namísto zápisu v katastru nemovitostí stanoven obci v podmínkách poskytnutí dotace. Účel tohoto omezení byl nicméně stejný, a to zajistit, aby nemovitá věc sloužila k bytovým potřebám poplatníků – fyzických osob (typicky členů bytových družstev), na které měl být následně spoluvlastnický podíl obce převeden. Zdanění tudíž není ani v souladu s očekáváním těchto poplatníků na bezúplatné nabytí podílů na nemovité věci po uplynutí vázací doby dotačního programu. Z toho důvodu se navrhuje, aby byl uvedený bezúplatný příjem osvobozen od daně z příjmů. Podle bodu 2 je další podmínkou osvobození, že podle dotačních podmínek po vymezenou dobu bylo omezeno volné nakládání (ať již samotná dispozice, nebo účel využití) s nemovitou věcí, přičemž po uplynutí této doby dochází

k prvnímu převodu vlastnického práva na jiného vlastníka, tj. na poplatníka. Jinými slovy řečeno, osvobození dopadá vždy jen na nemovité věci, na které se vztahovala tzv. vázací doba.

Aby se vyloučila možnost, že dané osvobození dopadne i na ryze podnikatelské subjekty, které provozují komerční pronájem nemovitostí, je zavedena podmínka, že daný bezúplatný převod bude osvobozen pouze ve dvou případech. V prvním z těchto případů se jedná o bezúplatný převod, jehož účelem je převést spoluvlastnický podíl na fyzickou osobu. Zejména se jedná o případy, kdy osoby, které v bytě žijí a na jeho výstavbě se spolupodílely, získají převodem vlastnictví k danému bytu, a to buď přímo od obce (uplatní se osvobození podle § 4a písm. q)), nebo např. tím, že nejprve bude vlastnictví převedeno bytovému družstvu (uplatní se u něj osvobození podle § 19b odst. 1 písm. g)), které bude následně transformováno na SVJ, nebo bude převedeno na obchodní společnost (u které se, která se na financování výstavby podílela a jejímž záměrem je následně převést nabytou nemovitou věc do vlastnictví jednotlivých fyzických osob – společníků (u převodu na obchodní společnost se uplatní osvobození podle § 19b odst. 1 písm. g) a u následného převodu z obchodní společnosti na fyzickou osobu se uplatní osvobození podle stávajícího § 4 odst. 1 písm. y)). Druhou situací, ve které se osvobození uplatní, je situace, kdy byt zůstane ve vlastnictví bytového družstva, které se spolupodílelo na výstavbě, v případě, že bytové družstvo zůstane zachováno a nebude přeměněno na SVJ (uplatní se osvobození podle § 19b odst. 1 písm. g)).

Ustanovení je koncipováno poměrně obecně, nicméně vzhledem k tomu, že se má vždy jednat o převod z majetku obce nebo jiné veřejnoprávní korporace, ve které je obec zapojena, která musí postupovat s péčí řádného hospodáře, je předpoklad, že tento majetek bude převáděn pouze na základě konkrétních smluv zaručujících, že bezúplatný příjem obdrží pouze osoby, které se na výstavbě nějakou formou významně finančně podílely. V případě, že budou založeny vztahy, jejichž jediným účelem bude získání navrhovaného osvobození, bude takové jednání považováno za zneužití práva a osvobození se neuplatní.

K bodu 20 (§ 23 odst. 8 věta poslední)

Zrušuje se ustanovení, podle kterého se provádí úpravy základu daně v situaci, kdy poplatník přechází ze zdaňovacího období, za které je jeho daň rovna paušální dani, do zdaňovacího období, kdy jeho daň paušální dani rovna není a poplatník vede účetnictví nebo uplatňuje výdaje procentem z příjmů. Poplatník tedy nebude mít povinnost při přechodu ze zdaňovacího období, za které je jeho daň rovna paušální dani, do zdaňovacího období, ve kterém vede účetnictví nebo uplatňuje výdaje procentem z příjmů, upravit základ daně za zdaňovací období, ve kterém vede účetnictví nebo uplatňuje výdaje procentem z příjmů, o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem, o hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů a o cenu nespotřebovaných zásob. Zavedení povinnosti úprav základu daně bylo vedeno snahou eliminovat možnost vzniku optimalizace základu daně, jejímž nástrojem by se mohl stát institut paušální daně. Vzhledem k tomu, že poplatník i nadále bude mít povinnost upravovat základ daně ve smyslu § 23 odst. 8 při přechodu ze zdaňovacího období, ve kterém jeho daň není rovna paušální dani, do zdaňovacího období, za které je jeho daň rovna paušální dani, byla možnost negativní daňové optimalizace při přechodu ze zdaňovacího období, za které je jeho daň rovna paušální dani, do zdaňovacího období, ve kterém vede účetnictví nebo uplatňuje výdaje procentem z příjmů, shledána jako nepříliš významná. Zrušením daného ustanovení tedy nemusí poplatník zjišťovat skutečný stav pohledávek, dluhů a zásob k poslednímu dni zdaňovacího období, za které má daň rovnu paušální dani a po kterém následuje zdaňovací období, ve kterém daň určuje na základě účetnictví nebo využívá výdaje procentem z příjmů, což lze považovat za zjednodušení oproti stávajícímu stavu.

K bodu 21 (§ 30a odst. 1 a 2)

Zákonem č. 609/2020 Sb. byly opětovně zavedeny mimořádné odpisy, a to pro hmotný majetek zařazený v první a druhé odpisové skupině, pokud byl pořízen v období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021. Možnost využít mimořádné odpisy se nyní rozšiřuje na uvedený majetek pořízený až do 31. prosince 2023.

Majetek zařazený v první odpisové skupině může poplatník podle tohoto ustanovení odepsat bez přerušení za 12 měsíců, rovnoměrně až do výše 100 % vstupní ceny. Majetek zařazený v druhé odpisové skupině může poplatník odepsat bez přerušení za 24 měsíců, přičemž za prvních 12 měsíců uplatní odpisy rovnoměrně do výše 60 % vstupní ceny a za dalších 12 měsíců rovnoměrně do výše 40 % vstupní ceny. Odpisy se tedy stanoví s přesností na měsíce, nikoli na roky. Dané ustanovení však představuje pouze možnost, kterou poplatník může využít, pokud tak neučiní, může postupovat i u uvedeného majetku podle obecné právní úpravy odpisování.

Mimořádné odpisy se projevují i v případě finančního leasingu, kdy pro daňové účely pro tento majetek platí i kratší minimální doba finančního leasingu, kdy v daném období tak je možné uzavřít leasingovou smlouvu s dobou trvání pouze 1 (hmotný majetek zařazený v první odpisové skupině) nebo 2 roky (hmotný majetek zařazený v druhé odpisové skupině).

Spojení „hmotný majetek pořízený“ je převzat ze současného znění § 30a zákona o daních z příjmů a je dlouhodobě (KDP 284/16.09.09) vykládán jako okamžik, kdy i) je odpisovatelem nabyt hmotný majek (nabytí majetku ve stavu způsobilém k obvyklému užívání, tj. majetek splňující podmínky ustanovení § 26 odst. 10 zákona o daních z příjmů), ii) kdy je již nabytý majetek (věc) uveden do stavu způsobilého užívání a stane se hmotným majetkem podle § 26 zákona o daních z příjmů způsobilým k odpisování.

Důvodem znovuzavedení mimořádných odpisů byla podpora investic poplatníků v době obtížné ekonomické situace způsobené šířením koronaviru SARS CoV-2. Vzhledem k tomu, že důsledky pandemie ještě přetrvávají a je tu nová mimořádná událost v podobě ruské agrese proti Ukrajině, která vyvolává řadu sekundárních dopadů na podnikatelské i nepodnikatelské subjekty, zejména výrazné zvýšení cen pohonných hmot, se prodlužuje tento režim o dva roky. Hmotný majetek zařazený v první odpisové skupině by poplatník podle obecné právní úpravy odpisování odpisoval 3 roky, zatímco v režimu mimořádných odpisů tento majetek odepíše již za 1 rok. Hmotný majetek zařazený ve druhé odpisové skupině by poplatník podle obecné právní úpravy odpisování odpisoval 5 let, zatímco v režimu mimořádných odpisů jej odepíše již za 2 roky.

Uvedené opatření představuje pouze jiné rozložení odpisů v čase a v dlouhém období tak není předpokládán žádný dopad na veřejné rozpočty.

K bodu 22 (§ 30d)

Ustanovení reaguje na situaci vzniklou v důsledku chybné interpretace v oblasti památkové ochrany v souvislosti s nabytím účinnosti zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Do 31. prosince 1987 byl účinný zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona byla kulturní památkou každá věc, která naplňovala definici uvedenou v § 2 tohoto zákona. V té době existovaly státní seznamy památek, zápis do nich však měl pouze evidenční charakter a neměl tedy vliv na status věci jako památky, viz § 7 uvedeného zákona, kde je výslovně uvedeno, že chráněny jsou i památky do seznamů nezapsané. Dne 1. ledna 1988 nabyt účinnosti zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, který zrušil zákon č. 22/1958 Sb. a v § 42 odst. 1 obsahoval přechodné ustanovení, podle kterého se za kulturní památky podle tohoto zákona považují kulturní památky zapsané do státních seznamů kulturních památek podle dřívějších právních předpisů. Podle nové právní úpravy už totiž pro získání statusu kulturní památky nestačilo naplnit znaky uvedené v zákoně, ale byl zaveden

institut prohlášení za kulturní památku, tedy kulturní památkou se věc stává na základě konstitutivního rozhodnutí o prohlášení za kulturní památku, viz § 2 a 3 uvedeného zákona. Podle nového zákona tedy může být věc kulturní památkou na základě dvou titulů: (i) na základě přechodného ustanovení uvedeného v § 42 odst. 1 tohoto zákona nebo (ii) na základě rozhodnutí o prohlášení za kulturní památku podle § 3 tohoto zákona. V praxi však toto nebylo v některých případech reflektováno a za kulturní památku byly i po 1. lednu 1988 pokládány některé věci, které byly kulturními památkami před tímto datem, ale nevztahovalo se na ně uvedené přechodné ustanovení, protože nebyly zapsány ve státním seznamu do 31. prosince 1987. V důsledku tohoto omylu byla chybně zapsána památková ochrana některých věcí např. i v katastru nemovitostí a jejich vlastníci s nimi tedy celou dobu zacházeli jako s kulturními památkami. Definitivně byly nejasnosti ohledně tohoto problému vyřešeny rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 157/2019–27 ze dne 13. listopadu 2020, který potvrdil výše uvedený výklad a tedy to, že věci, které nebyly zapsány do státních seznamů k 31. prosinci 1987, nejsou kulturními památkami podle nové právní úpravy (pokud za ně nebyly prohlášeny podle zákona č. 20/1987 Sb., protože však jde o konstitutivní rozhodnutí, staly by se kulturní památkou až na jeho základě a v období od 1. ledna 1988 do právní moci tohoto rozhodnutí by kulturními památkami nebyly).

Uvedený omyl má důsledky i v oblasti daní z příjmů. V případě nemovitých kulturních památek se jedná o odpisování. Kulturní památky jsou většinou zařazeny do šesté odpisové skupiny s dobou odpisování 50 let (viz § 30 odst. 1). Pokud by se nejednalo o kulturní památku, byly by některé nemovité věci zařazeny nikoli do šesté, ale zejména do páté nebo čtvrté odpisové skupiny a mohly by tedy být odepsány za 30 nebo 20 let. Rozdílné je i zacházení s technickým zhodnocením, protože podle § 30 odst. 6 zákona o daních z příjmů se technické zhodnocení nemovité kulturní památky odpisuje samostatně ročními odpisy ve výši jedné patnáctiny vstupní ceny, zatímco technické zhodnocení ostatních nemovitých věcí zvyšuje podle § 29 odst. 3 zákona o daních z příjmů vstupní nebo zůstatkovou cenu nemovité věci a odpisuje se tak jako její součást. Pro úplnost se dodává, že položka 6-8 v příloze č. 1 zákona o daních z příjmů sice uvádí „kulturní památky“, tedy neomezuje se pouze na nemovité kulturní památky, ale movité kulturní památky jsou podle § 27 písm. e) zákona o daních z příjmů vyloučeny z odpisování a tedy je pro ně zařazení do odpisové skupiny irelevantní; blíže k movitým kulturním památkám viz níže.

Pokud se poplatník v době od 1. ledna 1988 domníval, že jeho věc je kulturní památkou, a pro účely daní z příjmů s ní tak zacházel, postupoval v rozporu se zákonem. Ve chvíli, kdy se o svém omylu dověděl, by poplatník měl přepočítat odpisy nemovité věci a jejího technického zhodnocení tak, jak měly být správně od začátku počítány, a podat dodatečné daňové přiznání za zdaňovací období, za která ještě neuplynula lhůta pro stanovení daně, ve kterých by odpisy upravil na správnou výši, a i do budoucna postupovat tak, že daná věc kulturní památkou není, což by mohlo v určitých případech mít negativní daňové dopady včetně sankcí. Navrhované ustanovení poplatníky této povinnosti zbavuje, protože v situaci, kdy byl status daných věcí obecně nejasný a poplatníci postupovali v zásadě v dobré víře, by taková povinnost byla zbytečně zatěžující a případná sankční opatření neúměrně tvrdá.

První věta § 30d odstavce 1 stanoví, že nemovitá věc, která byla kulturní památkou podle staré právní úpravy a nestala se jí podle nové právní úpravy ani z jednoho z výše uvedených důvodů (tedy nevztahuje se na ni přechodné ustanovení uvedené v § 42 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., ani nebyla podle tohoto zákona prohlášena za kulturní památku), se považuje pro účely daní z příjmů za kulturní památku. Tím se tedy stanoví, že stav, kdy poplatník s danou věcí zacházel jako s kulturní památkou, je pro účely daní z příjmů v souladu s právem a poplatník nemusí měnit odpisy uplatněné v minulosti a může i do budoucna s věcí zacházet stejně. Pokud bylo na věci provedeno technické zhodnocení, vztahuje se na něho tato fikce také v tom smyslu, že

bude považováno za technické zhodnocení provedené na nemovité kulturní památce, a to ať se jedná o technické zhodnocení provedené vlastníkem, nebo uživatelem. Stejně tak pokud bude rozhodnuto, že nemovitá věc nebude dále považována za nemovitou kulturní památku (viz níže k odstavci 2), ani technické zhodnocení nebude již nadále považováno za technické zhodnocení na nemovité kulturní památce a musí se s ním začít zacházet podle obecných pravidel pro technické zhodnocení.

Věta druhá omezuje působnost věty první tak, že neplatí pro nemovité věci, které byly nabyty až ve zdaňovacím období započatém od 1. ledna 2022 (tedy ve zdaňovacím období započatém 1. ledna 2022 nebo později) jinak než způsobem podle § 30 odst. 10 zákona o daních z příjmů. Z toho vyplývá, že se fikce podle věty první uplatní pouze na nemovité věci, které poplatník nabyt ve zdaňovacím období započatém před 1. lednem 2022, a na nemovité věci, které poplatník kdykoli nabyt od takového poplatníka některým ze způsobů uvedených v § 30 odst. 10 zákona o daních z příjmů. Smyslem tohoto ustanovení je omezit uvedenou fikci na případy, kdy poplatník nabyt věc ještě v době, kdy lze předpokládat, že byl v omylu ohledně statusu nemovité věci, tedy kdy ještě nebyl obecně znám správný výklad právní úpravy v oblasti památkové péče popsany výše, a tím je odůvodněno jeho nesprávné zacházení s věcí jako s kulturní památkou. Pokud poplatník nabyt nemovitou věc až ve zdaňovacím období započatém od 1. ledna 2022, nepředpokládá se již, že byl v omylu ohledně jejího statusu, a fikce se na něho nepoužije. Z toho je však učiněna výjimka pro poplatníky, kteří věc nabyli od poplatníka, na kterého se fikce vztahuje, způsobem uvedeným v § 30 odst. 10 zákona o daních z příjmů, protože tito poplatníci pokračují v odpisování započatém původním odpisovatelem při zachování způsobu odpisování, tedy v tomto případě existuje přímá vazba na daňové zacházení s věcí před jejím nabytím a je vhodné jej neměnit.

Odstavec 2 dává poplatníkovi možnost v případě, na který dopadá odstavec 1 věta první, v prvním zdaňovacím období započatém od 1. ledna 2022 rozhodnout, že od tohoto zdaňovacího období se daná nemovitá věc pro účely daní z příjmů nepovažuje za kulturní památku. To znamená, že s ní od tohoto zdaňovacího období přestane zacházet jako s kulturní památkou (a také s technickým zhodnocením na ní provedeným), ale ve vztahu k předchozím zdaňovacím obdobím se nic nemění a stále platí fikce podle odstavce 1 věty první. Poplatník tedy bude postupovat tak, že od uvedeného zdaňovacího období bude odpisy počítat tak, jako by věc nikdy nebyla kulturní památkou, tedy musí spočítat zůstatkovou cenu, kterou by nemovitá věc v daném zdaňovacím období měla, kdyby nebyla v předchozích zdaňovacích obdobích považována za kulturní památku. V takovém případě se stanoví povinnost provést úpravu spočívající v tom, že výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji se v tomto zdaňovacím období (v prvním zdaňovacím období započatém od 1. ledna 2022) zvýší o úhrn odpisů, které uplatnil on nebo jeho předchůdce, od kterého věc nabyt některým ze způsobů uvedených v § 30 odst. 10 zákona o daních z příjmů, v předcházejících zdaňovacích obdobích, a sníží o úhrn odpisů, který by býval mohl on nebo takový předchůdce uplatnit, kdyby věc nebyla považována za kulturní památku. Výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji se tedy zvyšuje pouze o ty odpisy, které poplatník nebo jeho předchůdce skutečně uplatnili. Pokud mohli uplatnit více odpisů, ale neučinili tak, případně pokud měli odpisování přerušeno, o takové odpisy se výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji nezvyšuje. Stejně tak pokud mohli uplatnit pouze poměrnou část odpisů z důvodu, že věc byla jen z části používána k zajištění zdanitelného příjmu, zvyšuje výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji pouze o uplatněnou část. Poplatník však vždy musí dodržet původně zvolený způsob odpisování. Pokud se jedná o poplatníka daně z příjmů fyzických osob, který v některém z uplynulých zdaňovacích období měl daň rovnu paušální dani nebo uplatňoval výdaje paušální částkou podle § 7 nebo 9 zákona o daních z příjmů, v těchto zdaňovacích obdobích se odpisy neuplatňovaly jako výdaj a tedy o odpisy za tato období se výsledek

hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji také nezvyšuje a stejně tak se nesnižuje o výši odpisů, které by mohly být uplatněny, kdyby věc nebyla kulturní památkou, protože ani v takovém případě by odpisy nebyly uplatněny jako výdaj. Vzhledem k tomu, že se ve zdaňovacím období, za které je daň rovna paušální dani nebo za které se výdaje uplatňují paušální částkou, odpisy vedou evidenčně, odpisy v částce, ve které by se evidenčně vedly, kdyby věc nebyly kulturní nemovitou památkou, však sníží vstupní cenu nemovité věci pro účely dalšího odpisování v budoucnu.

Díky uvedenému pravidlu se jednorázově upraví základ daně o rozdíl mezi skutečně uplatněnými odpisy a částkou odpisů, která mohla být maximálně uplatněna, kdyby daná nemovitost kulturní památkou nebyla. Tak se dosáhne toho, že poplatník celkově uplatní jako odpis právě vstupní nebo zvýšenou vstupní cenu věci (za předpokladu, že všechny odpisy jsou v celé výši uplatnitelné jako výdaj; samozřejmě pokud bude věc např. z části používána k zajištění zdanitelného příjmu, do výdajů se celkově zahrne pouze část odpisů). V případě, že bylo na věci v předchozích zdaňovacích obdobích provedeno technické zhodnocení, které bylo odepisováno samostatně podle § 30 odst. 6 zákona o daních z příjmů a nově bude odepisováno jako součást nemovité věci, je třeba do odpisů, které byly uplatněny v uplynulých zdaňovacích obdobích, započítat i odpisy samostatného technického zhodnocení. Obdobně to platí pro období, za které se podává daňové přiznání.

Pro účely výpočtu zůstatkové ceny nemovitosti u poplatníka, který provedl jednorázovou úpravu popsanou výše, se podle odstavce 2 písmene c) částka odpisů, která by mohla být maximálně uplatněna, kdyby daná nemovitost nebyla považována za kulturní památku, o kterou byl upraven základ daně, započítává do výše zůstatkové ceny, jako by se jednalo o skutečný odpis. Toto ustanovení je nutné, neboť § 29 odst. 2 zákona o daních z příjmů přesně stanoví, že zůstatková cena se vypočítá jako rozdíl mezi vstupní cenou a celkovou výší odpisů stanovených podle § 26 a § 30 až 32, což položka upravující základ daně není a bez dalšího by se tedy do zůstatkové ceny nepromítla. Proto je nutné stanovit, že pro účely výpočtu zůstatkové ceny se za odpis považuje tato položka.

Odstavec 2 se výslovně týká zdaňovacího období započatého od 1. ledna 2022, tedy před účinností tohoto zákona, a tím je tedy speciální vůči přechodnému ustanovení uvedenému v čl. IV bodu 1, podle kterého se pro zdaňovací období započatá přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona použije dosavadní právní úprava.

Odstavec 3 se týká případů, kdy se poplatník dověděl, že jeho nemovitá věc není kulturní památkou, již ve zdaňovacím období započatém před 1. lednem 2022 a již s ní přestal pro účely daní z příjmů zacházet jako s kulturní památkou. V takovém případě poplatník obecně měl postupovat tak, že odpisy dané věci začal nově počítat s ohledem na to, že věc nikdy nebyla kulturní památkou, a na správný stav opravil i uplynulá zdaňovací období, u kterých ještě neuplynula lhůta pro stanovení daně. V takovém případě postupoval v souladu se zákonem a nelze tento postup rozporovat. Pro takové případy se z důvodu právní jistoty v odstavci 3 části věty za středníkem potvrzuje, že platí obecné daňové pravidlo, podle kterého poplatník nesmí uplatnit odpisy jako výdaj tak, aby v úhrnné výši přesahovaly vstupní cenu nebo zvýšenou vstupní cenu (§ 30 odst. 3 zákona o daních z příjmů). Poplatník tedy musí přestat uplatňovat odpisy ve chvíli, kdy jejich úhrn dosáhne příslušné ceny, bez ohledu na to, kolik let byla věc odepisována a zda již dosáhl doby odepisování stanovené pro tuto věc obecnými ustanoveními zákona o daních z příjmů.

V případě movitých věcí stanoví zákon o daních z příjmů také některá zvláštní pravidla pro případy, kdy je věc kulturní památkou. Podle § 27 písm. e) zákona o daních z příjmů jsou movité kulturní památky a soubory movitých kulturních památek vyloučeny z odpisování. Vstupní cena movité kulturní se tedy uplatní jako výdaj až při prodeji. Pokud poplatník nyní zjistí, že

jeho movitá věc ve skutečnosti není kulturní památkou, a tato věc splňuje kritéria hmotného majetku podle § 26 zákona o daních z příjmů, může ji začít odpisovat. Vzhledem k tomu, že zatím k ní žádné odpisy neuplatňoval, může ji v tomto okamžiku začít odpisovat od začátku z původní vstupní ceny a není třeba provádět žádné úpravy ani jinak reflektovat zacházení s věcí v minulosti. Proto není třeba žádné speciální ustanovení.

K bodu 23 (§ 34g odst. 6)

Ustanovení reaguje na epidemiologickou situaci způsobenou šířením viru SARS CoV-2, v důsledku které došlo v některých obdobích na jaře a na podzim roku 2020 a opět na jaře roku 2021 k zákazu prezenční výuky na školách všech úrovní, včetně praktické výuky na pracovištích budoucích zaměstnavatelů. Daňové subjekty, které investovaly do pořízení majetků na odborné vzdělávání, tudíž bez vlastního zavinění nemohly prokázat dostatečný rozsah jeho využití k danému účelu ve smyslu § 34g zákona o daních z příjmů.

Tato opatření měla dopad na schopnost poplatníků plnit podmínku stanovenou pro uplatnění odpočtu na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání, a to použití tohoto majetku po určité dobu pro odborné vzdělání, viz § 34g odst. 1 písm. a) bod 3, písm. b) bod 3, písm. c) bod 3 a písm. d) bod 3 zákona o daních z příjmů. Z tohoto důvodu se stanoví fikce, že ve zdaňovacích obdobích započatých od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021 (u poplatníků daně z příjmů fyzických osob se tedy vždy jedná o zdaňovací období let 2020 a 2021) je tato podmínka splněna. Věta druhá však stanoví dodatečnou povinnost v takovém případě, a to splnění uvedené podmínky použití majetku v tolika dalších zdaňovacích obdobích, na která byla fikce podle věty první aplikována (pokud však poplatník i v obdobích započatých od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021 podmínku splnil, fikce se nevyužije, toto ustanovení na něj nedopadá a nevzniká mu tak povinnost podmínku splnit v dalších zdaňovacích obdobích). Pokud má být podmínka splněna pouze v prvním zdaňovacím období započatém 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021 z důvodu, že jde o poslední zdaňovací období, ve kterém musí být splněna podle § 34g odst. 1 zákona o daních z příjmů, a použije se na toto zdaňovací období fikce podle věty první, věta druhá stanoví povinnost podmínku splnit v následujícím zdaňovacím období, na které však opět lze použít fikci uvedenou ve větě první; tím se nutnost splnění podmínky dále posune až na další zdaňovací období.

Ustanovení se uplatní jak v případě odpočtu na majetek, který byl pořízen ve zdaňovacím období, které započalo před 1. dubnem 2019, tak na majetek pořízený ve zdaňovacích obdobích započatých od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021.

Pokud byl majetek pořízen ve zdaňovacím období započatém před 1. dubnem 2019, mohl na něj poplatník uplatnit odpočet podle § 34g zákona o daních z příjmů již v tomto zdaňovacím období. Pokud však v tomto zdaňovacím období odpočet nemohl uplatnit z důvodu daňové ztráty, či jej nemohl uplatnit celý z důvodu nízkého základu daně, může jej odečíst ve třech následujících obdobích, viz § 34 odst. 5 zákona o daních z příjmů. Fikce uvedená v navrhovaném ustanovení se tedy může projevit ve dvou aspektech.

Prvním důsledkem uvedené fikce je možnost uplatnit ve zdaňovacích obdobích, na která se fikce uvedená ve větě první vztahuje, odpočet nebo zbývající část odpočtu podle § 34 odst. 5 zákona o daních z příjmů.

Zadruhé uvedená fikce zabrání tomu, aby poplatník, který již odpočet uplatnil, musel ve zdaňovacím období, na které se fikce vztahuje, zvýšit svůj základ daně podle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16 zákona o daních z příjmů z důvodu porušení podmínky použití majetku stanovené v § 34g odst. 1 písm. a) bodu 3 (případně písm. b) bodu 3, písm. c) bodu 3 nebo písm. d) bodu 3) zákona o daních z příjmů. Tento důsledek již byl dosažen prominutím daně podle § 260 odst. 1 písm. b) daňového řádu podle rozhodnutí ministryně financí č. j. 10575/2021/3901-2,

zveřejněného ve Finančním zpravodaji č. 20/2021. V uvedeném rozhodnutí je však prominutí daně podmíněno oznámením správci daně a dodatečným splněním uvedené podmínky v následujících zdaňovacích obdobích a v případě porušení této dodatečné podmínky by musela být prominutá daň vrácena i s úroky počítanými od zdaňovacího období, kdy byla podmínka porušena poprvé. Tento důsledek navrhované ustanovení ruší, neboť pokud je stanovena fikce, že podmínka byla ve zdaňovacím období, na které se vztahuje prominutí, splněna, prominutí již nemá původní účinek, protože zvýšení základu daně, kterému odpovídá prominutá částka daně, vůbec nemělo nastat.

Rozhodnutí o prominutí daně společně s navrhovaným ustanovením mohou vést ke dvěma situacím. Pokud poplatník splní podmínku stanovenou jak v rozhodnutí o prominutí, tak ve druhé větě navrhovaného ustanovení, tedy že majetek musí být použit po určitou dobu na odborné vzdělávání v následujících zdaňovacích obdobích, zvýšení daně podle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16 zákona o daních z příjmů se vůbec neaplikuje, protože podmínka nebyla nikdy porušena.

Pokud poplatník podmínku dodatečně nesplní, vedlo by to podle rozhodnutí o prominutí ke zrušení prominutí daně, protože to je na tuto podmínku vázáno. Podle navrhovaného ustanovení však zároveň platí fikce, že podmínka byla splněna ve zdaňovacím období, ve kterém byla daň prominuta. Zvýšení základu daně podle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16 zákona o daních z příjmů se tedy na toto zdaňovací období aplikovat nemá a poplatník vůči tomuto zdaňovacímu období nemusí nic činit. Díky tomu nebude muset vrátet prominutou daň ani platit úroky z prodlení, které by musel platit při vrácení prominuté daně. Zároveň však musí poplatník základ daně zvýšit ve zdaňovacím období, ve kterém k porušení podmínky došlo (tedy § 23 odst. 3 písm. a) bod 16 zákona o daních z příjmů se uplatní na zdaňovací období, na které byla povinnost splnit uvedenou podmínku prodloužena a ve kterém byla tato povinnost porušena).

Uvedeno na příkladu, pokud poplatník daně z příjmů právnických osob ve zdaňovacím období roku 2019 uplatnil odpočet a v roce 2020 porušil podmínku použití daného majetku podle § 34g odst. 1 písm. a) bodu 3 zákona o daních z příjmů, měl možnost oznámit správci daně využití prominutí daně podle rozhodnutí ministryně financí č. j. 10575/2021/3901-2 a v daňovém přiznání za rok 2020 zvýšení základu daně podle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16 zákona o daních z příjmů vůbec neuvádět. Podmínkou tohoto prominutí však je, že bude podmínku podle § 34g odst. 1 písm. a) bodu 3 zákona o daních z příjmů splňovat o jedno zdaňovací období déle, tedy do zdaňovacího období roku 2022. Pokud podmínku poruší ve zdaňovacím období roku 2022 (na které se již nevztahuje fikce podle navrhovaného ustanovení), porušil podmínku prominutí daně a zvýšení základu daně podle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16 zákona o daních z příjmů musí učinit v daňovém přiznání za toto zdaňovací období.

Pokud poplatník ve zdaňovacím období započatém od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021 nesplnil podmínku používání daného majetku podle § 34g odst. 1 písm. a) bod 3, písm. b) bod 3, písm. c) bod 3 a písm. d) bod 3 zákona o daních z příjmů, ale jeho daň byla z důvodu vykázání daňové ztráty nulová i po aplikaci § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16 zákona o daních z příjmů, rozhodnutí ministryně financí na něj nedopadlo. V takovém případě k tomu, aby byla fikce splnění podmínky za toto zdaňovací období uplatněna, musí poplatník podat dodatečné daňové přiznání, ve kterém daňovou ztrátu zvýší o částku, o kterou ji původně snížil podle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16 zákona o daních z příjmů. Stejně tomu je v případě, že poplatník sice mohl využít rozhodnutí ministryně financí, ale neučinil tak, např. z důvodu, že oznámení o využití prominutí daně nestihl včas zaslat správci daně.

V případě majetku pořízeného až ve zdaňovacím období započatém od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021 se fikce primárně projeví v tom, že poplatník bude moci odpočet uplatnit buď ve zdaňovacím období pořízení majetku dodatečným daňovým přiznáním, pokud měl dostatečně

vysoký kladný základ daně, nebo v souladu s ustanovením § 34 odst. 5 zákona o daních z příjmů v následujících třech obdobích, pokud měl ve zdaňovacím období pořízení majetku nízký základ daně nebo daňovou ztrátu.

Odstavec 6 se výslovně týká zdaňovacích období započatých od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021, tedy před účinností tohoto zákona, a tím je tedy speciální vůči přechodnému ustanovení uvedenému v čl. IV bodu 1, podle kterého se pro zdaňovací období započatá přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona použije dosavadní právní úprava.

K bodu 24 (§ 38b)

Pro případ, že se nejedná o příjem, ze kterého je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně nebo o příjem, z něhož je srážena záloha na daň z příjmů, upravuje stanovení § 38b zákona o daních z příjmů, vedle minimální výše daně nebo penále pro jejich předepsání a placení, také minimální výši zdanitelných příjmů poplatníka daně z příjmů fyzických osob pro předepsání daně a vznik povinnosti zaplatit daň.

Minimální výše zdanitelných příjmů poplatníka doposud činila 15 000 Kč, přičemž v této výši setrvává od roku 2003. Účelem stanovení minimální výše zdanitelných příjmů pro předepsání daně a vznik povinnosti daň zaplatit je zachování zásady hospodárnosti při správě daní, pokud se jedná o příjmy v zanedbatelné výši. Nutným předpokladem naplnění tohoto účelu však je, že takto stanovená minimální výše zdanitelných příjmů reflektuje ekonomickou situaci v daném období. Vzhledem k tomu, že v období od roku 2003 došlo ke zvýšení cenové hladiny přibližně o 70 %, navrhuje se odpovídající zvýšení minimální výše zdanitelných příjmů poplatníka daně z příjmů fyzických osob z 15 000 Kč na 25 000 Kč.

Na předmětné ustanovení upravující minimální výši zdanitelných příjmů poplatníka daně z příjmů fyzických osob přímo navazuje ustanovení § 38g odst. 1 zákona o daních z příjmů upravující minimální výši zdanitelných příjmů poplatníka daně z příjmů fyzických osob, ve kterém se ze stejných důvodů navrhuje tatáž změna.

K bodu 25 (§ 38da odst. 4)

Ustanovení § 38da odst. 4 zákona o daních z příjmů je speciální právní úpravou ve vztahu k § 72 odst. 6 daňového řádu, který stanoví vymezenému okruhu daňových subjektů povinnost činit formulářová podání v elektronické podobě. Ustanovení § 38da odst. 4 je obdobou ustanovení § 72 odst. 6 daňového řádu a rozšiřuje tento okruh daňových subjektů o plátce daně z příjmů, který má na základě § 38da zákona o daních z příjmů povinnost podat oznámení o příjmech plynoucích do zahraničí.

V § 38da odst. 4 zákona o daních z příjmů je navrhována analogická změna, která je navrhována v § 72 odst. 6 daňového řádu a která reaguje na blížící se účinnost novely zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o elektronických úkonech“), kterou má k 1. lednu 2023 dojít k významnému rozšíření osob, kterým bude ex lege zřízena datová schránka. Změnou navrhovanou v § 38da odst. 4 zákona o daních z příjmů se navrhuje zredukovat povinnost podávat daňová formulářová podání elektronicky pouze na ty osoby disponující zpřístupněnou datovou schránkou, u kterých je tento status dán obligatorně bez možnosti jej zvrátit. Bude tak zachován stávající koncept, kdy je elektronická forma zákonem nařízena pouze těm osobám, které datovou schránku mít musí. Stávající množina vybraných právnických osob a podnikatelských profesí se tak od 1. ledna 2023 rozroste o veškeré podnikající fyzické osoby zapsané do zákonem stanovené evidence nebo rejstříku a veškeré právnické osoby zapsané v registru osob. Fyzických osob nepodnikajících, které mají možnost se datovou schránkou znepřístupnit (ať již jim byla původně zřízena, resp. zpřístupněna na žádost, nebo obligatorně), se povinnost podávat daňová formulářová podání elektronicky týkat nebude. Nebude tak činěno

rozdílu mezi nepodnikajícími fyzickými osobami podle toho, jakým způsobem jim datová schránka byla zřízena.

K bodu 26 (§ 38g odst. 1)

Ustanovení § 38g odst. 1 zákona o daních z příjmů upravuje minimální roční výši zdanitelných příjmů poplatníka daně z příjmů fyzických osob pro vznik povinnosti podat daňové přiznání. Tato částka doposud činila 15 000 Kč za rok, přičemž se do ní nezahrnují příjmy, které nejsou předmětem daně, příjmy od daně osvobozené a příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně v § 36 zákona o daních z příjmů. Takto určená minimální výše zdanitelných příjmů poplatníka daně z příjmů fyzických osob se neuplatní v případě, že poplatník vykazuje daňovou ztrátu (v takovém případě má povinnost podat daňové přiznání vždy).

Do roku 1996 minimální výše zdanitelných příjmů pro vznik povinnosti podat daňové přiznání činila 6 000 Kč, následně byla zvýšena na 10 000 Kč a od roku 2003 zůstala zachována v dosavadní výši 15 000 Kč. Aby předmětné ustanovení mohlo plnit svůj účel (tj. omezit administrativní zátěž poplatníků i orgánů finanční správy v případě zanedbatelně nízkých příjmů), je nutné, aby výše této částky reflektovala současnou ekonomickou situaci. Vzhledem k tomu, že v průběhu času však došlo k výraznému hospodářskému rozvoji, kdy zvýšení cenové hladiny za toto období je odhadováno zhruba na 70 %, navrhuje se částku 15 000 Kč adekvátně zvýšit na 25 000 Kč.

V návaznosti na zvýšení částky minimální výše zdanitelných příjmů pro vznik povinnosti podat daňové přiznání z 15 000 Kč na 25 000 Kč dojde stejným způsobem ke zvýšení této částky upravené v rámci podmínek pro vstup poplatníka do paušálního režimu podle ustanovení § 2a odst. 2 písm. d) bod 4 (dosavadní § 2a odst. 2 písm. d) bod 5) a pro paušální daň podle ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) bod 4 (dosavadní § 7a odst. 1 písm. a) bod. 5) zákona o daních z příjmů.

K bodu 27 (§ 38g odst. 2)

Ustanovení § 38g odst. 2 upravuje minimální výši příjmů poplatníka daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze závislé činnosti jakožto jednu z podmínek, za kterých tento poplatník daně z příjmů fyzických osob není povinen podávat daňové přiznání. Na základě dotčeného ustanovení není daňové přiznání povinen podávat poplatník daně z příjmů fyzických osob, který kumulativně splní stanovené podmínky:

- a) má příjmy ze závislé činnosti pouze od jednoho plátce daně nebo postupně od více plátců daně,
- b) učinil u tohoto plátce daně prohlášení k dani pro dané zdaňovací období a
- c) výše jeho jiných zdanitelných příjmů (tj. příjmů podle § 7 až 10), které nepodléhají dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně, nepřevyšuje 6 000 Kč.

Stanovená maximální výše příjmů 6 000 Kč jako jedna z podmínek pro výjimku z povinnosti podat daňové přiznání zůstala nezměněna od roku 2004, kdy nahradila částku 4 000 Kč. Z hlediska účelu předmětného ustanovení, kterým je snížení administrativní zátěže poplatníků i orgánů finanční správy v případě zanedbatelně nízkých příjmů, je žádoucí, aby takto stanovená částka reflektovala skutečnou cenovou hladinu a ekonomickou situaci. Vzhledem k tomu, že od poslední aktualizace této částky uplynula poměrně dlouhá doba, během které došlo k výraznému nárůstu cenové hladiny odhadovanému na 70 %, navrhuje se dosavadní částku 6 000 Kč navýšit na 10 000 Kč.

K bodu 28 (§ 38lc odst. 3)

Ustanovení reaguje na skutečnost, že poplatník, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu z důvodu, že přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a ve stejném zdaňovacím období tuto činnost znovu zahajuje, automaticky znovu vstupuje do paušálního režimu podle § 2a odst. 3, a to do pásma paušálního režimu, ve kterém byl v předcházející části zdaňovacího období. Tento poplatník má povinnost podat oznámení o vstupu do paušálního režimu, přičemž v tomto případě nemá toto oznámení konstitutivní charakter, ale pouze deklaratorní, protože ke vstupu do paušálního režimu dochází ze zákona. Odstavec 3 je tedy speciální vůči odstavci 2. Může tedy nastat situace, kdy poplatník znovu vstoupí do paušálního režimu, ale správce daně se o tom od něho nedozví, protože poplatník nepodá oznámení o vstupu do paušálního režimu. Správce daně se však o tom, že poplatník znovu zahájil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, může dozvědět od orgánů sociálního zabezpečení a správce registru všech pojištěnců zdravotního pojištění správce daně, kteří mají informační povinnost vůči správci daně podle § 38lq. Skutečnost, že se poplatník znovu stává osobou samostatně výdělečně činnou, totiž musí těmto místům oznamovat.

K bodu 29 (§ 38lc odst. 7)

Změna navazuje na vložení nového odstavce 3, který stanoví speciální situaci podání oznámení o vstupu do paušálního režimu. Podání prostřednictvím živnostenského úřadu se vztahuje i na tuto situaci.

K bodu 30 (§ 38ld)

Upřesňuje se nadpis paragrafu týkajícího se společného oznámení při vstupu do paušálního režimu v návaznosti na to, že je v novém § 38lga zaváděno další společné oznámení a je tedy třeba tato dvě podání odlišit.

K bodu 31 (§ 38ld odst. 2)

Jedná se o legislativně-technickou úpravu, která reflektuje změny provedené v ustanovení § 38lc, kde došlo k doplnění nového odstavce 3 a dosavadní odstavec 3 se tak označuje jako odstavec 4. Z tohoto důvodu je nutné provést navazující změnu také v ustanovení § 38ld odst. 2, ve kterém je na ustanovení § 38lc odst. 3 odkazováno.

K bodu 32 (§ 38ld odst. 3)

Stanoví se, že údaje požadované v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, které poplatník správci daně podá na společném oznámení, se nepředávají příslušné okresní správě sociálního zabezpečení, ale České správě sociálního zabezpečení.

K bodu 33 (§ 38lda a 38ldb)

§ 38lda

Nově vložený § 38lda reaguje na zavedení 3 pásem a skutečnost, že poplatník v paušálním režimu může zvolené pásmo změnit. Změnu je možné provést pouze od prvního dne zdaňovacího období (viz § 2a odst. 4) a v odstavci 1 je tedy stanovena obdobná lhůta pro podání oznámení jako pro oznámení o vstupu do paušálního režimu podle § 38lc odst. 1.

Odstavec 2 stanoví obsahové náležitosti nově zaváděného oznámení. Odstavec 3 stanoví stejně jako u oznámení o vstupu do paušálního režimu, že oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu je neúčinné, je-li podáno po lhůtě, a tato lhůta nejde navrátit v předešlý stav.

Nejsou vymezeny způsoby podání oznámení, nejedná se tedy o formulářové podání a lze ho podat jakoukoli formou.

§ 38ldb

Ustanovení § 38ldb upravuje oznámení, které může podat poplatník, který za zdaňovací období splňuje hranici rozhodných příjmů pro jiné než své zvolené pásmo paušálního režimu (uvedenou v § 2a odst. 5). Může přitom jít jak o nižší, tak vyšší pásmo, než je pásmo zvolené. Pokud je tedy například poplatník ve zdaňovacím období ve druhém pásmu paušálního režimu a platí paušální zálohy odpovídající tomuto pásmu (viz § 38lk odst. 7) a po skončení zdaňovacího období zjistí, že jeho příjmy nepřesáhly ani rozhodné příjmy pro první pásmo paušálního režimu, může podat oznámení o jiné výši paušální daně, ve kterém uvede jako pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně první pásmo a daň mu bude stanovena ve výši vycházející z prvního pásma (podle § 7a odst. 6 písm. b)). Výše paušálního veřejného pojistného se v tomto případě nemění a je určeno vždy ve výši pro původně zvolené pásmo paušálního režimu. Pokud by tento poplatník oznámení o jiné výši paušální daně nepodal, byla by jeho paušální daň stanovena ve výši odpovídající druhému pásmu podle § 7a odst. 6 písm. a), protože splňuje i podmínky pro jím zvolené pásmo (pokud nepřekročil rozhodné příjmy pro první pásmo, nepřekročil ani rozhodné příjmy pro druhé pásmo). Je tedy na rozhodnutí poplatníka, zda bude jeho paušální daň ve výši odpovídající druhému, nebo prvnímu pásmu. Daň rovnu paušální dani však bude mít vždy, protože splňuje podmínku v § 7a odst. 1 písm. a) bodu 1.

Pokud poplatník se zvoleným druhým pásmem paušálního režimu po skončení zdaňovacího období zjistí, že jeho příjmy překročily rozhodné příjmy pro druhé pásmo, ale nepřesáhly rozhodné příjmy pro třetí pásmo, bude mít daň rovnu paušální dani pouze tehdy, když podá oznámení o jiné výši paušální daně, ve kterém uvede jako pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně třetí pásmo. Potom se totiž na něho bude vztahovat § 7a odst. 1 písm. a) bod 2 a daň se vypočítá na základě paušálních záloh pro třetí pásmo podle § 7a odst. 5 písm. b)) a i jeho veřejná pojistná budou odpovídat třetímu pásmu. Podání oznámení o jiné výši paušální daně bude mít v tomto případě za důsledek i to, že od bezprostředně následujícího zdaňovacího období bude poplatník v tom pásmu paušálního režimu, které uvede jako pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně, viz § 2a odst. 4 písm. b). Pokud tento poplatník oznámení nepodá, nebude jeho daň rovna paušální dani (nesplní podmínku uvedenou v § 7a odst. 1 písm. a)) a bude muset podat daňové přiznání, ve kterém vypočítá svou daň podle obecné právní úpravy. Zároveň ke konci tohoto zdaňovacího období bude jeho paušální režim ukončen podle § 2a odst. 8 písm. a) s tím, že splňuje-li ostatní podmínky pro vstup do paušálního režimu, může opět do paušálního režimu vstoupit, ale ve vyšším pásmu paušálního režimu. Ke stanovení paušální daně ve výši odpovídající jinému než zvolenému pásmu tedy dochází vždy jen na základě oznámení poplatníka, nikoli z iniciativy správce daně. I kdyby správce daně měl údaje o tom, že poplatník se zvoleným druhým pásmem sice nesplňuje podmínky pro paušální daň ve výši odpovídající druhému pásmu, ale splňuje podmínky pro paušální daň ve výši odpovídající třetímu pásmu, nebude daň v této paušální výši stanovena, pokud sám poplatník nepodal oznámení podle § 38ldb. Stejně tak v situaci, kdy je zvolené pásmo poplatníka první pásmo a poplatník v oznámení podle § 38ldb uvede druhé pásmo, ale přitom splňuje podmínky pro paušální daň pouze pro její výši odpovídající třetímu pásmu, nebude jeho daň rovna paušální dani, protože v oznámení uvedl paušální daň ve výši, pro kterou nesplňuje podmínky.

Oznámení se podává ve stejné lhůtě jako oznámení o vstupu do paušálního režimu a oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu, tedy do desátého dne následujícího zdaňovacího období. Poplatník tak musí již v této lhůtě vyhodnotit, zda jeho příjmy přesáhly rozhodné příjmy zvoleného pásma paušálního režimu, případně jiných pásem, a zda tedy chce podávat toto oznámení, a případně jej podat. Oznámení podané po této lhůtě je neúčinné a lhůtu nelze navrátit v předešlý stav, viz odstavec 3, jedná se tedy opět o stejnou úpravu jako v případě

oznámení o vstupu do paušálního režimu a oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu.

Odstavec 2 uvádí náležitosti oznámení o jiné výši paušální daně. Poplatník musí uvést zdaňovací období, ke kterému se oznámení vztahuje, a pásmo určující výši paušální daně v tomto zdaňovacím období. Podle písmene c) musí uvést i skutečnost, zda jeho příjmy překročily rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu, protože na základě toho se určí, zda bude v následujícím zdaňovacím období ve stejném pásmu paušálního jako doposud (v případě, že rozhodné příjmy pro zvolené pásmo nepřekročil), nebo bude v pásmu určujícím výši paušální daně podle § 2a odst. 4 písm. b). Pokud tedy poplatník podává oznámení o jiné výši paušální daně, má to vliv na jeho zvolené pásmo v následujícím zdaňovacím období pouze tehdy, když v daném zdaňovacím období překročí rozhodné příjmy pro zvolené pásmo (protože v takovém případě již nadále nemůže v původně zvoleném pásmu zůstat). Pokud však podává oznámení o jiné výši paušální daně z důvodu, že jeho příjmy nepřekročily ani rozhodné příjmy pro nižší pásmo, nebo v oznámení jako určující pásmo uvede vyšší pásmo, přestože nepřekročil rozhodné příjmy pro své zvolené pásmo, neznámá to automaticky změnu zvoleného pásma do budoucna. Tuto změnu však může provést prostřednictvím oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu podle § 38lda, které se podává ve stejné lhůtě a které může učinit společně s oznámením o jiné výši paušální daně.

V případě, že má správce daně konkrétní pochybnosti o správnosti, průkaznosti nebo úplnosti podaného oznámení nebo o pravdivosti údajů v něm uvedených, použije se institut postupu k odstranění pochybnosti podle obecné úpravy v § 89 a 90 daňového řádu.

Nejsou vymezeny způsoby podání oznámení, nejedná se tedy o formulářové podání a lze ho podat jakoukoli formou.

K bodu 34 (§ 38lf)

V návaznosti na zavedení několika pásem paušálního režimu a možnost v rámci paušálního režimu od nového zdaňovacího období změnit pásmo či určit jinou výši paušální daně za zdaňovací období se zavádí oznamovací povinnost v případě, kdy poplatník podal oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu, ale nesplňoval podmínky pro nově zvolené pásmo, nebo podal oznámení o jiné výši paušální daně, ale nesplňoval podmínky pro uplatnění jiné výše paušální daně. Tyto nové oznamovací povinnosti jsou včleněny do stávajícího § 38lf zákona o daních z příjmů upravujícího oznámení o nesplnění podmínek pro vstup do paušálního režimu, neboť konstrukce nových oznamovacích povinností je shodná.

Podmínky pro změnu pásma paušálního režimu na základě oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu jsou uvedeny v § 2a odst. 4 písm. a) a jsou jimi (i) poplatník je stále poplatníkem v paušálním režimu (viz návěští), (ii) ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím zdaňovacímu období, od jehož počátku chce změnit zvolené pásmo, nepřesáhl rozhodné příjmy pro nově zvolené pásmo (viz bod 1) a (iii) podá oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu (viz bod 2). V případě oznámení o nesplnění podmínek pro změnu zvoleného pásma tak může jít o situaci, kdy poplatník již vůbec není poplatníkem v paušálním režimu, nebo o situaci, kdy poplatník v předcházejícím zdaňovacím období přesáhl rozhodné příjmy pro nově zvolené pásmo. Pokud poplatník již není v paušálním režimu, má povinnost podat oznámení o ukončení paušálního režimu podle § 38lg odst. 1, ze kterého samo o sobě vyplývá i to, že nemohlo platně dojít ke změně zvoleného pásma, není tedy třeba podávat samostatně ještě oznámení o nesplnění podmínek pro změnu zvoleného pásma paušálního režimu. Obdobně toto platí pro informační povinnost správce daně vůči poplatníkovi podle § 38lf odst. 3 ve vztahu k § 38lg odst. 2. Oznámení o nesplnění podmínek pro změnu zvoleného pásma tak bude podáváno pouze v případě, kdy poplatník ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím změně přesáhl rozhodné příjmy pro nově zvolené pásmo.

Pokud poplatník nesplňoval podmínky pro změnu zvoleného pásma, ke změně nedošlo, oznamovací povinnost je proto stanovena z důvodu, aby byli jak poplatník, tak správce daně co nejdříve informováni o tom, v jakém pásmu paušálního režimu poplatník ve skutečnosti je. Pro poplatníka to znamená, že bude platit paušální zálohy ve správné výši a nebudou mu tedy vznikat nedoplatky nebo přeplatky, a pro správce daně to, že bude mít poplatníka zařazeného ve správném pásmu ve svém interním systému a bude mu předepisovat správnou výši paušálních záloh.

Podmínky pro uplatnění jiné výše paušální daně na základě oznámení o jiné výši paušální daně jsou uvedeny v § 7a a jsou jimi zejména splnění rozhodných příjmů, ale i jiné podmínky pro to, aby daň poplatníka byla rovna paušální dani. V případě oznámení o jiné výši paušální daně tak může jít o situaci, že poplatník nesplňoval rozhodné příjmy pro nižší pásmo paušálního režimu určující výši daně než zvolené pásmo, nebo o situaci, kdy poplatník oznámil jinou výši paušální daně, která se však nemůže aplikovat z důvodu, že poplatník měl souběžně například příjmy z nájmu ve výši 100 000 Kč.

Pokud poplatník nesplňoval podmínky pro jinou výši paušální daně, ke stanovení jiné výše paušální daně nedošlo, oznamovací povinnost je proto stanovena z důvodu, aby byli jak poplatník, tak správce daně co nejdříve informováni o tom, v jaké výši mají být paušální daň a paušální veřejná pojistná stanovené.

Podle odstavce 2 má poplatník oznamovací povinnost vůči správci daně v subjektivní lhůtě 15 dnů ode dne zjištění dané skutečnosti. Pro toto oznámení není stanovena žádná forma, případný formulář vytvořený správcem daně bude tedy pouze k dobrovolnému využití. Pokud poplatník oznámení ve stanovené lhůtě nepodá, bude se jednat o nesplnění povinnosti nepeněžité povahy, za které může být uložena pokuta podle § 247a daňového řádu.

Pokud danou skutečnost zjistí správce daně, učiní o ní úřední záznam a poplatníka vhodným způsobem vyrozumí, což znamená, že nejde o formalizovaný institut, ale o neformální komunikaci mezi správcem daně a poplatníkem, která se může vedle úředního dopisu uskutečnit i např. telefonicky nebo e-mailem. Pro vyrozumění není stanovena žádná lhůta, správce daně by však měl podle daňového řádu jednat v souladu se zásadami vstřícnosti a hospodárnosti a zásadou poučovací a vyrozumět tedy poplatníka v přiměřené lhůtě.

Z logiky věci vyplývá, že oznámení podle odstavce 1 není nutné podávat v případě, že se poplatník o nesplnění podmínek dověděl z vyrozumění správcem daně podle odstavce 3 a naopak, v případě podání oznámení podle odstavce 1 již nemusí správce daně poplatníka vyrozumívat o téže skutečnosti podle odstavce 3.

K bodu 35 (§ 38lg)

Po vzoru společného oznámení při vstupu do paušálního režimu, upraveného v § 38ld, se zavádí možnost podat společné oznámení i při ukončení paušálního režimu, pokud důvodem ukončení je skutečnost podle § 2a odst. 8 písm. c), tj. že poplatník přestal být osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona o důchodovém pojištění nebo podle zákona o veřejném zdravotním pojištění. V takovém případě má totiž poplatník povinnost podat oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti okresní správě sociálního zabezpečení podle § 48 odst. 1 písm. b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a zdravotní pojištění podle § 10 odst. 3 zákona o veřejném zdravotním pojištění. Společné oznámení poplatníkovi umožňuje splnit tyto oznamovací povinnosti u správce daně společně s podáním oznámení o ukončení paušálního režimu, ke kterému je povinen podle § 38lg odst. 1 zákona o daních z příjmů. Stejně jako v případě společného oznámení při vstupu do paušálního režimu se však z právního hlediska jedná o 3 podání.

Vzhledem k tomu, že součástí společného oznámení je oznámení o ukončení paušálního režimu, které musí být podle § 38lg odst. 1 zákona o daních z příjmů podáno do 15 dnů ode dne, ve kterém poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu, musí být i společné oznámení podáno v této lhůtě. Pokud nebude tato lhůta dodržena, dojde s ohledem na nepodání oznámení o ukončení paušálního režimu k nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy, za které může být uložena pokuta podle § 247a daňového řádu.

Struktura ustanovení je obdobná jako v § 38ld upravujícím společné oznámení při vstupu do paušálního režimu. Odstavec 1 stanoví možnost podat společné oznámení správci daně. Nepřebírá se ustanovení § 38ld odst. 2, podle kterého lze oznámení podat pouze vymezenými způsoby, tedy zejména na formuláři Ministerstva financí nebo datovou zprávou v předepsaném formátu a struktuře. Společné oznámení při ukončení paušálního režimu lze tedy podat jakoukoli formou podání.

Podle odstavce 2 musí správce daně do 5 pracovních dnů ode dne učinění společného oznámení předat příslušným orgánům, tedy České správě sociálního zabezpečení a správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění, údaje podle příslušných právních předpisů, které poplatník uvedl ve společném oznámení. Jedná se tedy o stejný postup jako v případě společného oznámení při vstupu do paušálního režimu, viz § 38ld odst. 3.

Odstavec 3 odpovídá § 38ld odst. 4 a stanoví, že podáním oznámení podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a zákona o veřejném zdravotním pojištění je až předání údajů správcem daně, nikoli tedy již podání společného oznámení poplatníkem. Vzhledem k tomu, že pro podání oznámení podle uvedených zákonů jsou stanoveny kratší lhůty než pro podání oznámení o ukončení paušálního režimu podle § 38lg odst. 1 zákona o daních z příjmů, jsou v uvedených zákonech upravujících veřejná pojistná stanoveny speciální okamžiky dodržení této lhůty, viz § 120a zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a § 10 odst. 3 zákona o veřejném zdravotním pojištění.

Pokud se poplatník po podání společného oznámení rozhodne, že samostatnou výdělečnou činnost ukončovat nebude, a chce vzít oznámení o ukončení paušálního režimu i oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti zpět, musí tak učinit u každé instituce (správce daně, zdravotní pojišťovny a okresní správy sociálního zabezpečení) zvlášť, protože zákon v tomto případě neumožňuje společné oznámení.

K bodu 36 (§ 38lk odst. 1 věta první)

V návaznosti na zavedení 3 pásem paušálního režimu se stanovuje, že paušální zálohy se platí ve výši pro zvolené pásmo paušálního režimu. V případě, že poplatník po skončení zdaňovacího období využije možnost podat oznámení o jiné výši paušální daně (viz § 38ldb), výše záloh ve zdaňovacím období se zpětně nemění. Poplatník v případě, že podá oznámení o jiné výši paušální daně na její vyšší výši, doplatí rozdíl mezi zaplacenými zálohami a novou výši paušální daně a paušálních veřejných pojistných.

K bodu 37 (§ 38lk odst. 7)

V návaznosti na zavedení 3 pásem paušálního režimu se zrušuje jednotná výše zálohy poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů ve výši 100 Kč a stanoví se odstupňované výše zálohy na daň poplatníka v paušálním režimu podle toho, v jakém je pásmu. Na základě toho je odstupňována i paušální daň, která je odvozená od výše záloh na daň, viz § 7a odst. 6.

K bodu 38 (§ 38lm odst. 1)

V reakci na úpravu odstavce 2 se doplňuje další podmínka pro to, aby mohl být přeplatek na společném osobním daňovém účtu použit na úhradu jiného nedoplatku. Vzhledem k tomu, že podle odstavce 2 je zánik části přeplatku vázán na to, že daň poplatníka za zdaňovací období

nebyla rovna paušální dani, dá se zánik v některých případech posoudit až po skončení zdaňovacího období, protože v jeho průběhu není zřejmé, jakou daň poplatník bude mít. Z toho vyplývá, že část přeplatku, která byla převedena na centrální účet České správy sociálního zabezpečení nebo na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění, nelze předtím, než je zřejmé, že daň poplatníka je rovna paušální dani, použít na úhradu jiných nedoplatků. Jinak by totiž mohla vzniknout situace, kdy by byl na úhradu jiného nedoplatku použit přeplatek, jemuž odpovídající peněžní prostředky již na společném osobním daňovém účtu nejsou, a po konci zdaňovacího období by se zjistilo, že tento přeplatek vůbec neměl na společném osobním daňovém účtu být, protože zanikl podle odstavce 2, a peněžní prostředky by se tedy již správci daně nevrátily a peněžní prostředky by tedy chyběly s ohledem na nedoplatek, na jehož úhradu byl přeplatek použit.

Naopak část přeplatku, která ještě převedena nebyla, takto (za splnění podmínek uvedených v písmenech a) až c)) použit lze, protože pokud tak přeplatek bude použit, nebude již převeden na centrální účet České správy sociálního zabezpečení nebo na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění a tedy nikdy nezanikne podle odstavce 2.

K bodu 39 (§ 38lm odst. 2)

Upravuje se okruh situací, ve kterých zaniká přeplatek na společném osobním daňovém účtu poplatníka. Přeplatek vznikne tehdy, když úhrn plateb a vratek na kreditní straně společného osobního daňového účtu převyšuje úhrn předpisů a odpisů na jeho debetní straně. Jde tedy o situace, kdy poplatník zaplatil na tento účet více, než měl, a to ať už z důvodu, že vůbec neměl platit paušální zálohy, protože nebyl v paušálním režimu (od začátku, kdy poplatník nesplnil podmínky pro vstup do paušálního režimu, nebo v průběhu zdaňovacího období, kdy poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu), nebo platil paušální zálohy vyšší, než měl, např. z důvodu omylu v tom, v jakém je pásmu paušálního režimu. Přitom se může stát, že se až zpětně zjistí, že na tomto účtu vznikl přeplatek, například protože správce daně také mylně považuje poplatníka za poplatníka v paušálním režimu, protože se také domnívá, že poplatník splnil podmínky pro vstup do paušálního režimu, a tedy převede odpovídající část paušálních záloh na centrální účet České správy sociálního zabezpečení nebo na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění podle § 38lo. Když se přijde na to, že tyto platby neměly být placeny, případně měly být placeny v nižší výši, správce daně zruší předpis na debetní straně společného osobního daňového účtu a vznikne přeplatek, ovšem část peněžních prostředků již na tomto účtu není, protože byla převedena.

Přeplatek zaniká vždy ve výši plateb, které byly převedeny na centrální účet České správy sociálního zabezpečení nebo na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění, pokud za dané zdaňovací období nebyla daň poplatníka rovna paušální dani. Ustanovení vychází z principu, že pokud je daň rovna paušální dani, jsou veřejná pojistná ve výši paušálních veřejných pojistných a jsou spravována orgány Finanční správy České republiky, viz § 38la odst. 1. Pokud však daň není rovna paušální dani a tedy veřejná pojistná nejsou paušálními veřejnými pojistnými, spravují je okresní správa sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny. Z toho vyplývá nakládání s přeplatkem, který za dané zdaňovací období vznikne na společném osobním daňovém účtu poplatníka. Pokud jsou veřejná pojistná spravována správcem daně, musí správce daně vracet i případný přeplatek na veřejných pojistných, který poplatníkovi vznikl za dané zdaňovací, resp. rozhodné období. Tento přeplatek je tedy vrácen ze společného osobního daňového účtu. Pokud již byly peněžní prostředky z tohoto účtu převedeny na centrální účet České správy sociálního zabezpečení nebo na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění podle § 38lo, musí být vráceny a poté mohou být použity jako přeplatek podle obecné úpravy v § 154 daňového řádu, tedy na úhradu nedoplatku poplatníka na jiném osobním daňovém účtu nebo u jiného správce daně, a pokud takové nedoplatky nejsou, vznikne vratitelný přeplatek. Tato situace může nastat např. tehdy, když poplatník ukončí paušální režim

před koncem zdaňovacího období, ale platí paušální zálohy (např. z důvodu opomenutí zrušení trvalého příkazu) i za kalendářní měsíce, kdy již není v paušálním režimu, a má za toto období daň rovnu paušální dani podle § 7a odst. 2.

Pokud poplatník nemá paušální veřejná pojistná, jsou jeho veřejná pojistná spravována okresní správou sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnou a s nimi mají být vyrovnány i případné přeplatky či nedoplatky. Proto se stanoví, že v takovém případě přeplatek ve výši převedené na centrální účet České správy sociálního zabezpečení nebo na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění zaniká. Peněžní prostředky tak zůstanou u okresní správy sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny a započítají se na veřejná pojistná. Jedná se např. o situaci, kdy poplatník ukončí paušální režim před koncem zdaňovacího období, ale platí paušální zálohy (např. z důvodu opomenutí zrušení trvalého příkazu) i za kalendářní měsíce, kdy již není v paušálním režimu, a nemá za toto období daň rovnu paušální dani, nebo o situaci, kdy se během zdaňovacího období, ve kterém poplatník platí paušální zálohy, ukáže, že vůbec platně nevstoupil do paušálního režimu, a tedy ani nemůže mít daň rovnu paušální dani. K vyrovnání přeplatku či nedoplatku dojde na základě přehledů k veřejným pojistným, které poplatník jako osoba samostatně výdělečně činná podává. Právě z tohoto důvodu je ve větě druhé stanovena výjimka pro případy, kdy poplatník tyto přehledy nemusí ani nemůže podat, tedy pro situaci, kdy poplatník již v daném období vůbec není osobou samostatně výdělečně činnou (nemá povinnost podat přehledy), a situaci úmrtí poplatníka (jeho dědic má možnost podat přehledy, nikoli povinnost, viz § 15 odst. 5 zákona o pojistném na sociální zabezpečení). V takovém případě totiž neexistuje způsob, jak mu přeplatek na veřejném pojistném vrátit prostřednictvím zdravotní pojišťovny a okresní správy sociálního zabezpečení, a přeplatek tedy nezaniká na společném osobním daňovém účtu a peněžní prostředky jsou na něj vráceny.

K bodu 40 (§ 38lm odst. 3)

Odstavec 3 obsahuje obdobné pravidlo jako odstavec 1 v části za středníkem a zamezuje vzniku vratitelného přeplatku v případě, kdy peněžní prostředky byly převedeny na centrální účet České správy sociálního zabezpečení nebo na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění a není jisté, zda přeplatek jim odpovídající nezanikne v důsledku odstavce 2.

K bodu 41 (§ 38lm odst. 4)

V návaznosti na zavedení tří pásem paušálního režimu a toho, že poměr zálohy na pojistné na zdravotní pojištění k výši paušální zálohy je v každém pásmu jiný, se musí stanovit, podle poměru ve kterém pásmu paušálního režimu se postupuje. Poměr se totiž určuje podle výše záloh v okamžiku zániku přeplatku a v tomto okamžiku již poplatník nemusí být vůbec v paušálním režimu, a proto se stanoví pro všechny případy, že se tento poměr stanoví podle záloh pro první pásmo paušálního režimu.

K čl. IV – přechodná ustanovení

K bodu 1

Toto přechodné ustanovení stanovuje, že pro uplatnění daně, jakož i práv a povinností vyplývajících ze zákona za zdaňovací období započatá před účinností tohoto zákona se použijí právní předpisy platné do dne předcházejícího účinnosti tohoto zákona (dosavadní právní předpisy).

K bodu 2

Přechodné ustanovení reaguje na zavedení tří pásem paušálního režimu. Poplatníci, kteří byli v paušálním režimu již před nabytím účinnosti tohoto zákona, tedy k 31. prosinci 2022, a zůstávají jimi i nadále (to znamená, že u nich nedošlo k žádné skutečnosti, která by způsobila

ukončení paušálního režimu k tomuto dni, ani z něho k tomuto dni dobrovolně nevystoupili, viz § 2a odst. 8 zákona o daních z příjmů), musí být od 1. ledna 2023 zařazeni v jednom ze tří pásem paušálního režimu. Stanoví se tedy základní pravidlo, podle kterého se na ně hledí, jako by zvolili první pásmo paušálního režimu. Pro toto pásmo jsou totiž stanoveny rozhodné příjmy do 1 mil. Kč, jako tomu bylo pro paušální režim podle dosavadní právní úpravy, a také výše paušálních záloh je stejná jako podle dosavadní právní úpravy. Pokud takový poplatník chce být od 1. ledna 2023 v jiném pásmu paušálního režimu, musí podat oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu podle § 381da zákona o daních z příjmů.

K bodu 3

Přechodné ustanovení navazuje na přechodné ustanovení v čl. II bodech 8 a 9, podle kterých může z důvodu zvýšení limitu obratu plátce daně z přidané hodnoty podat žádost o zrušení registrace již před 1. lednem 2023, tedy přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Pokud správce daně poplatníkovi oznámí rozhodnutí, kterým je mu registrace zrušena, do 31. prosince 2022, přestane být podle přechodného ustanovení v čl. II bodu 10 plátcem daně z přidané hodnoty dne 1. ledna 2023. V takovém případě splní podmínku pro vstup do paušálního režimu uvedenou v § 2a odst. 1 písm. a) bodě 3 zákona o daních z příjmů, že k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období není plátcem daně z přidané hodnoty. Pokud však správce daně neoznámí rozhodnutí, kterým je registrace k dani z přidané hodnoty zrušena, do 31. prosince 2022, je poplatník i od 1. ledna plátcem daně z přidané hodnoty a nemůže tedy vstoupit do paušálního režimu. Proto se v tomto přechodném ustanovení stanoví, že pro účely paušálního režimu se poplatník, který do 31. prosince 2022 podal žádost o zrušení registrace k dani z přidané hodnoty, nepovažuje od 1. ledna 2023 za plátce daně z přidané hodnoty, pokud je mu oznámeno rozhodnutí, kterým je mu zrušena registrace, do 16. ledna 2023. Poplatník tak může vstoupit do paušálního režimu, protože na základě této fikce splní podmínku neplátcovství daně z přidané hodnoty k prvnímu dni zdaňovacího období.

Podle § 2a odst. 1 písm. a) bodu 3 zákona o daních z příjmů je podmínkou vstupu do paušálního režimu i skutečnost, že poplatník nemá k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období registrační povinnost k dani z přidané hodnoty. Registrační povinnost vzniká podle § 94 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty překročením hranice obratu stanovené pro plátcovství daně z přidané hodnoty. Vznik, resp. neexistenci registrační povinnosti v souvislosti s nabytím účinnosti zvýšené hranice pro plátcovství daně z přidané hodnoty řeší přechodná ustanovení v čl. II bodech 2 až 5, podle kterých poplatníkovi, který za nejvýše 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících kalendářnímu měsíci prosinec 2022 nebo leden 2023 sice přesáhl 1 000 000 Kč, ale nepřesáhl 2 000 000 Kč, registrační povinnost nevzniká a nestává se plátcem daně z přidané hodnoty. Díky tomu tedy takovému poplatníkovi nevzniká překážka ke vstupu do paušálního režimu.

K bodu 4

Přechodné ustanovení v bodě 4 reaguje na skutečnost, že v některých případech již uplynula doba omezující nakládání s nemovitou věcí uvedená v § 4a písm. q) bodě 2 a § 19b odst. 1 písm. g) bodě 2 zákona o daních z příjmů a došlo k převodu spoluvlastnického podílu z obce na poplatníka, případně již byla poplatníkem uhrazena daň z tohoto bezúplatného příjmu. Podle tohoto ustanovení se proto osvobození od daně použije i na příjem vzniklý v minulosti. Osvobození lze tedy uplatnit i zpětně v dodatečném daňovém přiznání za již skončená zdaňovací období, pokud ještě neuplynula lhůta pro stanovení daně za tato zdaňovací období.

K bodu 5

Ustanovení poplatníkům dává možnost již za zdaňovací období roku 2022 využít nové ustanovení § 7a odst. 2 písm. c) bodu 2 zákona o daních z příjmů, tedy mít paušální daň rovnu

paušální dani i v případě, že ukončí nebo přeruší činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a zvýšení základu daně podle § 23 odst. 8 zákona o daních z příjmů spolu s jejich příjmy ze samostatné činnosti nepřekročí rozhodné příjmy pro dané pásmo paušálního režimu. Přejícné ustanovení však dáva pouze možnost tuto novou úpravu využít již v roce 2022, poplatník se tedy může rozhodnout v této situaci za toto zdaňovací období podat daňové přiznání a určit svou daň podle standardního režimu.

K bodu 6

Stanoví se, že nová úprava v § 7a odst. 4 zákona o daních z příjmů, která upravuje zařazení příjmů souvisejících s majetkem, který byl předtím, než měl poplatník daň rovnu paušální dani, zařazen v obchodním majetku, se použije již za zdaňovací období roku 2022. Stejně tak se již za toto zdaňovací období použije nové znění § 23 odst. 8 zákona o daních z příjmů, tedy již není třeba provádět úpravu základu daně v situaci přechodu ze zdaňovacího období, za které byla daň poplatníka rovna paušální dani, do zdaňovacího období, za které jeho daň paušální dani rovna nebyla; přejícné ustanovení se vztahuje na situaci, kdy za zdaňovací období roku 2021 měl poplatník daň rovnu paušální dani a za zdaňovací období roku 2022 nikoli, takže za zdaňovací období roku 2022 již nemusí provádět uvedené úpravy.

K bodu 7

Vzhledem k tomu, že mimořádné odpisy podle navrhovaného znění § 30a zákona o daních z příjmů se mají nově uplatnit také na majetek pořízený od 1. ledna 2022, ale tento zákon nabyde účinnosti až po tomto datu, je třeba pomocí přejícného ustanovení stanovit, že navrhovanou úpravu lze na tento majetek použít již od 1. ledna 2022.

K bodu 8

V návaznosti na změnu v § 38da odst. 4 zákona o daních z příjmů, která je analogická změně prováděné v § 72 odst. 6 daňového řádu, se navrhuje normovat obdobné související přejícné ustanovení.

Navrhuje se stanovit přejícné ustanovení, na jehož základě dojde k částečnému zániku dosud pravomocně neuložených pokut, u nichž je navrhována změna ve prospěch pachatele. Konkrétně půjde o pokutu za nesplnění povinnosti nepeněžité povahy podle § 247a odst. 2 daňového řádu, tj. pokutu za učinění povinně elektronického formulářového podání jinak než elektronicky. Navržené přejícné ustanovení má za cíl zajistit, že se účinky navržených změn v (novém znění) § 38da odst. 4 zákona o daních z příjmů projeví nejen na případy, které nastanou ode dne účinnosti navrženého zákona, ale také zpětně. Pro tyto okruhy změn platí, že jsou pro dotčené osoby příznivější, neboť oproti stávajícímu stavu přináší eliminaci, nebo snížení sankčního postihu.

K části třetí – Změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

K čl. V

K bodu 1 (§ 48 odst. 4)

Lhůta pro oznamování skutečností souvisejících se zahájením a ukončením vykonávání samostatné výdělečné činnosti je v oblasti sociálního zabezpečení mnohem delší než v oblasti daňové a zdravotního pojištění. Pro takový rozdíl není odůvodnění, naopak v praxi takový rozdíl způsobuje problémy. Lhůta, která dosud byla stanovena na osmý den kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž nastala skutečnost zakládající oznamovací povinnost, se mění na 15. den po dni, v němž taková skutečnost nastala. (§ 48d odst. 1 věta druhá).

K bodu 2 (§ 48d odst. 1 věta druhá)

Ustanovení § 48d odst. 1 věty druhé se upravuje v návaznosti na to, že údaje ve společném oznámení podle § 38ld zákona o daních z příjmů správce daně již nepředává příslušné okresní správě sociálního zabezpečení, ale České správě sociálního zabezpečení, a zároveň se rozšiřuje možnost společného oznámení i na situace ukončení paušálního režimu, viz § 38lga zákona o daních z příjmů. Při ukončení paušálního režimu je podle § 38lga zákona o daních z příjmů možné v případě, kdy poplatník přestává být v paušálním režimu z důvodu, že přestal být osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona o důchodovém pojištění, spolu s oznámením o ukončení paušálního režimu podle zákona o daních z příjmů správci daně podat i oznámení obsahující údaje požadované v oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Společné oznámení jak při vstupu do paušálního režimu, tak při ukončení paušálního režimu se podává správci daně a ten předává údaje požadované v oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti České správě sociálního zabezpečení, nikoli tedy příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. Protože podle § 48 odst. 1 písm. a) a b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení má osoba samostatně výdělečně činná povinnost oznámení vůči okresní správě sociálního zabezpečení, stanoví se v § 48d odst. 1 větě druhé speciální pravidlo, že v případě podání společného oznámení podle zákona o daních z příjmů může být hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) nebo b) podáno České správě sociálního zabezpečení prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky a povinnost podat tato hlášení okresní správě sociálního zabezpečení se tím považuje za splněnou. Pro účely splnění lhůty pro podání podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení se však podle doplněného znění § 120a, viz následující novelizační bod, za den splnění oznamovací povinnosti považuje den, kdy je podání předáno příslušného orgánu Finanční správy České republiky.

K bodu 3 (§ 120a věta první)

Stanoví se okamžik, který je považován za den splnění oznamovací povinnosti v případě, kdy osoba samostatně výdělečně činná podává oznámení o zahájení nebo ukončení samostatné výdělečné činnosti spolu s oznámením o vstupu do paušálního režimu nebo s oznámením o ukončení paušálního režimu. Toto ustanovení je potřebné zejména pro oznámení o ukončení samostatné činnosti, protože lhůty stanovené pro podání oznámení o ukončení paušálního režimu podle zákona o daních z příjmů neodpovídají lhůtě stanovené v zákoně o organizaci a provádění sociálního zabezpečení pro plnění této povinnosti. Podle § 38lg odst. 1 zákona o daních z příjmů musí poplatník podat oznámení o ukončení paušálního režimu do 15 dnů ode dne, ve kterém tato skutečnost nastala. K ukončení paušálního režimu přitom podle § 2a odst. 4 písm. c) (nově § 2a odst. 8 písm. c), viz novelizace zákona o daních z příjmů) dojde ke konci kalendářního měsíce, ve kterém poplatník přestane být osobou samostatně výdělečně činnou. V případě učinění společného oznámení podle § 38lga zákona o daních z příjmů má potom podle odstavce 2 daného ustanovení správce daně lhůtu 5 dnů na předání údajů požadovaných v oznámení podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení České správě sociálního zabezpečení. Za podání oznámení, které učinila osoba samostatně výdělečně činná, se přitom podle § 38lga odst. 3 zákona o daních z příjmů považuje až toto předání údajů správcem daně, a to z důvodu, aby se případné vady podání řešily podle správního řádu (interakcí mezi správcem pojistného a poplatníkem, který je na základě právní fikce podatelem). K okamžiku učinění hlášení České správě sociálního zabezpečení tedy může dojít nejpozději 20 dnů po skončení kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém osoba přestala být osobou samostatně výdělečně činnou. Podle § 48 odst. 4 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení po úpravě v tomto zákoně však lhůta pro podání oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti končí patnáctým dnem ode dne, v němž došlo k ukončení této činnosti. Splněním povinnosti podle zákona o daních z příjmů by tedy nebyla

vždy splněna povinnost podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení ve stanovené lhůtě. Proto se stanoví, že oznámení podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení je podáno v den, kdy je podáno příslušnému orgánu Finanční správy České republiky. Pokud správce daně údaje nepředá České správě sociálního zabezpečení, bude mít osoba samostatně výdělečně činná i tak splněnu svou oznamovací povinnost.

V případě oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti lhůta podle § 48 odst. 4 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení po úpravě v tomto zákoně končí patnáctým dnem ode dne, v němž činnost zahájil. Oznámení o vstupu do paušálního režimu poplatníka, který zahajuje činnost, se podle § 38lc odst. 2 zákona o daních z příjmů oznamuje do dne zahájení činnosti. Na předání údajů České správě sociálního zabezpečení má potom správce daně podle § 38ld odst. 3 zákona o daních z příjmů pět pracovních dnů. Lhůta pro podání oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení by tedy byla dodržena i bez navrhovaného ustanovení, z důvodu jednotnosti zacházení s oběma oznámeními se však stanoví i pro tento případ. Důsledkem bude to, že lhůta bude poplatníkem dodržena i v případě, že správce daně nedodrží danou pětidenní lhůtu pro předání údajů a předá je později, protože oznamovací povinnost je splněna již učiněním podání u orgánu Finanční správy České republiky.

K části čtvrté – Změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

K čl. VI

K bodu 1 (§ 5b odst. 3)

S ohledem na zavedení 3 pásem paušálního režimu, kdy v každém pásmu se platí daň i veřejná pojistná i zálohy na ně v jiné výši, se upravuje odkaz na měsíční vyměřovací základ tak, aby bylo odkazováno na měsíční vyměřovací základ pro příslušné pásmo paušálního režimu. S ohledem na pojistné na důchodové pojištění přitom mohou nastat dvě situace. Pokud je výše paušální daně osoby samostatně výdělečně činné určena na základě paušálních záloh pro zvolené pásmo paušálního režimu podle § 7a odst. 6 písm. a) zákona o daních z příjmů, je i pojistné na důchodové pojištění stanoveno podle vyměřovacího základu pro zvolené pásmo paušálního režimu.

Výše paušální daně však může být určena i na základě paušálních záloh pro pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně podle § 7a odst. 6 písm. b) zákona o daních z příjmů, pokud osoba samostatně výdělečně činná v daném zdaňovacím období dosáhne příjmů, které nepřekročí rozhodné příjmy pro jiné než zvolené pásmo paušálního režimu. Paušální daň poplatníka tedy může být v takovém případě nižší, nebo vyšší, než by byla, pokud by byla určena na základě paušálních záloh pro zvolené pásmo paušálního režimu. Pokud je daň rovna nižší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu, nemá to vliv na výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění, tedy ten se nesnižuje na úroveň podle nižšího pásma paušálního režimu, ale vypočítá se podle měsíčního vyměřovacího základu pro zvolené pásmo paušálního režimu. Pokud je však daň rovná vyšší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu, určí se vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění na základě měsíčního vyměřovacího základu pro pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně, tedy pro vyšší pásmo.

K bodu 2 (§ 5b odst. 4 věta poslední)

Úprava v odstavci 4 také reaguje na zavedení 3 pásem paušálního režimu a stanoví strop měsíčního základu jako měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v příslušném zvoleném pásmu paušálního režimu.

K bodu 3 (§ 13a odst. 10)

V reakci na úpravu § 38lm odst. 2 zákona o daních z příjmů se stanoví, že na částky, které nejsou zálohami na pojistné ani doplatkem na pojistném, převedené za rozhodné období ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů nebyla rovna paušální dani a která má povinnost nebo možnost podat přehled o příjmech a výdajích, se hledí jako na zálohy na pojistné zaplacené za rozhodné období, aby mohly být tyto částky zahrnuty do výpočtu doplatku nebo přeplatku na pojistném na důchodové pojištění. Podle § 38lm odst. 2 zákona o daních z příjmů totiž ve výši těchto částek zaniká přeplatek u správce daně a tedy tyto částky nejsou vypořádávány se správcem daně, ale musí se vypořádat s okresní správou sociálního zabezpečení v rámci podaného přehledu. Ustanovení § 38lm odst. 2 zákona o daních z příjmů se však neuplatní, není-li povinnost ani možnost podat přehled o příjmech o výdajích. V takovém případě se neuplatní ani navrhované pravidlo. Daná formulace zahrnuje tzv. platby mimo paušální režim, tj. omylem poslané peněžní prostředky za kalendářní měsíce, ve kterých poplatník nebyl v paušálním režimu a neměl tedy platit paušální zálohy, ale tyto zálohy platil např. z důvodu, že se mylně domníval, že je v paušálním režimu, nebo že si zapomněl zrušit trvalý příkaz v bance po skončení paušálního režimu, a dále zahrnuje i případy, kdy poplatník omylem platí vyšší paušální zálohy (podle vyššího pásma paušálního režimu), než má. Pokud je správce daně také v omylu ohledně správnosti placených záloh a přeposílá je na centrální účet České správy sociálního zabezpečení, jsou za uvedených podmínek považovány za zálohy na pojistné.

K bodu 4 (§ 14 odst. 3)

V reakci na zavedení 3 pásem paušálního režimu se stanoví výše měsíčního vyměřovacího základu různě pro jednotlivá pásma. V prvním pásmu zůstává minimální měsíční vyměřovací základ zvýšený o 15 %, jako tomu bylo v paušálním režimu doposud, ve druhém a třetím pásmu se stanoví vyšší pevné částky (nejsou navázány na minimální měsíční vyměřovací základ). K rozdělení pásem paušálního režimu viz § 2a odst. 5 zákona o daních z příjmů.

K bodu 5 (§ 15 odst. 1 věta druhá)

Podle dosavadní právní úpravy se na přehled podaný osobou samostatně výdělečně činnou, která byla poplatníkem v paušálním režimu, ale jejíž daň není rovna paušální dani, podaný před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání hledí, jako by jej podala v poslední den této lhůty. Lhůta stanovená k poslednímu dni pro podání daňového přiznání je vyhodnocena jako nedostatečná, protože k poslednímu dni pro podání daňového přiznání ještě správce daně nemusí znát skutečnosti, pro jejichž vznik poplatník v paušálním režimu nesplnil všechny podmínky pro to, aby jeho daň z příjmu byla rovna paušální dani. V omezené míře tyto skutečnosti prozatím nemusí vědět ani poplatník samotný. Pokud pak osoba samostatně výdělečně činná podá, z absence dostatečných informací, přehled o příjmech a výdajích, kdy pro tento přehled, pokud byl podán před uplynutím lhůty pro podání daňového přiznání, nemá příslušná správa sociálního zabezpečení doposud informaci o tom, že poplatníková daň je, či není rovna paušální dani, tato příslušná správa sociálního zabezpečení, vázána současně lhůtou pro vrácení případného přeplatku na pojistném, musí tento přehled o příjmech a výdajích bez možnosti ověření zpracovat a osobě samostatně výdělečně činné vrátit přeplatek na pojistném. Kdyby příslušná správa sociálního zabezpečení měla od správce daně informaci, že daň z příjmu je rovna paušální dani, k tomuto přehledu by nepřihlížela. Správce daně ale podmínky pro to, zda daň z příjmu je, či není rovna paušální dani, prověřuje až po uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání, přičemž následně to oznamuje příslušné správě sociálního zabezpečení. Nahrazením posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání základní lhůtou pro podání přehledu o příjmech a výdajích se dostatečně prodlouží lhůta (o jeden měsíc) potřebná pro správné zhodnocení akceptace či nepřihlížení k přehledu o příjmech a výdajích osoby

samostatně výdělečně činné za kalendářní rok, ve kterém byla poplatníkem v paušálním režimu.

K části páté – Změna zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění

K čl. VII

K bodu 1 (§ 3a odst. 5)

V reakci na zavedení 3 pásem paušálního režimu se stanoví výše vyměřovacího základu různě pro jednotlivá pásma, v prvním pásmu zůstává minimální vyměřovací základ, jako tomu bylo v paušálním režimu doposud, ve druhém a třetím pásmu se stanoví vyšší pevné částky (nejsou navázány na minimální vyměřovací základ).

Vyměřovací základ však zároveň vychází i z toho, jaká je výše paušální daně osoby samostatně výdělečně činné. S ohledem na pojistné na veřejné zdravotní pojištění přitom mohou nastat dvě situace. Pokud je výše paušální daně osoby samostatně výdělečně činné určena na základě paušálních záloh pro zvolené pásmo paušálního režimu podle § 7a odst. 6 písm. a) zákona o daních z příjmů, je i pojistné na důchodové pojištění stanoveno podle vyměřovacího základu pro zvolené pásmo paušálního režimu.

Výše paušální daně však může být určena i na základě paušálních záloh pro pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně podle § 7a odst. 6 písm. b) zákona o daních z příjmů, pokud osoba samostatně výdělečně činná v daném zdaňovacím období dosáhne příjmů, které nepřekročí rozhodné příjmy pro jiné než zvolené pásmo paušálního režimu. Paušální daň poplatníka tedy může být v takovém případě nižší, nebo vyšší, než by byla, pokud by byla určena na základě paušálních záloh pro zvolené pásmo paušálního režimu. Pokud je daň rovna nižší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu, nemá to vliv na výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění, tedy ten se nesnižuje na úroveň podle nižšího pásma paušálního režimu, ale vypočítá se podle měsíčního vyměřovacího základu pro zvolené pásmo paušálního režimu. Pokud je však daň rovná vyšší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu, určí se vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění na základě měsíčního vyměřovacího základu pro pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně, tedy pro vyšší pásmo, viz odstavce 6.

K bodu 2 (§ 3a odst. 6 a 7)

Odstavec 6 doplňuje pravidlo uvedené v odstavci 5 pro stanovení vyměřovacího základu osoby samostatně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani. Pokud je daň rovná vyšší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu pro dané zdaňovací období (podle § 7a odst. 6 písm. b) zákona o daních z příjmů), určí se vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění na základě měsíčního vyměřovacího základu pro pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně, tedy pro vyšší pásmo. Výše vyměřovacího základu pro jednotlivá pásma je přitom uvedena v odstavci 5. Pokud má tedy osoba samostatně výdělečně činná paušální daň vyšší, než by odpovídalo zvolenému pásmu paušálního režimu, má vyšší i pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

Doplnění nového odstavce 7 souvisí s úpravou odstavce 5 v předchozím novelizačním bodu. Protože byla v odstavci 5 první věta rozčleněna na větvičky a pododstavce, je zbytek dosavadního textu odstavce 5 přesunut do nově doplněného odstavce 7.

K bodu 3 (§ 8 odst. 5 věta druhá)

Rušená věta se upravuje a přesunuje do samostatného odstavce, viz následující novelizační bod, z důvodu, že se dané pravidlo nově použije i pro účely výpočtu přeplatku pojistného. Vzhledem k zavedení více pásem paušálního režimu totiž budou ve vyšších pásmech paušálního režimu

zálohy na pojistné na veřejné zdravotní pojištění vyšší než minimální zálohy a může se tedy stát, že osobě samostatně výdělečně činné, která byla poplatníkem v paušálním režimu, ale nemá daň rovnu paušální dani, vznikne přeplatek pojistného. I na tento přeplatek se započítají zálohy placené správci daně a převedené ze společného osobního daňového účtu na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění.

K bodu 4 (§ 8 odst. 7)

Navrhované ustanovení se přesunuje z odstavce 5, viz odůvodnění k předchozímu novelizačnímu bodu, a upravuje se v návaznosti na úpravu § 38lm odst. 2 zákona o daních z příjmů tak, že se jako na zálohy zaplacené příslušné zdravotní pojišťovně hledí na všechny částky převedené ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů není rovna paušální dani a která má povinnost nebo možnost podat přehled o daňovém základu. Podle § 38lm odst. 2 zákona o daních z příjmů totiž ve výši těchto částek zaniká přeplatek u správce daně a tedy tyto částky nejsou vypořádávány se správcem daně, ale musí se vypořádat se zdravotní pojišťovnou v rámci podaného přehledu. Daná formulace zahrnuje jak skutečné zálohy na pojistné, které byly placeny za kalendářní měsíce, ve kterých byl poplatník v paušálním režimu, tak tzv. platby mimo paušální režim, tj. omylem poslané zálohy za kalendářní měsíce, ve kterých poplatník nebyl v paušálním režimu z důvodu, že poplatník nesplnil podmínky pro vstup do paušálního režimu, nebo z důvodu, že jím přestal být v průběhu kalendářního roku.

K bodu 5 (§ 8a)

V reakci na zavedení tří pásem paušálního režimu se upravuje text § 8a tak, že záloha se vždy stanoví procentní sazbou z jedné dvanáctiny vyměřovacího základu stanoveného v § 3a odst. 5 pro dané zvolené pásmo paušálního režimu.

K bodu 6 (§ 20 odst. 2 písm. d))

Vzhledem k úpravě § 8 odst. 7, podle kterého se částky převedené orgány Finanční správy ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň není rovna paušální dani a která má povinnost nebo možnost podat přehled o daňovém základu, považují za zálohy zaplacené příslušné zdravotní pojišťovně, již nejsou zrušovaná slova potřeba. Pokud jsou totiž uvedené částky (mezi které patří i částky převedené ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, která nesplňovala podmínky, za kterých se stane poplatníkem v paušálním režimu, protože taková osoba nemůže mít daň rovnu paušální dani) zálohou na pojistné zaplacenou příslušné zdravotní pojišťovně, jsou předmětem přerozdělení již na základě návěti tohoto ustanovení, protože se jedná o pojistné vybrané zdravotní pojišťovnou.

K bodu 7 (§ 24 odst. 2 věta poslední)

Upravuje se fikce okamžiku podání přehledu v situaci, kdy byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu, nemá daň rovnu paušální dani a podá přehled před koncem lhůty pro jeho podání. Nově se bude za okamžik podání přehledu v této situaci považovat poslední den této lhůty. Stejná úprava se provádí i pro přehled o příjmech a výdajích podávaný okresní správě sociálního zabezpečení, k odůvodnění viz čl. VI bod 5 (úprava § 15 odst. 1 věty druhé zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti).

K bodu 8 (§ 24 odst. 5)

Ustanovení navazuje na zavedení možnosti podat společné oznámení správci daně i při ukončení paušálního režimu z důvodu, že poplatník přestane být osobou samostatně výdělečně

činnou podle zákona o veřejném zdravotním pojištění, viz § 381ga zákona o daních z příjmů. Poplatník tak společně s oznámením o ukončení paušálního režimu podá správci daně i podání obsahující údaje požadované v oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona o veřejném zdravotním pojištění a správce daně následně tyto údaje předá správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění; toto předání je podle § 381ga odst. 3 zákona o daních z příjmů považováno za podání oznámení osobou samostatně výdělečně činnou. V zákoně o pojistném na veřejné zdravotní pojištění je třeba tuto možnost také reflektovat, proto se zde stanoví možnost oznámení podat tímto způsobem. Zároveň se i na toto podání bude vztahovat fikce uvedená ve větě druhé, že se považuje za splněnou povinnost podat oznámení u příslušné zdravotní pojišťovny, přestože je podáno správci centrálního registru pojištěnců a až ten je předá příslušné zdravotní pojišťovně podle § 27 odst. 5.

K části šesté – Změna zákona o veřejném zdravotní pojištění

K čl. VIII (§ 10 odst. 3 věta třetí)

Doplnění § 10 odst. 3 věty třetí navazuje na rozšíření možnosti podat společné oznámení i na situace ukončení paušálního režimu, viz § 381ga zákona o daních z příjmů. Při ukončení paušálního režimu je podle § 381ga zákona o daních z příjmů možné v případě, kdy poplatník přestává být v paušálním režimu z důvodu, že přestal být osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona o veřejném zdravotním pojištění, spolu s oznámením o ukončení paušálního režimu podle zákona o daních z příjmů správci daně podat i oznámení obsahující údaje požadované v oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona o veřejném zdravotním pojištění. Správce daně tyto údaje následně předá správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění.

Ustanovení dále stanoví okamžik, který je považován za den podání oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti a oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti. Toto ustanovení je potřebné zejména pro oznámení o ukončení samostatné činnosti z důvodu nesouladu mezi lhůtou pro podání oznámení o ukončení činnosti zdravotní pojišťovně, která podle § 10 odst. 3 věty první činí osm dní ode dne ukončení činnosti, a lhůtami pro podání společného oznámení při ukončení paušálního režimu. Podle § 381g odst. 1 zákona o daních z příjmů musí poplatník podat oznámení o ukončení paušálního režimu do 15 dnů ode dne, ve kterém tato skutečnost nastala. K ukončení paušálního režimu přitom podle § 2a odst. 8 písm. c) zákona o daních z příjmů (dříve § 2a odst. 4 písm. c)) dojde ke konci kalendářního měsíce, ve kterém poplatník přestane být osobou samostatně výdělečně činnou. V případě učinění společného oznámení podle § 381ga má potom podle odstavce 2 daného ustanovení správce daně lhůtu 5 dnů na předání údajů požadovaných v oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění. Za podání oznámení osobou samostatně výdělečně činnou se přitom podle § 381ga odst. 3 zákona o daních z příjmů považuje až toto předání údajů správcem daně. K podání tedy může dojít nejpozději 20 dnů po skončení kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém osoba přestala být osobou samostatně výdělečně činnou. Splněním povinnosti podle zákona o daních z příjmů by tedy nebyla vždy splněna povinnost podle zákona o veřejném zdravotním pojištění ve stanovené lhůtě. Proto se v navrhované větě stanoví, že povinnost oznámení je splněna dnem, kdy je podání s údaji učiněno u orgánu Finanční správy České republiky. Pokud správce daně údaje nepředá, i tak bude mít osoba samostatně výdělečně činná splněnou povinnost podat oznámení.

V případě oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti lhůta podle § 10 odst. 3 zákona o veřejném zdravotním pojištění činí osm dnů ode dne, kdy je činnost zahájena. Oznámení o vstupu do paušálního režimu poplatníka, který zahajuje činnost, se podle § 381c odst. 2 zákona o daních z příjmů oznamuje do dne zahájení činnosti. Na předání údajů České správě sociálního

zabezpečení má potom správce daně podle § 38ld odst. 3 zákona o daních z příjmů pět pracovních dnů. Lhůta pro podání oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona o veřejném zdravotním pojištění by tedy byla dodržena i bez navrhovaného ustanovení, z důvodu jednotnosti zacházení s oběma oznámeními se však stanoví i pro tento případ. Důsledkem bude to, že lhůta bude poplatníkem dodržena i v případě, že správce daně nedodrží danou pětidenní lhůtu pro předání údajů a předá je později, protože oznamovací povinnost je splněna již učiněním podání u orgánu Finanční správy České republiky.

K části sedmé – Změna daňového řádu

K čl. IX (§ 72 odst. 6)

Vzhledem k blížící se účinnosti novely zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o elektronických úkonech“), má k 1. lednu 2023 dojít k významnému rozšíření osob, kterým bude *ex lege* zřízena datová schránka. Konkrétně nové znění § 3 rozšiřuje okruh fyzických osob, kterým Ministerstvo vnitra bezplatně zřídí datovou schránku. Toto rozšíření se týká těch fyzických osob, které poprvé použijí prostředek pro elektronickou identifikaci vydaný v rámci kvalifikovaného systému elektronické identifikace. V rámci § 4 odst. 1 a 3 zákona o elektronických úkonech současně dochází ke zřízení datové schránky *ex lege* v případě podnikajících fyzických osob a ustanovení § 5 tohoto zákona rozšiřuje okruh právnických osob, kterým bude ze zákona datová schránka zřízena. Na uvedená zřízení datové schránky v souladu s § 10 zákona o elektronických úkonech navazuje též zpřístupnění datové schránky *ex lege*.

Jakkoli je rozšíření uživatelů datových schránek z hlediska digitalizace obecně nepochybně žádoucí, je třeba v této souvislosti vzít v potaz i související aspekty, tedy doručování písemností ze strany orgánů veřejné moci elektronicky do datové schránky (včetně aplikace fikce doručení) namísto standardního listinného doručení na konkrétní adresu, a dále v případě vybraných podání v daňové oblasti též vznik povinnosti činit tato podání povinně elektronicky. Podle § 72 odst. 6 daňového řádu totiž platí, že má-li daňový subjekt nebo jeho zástupce zpřístupněnu datovou schránku, která mu byla zřízena zákonem, je povinen formulářová podání (zejména daňová priznání) učinit pouze elektronicky ve formě datové zprávy.

V této souvislosti nikoli zanedbatelnému okruhu fyzických osob vzniknou výše zmíněné povinnosti, což může být u některých z nich provázeno silnou subjektivní nelibostí. Tato nelibost se pak může přenést do aktivního odporu proti zavedenému pravidlu, který může vyústit v soudní přezkum z hlediska ústavní konformity a proporcionality takového řešení s rizikem nežádoucího retrospektivního účinku. Jako rizikovější lze přitom považovat zavedení pravidla o doručování dokumentů do datové schránky a povinnosti podávat formulářová podání při správě daní elektronicky u nepodnikajících fyzických osob. Zejména u nich existuje určitá nejistota, zda je daná osoba schopna tento prostředek komunikace fakticky používat. Zejména v případě starších osob nemusí použití prostředku pro elektronickou identifikaci znamenat, že daná osoba elektronickou komunikaci skutečně zvládá. V některých případech může jít o důsledek jednorázové asistované aktivity, která však pro další využívání již nebude standardně dostupná.

Nepřímý důsledek výše zmíněné novely by vedl díky stávajícímu znění § 72 odst. 6 daňového řádu ke vzniku povinnosti podávat daňová priznání a další formulářová podání při správě daní elektronicky. V případě, že tak dotyčná osoba neučiní a zvolí pro učinění podání jinou formu, bude ze strany správce daně vyzvána k nápravě této vady podání (výzva doručovaná do datové schránky). K tomu z logiky věci může dojít pouze tehdy, pokud správce daně bude disponovat informací, že jde o osobu, které byla datová schránka zřízena ze zákona. Pokud dotyčná osoba

ani na výzvu vadu neodstraní, bude následovat sankce v podobě pokuty ve fixní výši 1 000 Kč podle § 247a odst. 2 daňového řádu.

Efektivní aplikace pravidla o povinném činění elektronických podání při správě daní vůči osobám, kterým bude zřízena datová schránka *ex lege* dle pravidel zmiňované novely, je nicméně podmíněna tím, že tento způsob zřízení bude správci daně patrný z informačního systému datových schránek, a takto zřízené datové schránky bude možné odlišit od datových schránek zřízených dobrovolně. V opačném případě bude schopnost vynucovat plnění dané povinnosti výrazně omezena a lpění na dodržování povinnosti se stane nevhodné a neefektivní. Podle informace od správce systému informačních schránek, kterým je Ministerstvo vnitra, takové odlišení možné není a ani se k účinnosti výše zmíněné novely nepředpokládá.

U části subjektů mohou výše popsané důsledky vést k negativnímu vnímání jak plnění povinností při správě daní, tak nástroje v podobě datových schránek a digitalizace vůbec, jakož i ke zvýšení administrativní zátěže na straně podatelů i správců daně. Lze přitom předpokládat, že v řadě případů bude neschopnost aktivně se seznamovat s doručovanými dokumenty, jakož i porušení povinnosti podat formulářové podání při správě daní elektronicky důsledkem neinformovanosti (toto riziko lze nicméně zmírnit dostatečnou informační kampaní) či nízké elektronické gramotnosti (zde je hlavní rizikovou skupinou starší generace). V některých případech půjde ale též o projev vědomého odporu proti metodě, kterou je elektronizace zaváděna (v tomto ohledu lze odkázat např. na zkušenosti se zaváděním elektronické evidence tržeb). Většinu těchto negativ zřejmě neodstraní ani možnost datovou schránku na žádost opět znepřístupnit (která se nadto týká pouze části dotčených osob).

S ohledem na výše uvedené se navrhuje zredukovat povinnost podávat daňová formulářová podání elektronicky pouze na ty osoby disponující zpřístupněnou datovou schránkou, u kterých je tento status dán obligatorně bez možnosti jej zvrátit. Bude tak zachován stávající koncept, kdy je elektronická forma zákonem nařízena pouze těm osobám, které datovou schránku mít musí. Stávající množina vybraných právnických osob a podnikatelských profesí se tak od 1. ledna 2023 rozroste o veškeré podnikající fyzické osoby zapsané do zákonem stanovené evidence nebo rejstříku a veškeré právnické osoby zapsané v registru osob. Fyzických osob nepodnikajících, které mají možnost si datovou schránku znepřístupnit (ať již jim byla původně zřízena, resp. zpřístupněna na žádost, nebo obligatorně), se povinnost podávat daňová formulářová podání elektronicky týkat nebude. Nebude tak činěno rozdílu mezi nepodnikajícími fyzickými osobami podle toho, jakým způsobem jim datová schránka byla zřízena.

Nové znění ustanovení § 72 odst. 6 daňového řádu tak explicitně stanoví, že z hlediska povinnosti činit formulářová podání podle tohoto ustanovení se nepřihlíží k datové schránce fyzické osoby, v jejímž případě je možné provést její znepřístupnění na žádost. „*Datovou schránkou fyzické osoby*“ se rozumí kategorie datové schránky fyzické osoby podle § 3 zákona č. 300/2008 Sb. (kterou je třeba odlišovat mimo jiné od kategorie datové schránky podnikající fyzické osoby podle § 4 uvedeného zákona), přičemž následné znepřístupnění této datové schránky na žádost je upraveno v § 11 odst. 5 zákona č. 300/2008 Sb.

K čl. X – přechodné ustanovení

Navrhuje se stanovit přechodné ustanovení, na jehož základě dojde k částečnému zániku dosud pravomocně neuložených pokut, u nichž je navrhována změna ve prospěch pachatele. Konkrétně půjde o pokutu za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy podle § 247a odst. 2 daňového řádu, tj. pokutu za učinění povinně elektronického formulářového podání jinak než elektronicky. Navržené přechodné ustanovení má za cíl zajistit, že se účinky navržených změn v (novém) § 72 odst. 6 daňového řádu projeví nejen na případy, které

nastanou ode dne účinnosti navrženého zákona, ale také zpětně. Pro tyto okruhy změn platí, že jsou pro dotčené osoby příznivější, neboť oproti stávajícímu stavu přináší eliminaci, nebo snížení sankčního postihu.

K části osmé – změna zákona o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace

K čl. XI

K bodu 1 (§ 1 odst. 6)

Na základě ustanovení § 15 odst. 1 zákona o daních z příjmů je možné, aby poplatník daně z příjmů fyzických osob snížil svůj základ daně o hodnotu bezúplatného plnění, které poskytl vybraným subjektům i v případě, že sídlo či bydliště subjektu se nenachází na území České republiky, nýbrž na území jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor.

Ustanovením § 1 odst. 3 písm. b) zákona o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (zákon č. 128/2022 Sb.) byl pro rok 2022 rozšířen okruh příjemců, kterým je možné poskytnout bezúplatné plnění, uplatnitelné jako nezdanitelná část základu daně, mimo jiné také na stát Ukrajina.

Navrhované ustanovení reaguje na situaci, kdy nezanedbatelné množství poplatníků poskytlo bezúplatné plnění na podporu Ukrajiny na bankovní účet, kterým za tímto účelem disponuje velvyslanectví Ukrajiny v České republice. Vzhledem k tomu, že velvyslanectví Ukrajiny na území České republiky zřízené v souladu s Vídeňskou úmluvou o diplomatických stycích, představuje formu zastoupení vysílajícího státu (tj. Ukrajiny) na území přijímajícího státu, je příjemcem takto poskytnutých bezúplatných plnění přímo stát Ukrajina.

Vzhledem k tomu, že z pohledu daní z příjmů je stát Ukrajina zahraničím (tj. nikoliv subjektem se sídlem nebo bydlištěm na území České republiky), aplikovalo by se na tuto situaci ustanovení § 38g odst. 2 věty páté zákona o daních z příjmů. Podle tohoto ustanovení by poplatník daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze závislé činnosti, který by hodlal hodnotu takto poskytnutého bezúplatného plnění uplatnit jako nezdanitelnou část základu daně, byl povinen podat daňové přiznání, přestože by jinak při splnění ostatních podmínek (zejména podmínek uvedených v § 38g odst. 2 věta první až třetí) mohl požádat svého zaměstnavatele o provedení ročního zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daňového zvýhodnění. V důsledku navrhované úpravy nebude tento poplatník povinen podat daňové přiznání a splní-li současně ostatní zákonné podmínky, bude moci po skončení roku uplatnit snížení základu daně o hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého Ukrajině prostřednictvím zastupitelského úřadu Ukrajiny na území České republiky u zaměstnavatele v rámci ročního zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daňového zvýhodnění.

Poskytování bezúplatných plnění Ukrajině prostřednictvím bankovního účtu jejího zastupitelského úřadu na území České republiky představuje specifický případ. Specifičnost tohoto případu je dána skutečností, že předmětný bankovní účet je zřízen u banky se sídlem na území České republiky a zároveň zastupitelský úřad Ukrajiny na území České republiky představuje instituci s dostatečnou důvěryhodností. Z tohoto důvodu není žádoucí, aby v těchto případech byla poplatníkům daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze závislé činnosti, kteří splňují podmínky pro podání žádosti zaměstnavateli o provedení ročního zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daňového zvýhodnění, ukládána pro účely uplatnění této nezdanitelné části základu daně povinnost podat daňové přiznání podle § 38g

odst. 2 věty páté zákona o daních z příjmů. Dojde tak ke snížení v tomto případě nadbytečné administrativní zátěže jak na straně poplatníků, tak na straně orgánů finanční správy.

Na základě navrhovaného ustanovení tak poplatník daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze závislé činnosti, který po skončení roku podle § 38ch odst. 1 zákona o daních z příjmů požádá svého zaměstnavatele o provedení ročního zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daňového zvýhodnění, bude moci takto uplatit i snížení základu daně o hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého v roce 2022 Ukrajině prostřednictvím k tomu určeného bankovního účtu velvyslanectví Ukrajiny na území České republiky, aniž by byl povinen pouze z tohoto důvodu podávat daňové přiznání.

V návaznosti na tuto specifickou situaci, kdy není pochyb o povaze účelu a příjemce bezúplatného plnění, postačí pro prokázání poskytnutí bezúplatného plnění doklad o platbě (např. výpis z bankovního účtu poplatníka). Pro uplatnění hodnoty bezúplatného plnění poskytnutého v roce 2022 Ukrajině, prostřednictvím k tomu určeného účtu jejího zastupitelského úřadu na území České republiky, tedy již nebude nutné dokládat potvrzení vydané příjemcem bezúplatného plnění.

K bodu 2 (§ 3a)

Ustanovení reaguje na možnost zavedenou § 8 zákona č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, čerpat tzv. příspěvek pro solidární domácnost v případě, kdy poplatník daně z příjmů fyzických osob poskytne bezplatně ubytování cizinci s dočasnou ochranou. Stanoví se, že tento příspěvek se nezapočítává do vlastních příjmů manžela pro účely slevy na manžela podle § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů. Na slevu ve výši 24 840 Kč za zdaňovací období má totiž poplatník nárok jen za podmínky, že jeho manžel nemá vlastní příjmy vyšší než 68 000 Kč. V případě čerpání příspěvku takovým manželem by se mohlo stát, že kvůli příspěvku by byla tato částka vlastního příjmu manžela překročena a tedy by poplatníkovi nevznikl nárok na uplatnění uvedené slevy na dani, což by snižovalo dopad poskytnutí příspěvku, případně překročení hranice 68 000 Kč vlastních příjmů manžela v důsledku obdržení příspěvku pro solidární domácnost nižšího, než by byla sleva na manžela, by dokonce vedlo k tomu, že by na tom domácnost byla finančně hůře než v případě neposkytnutí příspěvku.

K části deváté – účinnost

K čl. XII

Základní účinnost se navrhuje k 1. lednu 2023.

Speciální účinnost dnem následujícím po dni vyhlášení tohoto zákona je nastavená pro přechodná ustanovení týkající se zvýšení obratu pro plátcovství v rámci novely zákona o dani z přidané hodnoty. Záměrem této dřívější účinnosti je umožnit dotčeným subjektům připravit se na nový režim tak, aby došlo k hladkému přesunu mezi stávajícím a novým režimem. Za tímto účelem se navrhuje dát dotčeným subjektům ještě před spuštěním nového režimu možnost požádat o zrušení registrace k dani z přidané hodnoty a současně zamezit zbytečným registracím k dani z přidané hodnoty u subjektů, které by tuto registraci v novém režimu musely vzápětí zrušit. Tím je v tomto případě splněn požadavek obsažený v § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv, který v případě účinnosti k jinému datu než 1. ledna a 1. července vyžaduje naléhavý obecný zájem.

V Praze dne 22. června 2022

Předseda vlády:
prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M. v. r.

Ministr financí:
Ing. Zbyněk Stanjura v. r.

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA)

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

1. Základní identifikační údaje	
<p>Název návrhu:</p> <p>zákon, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony</p>	
<p>Zpracovatel / zástupce předkladatele</p> <p>Ministerstvo financí</p>	<p>Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozveďte</p> <p style="text-align: center;">1. ledna 2023</p> <p style="text-align: center;">hlavní účinnost zákona</p> <p>dnem následujícím po dni vyhlášení přechodná ustanovení týkající se zvýšení limitu pro vznik plátcovství</p>
<p>Implementace práva EU: Ano</p> <p>- uveďte termín stanovený pro implementaci: - (dobrovolná implementace)</p> <p>- uveďte, zda jde návrh nad rámec požadavků stanovených předpisem EU?: ne</p>	
2. Cíl návrhu zákona	
<p><u>Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty</u></p> <p>V souladu s Programovým prohlášením vlády je cílem navýšení limitu ročního obratu pro vznik plátcovství na 2 000 000 Kč tak, aby došlo ke snížení administrativní zátěže v případě osob povinných k dani s omezenou hospodářskou činností.</p> <p><u>Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty</u></p> <p>Cílem je v návaznosti na cíle nastavené Programovým prohlášením vlády je prodloužit lhůtu pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, aniž by došlo k narušení funkčnosti institutu kontrolních hlášení.</p> <p><u>Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením</u></p> <p>Cílem je v návaznosti na cíle nastavené Programovým prohlášením vlády upravit zákon o dani z přidané hodnoty tak, aby již při vzniku pokuty bylo možné rozlišit, komu je ukládána a v případě živnostníků, společností s ručením omezeným, v níž je jediným společníkem fyzická osoba (tedy alternativa živnostníka, který svou činnost většinou standardně provozuje svépomocí), nebo plátců, jejichž zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí, tuto výši snížit, neboť na tyto subjekty je její dopad nejmarkantnější.</p> <p><u>Zvýšení limitu pro paušální režim</u></p> <p>V návaznosti na cíle nastavené Programovým prohlášením vlády zaměřené na podporu podnikání směřované do zvýšení limitu pro vznik plátcovství k dani z přidané hodnoty na 2 mil. Kč s navazující úpravou obdobnou zvýšení limitu pro možnost vstupu do paušálního</p>	

režimu v působnosti daně z příjmů fyzických osob s provázáním na povinnosti v oblasti pojistných. Záměrem je tedy zvýšení limitu hranice příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč.

3. Agregované dopady návrhu zákona

3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ano

Úpravy v oblasti daně z přidané hodnoty

Maximální výpadek na výnosu daně z přidané hodnoty by měl činit 10 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů (z toho 6,4 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu, 2,6 mld. Kč na úrovni obcí, 1 mld. Kč na úrovni krajů).

V případě úprav spojených s kontrolním hlášením lze očekávat mírný výpadek díky snížení výše pokuty a rovněž zvýšené náklady spojené s implementací těchto změn do systémů Finanční správy České republiky.

Zvýšení limitu pro paušální režim

Dopady na veřejné rozpočty se očekávají ve výši -0,6 mld. Kč (z toho -0,5 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu a -0,1 mld. Kč na úrovni obcí).

3.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost: Ne

3.3 Dopady na podnikatelské prostředí: Ano

Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty

Zvýšení limitu pro vznik plátcovství umožní více osobám povinným k dani využít zvláštní režim pro malé podniky, tedy nestát se plátcí DPH, při zachování dobrovolné registrace k DPH. Zároveň bude umožněno stávajícím plátcům, kteří nedosahují nové výše limitu si zrušit registraci k DPH.

Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty

Dojde k prodloužení lhůty na podání následného kontrolního hlášení plátcům, kteří se s výzvou správce daně seznámí dříve než desátý den po dodání výzvy do datové schránky (tedy předtím než nastane fikce doručení do datové schránky).

Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením

Drobným plátcům, kteří jsou fyzické osoby, společnosti s ručením omezeným s jedním společníkem fyzickou osobou nebo plátcí, jejichž zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí, bude ukládána nižší výše pokuty (v poloviční výši).

Zvýšení limitu pro paušální režim

Zvýšením limitu pro vstup do paušálního režimu z 1 na 2 mil. Kč dojde k dalšímu, navazujícímu na předchozí již realizované úpravy zavedení paušálního režimu od roku 2021,

snížení administrativní náročnosti na úrovni malých a středních podnikatelů – fyzických osob s dosahovanými příjmy ze samostatné činnosti, a to především zjednodušením jejich odvodových povinností na dani z příjmů a veřejných pojistných a zefektivněním celého procesu spojeného se správou těchto povinností.

3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ano

Úpravy v oblasti daně z přidané hodnoty

Úpravy v oblasti daně z přidané hodnoty se dotknou fungování územních samosprávných celků stejně jako ostatních plátců a osob povinných k dani. Daná úprava nemá žádný specifický dopad na územní samosprávné celky jako takové.

Zvýšení limitu pro paušální režim

Úprava limitu nemá vliv na činnosti územních samosprávných celků, specifický dopad lze pouze identifikovat ve vztahu k naplňování rozpočtů.

3.5 Sociální dopady: Ne

3.6 Dopady na spotřebitele: Ne

3.7 Dopady na životní prostředí: Ne

3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Ne

3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: Ne

3.10 Korupční rizika: Ne

3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Ne

Obsah

A	Daň z přidané hodnoty.....	- 6 -
1	Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty	- 6 -
2	Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty	- 11 -
3	Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením.....	- 17 -
B	Daně z příjmů	- 23 -
1	Zvýšení limitu pro paušální režim.....	- 23 -

A Daň z přidané hodnoty

1 Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty

1.1 Důvod předložení a cíle

1.1.1 Název

Obrat pro účely registrace k dani z přidané hodnoty.

1.1.2 Definice problému

Jedním z cílů obsažených v Programovém prohlášení vlády vydaném v lednu 2022 je podpora podnikání a vytváření příznivých podmínek pro ty, kteří svou aktivitou financují chod země a vytvářejí pracovní příležitosti. V části věnované veřejným financím je pod bodem nazvaným „Podpora zaměstnanců a podnikání“ uvedeno, že Vláda zvýší limit pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty na 2 000 000 Kč s tím, že na stejnou hranici se posune možnost využití režimu paušální daně.

1.1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

V souladu se zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dani z přidané hodnoty“) se plátcem z titulu překročení obratu podle § 6 stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců nepřesáhne 1 000 000 Kč, s výjimkou osoby, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně.

Obratem se v souladu s § 4a zákona o dani z přidané hodnoty rozumí souhrn úplat bez daně, které osobě povinné k dani náleží za uskutečněná plnění s místem plnění v tuzemsku, jde-li o úplaty za (i) zdanitelné plnění, (ii) plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně a (iii) plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně podle § 54 až 56a, jestliže nejsou doplňkovou činností uskutečňovanou příležitostně. Do obratu se nezahrnuje úplata za dodání nebo poskytnutí dlouhodobého majetku, není-li toto uskutečněné plnění nedílnou součástí obvyklé ekonomické činnosti osoby povinné k dani.

Z titulu překročení obratu se osoba povinná k dani stává plátcem k prvnímu dni druhého měsíce následujícího po měsíci, v němž překročila obrat. Společně s překročením obratu vzniká osobě povinné k dani povinnost podat přihlášku k registraci podle § 94 odst. 1 zákona o dani z přidané hodnoty, a to do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém byl překročen obrat.

Aktuálně platný limit ročního obratu ve výši 1 000 000 Kč odpovídá částce 35 000 EUR při kurzu platném ke dni přistoupení České republiky k Evropské unii a od roku 2004 se nezměnil.

Z pohledu směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty, ve znění pozdějších změn (dále jen „směrnice o DPH“), se jedná o tzv. zvláštní režim pro malé podniky, který umožňuje členským státům osvobodit od daně osoby povinné k dani, jejichž roční obrat je nejvýše roven ekvivalentu v národní měně následujících částek při kurzu platném ke dni jejich přistoupení. Pro Českou republiku, jak již je výše zmíněno, se jedná v souladu s čl. 287 směrnice o DPH o částku ve výši 35 000 EUR. Počet osob povinných k dani, jichž se toto osvobození, resp. tento zvláštní režim pro malé podniky vztahuje, se odhaduje na 910 000 osob.

Výši limitu je možné na základě čl. 395 směrnice o DPH upravit, a to na základě žádosti členského státu, na jehož základě Evropská komise vypracuje návrh rozhodnutí, který následně schválí Rada. Česká republika požádala koncem roku 2021 o zvýšení současné prahové hodnoty z 35 000 EUR na 85 000 EUR, a to do 31. prosince 2024. Aplikovatelnost limitu 85 000 EUR byla v žádosti stanovena ke konci roku 2024 z toho důvodu, že od 1. ledna 2025 bude všem členským státům umožněno navýšit prahovou hodnotu až do částky 85 000 EUR již bez předchozí žádosti, a to na základě směrnice Rady (EU) 2020/285 ze dne 18. února 2020, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o zvláštní režim pro malé podniky, a nařízení (EU) č. 904/2010, pokud jde o správní spolupráci a výměnu informací za účelem sledování správného uplatňování zvláštního režimu pro malé podniky. Na základě této žádosti bylo přijato prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/865 ze dne 24. května 2022, kterým se České republice povoluje zavést zvláštní opatření odchylovající se od článku 287 směrnice o DPH, které umožňuje České republice využít limit 85 000 EUR, resp. ekvivalent této částky v národní měně.

1.1.4 Identifikace dotčených subjektů

Osoby povinné k dani

Zvýšení prahové hodnoty pro uplatnění tzv. osvobození od daně pro malé podniky, resp. zvýšení limitu obratu pro vznik plátcovství a následnou registraci osob povinných k dani se sídlem v tuzemsku, se dotkne tzv. malých podniků s omezenou ekonomickou činností.

Správce daně

Správce daně z přidané hodnoty jsou v tomto případě orgány Finanční správy České republiky.

1.1.5 Popis cílového stavu

V souladu s Programovým prohlášením vlády je cílem navýšení limitu ročního obratu pro vznik plátcovství na 2 000 000 Kč tak, aby došlo ke snížení administrativní zátěže v případě osob povinných k dani s omezenou hospodářskou činností.

1.1.6 Zhodnocení rizika

V případě ponechání stávajícího znění zákona o dani z přidané hodnoty bude právní řád České republiky sice v souladu se směrnicí o DPH, ale nebude naplněn jeden z cílů obsažených v Programovém prohlášení vlády vydaném v lednu 2022, kterým je podpora podnikání a vytváření příznivých podmínek pro ty, kteří svou aktivitou financují chod země a vytvářejí pracovní příležitosti, a to v podobě snížení administrativní zátěže těchto daňových subjektů.

1.2 Návrh variant řešení

Vzhledem na cíle stanovené Programovým prohlášením vlády existují proto pouze dvě varianty řešení, a to ponechání stávající výše hranice pro vznik plátcovství z titulu překročení obratu, nebo navýšení této částky na 2 000 000 Kč. Další varianty řešení by byly vytvořeny uměle, a proto nejsou součástí návrhu.

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Varianta 0 vychází ze současné právní úpravy, kdy se plátcem daně z přidané hodnoty stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 1 000 000 Kč.

Varianta 1 – navýšení limitu pro vznik plátcovství na 2 000 000 Kč

Při variantě 1 se plátcem daně z přidané hodnoty stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 2 000 000 Kč. Pro informaci se uvádí, že počet osob povinných k dani osvobozených od uplatňování daně z přidané hodnoty naroste cca o 105 tis. (vycházejí z údajů roku 2020).

Žádná z předložených variant není v rozporu s ústavním pořádkem a žádná se nedá vyloučit pro její nerealizovatelnost, proto budou obě varianty dále analyzovány.

1.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

1.3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Výše uvedené varianty byly vyhodnoceny podle několika kritérií, která pokrývají klady a zápory (resp. přínosy a náklady) jednotlivých navržených variant.

Jako hlavní hodnotící kritéria byla identifikována:

- naplnění cíle Programového prohlášení vlády,
- snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele.

Dále pak z analýzy rizik vyplynulo kritérium:

- snížení příjmů veřejných rozpočtů.

1.3.2 Náklady

Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Kritérium vyjadřuje, zda dojde danou změnou ke snížení příjmů veřejných rozpočtů.

1.3.3 Přínosy

Naplnění cíle Programového prohlášení vlády

Kritérium vyjadřuje, jaký vliv budou mít jednotlivé varianty na naplnění cíle Programového prohlášení vlády, kterým je podpora podnikání a vytváření příznivých podmínek pro malé podniky, a to zejména v podobě snížení administrativní zátěže těchto podniků prostřednictvím zvýšení limitu pro vznik plátcovství na 2 000 000 Kč.

Snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele

Kritérium vyjadřuje, nakolik budou navržené varianty dopadat na podnikatelské prostředí z hlediska administrativní zátěže, a to zejména na podniky s omezenou hospodářskou činností. Administrativní zátěž podnikatelských subjektů je způsobena vznikem plátcovství a na to navazující povinností plnit řadu dalších administrativních úkonů, které plátcům ukládá zákon o dani z přidané hodnoty (podání přihlášky k registraci, daňového přiznání, kontrolního hlášení, vedení evidence pro účely daně z přidané hodnoty, vystavování daňových dokladů a další).

1.4 Vyhodnocení variant

1.4.1 Varianta 0 – Zachování současného stavu

Naplnění cíle Programového prohlášení vlády

Tato varianta znamená nesplnění jednoho z cílů vyplývajících z Programového prohlášení vlády, kterým je zvýšení limitu pro vznik plátcovství z titulu překročení obratu na 2 000 000 Kč.

Snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele

Vzhledem ke skutečnosti, že variantou 0 nedochází k žádné změně stávající legislativy, nebude mít tato varianta vliv na snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele, neboť množství plátců bude stále přibližně stejné.

Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Při zachování současného stavu nedojde ke snížení výše příjmů veřejných rozpočtů tím, že by došlo ke snížení počtu plátců daně z přidané hodnoty z titulu překročení obratu.

1.4.2 Varianta 1 – Navýšení limitu ročního obratu pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty

Naplnění cíle Programového prohlášení vlády

Tato varianta znamená splnění jednoho z cílů vyplývajících z Programového prohlášení vlády, kterým je zvýšení limitu pro vznik plátcovství z titulu překročení obratu na 2 000 000 Kč.

Snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele

Při navýšení limitu ročního obratu na 2 000 000 Kč naroste počet osob povinných k dani osvobozených od uplatňování daně z přidané hodnoty, tedy osob, které se nestanou plátcí, o cca 105 tis. Těmto osobám odpadne povinnost registrovat se jako plátcí a plnit řadu s plátcovstvím spojených povinností.

Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Navýšením limitu ročního obratu pro vznik plátcovství na 2 000 000 Kč dojde ke snížení příjmů veřejných rozpočtů v odhadované výši maximálně 10 mld. Kč ročně.

1.5 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Následující tabulka je grafickým přehledem vyhodnocení variant, které bylo zpracováno v kapitole 1.4. Nejde o snahu kvantifikovat kvalitativní hodnocení variant podle jednotlivých kritérií, ale zpřehlednit vyhodnocení variant. Hodnotitel řadí varianty podle vhodnosti číslicemi od nejlepší (číslo 1) po nejhorší (číslo 2).

Tabulka 1 - Vyhodnocení navržených variant

	Naplnění cíle Programového prohlášení vlády	Snížení administrativní zátěže pro malé podnikatele	Snížení příjmů veřejných rozpočtů
V0	2	2	1
V1	1	1	2

V zájmu naplnění jednoho z cílů Programového prohlášení vlády je nejlepším řešením navýšit limit pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty na 2 000 000 Kč, tj. zvolit **variantu 1**.

Navrhovaná změna spočívající v navýšení limitu ročního obratu na 2 000 000 Kč povede ke snížení administrativní zátěže u malých podniků s omezenou hospodářskou činností, jelikož jim odpadne povinnost registrovat se jako plátcí a plnit řadu s plátcovstvím spojených povinností, pokud jejich obrat nepřesáhne 2 000 000 Kč. Se snížením počtu registrovaných plátců však dojde k výpadku inkasa DPH.

1.6 Implementace doporučené varianty a vynuocování

Realizace bude provedena zákonem, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Vynuocování navrhovaného opatření bude probíhat především podle standardního režimu obsaženého v zákoně o dani z přidané hodnoty a subsidiárně podle daňového řádu.

1.7 Přezkum účinnosti regulace

Účinnost navrhovaného opatření bude přezkoumána do 5 let ode dne nabytí účinnosti návrhu zákona. V rámci přezkumu účinnosti bude zkoumáno, kolika plátcům daně z přidané hodnoty byla v souvislosti s návrhem zákona zrušena registrace a jaký je rozdíl v počtu nově registrovaných plátců v období před přijetím návrhu zákona a po něm.

1.8 Konzultace a zdroje dat

V rámci přípravy věcného řešení proběhly konzultace se zástupci Generálního finančního ředitelství stran praktické aplikace navrhovaného zvýšení hranice pro vznik plátcovství, včetně zavedení přechodných ustanovení pro možnost zrušení registrace stávajících plátců, kteří výše nové hranice nedosahují. Byly probírány například lhůty pro zrušení registrace, a to s ohledem na úpravu paušální daně, pro níž je statut plátce/osoby povinné k dani klíčový.

V rámci vnějšího připomínkového řízení se neobjevily zásadnější připomínky k problematice zvýšení limitu pro vznik plátcovství. Objevily se buď připomínky, které jednoznačně zvýšení podporovaly, nebo takové, které s ohledem na dopad do veřejných rozpočtů s úpravou nesouhlasily.

1.9 Kontakt na zpracovatele RIA

Ing. Martina Matějková

Ministerstvo financí, odbor 18 – Nepřímé a majetkové daně

tel.: +420 257 042 404, e-mail: Martina.Matejkova@mfc.cz

2 Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty

2.1 Důvod předložení a cíle

2.1.1 Název

Úprava lhůty pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty

2.1.2 Definice problému

V souladu s Programovým prohlášením vlády je třeba v institutu kontrolních hlášení učinit parametrické změny, které odstraní, případně zmírní hlavní problémy plátců týkající se některých oblastí této úpravy, avšak při zachování efektivnosti a funkčnosti tohoto nástroje v boji s daňovými úniky (cílem není tento nástroj zrušit). Jednou z těchto oblastí je délka lhůty pro podání následného kontrolního hlášení, v němž má plátcé změnit nebo doplnit nesprávné nebo neúplné údaje, popřípadě potvrdit původní údaje na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, v délce 5 pracovních dnů. Jakkoli již v minulosti došlo k prodloužení této lhůty z 5 kalendářních dnů na 5 pracovních dnů, může být i tato lhůta na reakci plátcé v některých situacích příliš krátká, což se více projevilo i v posledních letech v souvislosti s pandemií vyvolanou šířením viru SARS-CoV-2.

2.1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

V současné době má plátcé na podání následného kontrolního hlášení, v němž plátcé změní nebo doplní nesprávné nebo neúplné údaje, popřípadě potvrdí původní údaje na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty 5 pracovních dnů ode dne oznámení této výzvy (k oznámení viz § 101 odst. 6 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů). Tato úprava se vztahuje na všechny způsoby doručování.

Při stanovení délky této lhůty bylo třeba vzít v potaz limit daný 30 denní lhůtou na vrácení nadměrného odpočtu, v rámci níž je zapotřebí získané údaje prověřit, spárovat a v případě nesrovnalosti zareagovat (prostřednictvím výzvy k odstranění pochybností, resp. zahájením postupu k odstranění pochybností, nebo daňové kontroly) dříve, než dojde k vyměření daně na základě § 140 daňového řádu. Lhůta pro vrácení nadměrného odpočtu chtěla být zachována, rovněž ani nyní není cílem ji prodlužovat.

V této souvislosti je třeba uvést, že na základě zákona č. 300/2008 Sb., elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění účinném od 1. ledna 2023 (dále jen „zákon o elektronických úkonech“), budou mít od roku 2023 povinně zřízenou datovou schránku všechny podnikající fyzické osoby, advokát, daňový poradce a další, kteří budou zapsáni do příslušné evidence nebo rejstříku, a rovněž právnické osoby zapsané v registru osob.

2.1.4 Identifikace dotčených subjektů

Plátcé

Úprava se dotkne pouze plátců DPH, protože pouze ti podávají kontrolní hlášení.

Správce daně

Správce daně z přidané hodnoty jsou v tomto případě orgány Finanční správy České republiky.

2.1.5 Popis cílového stavu

Cílem je v návaznosti na cíle nastavené Programovým prohlášením vlády nalézt způsob, jak prodloužit lhůtu pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, aniž by došlo k narušení funkčnosti institutu kontrolních hlášení. S ohledem na zavedení povinné datové schránky pro podnikající fyzické osoby a právnické osoby od 1. ledna 2023 se další text zaměřuje pouze na úpravu lhůty v případě doručování do datové schránky.

2.1.6 Zhodnocení rizika

V případě, že nedojde k úpravě v institutu kontrolních hlášení, nebude naplněno Programové prohlášení vlády. Rovněž nebude reagováno na nejčastější problémy na straně plátců, které se s některými oblastmi institutu kontrolního hlášení pojí.

2.2 Návrh variant řešení

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Varianta 0 znamená zachování stávajícího stavu, tedy lhůty 5 pracovních dnů od doručení výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty na podání následného kontrolního hlášení, v němž plátce změní nebo doplní nesprávné nebo neúplné údaje, popřípadě potvrdí původní údaje.

Varianta 1 – Prodloužení stávající lhůty na 10 pracovních dnů

Prostřednictvím varianty 1 se bude hodnotit prodloužení stávající lhůty z 5 pracovních dnů na 10 pracovních dnů ode dne oznámení výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty.

Varianta 2 – Úprava lhůty na 17 kalendářních dnů

Druhá varianta počítá s prodloužením lhůty 5 pracovních dnů ode dne doručení výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty na 17 kalendářních dnů ode dne dodání této výzvy do datové schránky plátce, tedy nikoli od doručení nebo od odeslání výzvy správcem daně, ale od okamžiku, kdy se dokument dostal do sféry adresáta, avšak ten se s ním dosud nemusel seznámit (doručení nastane v souladu s § 17 odst. 3 zákona o elektronických úkonech okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu). Tato varianta kombinuje délku lhůty, po níž nastane tzv. fikce doručení podle § 17 odst. 4 zákona o elektronických úkonech, tedy 10 kalendářních dnů od dodání datové zprávy do datové schránky plátce a stávající délku lhůty na reakci na výzvu správce daně 5 pracovních dnů.

2.2.1 Přízpůsobení variant regulaci a její vynucování

Vzhledem k tomu, že se žádná z navrhovaných variant nedá vyloučit pro její nerealizovatelnost, budou všechny navržené varianty dále analyzovány.

2.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

2.3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Výše uvedené varianty byly vyhodnoceny podle několika kritérií, která pokrývají klady a zápory (resp. přínosy a náklady) jednotlivých navržených variant.

Jako hlavní hodnotící kritéria byla identifikována:

- prodloužení prostoru pro reakci plátce,
- naplnění Programového prohlášení vlády,
- zvýhodnění aktivních plátců.

Dále pak z analýzy rizik vyplynulo kritérium:

- ohrožení funkčnosti institutu kontrolních hlášení.

2.3.2 Náklady

N1. Ohrožení funkčnosti institutu kontrolních hlášení

Kritérium vyjadřuje, zda daná varianta může ohrozit funkčnost a efektivnost institutu kontrolních hlášení.

2.3.3 Přínosy

P1. Prodloužení prostoru pro reakci plátce

Vzhledem ke snaze dát plátcům větší časový prostor k podání následného kontrolního hlášení, je tímto kritériem posuzováno, zda daná varianta může tento cíl naplnit.

P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tímto kritériem se hodnotí, zda bude navrženou úpravou naplněna některá položka z Programového prohlášení vlády.

P3. Zvýhodnění aktivních plátců

Kritérium zohledňuje aktivitu plátců a včasnost seznámení se s obsahem výzvy.

2.4 Vyhodnocení variant

2.4.1 Varianta 0 – Zachování současného stavu

P1. Prodloužení prostoru pro reakci plátce

Tato varianta jakkoli nemění stávající stav, tudíž by nedošlo k prodloužení prostoru pro podání následného kontrolního hlášení.

P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta nenaplní Programové prohlášení vlády, neboť by nedošlo k žádné změně stávajícího institutu kontrolních hlášení.

P3. Zvýhodnění aktivních plátců

Touto variantou nedojde ke zvýhodnění aktivity plátců, neboť stávající úprava jakkoli nezohledňuje, kdy plátce s výzvou seznámil, resp. lhůta se počítá od okamžiku doručení bez ohledu na skutečnost, zda došlo k doručení přihlášením se do datové schránky nebo na základě tzv. fikce doručení.

N1. Ohrožení funkčnosti institutu kontrolních hlášení

Stávající varianta neznamená ohrožení funkčnosti kontrolních hlášení, neboť nedojde k jakékoli úpravě v jeho nastavení.

2.4.2 Varianta 1 – Prodloužení lhůty na 10 pracovních dnů

P1. Prodloužení prostoru pro reakci plátce

Tato varianta naplní kritérium prodloužení prostoru pro plátce na podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, a to o 5 pracovních dnů.

P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta naplní Programové prohlášení vlády, neboť dojde k parametrické úpravě institutu kontrolního hlášení.

P3. Zvýhodnění aktivních plátců

Pouhým prodloužením lhůty z 5 na 10 pracovních dnů ode dne doručení výzvy správce daně nedojde k rozlišení toho, jak rychle se plátce s výzvou seznámí a tedy ke zvýhodnění aktivity plátců, protože lhůta se stále bude odvíjet od doručení.

N1. Ohrožení funkčnosti institutu kontrolních hlášení

S ohledem na délku lhůty pro vrácení nadměrného odpočtu (30 dnů od vyměření daně), jejíž prodloužení není na pořadu dne, a vzhledem ke všem úkonům, které musí v této lhůtě proběhnout, aby byl institut kontrolních hlášení funkční (zpracování dat získaných z kontrolních hlášení, párování dat s dalšími údaji, zpracování podnětů získaných z provedených analýz, vydání výzev správce daně), není možné dále posouvat aktuálně nastavenou lhůtu. Jakékoli prodloužení lhůty, včetně návrhu obsaženého ve variantě 1, bude mít za následek nefunkčnost systému kontrolních hlášení.

2.4.3 Varianta 2 – Úprava lhůty na 17 kalendářních dnů

P1. Prodloužení prostoru pro reakci plátce

Tato varianta naplní kritérium prodloužení prostoru pro plátce na podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, avšak pouze pro plátce, kteří se aktivně seznámí s výzvou správce daně dříve, než jim bude doručena prostřednictvím tzv. fikce doručení. Nejaktivnější plátci, tedy ti, kteří se s výzvou seznámí v den dodání, budou mít celých 17 dnů na podání následného kontrolního hlášení (oproti dnešním 5 pracovním dnům). Plátci, kterým bude doručeno na základě fikce doručení, budou mít 7 kalendářních dnů na podání následného kontrolního hlášení (obdoba dnešních 5 pracovních dnů, změna je dán sjednocením lhůty na kalendářní dny).

P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta naplní Programové prohlášení vlády, neboť dojde k parametrické úpravě institutu kontrolního hlášení.

P3. Zvýhodnění aktivních plátců

Díky skutečnosti, že se lhůta pro podání následného kontrolního hlášení bude odvíjet od dodání výzvy do datové schránky plátce, nikoli od samotného doručení, budou plátci, kteří se s výzvou seznámí (bude jim doručena) dříve než nastane tzv. fikce doručení, zvýhodnění tím, že jim bude poskytnuta delší doba na podání následného kontrolního hlášení. Oproti stávajícímu stavu

mohou mít až 10 kalendářních dnů navíc. Zároveň v případě, že bude doručeno fikcí, bude i nadále zachována stejná reakční doba 7 kalendářních dnů (paralela ke stávajícím 5 pracovním dnům).

N1. Ohrožení funkčnosti institutu kontrolních hlášení

Vzhledem ke skutečnosti, že lhůta 17 kalendářních dnů koreluje se stávající maximální lhůtou, v níž správce daně získá reakci plátce prostřednictvím následného kontrolního hlášení (fikce doručení v délce 10 kalendářních dnů + 5 pracovních dnů ode dne doručení výzvy), nedojde k ohrožení následného procesu, v rámci kterého dochází k párování dat, analýze dat a následnému vydání výzvy správce daně. Funkčnost tohoto nástroje tak nebude ohrožena.

2.5 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Následující tabulka je grafickým přehledem vyhodnocení variant, které bylo zpracováno v kapitole 2.4. Nejde o snahu kvantifikovat kvalitativní hodnocení variant podle jednotlivých kritérií, ale zpřehlednit vyhodnocení variant. Hodnotitel řadí varianty podle vhodnosti číslicemi od nejlepší (číslo 1) po nejhorší (číslo 3).

Tabulka 2 - Vyhodnocení navržených variant

	P1	P2	P3	N1
V0	3	3	3	1
V1	1	1	3	3
V2	2	1	1	1

S ohledem na vyhodnocení variant byla k realizaci zvolena **varianta 2**. Tato varianta poskytne plátcům DPH, kteří jsou aktivní a s výzvou správce daně se včas seznámí, dostatečný časový prostor na přípravu, sestavení a podání následného kontrolního hlášení, zároveň umožní naplnění Programového prohlášení vlády, aniž by došlo k narušení funkčnosti institutu kontrolního hlášení.

2.6 Implementace doporučené varianty a vynucování

Realizace bude provedena zákonem, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. ledna 2023.

Vynucování navrhovaného opatření bude probíhat především podle standardního režimu obsaženého v zákoně o dani z přidané hodnoty a subsidiárně podle daňového řádu.

2.7 Přezkum účinnosti regulace

Účinnost navrhovaného opatření bude přezkoumána do 5 let ode dne nabytí účinnosti návrhu zákona. V rámci přezkumu účinnosti bude zkoumáno, kolika plátcům byla výzva prostřednictvím datové schránky doručena dříve než na základě fikce doručení podle stávající právní úpravy a po přijetí návrhu zákona. Rovněž se posoudí, zda plátcí využili prodloužení lhůty pro podání následného kontrolního hlášení, tedy jak se vyvíjela reakční doba od doručení výzvy správce daně podle § 101g odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty do podání následného kontrolního hlášení.

2.8 Konzultace a zdroje dat

V rámci přípravy věcného řešení proběhly konzultace se zástupci Generálního finančního ředitelství. Ze strany Generálního finančního ředitelství se zejména objevoval zásadní nesouhlas s obecným prodloužením stávající lhůty 5 pracovních dnů pro podání následného kontrolního hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty stran zásadního narušení funkčnosti systému kontrolního hlášení.

V rámci vnějšího připomínkového řízení bylo prodloužení lhůty obecně kladně hodnoceno. Objevily se však názory požadující prodloužení stávající lhůty pro podání následného kontrolního hlášení a zachování počátku běhu lhůty od doručení výzvy správce daně. S ohledem na nastavení funkčnosti systému kontrolních hlášení a vzhledem ke skutečnosti, že není záměrem prodloužit lhůtu pro vrácení nadměrného odpočtu, byly důvody nové konstrukce lhůty vysvětleny a navržená úprava ponechána.

2.9 Kontakt na zpracovatele RIA

Ing. Mgr. Veronika Binarová

Ministerstvo financí, odbor 18 – Nepřímé a majetkové daně

tel.: +420 257 044 257, e-mail: Veronika.Binarova@mfc.cz

3 Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením

3.1 Důvod předložení a cíle

3.1.1 Název

Úprava pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením

3.1.2 Definice problému

V souladu s Programovým prohlášením vlády je třeba v institutu kontrolních hlášení učinit parametrické změny, které odstraní, případně zmírní hlavní problémy plátců týkající se některých oblastí této úpravy, avšak při zachování efektivnosti a funkčnosti tohoto nástroje v boji s daňovými úniky (cílem není tento nástroj zrušit). Jednou z těchto oblastí je výše pokut za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením upravená v ustanovení § 101h odst. 1 písm. b) až d) zákona o dani z přidané hodnoty. Stávající konstrukce má bezpochyby řadu výhod stran jednodušší správy těchto pokut, rovněž stran právní jistoty, předvídatelnosti a nulového rizika libovůle ze strany správce daně díky dopředu zákonem jasně a pevně stanovené výše pokuty za zákonem stanovené porušení povinnosti. Avšak sama o sobě nezohledňuje rozdílnost plátců. Pokuta ve výši 30 000 Kč bude mít jistě větší vliv na fyzickou osobu, drobného živnostníka, který svou činnost provozuje zcela sám, a právnickou osobu, která zaměstnává několik zaměstnanců, kde je jednodušší zajistit příkladně z důvodu nemoci zastupitelnost osoby podávající kontrolní hlášení. Zákon o dani z přidané hodnoty sice obsahuje nástroj, kterým dochází ke zmírnění ukládaných sankcí, a to prominutí pokuty podle § 101k zákona o dani z přidané hodnoty. Jedná se však o nástroj aplikovatelný *ex post*, tedy až poté, co byla pokuta uložena a uhrazena.

3.1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Zákon o dani z přidané hodnoty obsahuje úpravu pokut v případě porušení povinnosti související s kontrolním hlášením, a to v ustanovení § 101h. Jedná se o pokuty vznikající ze zákona (*ex lege*) v zákonem stanovené výši podle závažnosti porušení povinností. Správce daně tak nemá prostor pro správní uvážení ohledně její výše. Výše těchto pokut je stanovena ve výši (i) 1 000 Kč v případě pozdního podání kontrolního hlášení bez výzvy správce daně, (ii) 10 000 Kč, je-li kontrolní hlášení podáno až v náhradní lhůtě na základě výzvy správce daně, (iii) 30 000 Kč, pokud není podáno následné kontrolní hlášení na základě výzvy správce daně podle § 101g odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty, a (iv) ve výši 50 000 Kč v případě, že není kontrolní hlášení podáno ani v náhradní lhůtě.

Zákon o dani z přidané hodnoty obsahuje určité zmírnění dopadu těchto pokut prostřednictvím (i) „prominutí“ první pokuty ve výši 1 000 Kč v kalendářním roce (vyločení vzniku pokuty za nepodání kontrolního hlášení podle § 101j zákona o dani z přidané hodnoty) a (ii) prominutí pokuty za nepodání kontrolního hlášení podle § 101k zákona o dani z přidané hodnoty v případě pokut ve výši 10 000 Kč, 30 000 Kč a 50 000 Kč, pokud k nepodání došlo z důvodu, který lze s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit. Bližší vymezení důvodů pro prominutí je stanoveno v pokynu Generálního finančního ředitelství k prominutí pokut za nepodání kontrolního hlášení.

3.1.4 Identifikace dotčených subjektů

Plátcí

Úprava se dotkne pouze plátců DPH, protože pouze ti podávají kontrolní hlášení.

Správce daně

Správce daně z přidané hodnoty jsou v tomto případě orgány Finanční správy České republiky.

3.1.5 Popis cílového stavu

Výše pokut podle § 101h odst. 1 písm. b) až d) zákona o dani z přidané hodnoty je stanovena za porušení povinnosti bez zohlednění velikosti subjektu, kterému je pokuta ukládána. Dopad výše pokuty se diametrálně liší podle toho, komu je pokuta uložena. Pokuta ve výši 30 000 Kč bude mít zcela jiný dopad, je-li uložena živnostníkovi, nebo akciové společnosti, kde je předpoklad, že druhý subjekt dosahuje vyššího obrátu a je schopen zajistit zastupitelnost zaměstnanců z důvodu čerpání dovolené nebo nemocenské. Cílem je proto již při vzniku pokuty rozlišit, komu je ukládána a v případě živnostníků, resp. společnosti s ručením omezeným, v níž je jediným společníkem fyzická osoba (tedy alternativa živnostníka, který svou činnost většinou standardně provozuje svépomocí), nebo plátců, jejichž zdaňovací období je kalendářní čtvrtletí, tuto výši snížit, neboť na tyto subjekty je její dopad nejmarkantnější.

V dalším textu se zohledňují pouze pokuty podle § 101h odst. 1 písm. b) až d) zákona o dani z přidané hodnoty, neboť v případě pokuty ve výši 1 000 Kč je výše této pokuty dostatečně nízká i pro živnostníky, resp. společnosti s ručením omezeným, v níž je jediným společníkem fyzická osoba, nebo pro plátce, jejichž zdaňovací období je kalendářní čtvrtletí.

3.1.6 Zhodnocení rizika

V případě, že nedojde k úpravě v institutu kontrolních hlášení, nebude naplněno Programové prohlášení vlády. Rovněž nebude reagováno na nejčastější problémy na straně plátců, které se s institutem kontrolních hlášení pojí.

3.2 Návrh variant řešení

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Varianta 0 znamená zachování stávajícího stavu, tedy ukládání pokuty ve výši 10 000 Kč, 30 000 Kč nebo 50 000 Kč všem plátcům bez rozdílu.

Varianta 1 – Stanovení poloviční výše pokuty ze zákona

Druhá varianta spočívá v úpravě zákona o dani z přidané hodnoty tak, že přímo z textu zákona tohoto zákona bude plynout, že fyzickým osobám, společnostem s ručením omezeným s jediným společníkem, který je fyzickou osobou, a plátcům, jejichž zdaňovacím obdobím je

kalendářní čtvrtletí, se uloží pokuta v poloviční výši. V ostatním zůstává stávající úprava beze změny.

Varianta 2 – Stanovení výše pokuty rozhodnutím správce daně na základě rozmezí dané zákonem

Tato varianta pracuje se stanovením intervalu, v jehož rámci bude moci správce daně v rámci rozhodnutí zvolit výši pokuty v návaznosti na konkrétního plátce a situaci, za níž došlo k porušení povinnosti. Zákon o dani z přidané hodnoty bude obsahovat pouze rozmezí výše pokuty, konkrétní výše bude vždy stanovena rozhodnutím správce daně. Konkrétní výše pokuty tak nebude plynout ze zákona, nebude dopředu známá.

3.2.1 Přizpůsobení variant regulaci a její vynucování

Vzhledem k tomu, že se žádná z navrhovaných variant nedá vyloučit pro její nerealizovatelnost, budou všechny navržené varianty dále analyzovány.

3.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Výše uvedené varianty byly vyhodnoceny podle několika kritérií, která pokrývají klady a zápory (resp. přínosy a náklady) jednotlivých navržených variant.

Jako hlavní hodnotící kritéria byla identifikována:

- zmírnění dopadu výše pokuty,
- naplnění Programového prohlášení vlády.

Dále pak z analýzy rizik vyplynulo kritérium:

- administrativní zátěž na straně správce daně,
- předvídatelnost a korupční potenciál.

3.3.2 Náklady

N1. Administrativní zátěž na straně správce daně

Kritérium vyjadřuje, zda daná varianta zvýší administrativní náročnost na straně správce daně.

N2. Předvídatelnost a korupční potenciál

Kritérium vyjadřuje, zda je daná úprava předvídatelná a jaký je její korupční potenciál.

3.3.3 Přínosy

P1. Zmírnění dopadu výše pokuty

Přínosem, který se zde posuzuje, je, zda daná varianta zohlední dopad výše pokuty na fyzické osoby (živnostníky), společnosti s ručením omezeným s jediným společníkem fyzickou osobou a plátce, jejichž zdaňovací období je kalendářní čtvrtletí, a tento dopad na tyto subjekty zmírní.

P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tímto kritériem se hodnotí, zda bude navrženou úpravou naplněna některá položka z Programového prohlášení vlády.

3.4 Vyhodnocení variant

3.4.1 Varianta 0 – Zachování současného stavu

P1. Zmírnění dopadu výše pokuty

Tato varianta jakkoli nemění stávající stav, tudíž nedojde ke zmírnění dopadu výše pokuty.

P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta nenaplní Programové prohlášení vlády, neboť by nedošlo k žádné změně stávajícího institutu kontrolních hlášení.

N1. Administrativní zátěž na straně správce daně

Stávající varianta neznamená zvýšení administrativní zátěže na straně správce daně.

N2. Předvídatelnost a korupční potenciál

Stávající varianta je předvídatelná a korupční potenciál je zde minimální, neboť výše je zřejmá a plyne ze zákona a správce daně ji nemůže vydáním platebního výměru ovlivnit.

3.4.2 Varianta 1 – Stanovení poloviční výše pokuty ze zákona

P1. Zmírnění dopadu výše pokuty

Tato varianta znamená zmírnění dopad výše pokuty tím, že fyzickým osobám, společně s ručením omezeným s jediným společníkem fyzickou osobou a plátcům, jejichž zdaňovací období je kalendářní čtvrtletí, bude uložena pokuta v poloviční výši.

P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta naplní Programové prohlášení vlády, neboť dojde k parametrické úpravě institutu kontrolního hlášení.

N1. Administrativní zátěž na straně správce daně

Doplněním poloviční výše pokuty dojde k mírnému zvýšení administrativní náročnosti na straně správce daně související s rozlišováním, zda se jedná o fyzickou osobu, společnost s ručením omezeným s jedním společníkem fyzickou osobou či plátce, jehož zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí, nebo ne. Avšak zvýšení bude minimální, neboť zbývající systém ukládání pokut zůstává zachován.

N2. Předvídatelnost a korupční potenciál

Varianta 1 je předvídatelná a korupční potenciál je zde minimální, neboť výše je zřejmá a plyne ze zákona a správce daně ji nemůže vydáním platebního výměru ovlivnit.

3.4.3 Varianta 2 – Stanovení výše pokuty rozhodnutím správce daně na základě rozmezí dané zákonem

P1. Zmírnění dopadu výše pokuty

Tato varianta zmírňuje dopad výše pokuty na fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným s jediným společníkem fyzickou osobou tím, že správci daně umožňuje uložit výši pokuty v návaznosti na povaze plátce. Zároveň její rozsah je širší, neboť umožňuje správci daně výši pokuty stanovit v případě všech plátců.

P2. Naplnění Programového prohlášení vlády

Tato varianta naplní Programové prohlášení vlády, neboť dojde k parametrické úpravě institutu kontrolního hlášení.

N1. Administrativní zátěž na straně správce daně

Tato varianta zvýší administrativní zátěž na straně správce daně ve značné míře, neboť namísto stávajícího do určité míry automatizovaného zpracování a vydávání platebních výměrů s výší pokuty plynoucí přímo ze zákona bude muset správce daně posuzovat poměry daného plátce ještě před vydáním platebního výměru. Tato varianta znamená značný zásah do nastavení stávajícího systému a mohla by způsobit opoždění ve vydávání platebních výměrů a v konečném důsledku funkčnost institutu kontrolních hlášení.

N2. Předvídatelnost a korupční potenciál

Varianta 2 vykazuje vyšší míru nepředvídatelnosti finální výše pokuty, kterou by uložil správce daně tím, že zákon bude upravovat pouze rozmezí. Zároveň se tím rozšiřuje prostor pro vyšší korupční potenciál na straně správce daně, který bude rozhodovat o výši uložené pokuty ze zákonem stanoveného rozmezí.

3.5 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Následující tabulka je grafickým přehledem vyhodnocení variant, které bylo zpracováno v kapitole 3.4. Nejde o snahu kvantifikovat kvalitativní hodnocení variant podle jednotlivých kritérií, ale zpřehlednit vyhodnocení variant. Hodnotitel řadí varianty podle vhodnosti číslicemi od nejlepší (číslo 1) po nejhorší (číslo 3).

Tabulka 3 - Vyhodnocení navržených variant

	P1	P2	N1	N2
V0	3	3	1	1
V1	1	1	2	1
V2	2	1	3	3

S ohledem na vyhodnocení variant byla k realizaci zvolena **varianta 1**. Tato varianta zmírní dopad výše pokuty na fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným s jediným společníkem fyzickou osobou a zároveň umožní naplnění Programového prohlášení vlády, a to při minimálním navýšení administrativní zátěže na straně správce daně a při zachování předvídatelnosti právní úpravy a minimálního korupčního potenciálu.

3.6 Implementace doporučené varianty a vynucování

Realizace bude provedena zákonem, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. ledna 2023.

Vynucování navrhovaného opatření bude probíhat především podle standardního režimu obsaženého v zákoně o dani z přidané hodnoty a subsidiárně podle daňového řádu.

3.7 Přezkum účinnosti regulace

Účinnost navrhovaného opatření bude přezkoumána do 5 let ode dne nabytí účinnosti návrhu zákona. V rámci přezkumu účinnosti bude zkoumán vývoj výše uložených pokut ve vztahu

k situaci před účinností návrhu zákona. Rovněž se bude posuzovat, kolik se na straně plátců díky uložení pokuty v poloviční výši ušetřilo.

3.8 Konzultace a zdroje dat

V rámci přípravy věcného řešení proběhly konzultace se zástupci Generálního finančního ředitelství. V rámci těchto konzultací byly diskutovány otázky týkající se praktického fungování vymezeného okruhu subjektů. Samotný přechod na rozhodování na individuální bázi o každé pokutě dle konkrétní povahy a situace plátce byly jednoznačně odmítnuty.

V rámci vnějšího připomínkového řízení bylo snížení pokut jednoznačně kladně přivítáno. Samotná konstrukce snížení výše ze zákona nebyla rozporována. Různé názory se objevovaly stran toho, jak vymezit okruh subjektů, kterých se snížení výše pokuty bude týkat. Převažujícím názorem bylo zakotvení rozlišení subjektů podle výše obratu jako dle připomínkových spravedlivější kritérium. Avšak z hlediska praktické spravovatelnosti jak na straně správce daně tak i plátců je nerealizovatelné. Důvody pro zvolení daného okruhu plátců byly v rámci vypořádání vysvětleny.

3.9 Kontakt na zpracovatele RIA

Ing. Mgr. Veronika Binarová

Ministerstvo financí, odbor 18 – Nepřímé a majetkové daně

tel.: +420 257 044 257, e-mail: Veronika.Binarova@mfc.cz

B Daně z příjmů

1 Zvýšení limitu pro paušální režim

1.1 Důvod předložení a cíle

1.1.1 Název

Zvýšení limitu pro paušální režim.

1.1.2 Definice problému

Programové prohlášení vlády vedle záměru zvýšení limitu obratu pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty na dva miliony korun připojilo i záměr rozšíření institutu paušální daně, a to zvýšením limitu na hranici odpovídající zvýšenému obratu k povinné registraci k dani z přidané hodnoty.

1.1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Na základě přijatého zákona č. 540/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní, došlo s účinností od 1. ledna 2021 k zavedení institutu paušální daně využitelného poplatníky daně z příjmů fyzických osob.

Základním cílem zavedení institutu paušální daně (pojem zahrnuje i paušalizaci povinného pojistného) je úspora administrativních a finančních nákladů poplatníků daně z příjmů fyzických osob a veřejných pojistných a zároveň posílení jejich právní jistoty vůči správci daně. Základním principem je jedna platba vůči správci daně bez nutnosti podávání daňového přiznání a souvisejících přehledů k veřejným pojistným a s minimalizací kontrolních činností ze strany správce daně. Prostřednictvím jedné měsíční paušální platby je splněna povinnost poplatníka k dani z příjmů i povinnost k veřejným pojistným.

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze samostatné činnosti se mohou dobrovolně rozhodnout, za splnění určitých zákonem stanovených podmínek (zejména příjmy za předcházející zdaňovací období do limitu 1 mil. Kč a skutečnost, že poplatník není plátcem daně z přidané hodnoty), vstoupit do tzv. paušálního režimu. Poplatníci v paušálním režimu platí každý měsíc správci daně paušální zálohu, která je stanovena pro všechny v jednotné částce a zahrnuje zálohu na daň z příjmů, na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na pojistné na zdravotní pojištění. Poplatník tak zasílá na stanovený účet u příslušného správce daně pouze jednu platbu.

Výše měsíční paušální zálohy poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů činí zákonem stanovenou částku 100 Kč, výše záloh na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na pojistné na veřejné zdravotní pojištění poplatníků v paušálním režimu jsou upraveny právními předpisy upravujícími tato pojištění a vycházejí z minimálních vyměřovacích základů pro tato pojištění. V případě záloh na pojistné na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je výše záloh odvozena od minimálního měsíčního vyměřovacího základu (25 % průměrné mzdy) zvýšeného o 15 % a v případě záloh na pojistné na veřejné zdravotní pojištění je výše záloh odvozena od 1/12 minimálního vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné (50 % průměrné mzdy).

Vstoupí-li poplatník platně do paušálního režimu, neznamená to automaticky, že jeho daň bude rovna paušální dani. Poplatník má za dané zdaňovací období daň rovnu paušální dani pouze za

splnění určitých podmínek (zejména dodržení nepřekročení limitu příjmů 1 milionu Kč za dané zdaňovací období a skutečnost, že poplatník není plátcem daně z přidané hodnoty). Při dodržení zákonem stanovených podmínek pro paušální daň má poplatník za dané zdaňovací období daň rovnou paušální dani, která se rovná součtu měsíčních záloh na daň z příjmů, které platil v průběhu zdaňovacího období, a jeho pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zdravotní pojištění se také rovná součtu příslušných měsíčních záloh.

Současně je poplatníkovi poskytnuta možnost platit pojistné na důchodové pojištění nad rámec základní paušalizované částky pojistného na důchodové pojištění, aby se mohl rozhodnout, v jaké výši bude na pojistném na důchodové pojištění přispívat do systému sociálního zabezpečení, a tím mohl ovlivnit výši důchodů, které mu následně poplynou na základě zákona o důchodovém pojištění. Toto pojistné na důchodové pojištění placené nad rámec základní paušalizované částky pojistného na důchodové pojištění, které není součástí paušálních záloh, je spravováno odděleně od paušálních záloh paušálních veřejných pojistných okresní správou sociálního zabezpečení.

1.1.4 Identifikace dotčených subjektů

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob a pojistného na důchodové pojištění, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění

Dotčenými subjekty jsou poplatníci daně z příjmů fyzických osob s vymezenými příjmy ze samostatné činnosti a bez jiných příjmů, kteří nejsou společníkem společnosti (veřejné obchodní společnosti či komplementář komanditní společnosti).

Orgány vykonávající působnost a pravomoci správce daně

Dalšími dotčenými subjekty jsou orgány Finanční správy České republiky, jimž je svěřena působnost a pravomoc v rámci zákona o daních z příjmů.

Orgány vykonávající působnost a pravomoci správce pojistného

Dalšími dotčenými subjekty jsou orgány Správy sociálního zabezpečení a její okresní pobočky a dále zdravotní pojišťovny.

1.1.5 Popis cílového stavu

V návaznosti na cíle nastavené Programovým prohlášením vlády zaměřené na podporu podnikání směřované do zvýšení limitu pro vznik plátcovství k dani z přidané hodnoty na 2 mil. Kč s navazující úpravou obdobnou zvýšení limitu pro možnost vstupu do paušálního režimu v působnosti daně z příjmů fyzických osob s provázáním na povinnosti v oblasti pojistných. Záměrem je tedy zvýšení limitu hranice příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč.

Jednou z podmínek pro vstup do paušálního režimu je skutečnost, že poplatník není plátcem daně z přidané hodnoty, a z toho důvodu byl také původní limit příjmů pro vstup do paušálního režimu stanoven na 1 mil. Kč. Paušální režim má pomáhat zejména menším poplatníkům, které administrativa spojená s daní z příjmů fyzických osob a veřejnými pojistnými výrazně zatěžuje, ale pokud je poplatník plátcem daně z přidané hodnoty, jeho podnikatelská činnost je již takového rozsahu, že není nutné mu stanovit úlevu v podobě paušálního režimu. Pokud tedy nyní bude vznikat povinné plátcovství daně z přidané hodnoty až od 2 mil. Kč, je vhodné stejně zvýšit i limit příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu.

S ohledem na toto již poměrně široké rozšíření možného působení paušálního režimu je záměrem daň v paušální výši stanovit poplatníkům daně z příjmů fyzických osob s velmi širokým rozpětím příjmů, nebude však již všem stanovena ve stejné výši, ale budou zavedena 3 pásma paušálního režimu odvozená od výše a charakteru příjmů poplatníka. V každém pásmu budou poplatníci platit jinou výši paušálních záloh a v návaznosti na to tedy budou jinak vysoké i jejich daně a veřejná pojistná.

První pásmo bude určené pro přihlášení se ke vstupu poplatníka, jehož příjmy ze samostatné činnosti za předcházející zdaňovací období nepřesáhly 1 mil. Kč, přičemž nebude rozhodné, z jaké samostatné činnosti jeho příjmy plynou. Do tohoto pásma rovněž budou moci vstoupit dále poplatníci s příjmy ze samostatné činnosti až do výše 1,5 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % nebo 60 % z příjmů, a poplatníci s příjmy ze samostatné činnosti až do výše 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů.

Do druhého pásma se bude moci přihlásit poplatník, jehož příjmy ze samostatné činnosti nepřesáhly v předcházejícím zdaňovacím období 1,5 mil. Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti pocházejí. Zvýšený limit 2 mil. Kč platí pro poplatníky, kteří měli 75 % příjmů, ke kterým lze uplatnit výdaje ve výši 80 % nebo 60 % příjmů.

Do třetího pásma potom budou moci vstoupit všichni poplatníci, kteří splní podmínky vstupu do paušálního režimu, jejichž příjmy ze samostatné činnosti nepřesáhly 2 mil. Kč.

Paušální záloha pro první pásmo zůstane ve stejné výši, jako byla doposud pro všechny poplatníky v paušálním režimu. Paušální zálohy pro druhé a třetí pásmo budou vyšší a i pro veřejná pojistná budou stanoveny v pevné částce, tedy nenavázané na minimální pojistná podle příslušných zákonů.

Podmínkou pro to, aby byla daň poplatníka rovna paušální dani, je vždy splnění podmínek pro pásmo paušálního režimu. Podmínky se nezmění oproti dosavadnímu právnímu stavu, změna však nastává v maximální výši příjmů ze samostatné činnosti, kterých může poplatník dosáhnout, a to v závislosti na pásmu paušálního režimu, ve kterém je, nebo v závislosti na kterém chce mít paušální daň stanovenu.

Oproti stávajícímu režimu se s ohledem na nově zaváděná pásma paušálního režimu zavedou možnosti přestupu mezi pásmy v závislosti na dosahovaných příjmech, a to jak ve směru do pásma s vyššími příjmy, tak i naopak. Výše paušální daně tedy nebude vždy odpovídat součtu záloh zaplacených v průběhu zdaňovacího období, takže dojde k doplacení, resp. vrácení části daně, s možností setrvání v paušálním režimu. Tyto změny budou doprovázeny podáním oznámení o jiné výši paušální daně. Poplatník tedy bude moci mít daň rovnu paušální dani a paušální veřejná pojistná kdykoli, kdy bude v paušálním režimu a jeho příjmy nepřesáhnou hranici 2 mil. Kč, protože ještě zpětně po skončení zdaňovacího období bude moci napravit to, že vstoupil do pásma paušálního režimu, jehož podmínky nakonec za dané zdaňovací období nesplní. Situace pro něj však bude v takovém případě komplikovanější v tom, že bude podávat další oznámení a část daně a veřejných pojistných doplácet.

Vstup do zvoleného pásma poplatník uvede v oznámení o vstupu do paušálního režimu. Ke zvolenému pásmu se naváží jak podmínky pro vstup do paušálního režimu, tak výše paušálních záloh za dané zdaňovací období. Poplatník musí zůstat po celé zdaňovací období v jednom pásmu. Změna zvoleného pásma bude možná pouze od začátku dalšího zdaňovacího období a bude podmíněna tím, že poplatník v předcházejícím zdaňovacím období splní limity pro nově zvolené pásmo, a podáním oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu, a to do desátého dne zdaňovacího období, od kterého má ke změně dojít. Bez podání tohoto oznámení

nebude možné změnit zvolené pásmo. Ke změně pásma dále dojde v situaci, kdy bude podáváno oznámení o jiné výši paušální daně z důvodu, že poplatník ve skončeném zdaňovacím období překročil rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu. Poplatník pak bude v tom pásmu paušálního režimu, jehož podmínky v uplynulém zdaňovacím období splnil a které uvedl v oznámení, tedy ve vyšším pásmu.

Nově bude také nastaveno společné oznámení o ukončení paušálního režimu.

1.1.6 Zhodnocení rizika

Hlavním znakem zavedení režimu paušální daně je zjednodušení administrativy. V případě ponechání stávajícího stavu nedojde k jejímu dalšímu rozšíření na širší okruh poplatníků s příjmy ze samostatné činnosti a proklamované podpoře podnikání zohledněné programovým prohlášením v souvislosti se zvýšením limitu pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty na částku 2 mil. Kč. Určitým rizikem je však také možnost nepřiměřených dopadů do veřejných rozpočtů při neusměrněném přechodu zaměřujícím se pouze na zvyšující limit umožňující vstup do režimu paušální daně.

1.2 Návrh variant řešení

S ohledem na uvedená rizika jsou navrhována 3 možná řešení zohledněná dílčími variantami 0, 1 a 2

Varianta 0 – zachování současného stavu

Varianta 0 vychází ze současné právní úpravy, zachovávající stávající nastavený limit pro vstup do režimu paušální daně, tj. poplatník měl za bezprostředně předcházející zdaňovací období příjmy ze samostatné činnosti do výše 1 mil. Kč.

Varianta 1 – zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na částku 2 mil. Kč

Při variantě 1 se umožní vstoupit a využít režimu paušální daně poplatníkům s dosahovanými příjmy za bezprostředně předcházející zdaňovací období ze samostatné činnosti do výše 2 mil. Kč bez jakýchkoliv závislostí na druhu činnosti s rozdílnými nároky na daňové výdaje, tj. bez jakýchkoliv omezujících podmínek mimo základní podmínku výše dosahovaných příjmů.

Varianta 2 – zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na částku 2 mil. Kč s rozdělením do pásem určujících výši paušální daně v závislosti na výši a druhu dosahovaných příjmů ze samostatné činnosti

Tato varianta s ohledem na nepředvídatelnost rozsahu využití, kdy by záměr dalšího snížení administrativy byl potlačován prvkem optimalizace daňového zatížení, počítá s nastavením určitých kritérií zohledněných do tří pásem paušálního režimu daných výši dosahovaných příjmů a jednotlivých druhů činností s rozdílným rozsahem daňově uznatelných výdajů. Tato pásma by byla reprezentována přiřazením výše paušální daně.

Žádná z předložených variant není v rozporu s ústavním pořádkem a žádná se nedá vyloučit pro její nerealizovatelnost, proto budou všechny varianty dále analyzovány.

1.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

1.3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Výše uvedené varianty byly vyhodnoceny podle několika kritérií, která pokrývají klady a zápory (resp. přínosy a náklady) jednotlivých navržených variant.

Jako hlavní hodnotící kritéria byla identifikována:

- naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikání,
- snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů

Z analýzy rizik pak vyplynulo další kritérium:

- snížení příjmů veřejných rozpočtů.

1.3.2 Náklady

Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Kritérium vyjadřuje, zda dojde danou změnou ke snížení příjmů veřejných rozpočtů.

1.3.3 Přínosy

Naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikání

Kritérium vyjadřuje, jaký vliv budou mít jednotlivé varianty na naplnění záměru Programového prohlášení vlády, kterým je podpora podnikání a vytváření příznivých podmínek pro snížení administrativní zátěže těchto malých a středních podnikatelů, a to zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč.

Snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů

Kritérium vyjadřuje, do jaké míry ovlivní navržené varianty administrativní zátěž pro okruh podnikatelů pohybujících se svými dosahovanými příjmy ze samostatné činnosti v rozmezí 1 až 2 mil. Kč a v závislosti na předpokládaném zvýšení limitu pro vznik plátcovství k dani z přidané hodnoty.

1.4 Vyhodnocení variant

1.4.1 Varianta 0 – Zachování současného stavu

Naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikání

Nesplněním této varianty nedojde k realizaci jednoho ze záměrů Programového prohlášení vlády, kterým je zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu poplatníků daně z příjmů fyzických osob na částku 2 mil. Kč.

Snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů

Protože variantou 0 nedojde k žádné změně stávajícího rozsahu nastavení paušálního režimu, není tato varianta provázena žádným vlivem na snížení administrativní zátěže. Za těchto podmínek bude stávající paušální režim využívat shodný okruh poplatníků.

Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Z hlediska příjmové stránky veřejných rozpočtů při zachování současného stavu nedojde ke snížení výše příjmů veřejných rozpočtů.

1.4.2 Varianta 1 – Zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na částku 2 mil. Kč

Naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikání

Přijetím této varianty dojde k realizaci záměru nastaveného Programovým prohlášením vlády v oblasti veřejných financí a části zaměřené na podporu zaměstnanců a podnikání s realizací spojeného záměru zvýšení hranice pro registraci DPH a zvýšení hranice pro vstup do paušálního režimu malých a části středních podnikatelů na shodnou částku 2 mil. Kč.

Snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů

Zvýšením limitu pro vstup do paušálního režimu z 1 na 2 mil. Kč dojde k dalšímu, navazujícímu na předchozí již realizované úpravy zavedení paušálního režimu od roku 2021, snížení administrativní náročnosti na úrovni malých a středních podnikatelů – fyzických osob s dosahovanými příjmy ze samostatné činnosti, a to především zjednodušením jejich odvodových povinností na dani z příjmů a veřejných pojistných.

Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Realizací zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na 2 mil. Kč dojde v rámci přechodu poplatníků do nového režimu ze stávajícího stanovení odvodových povinností prostřednictvím vypočteného základu daně z příjmů fyzických osob k poklesu v oblasti výběru daně z příjmů a tím i naplňování veřejných rozpočtů. Celkový dopad na veřejné rozpočty bude -1,2 mld. Kč, z toho na dani z příjmů fyzických osob -0,6 mld. Kč, na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti -0,6 mld. Kč, pojistném na veřejné zdravotní pojištění -0,1 mld. Kč a dani z přidané hodnoty 0,1 mld. Kč.

1.4.3 Varianta 2 – zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na částku 2 mil. Kč s rozdělením do pásem určujících výši paušální daně v závislosti na výši a druhu dosahovaných příjmů ze samostatné činnosti

Naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikání

Přijetím této varianty dojde k realizaci záměru nastaveného Programovým prohlášením vlády v oblasti veřejných financí a části zaměřené na podporu zaměstnanců a podnikání s realizací spojeného záměru zvýšení hranice pro registraci DPH a zvýšení hranice pro vstup do paušálního režimu malých a části středních podnikatelů na shodnou částku 2 mil. Kč.

Snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů

Zvýšením limitu pro vstup do paušálního režimu z 1 na 2 mil. Kč dojde k dalšímu, navazujícímu na předchozí již realizované úpravy zavedení paušálního režimu od roku 2021, snížení administrativní náročnosti na úrovni malých a středních podnikatelů – fyzických osob s dosahovanými příjmy ze samostatné činnosti, a to především zjednodušením jejich odvodových povinností na dani z příjmů a veřejných pojistných. Toto rozšiřující snížení administrativní náročnosti je nepatrně poznamenáno zavedením 3 pásem pro určení výše odvodové povinnosti na paušální dani, jež má za význam i potlačení prvku optimalizace daňového zatížení.

Snížení příjmů veřejných rozpočtů

Realizací zvýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na 2 mil. Kč dojde v rámci přechodu poplatníků do nového režimu ze stávajícího stanovení odvodových povinností prostřednictvím vypočteného základu daně z příjmů fyzických osob k poklesu v oblasti výběru daně z příjmů a tím i naplňování veřejných rozpočtů. Tento očekávaný pokles je redukován zavedením

3 pásem pro určení výše odvodové povinnosti na paušální dani. Celkový dopad na veřejné rozpočty bude -0,6 mld. Kč, z toho na dani z příjmů fyzických osob -0,4 mld. Kč, na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti -0,3 mld. Kč, pojistném na veřejné zdravotní pojištění 0,0 mld. Kč a dani z přidané hodnoty 0,1 mld. Kč.

1.5 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Následující tabulka je grafickým přehledem vyhodnocení variant, které bylo zpracováno v kapitole 1.4. Nejde o snahu jednoznačně kvantifikovat kvalitativní hodnocení variant podle jednotlivých kritérií, ale zpřehlednit rovněž i vyhodnocení variant. Hodnotitel řadí varianty podle vhodnosti číslicemi ve třech úrovních od nejlepší (číslo 1) po nejhorší (číslo 3).

Tabulka 4 - Vyhodnocení navržených variant

	Naplnění záměru Programového prohlášení vlády podpory podnikatelů	Snížení administrativní zátěže pro další okruh malých a středních podnikatelů	Snížení příjmů veřejných rozpočtů
V0	3	3	1
V1	1	1	3
V2	1	2	2

Protože prvořadým cílem je realizace záměrů vytyčených Programovým prohlášením vlády a zachování pokračujícího trendu ve snižování administrativní zátěže a s přihlédnutím k potřebnému aspektu, aby navržený systém vstupu do paušálního režimu umožnil poplatníkovi nejvěrněji se přiblížit jeho dosavadním odvodovým povinnostem a současně aby omezil i určité optimalizační možnosti, je **zvolena varianta 2**.

Navrhovaná změna spočívající v navýšení limitu pro vstup do paušálního režimu na 2 mil. Kč, spojeného s rovnocenným navýšením ročního obrátu pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty, povede ke snížení administrativní zátěže u malých a středních podniků, především ve zjednodušení jejich odvodových povinností na dani z příjmů a veřejných pojistných. Zvýšením limitu pro vstup do paušálního režimu dochází však k poklesu v naplňování příjmů veřejných rozpočtů.

1.6 Implementace doporučené varianty a vynucování

Za účelem implementace bude přijata novela zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Vynucování navrhovaného opatření bude probíhat především podle standardního režimu obsaženého v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a subsidiárně podle daňového řádu.

1.7 Přezkum účinnosti regulace

Účinnost navrhovaného opatření bude v praxi ověřována v rámci standardních činností správce daně. Přezkum bude proveden po uplynutí 1. zdaňovacího období od účinnosti nastavení nového systému (2. pololetí 2024) na základě sumarizace získaných poznatků o počtu zapojených poplatníků do rozšířeného systému, náročnosti při určení příslušného pásma při vstupu na straně dotčených subjektů a plnění procesních nastavení systému na straně správce daně.

1.8 Konzultace a zdroje dat

V rámci přípravy věcného řešení proběhly konzultace se zástupci Generálního finančního ředitelství. Další konzultace uskutečněny v rámci vnějšího připomínkového řízení.

Předmětem konzultací bylo především nastavení pásem pro určení příslušných odvodových povinností a míra náročnosti při stanovení příslušného pásma pro vstup (na straně vstupujícího do pásma). Všeobecně byla konstatována zvýšená náročnost při výběru příslušného pásma oproti variantě I, odpovídající prostému rozšíření hranice příjmů pro vstup na úroveň 2 mil. Kč.

1.9 Kontakt na zpracovatele RIA

Ing. Hana Čuříková

Ministerstvo financí, odbor 15 – Daně z příjmů a účetnictví

tel.: +420 257 042 796, e-mail: Hana.Curikova@mfer.cz

Ing. Stanislav Špringl

Ministerstvo financí, odbor 15 – Daně z příjmů a účetnictví

tel.: +420 257 044 837, e-mail: Stanislav.Springl@mfer.cz

K části první návrhu zákona

Platné znění vybraných ustanovení zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2023

§ 6

(1) Plátcem se stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne ~~1 000 000 Kč~~ **2 000 000 Kč**, s výjimkou osoby, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně.

(2) Osoba povinná k dani uvedená v odstavci 1 je plátcem od prvního dne druhého měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrat, nestane-li se podle tohoto zákona plátcem dříve.

§ 8

Místo plnění při prodeji zboží na dálku

(1) Místem plnění při prodeji zboží na dálku je místo, kde se zboží nachází po ukončení jeho odeslání nebo přepravy.

(2) Místem plnění při prodeji zboží na dálku je místo, kde se zboží nachází v době, kdy jeho odeslání nebo přeprava začíná, pokud

- a) osoba povinná k dani, která zboží prodává, má sídlo
 1. v členském státě a nemá provozovnu v ostatních členských státech, nebo
 2. mimo území Evropské unie a provozovnu pouze v jednom členském státě,
- b) zboží je odesláno nebo přepraveno ~~do členského státu odlišného od~~ z členského státu, ve kterém má osoba, která zboží prodává, sídlo nebo provozovnu, a
- c) celková hodnota příslušných plnění bez daně nepřekročila v příslušném ani bezprostředně předcházejícím kalendářním roce částku 10000 EUR nebo ekvivalent této částky v národní měně při použití směnného kurzu zveřejněného Evropskou centrální bankou pro den 5. prosince 2017 (dále jen „ekvivalent v jiné měně“); celkovou hodnotou příslušných plnění se pro účely určení místa plnění rozumí hodnota
 1. zboží prodaného na dálku, pokud jsou splněny podmínky podle písmen a) a b), a
 2. telekomunikační služby, služby rozhlasového a televizního vysílání a elektronicky poskytované služby poskytnutých osobě nepovinné k dani, pokud jsou splněny podmínky podle § 10i odst. 3.

(3) Místem plnění při prodeji zboží na dálku, kterým celková hodnota příslušných plnění bez daně překročila částku 10000 EUR nebo její ekvivalent v jiné měně, je místo plnění podle odstavce 1.

(4) Osoba, která prodává zboží na dálku podle odstavce 2, se může rozhodnout, že místo plnění se určí podle odstavce 1. V takovém případě je povinna tak postupovat alespoň do konce druhého kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, ve kterém se takto rozhodla.

(5) Rozhodnutí podle odstavce 4 se považuje rovněž za rozhodnutí o určení místa plnění podle § 10i odst. 5.

§ 94

Povinná registrace plátce

(1) Osoba povinná k dani uvedená v § 6 je povinna podat přihlášku k registraci do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém překročila stanovený obrat.

(2) Plátce uvedený v § 6b až 6e **nebo § 6fa** je povinen podat přihlášku k registraci do 15 dnů ode dne, ve kterém se stal plátcem.

§ 101g

Postup při nesplnění povinnosti související s kontrolním hlášením

(1) Nebylo-li podáno kontrolní hlášení ve stanovené lhůtě, vyzve správce daně plátce k jeho podání v náhradní lhůtě do 5 dnů od oznámení této výzvy; **i pokud plátcí povinnost podat kontrolní hlášení podle § 101c nevznikla, sdělí tuto skutečnost v této lhůtě správci daně prostřednictvím kontrolního hlášení.**

(2) Správce daně údaje uvedené v kontrolním hlášení posoudí, popřípadě prověří a v případě pochybností o jejich správnosti nebo úplnosti vyzve plátce, aby údaje změnil nebo doplnil, popřípadě původní údaje potvrdil.

(3) Plátce je povinen do **17 dnů ode dne dodání výzvy podle odstavce 2 do datové schránky nebo do 5 pracovních dnů od oznámení výzvy podle odstavce 2, není-li doručováno do datové schránky**, nesprávné nebo neúplné údaje změnit nebo doplnit, popřípadě původní údaje potvrdit, a to prostřednictvím následného kontrolního hlášení; pokud není toto následné kontrolní hlášení včas podáno, odstavec 1 se nepoužije.

(4) Správce daně může plátcí, kterému podle daňového řádu není doručováno elektronicky, namísto jiných způsobů doručování doručit výzvu související s kontrolním hlášením elektronicky prostřednictvím veřejné datové sítě na elektronickou adresu za tímto účelem uvedenou plátcem.

§ 101h

Následky za porušení povinnosti související s kontrolním hlášením

(1) Pokud plátce nepodá kontrolní hlášení ve stanovené lhůtě, vzniká mu povinnost uhradit pokutu ve výši

- a) 1 000 Kč, pokud jej dodatečně podá, aniž by k tomu byl vyzván,
- b) 10 000 Kč, pokud jej podá v náhradní lhůtě poté, co k tomu byl správcem daně vyzván; **to neplatí, pokud plátcí povinnost podat kontrolní hlášení podle § 101c nevznikla,**
- c) 30 000 Kč, pokud jej nepodá na základě výzvy ke změně, doplnění či potvrzení údajů uvedených v podaném kontrolním hlášení, nebo
- d) 50 000 Kč, pokud jej nepodá ani v náhradní lhůtě.

(2) **Výše pokuty podle odstavce 1 písm. b) až d) je poloviční, pokud je**

- a) plátce fyzickou osobou,
- b) ke dni, ve kterém vznikla povinnost uhradit tuto pokutu, zdaňovacím obdobím plátce kalendářní čtvrtletí, nebo

c) **plátce společností s ručením omezeným, která má jednoho společníka, přičemž tento společník je fyzickou osobou; pro účely posouzení splnění těchto podmínek je rozhodným dnem**

1. **první den kalendářního čtvrtletí, ve kterém vznikla povinnost uhradit tuto pokutu, nebo**
2. **den vzniku této společnosti, pokud tato skutečnost nastane po rozhodném dni podle bodu 1.**

~~(2)~~ **(3)** Správce daně uloží pokutu do 50 000 Kč plátcí, který na základě výzvy správce daně k odstranění pochybností nezmění nebo nedoplní nesprávné nebo neúplné údaje prostřednictvím následného kontrolního hlášení.

~~(3)~~ **(4)** Správce daně uloží plátcí, který nesplněním povinnosti související s kontrolním hlášením závažně ztěžuje nebo maří správu daně z přidané hodnoty, pokutu do 500 000 Kč.

~~(4)~~ **(5)** O povinnosti platit pokutu podle odstavce 1 rozhodne správce daně platebním výměrem a současně ji předepíše do evidence daní.

~~(5)~~ **(6)** Pokuta podle odstavců 1 až ~~3~~, **3 a 4** je splatná do 15 dnů od právní moci rozhodnutí o pokutě.

~~(6)~~ **(7)** Při stanovení výše pokuty podle odstavců ~~2 a 3~~ **3 a 4** dbá správce daně, aby pokuta nebyla v hrubém nepoměru k významu porušené povinnosti a k závažnosti následku pro správu daně z přidané hodnoty. Při tom přihlédne zejména k míře součinnosti ze strany plátce.

§ 101j

~~Vyloučení vzniku pokuty za nepodání kontrolního hlášení~~

~~Povinnost uhradit pokutu podle § 101h odst. 1 písm. a) nevzniká, pokud v daném kalendářním roce nedošlo u plátce k jinému prodlení při podání kontrolního hlášení.~~

§ 101j

Vyloučení vzniku pokuty za nepodání kontrolního hlášení

Povinnost uhradit pokutu nevzniká, pokud v daném kalendářním roce došlo u plátce při podání kontrolního hlášení poprvé k prodlení podle § 101h odst. 1 písm. a) nebo poprvé k prodlení podle § 101h odst. 1 písm. b).

§ 106

Zrušení registrace plátce z moci úřední

(1) Správce daně zruší registraci plátce, pokud plátce

- a) přestal uskutečňovat ekonomické činnosti,
- b) neuskutečnil bez oznámení důvodu správci daně za 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců plnění v rámci ekonomické činnosti, nebo
- c) uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně.

(2) Správce daně zruší registraci plátce,

- a) který závažným způsobem poruší své povinnosti vztahující se ke správě daně, a

b) současně

1. jeho obrat nepřesáhl za 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců ~~4 000 000 Kč~~ **2 000 000 Kč**,
2. za 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců neuskutečnil zdanitelné plnění, pokud se jedná o plátce, který nemá v tuzemsku sídlo, nebo
3. je skupinou.

(3) Odvolání proti rozhodnutí podle odstavce 1 nebo 2 má odkladný účinek.

(4) Správce daně zruší registraci plátce, který nemá v tuzemsku sídlo ani provozovnu, pokud tento plátce v bezprostředně předcházejícím kalendářním roce neuskutečnil v tuzemsku

a) zdanitelné plnění a

b) plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně.

(5) Správce daně zruší registraci plátce ke dni předcházejícímu dni vzniku jeho členství ve skupině.

(6) Plátce přestává být plátcem dnem

a) nabytí právní moci rozhodnutí, kterým je mu zrušena registrace,

b) předcházejícím dni přechodu daňové povinnosti zůstavitele.

§ 106b

Zrušení registrace plátce na žádost

(1) O zrušení registrace může plátce, který má sídlo v tuzemsku a který není skupinou, požádat, pokud splňuje tyto podmínky:

a) uplynul 1 rok ode dne, kdy se stal plátcem a tento plátce

1. nedosáhl za 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců obratu většího než ~~4 000 000 Kč~~ **2 000 000 Kč**, nebo
2. uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně, nebo

b) přestal uskutečňovat ekonomické činnosti.

(2) O zrušení registrace může plátce, který nemá sídlo v tuzemsku, požádat, pokud splňuje tyto podmínky:

a) za 6 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců v tuzemsku neuskutečnil zdanitelné plnění nebo dodání zboží do jiného členského státu osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně, s výjimkou

1. zdanitelného plnění, u kterého je povinna přiznat daň osoba, které je toto plnění poskytováno,
2. dodání zboží, které by tento plátce mohl dodat jako prostřední osoba pro kupujícího, pokud by v tuzemsku nebyl plátcem,
3. vybraného plnění, na které je použit zvláštní režim jednoho správního místa, nebo

b) přestal v tuzemsku uskutečňovat ekonomické činnosti.

(3) O zrušení registrace může plátce podle § 6b nebo § 6e požádat, pokud

a) uplynuly 3 měsíce ode dne, kdy se stal plátcem, a

b) jeho obrat nepřesáhl za 3 bezprostředně předcházející po sobě jdoucí kalendářní měsíce ~~250 000 Kč~~ **500 000 Kč**.

K části druhé návrhu zákona

Platné znění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2023

§ 2a

Poplatník v paušálním režimu

(1) Poplatníkem v paušálním režimu je od prvního dne rozhodného zdaňovacího období poplatník daně z příjmů fyzických osob, který

- a) k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období
 1. je osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího důchodové pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující důchodové pojištění,
 2. je osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující veřejné zdravotní pojištění a která není vyňata z povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině,
 3. není plátcem daně z přidané hodnoty a nemá registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby,
 4. není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti a
 5. není dlužníkem, vůči němuž bylo zahájeno insolvenční řízení,
- b) ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím rozhodnému zdaňovacímu období ~~neměl příjmy ze samostatné činnosti převyšující 1 000 000 Kč, pokud se nejedná o~~ **nepřesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu,**
 1. ~~příjmy od daně osvobozené,~~
 2. ~~příjmy, které nejsou předmětem daně,~~
 3. ~~příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,~~
- c) k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období nevykonává činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti, s výjimkou příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, a
- d) podá správci daně oznámení o vstupu do paušálního režimu, **ve kterém si zvolí pásmo paušálního režimu,** a nejpozději v poslední den lhůty pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu učinil oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení a oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění; tato lhůta je zachována, je-li nejpozději v poslední den této lhůty učiněno podání obsahující údaje požadované v příslušném oznámení správci daně společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu nebo živnostenskému úřadu společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi.

(2) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, je poplatníkem v paušálním režimu od prvního dne kalendářního měsíce, ve kterém tuto činnost zahajuje, pokud

- a) splňuje podmínky podle odstavce 1, přičemž podmínky podle odstavce 1 písm. a) a c) musí být splněny namísto k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období ke dni zahájení této činnosti,

- b) v části rozhodného zdaňovacího období přede dnem zahájení této činnosti nebyl plátcem daně z přidané hodnoty, společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti **a nevykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti,**
- e) ~~v části rozhodného zdaňovacího období přede dnem zahájení této činnosti~~
- ~~1. přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a po dobu výkonu této činnosti v daném zdaňovacím období byl poplatníkem v paušálním režimu, nebo~~
 - ~~2. nevykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti,~~
- d) c) v části rozhodného zdaňovacího období přede dnem zahájení této činnosti měl pouze
- ~~1. příjmy ze samostatné činnosti nepřevyšující 1 000 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4,~~
 - ~~2. 1. příjmy od daně osvobozené,~~
 - ~~3. 2. příjmy, které nejsou předmětem daně,~~
 - ~~4. 3. příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,~~
 - ~~5. 4. příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4-1 až 3 a pokud celková výše těchto příjmů nepřesáhne 15 000 Kč 25 000 Kč.~~

(3) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu z důvodu, že přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a ve stejném zdaňovacím období tuto činnost znovu zahajuje, je poplatníkem ve stejném pásmu paušálního režimu jako před přerušením této činnosti od prvního dne kalendářního měsíce, ve kterém tuto činnost znovu zahajuje.

(4) Zvolené pásmo paušálního režimu se změní od prvního dne zdaňovacího období na

- a) **nově zvolené pásmo paušálního režimu, pokud poplatník v paušálním režimu**
- 1. ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím tomuto zdaňovacímu období nepřesáhl rozhodné příjmy pro nově zvolené pásmo paušálního režimu a**
 - 2. podá správci daně oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu, nebo**
- b) **pásmo paušálního režimu určující vyšší paušální daně za zdaňovací období bezprostředně předcházející tomuto zdaňovacímu období, pokud poplatník v paušálním režimu**
- 1. ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím tomuto zdaňovacímu období nepřesáhl rozhodné příjmy pro toto pásmo,**
 - 2. podá správci daně oznámení o jiné vyšší paušální daně na její vyšší výši z důvodu, že přesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím tomuto zdaňovacímu období, a**
 - 3. pásmo paušálního režimu se nezměnilo podle písmene a).**

(5) Rozhodnými příjmy pro

- a) **první pásmo paušálního režimu jsou příjmy ze samostatné činnosti do výše**
- 1. 1 000 000 Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti plynou,**
 - 2. 1 500 000 Kč, pokud alespoň 75 % příjmů ze samostatné činnosti poplatníka tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů nebo 60 % z příjmů, a**
 - 3. 2 000 000 Kč, pokud alespoň 75 % příjmů ze samostatné činnosti poplatníka tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů,**
- b) **druhé pásmo paušálního režimu jsou příjmy ze samostatné činnosti do výše**
- 1. 1 500 000 Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti plynou, a**
 - 2. 2 000 000 Kč, pokud alespoň 75 % příjmů ze samostatné činnosti poplatníka tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů nebo 60 % z příjmů, a**

- c) **třetí pásmo paušálního režimu jsou příjmy ze samostatné činnosti do výše 2 000 000 Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti plynou.**

(6) Pro účely odstavce 5 se za příjmy ze samostatné činnosti nepovažují

- a) **příjmy od daně osvobozené,**
- b) **příjmy, které nejsou předmětem daně, a**
- c) **příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.**

~~(3)~~ **(7) Pro účely paušálního režimu se**

- c) příjmy rozumí příjmy podle tohoto zákona, které by poplatník měl, pokud by nebyl účetní jednotkou,
- b) za příjmy ze samostatné činnosti považují také úroky z vkladů na účtu, který je podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikání poplatníka, a nepovažují se za ně příjmy z podílu společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.

~~(4)~~ **(8) Poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu uplynutím**

- d) zdaňovacího období, ve kterém

~~1. má příjmy ze samostatné činnosti převyšující 1 000 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy od daně osvobozené, příjmy, které nejsou předmětem daně, a příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,~~

1. přesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu, ledaže je jeho daň rovna paušální dani,

- 2. se stane plátcem daně z přidané hodnoty nebo mu vznikne registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby,
- 3. se stane společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti, nebo
- 4. nabylo účinnosti rozhodnutí o úpadku poplatníka a insolvenční řízení nebylo skončeno,

- a) zdaňovacího období, které poplatník uvede v oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu,

- b) kalendářního měsíce, ve kterém přestane být

- 1. osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího důchodové pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující důchodové pojištění, nebo
- 2. osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující veřejné zdravotní pojištění,

- c) kalendářního měsíce bezprostředně předcházejícího kalendářnímu měsíci, od kterého poplatník není povinen platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině, nebo

- d) kalendářního měsíce, ve kterém se poplatník stane daňovým nerezidentem a přestane na území České republiky vykonávat činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti.

§ 4a

Osvobození bezúplatných příjmů

Od daně z příjmů fyzických osob se osvobozuje bezúplatný příjem

- a) z nabytí dědictví nebo odkazu,
- b) obmyšleného z majetku, který
 - 1. byl do svěřenského fondu vyčleněn pořízením pro případ smrti nebo

2. zvýšil majetek svěřenského fondu pořízením pro případ smrti,
- c) z nabytí vlastnického práva k movité věci, pokud je zaručena vzájemnost a osoba, od níž se věc nabývá, je
 1. zástupcem cizího státu pověřeným v České republice,
 2. příslušníkem jeho rodiny žijícím s ním ve společně hospodařící domácnosti,
 3. jinou osobou, již příslušely diplomatické výsady a imunity a která nebyla občanem České republiky,
 - d) z nabytí vlastnického práva k pozemku nebo ze zřízení věcného břemene, pokud k těmto příjmům došlo na základě rozhodnutí pozemkového úřadu o pozemkových úpravách,
 - e) z nabytí vlastnického práva k pozemku nebo podílu na pozemku podle zákona upravujícího majetek České republiky a její vystupování v právních vztazích, je-li organizační složka státu povinna je bezúplatně převést fyzické osobě,
 - f) ze vzniku služebnosti bytu podle zákona upravujícího převody vlastnického práva k jednotkám některých bytových družstev,
 - g) plynoucí ve formě daru přijatého v souvislosti s činností, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, jako reklamního předmětu opatřeného jménem nebo ochrannou známkou poskytovatele tohoto daru, jehož cena nepřesahuje částku 500 Kč,
 - h) příjem plynoucí z odpisu dluhu při reorganizaci nebo při oddlužení provedeném podle zákona upravujícího řešení úpadku,
 - i) poplatníka s bydlištěm v členském státě Evropské unie nebo státě tvořícím Evropský hospodářský prostor provozujícího zařízení pro péči o toulavá nebo opuštěná zvířata nebo pro péči o jedince ohrožených druhů živočichů, je-li bezúplatný příjem použit k provozu tohoto zařízení,
 - j) poplatníka, který jej nejpozději do konce kalendářního roku následujícího po roce jeho přijetí prokazatelně použije na vzdělávání, pokud tento příjem není příjmem ze závislé činnosti, nebo na léčení, úhradu sociálních služeb nebo na zakoupení pomůcky pro zdravotně postižené, jakož i přímé poskytnutí takové pomůcky; nedojde-li ke splnění podmínek pro osvobození příjmu, je tento příjem příjmem podle § 10 v posledním zdaňovacím období, ve kterém mohly být podmínky pro osvobození splněny,
 - k) na humanitární nebo charitativní účel nebo z veřejné sbírky,
 - l) z nabytí majetku prokazatelně použitého na financování volební kampaně kandidáta na funkci prezidenta republiky podle zákona upravujícího volbu prezidenta republiky, který se zúčastní prvního kola volby,
 - m) v podobě majetkového prospěchu vydlužitele při bezúročném zápůjčce, vypůjčitele při výpůjčce nebo výprosníka při výprose, pokud tyto příjmy nejsou příjmy ze závislé činnosti, a pokud
 1. se jedná o příjmy od příbuzného v linii přímé, linii vedlejší, pokud jde o sourozence, strýce, tetu, synovce nebo neteř, manžela, manžela dítěte, dítě manžela, rodiče manžela nebo manžela rodičů,
 2. se jedná o příjmy od osoby, se kterou poplatník žil nejméně po dobu jednoho roku bezprostředně před získáním bezúplatného příjmu ve společně hospodařící domácnosti a z tohoto důvodu pečoval o domácnost nebo byl na tuto osobu odkázán výživou,
 3. se jedná o příjmy obmyšleného z jeho majetku, který do svěřenského fondu vyčlenil nebo kterým zvýšil majetek tohoto fondu, nebo z majetku, který byl do svěřenského fondu vyčleněn nebo který zvýšil majetek tohoto fondu osobou uvedenou v bodě 1 nebo 2, nebo
 4. v úhrnu příjmy z těchto majetkových prospěchů od téhož poplatníka nepřesáhnou ve zdaňovacím období částku 100 000 Kč,
 - n) v podobě plnění poskytnutého pro provoz zoologické zahrady, jejíž provozovatel je držitelem platné licence podle zákona upravujícího zoologické zahrady,

- o) v podobě plnění poskytnutého fyzickým osobám pro poskytování veřejných kulturních služeb,
- p) vlastníka jednotky v podobě úhrady nákladů na správu domu a pozemku
 1. vlastníkem jiné jednotky v tomtéž domě nebo
 2. osobou, která se stane vlastníkem vznikající jednotky v tomtéž domě-,
- q) **z nabytí spoluvlastnického podílu na nemovité věci od obce nebo od poplatníka, jehož je obec členem nebo zřizovatelem, pokud**
 1. **na výstavbu této nemovité věci byla v období od roku 1995 do roku 2007 získána dotace ze státního rozpočtu prostřednictvím programu podporujícího výstavbu nájemních bytů a technické infrastruktury nebo ze Státního fondu rozvoje bydlení podle nařízení vlády č. 481/2000 Sb., o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou dotace ke krytí části nákladů spojených s výstavbou bytů, ve znění pozdějších předpisů, a**
 2. **převod této nemovité věci na jinou osobu byl po stanovenou dobu zakázán podmínkami poskytnutí dotace podle bodu 1 a jedná se o první převod po uplynutí této doby s tím, že tento převod slouží k tomu, aby tato nemovitá věc byla ve vlastnictví fyzické osoby.**

§ 6

Příjmy ze závislé činnosti

- (1) Příjmy ze závislé činnosti jsou
- a) plnění v podobě
 1. příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce,
 2. funkčního požitku,
 - b) příjmy za práci
 1. člena družstva,
 2. společníka společnosti s ručením omezeným,
 3. komanditisty komanditní společnosti,
 - c) odměny
 1. člena orgánu právnické osoby,
 2. likvidátora,
 - d) příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem činnosti, ze které plynou příjmy podle písmen a) až c), bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník vykonává činnost, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, nebo od plátce, u kterého poplatník tuto činnost nevykonává.

(2) Poplatník s příjmy ze závislé činnosti je dále označen jako „zaměstnanec“, plátce příjmu jako „zaměstnavatel“. Zaměstnavatelem je i poplatník uvedený v § 2 odst. 2 nebo v § 17 odst. 3, u kterého zaměstnanci vykonávají práci podle jeho příkazů, i když příjmy za tuto práci jsou na základě smluvního vztahu vypláceny prostřednictvím osoby se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí. Z hlediska dalších ustanovení zákona se takto vyplácený příjem považuje za příjem vyplácený poplatníkem uvedeným v § 2 odst. 2 nebo v § 17 odst. 3. V případě, že v úhradách zaměstnavatele osobě se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí s výjimkou osoby se sídlem nebo bydlištěm v jiném členském státě Evropské unie nebo státě tvořícím Evropský hospodářský prostor, která má na území České republiky organizační složku, jejímž předmětem činnosti je

zprostředkování zaměstnání na základě povolení podle zákona upravujícího zaměstnanost, je obsažena i částka za zprostředkování, považuje se za příjem zaměstnance nejméně 60 % z celkové úhrady.

(3) Příjmy podle odstavce 1 se rozumějí příjmy pravidelné nebo jednorázové bez ohledu na to, zda je na ně právní nárok či nikoli, zda je od zaměstnavatele dostává zaměstnanec nebo jiná osoba a zda jsou vypláceny nebo připisovány k dobru anebo spočívají v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance nebo v jeho prospěch. Příjmem zaměstnance se rozumí i plnění podle odstavce 9 písm. d) a e) poskytnuté zaměstnavatelem pro rodinného příslušníka zaměstnance. Příjmem se rozumí rovněž částka, o kterou je úhrada zaměstnance zaměstnavateli za poskytnuté plnění, kromě jednotky, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru, bytu nebo rodinného domu, v němž měl zaměstnanec bydliště po dobu 2 let bezprostředně před jeho koupí, nižší, než je cena

- a) určená podle zákona upravujícího oceňování majetku nebo cena, kterou účtuje jiným osobám,
- b) stanovená podle odstavce 6 v případě poskytnutí motorového vozidla k používání pro služební i soukromé účely.

(4) Příjmy zúčtované nebo vyplacené plátcem daně jsou psamostatným základem daně pro zdanění daní vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně, pokud zaměstnanec u tohoto plátce daně neučinil prohlášení k dani podle § 38k odst. 4, 5 nebo 7 anebo nevyužije-li postup podle § 36 odst. 6 nebo 7 a jedná-li se o příjmy podle odstavce 1

- a) plynoucí na základě dohody o provedení práce, jejichž úhrnná výše u téhož plátce daně nepřesáhne za kalendářní měsíc částku 10 000 Kč, nebo
- b) v úhrnné výši nepřesahující u téhož plátce daně za kalendářní měsíc částku rozhodnou pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění.

(5) Plynou-li příjmy uvedené v odstavci 4 ze zdrojů v zahraničí, jsou základem daně (dílním základem daně) podle § 5 odst. 2.

(6) Poskytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně motorové vozidlo k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % vstupní ceny vozidla nebo ve výši 0,5 % vstupní ceny, jedná-li se o nízkoemisní motorové vozidlo podle zákona upravujícího podporu nízkoemisních vozidel prostřednictvím zadávání veřejných zakázek a veřejných služeb v přepravě cestujících, za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla. Jde-li o vozidlo najaté nebo pořízené na finanční leasing, vychází se ze vstupní ceny vozidla u původního vlastníka, a to i v případě, že dojde k následné koupi vozidla. Pokud ve vstupní ceně není zahrnuta daň z přidané hodnoty, pro účely tohoto ustanovení se o tuto daň zvýší. Je-li částka, která se posuzuje jako příjem zaměstnance za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla, nižší než 1 000 Kč, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 000 Kč. Poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně v průběhu kalendářního měsíce postupně za sebou více motorových vozidel k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % z nejvyšší vstupní ceny motorového vozidla; je-li motorové vozidlo s nejvyšší vstupní cenou nízkoemisním motorových vozidlem, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 0,5 % ze vstupní ceny tohoto motorového vozidla. Poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně v průběhu kalendářního měsíce více motorových vozidel současně, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % z úhrnu vstupních cen všech motorových vozidel s výjimkou nízkoemisních poskytnutých pro služební i soukromé účely a ve výši 0,5 % z úhrnu vstupních cen všech nízkoemisních motorových vozidel poskytnutých pro služební i soukromé účely. Vstupní cenou vozidla se pro účely tohoto ustanovení rozumí vstupní cena uvedená v § 29 odst. 1 až 9.

(7) Za příjmy ze závislé činnosti se nepovažují a předmětem daně, kromě příjmů, které nejsou předmětem daně podle § 3 odst. 4, dále nejsou

- a) náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem činnosti, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, do výše stanovené nebo umožněné zvláštním právním předpisem⁵⁾ pro zaměstnance odměňovaného platem, jakož i hodnota bezplatného stravování poskytovaná zaměstnavatelem na pracovních cestách; jiné a vyšší náhrady, než stanoví tento zvláštní právní předpis, jsou zdanitelným příjmem podle odstavce 1,
- b) hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů poskytovaných v rozsahu stanoveném zvláštním předpisem, včetně nákladů na udržování osobních ochranných a pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, jakož i hodnota poskytovaných stejnojmenných, včetně příspěvků na jejich udržování, dále hodnota pracovního oblečení, určeného zaměstnavatelem pro výkon zaměstnání, včetně příspěvku na jeho udržování,
- c) částky přijaté zaměstnancem zálohově od zaměstnavatele, aby je jeho jménem vydal, nebo částky, kterými zaměstnavatel hradí zaměstnanci prokázané výdaje, které za zaměstnavatele vynaložil ze svého tak, jako by je vynaložil přímo zaměstnavatel,
- d) náhrady za opotřebení vlastního nářadí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce poskytované zaměstnanci podle zákoníku práce,
- e) povinná plnění zaměstnavatele na vytváření a dodržování pracovních podmínek pro výkon práce stanovená právním předpisem.

(8) Hradí-li zaměstnavatel zaměstnanci výdaje (náhrady) podle odstavce 7 písm. b) až d) paušální částkou, považují se tyto výdaje za prokázané do výše paušálu stanoveného zvláštními předpisy nebo paušálu uvedeného v kolektivní smlouvě, ve vnitřním předpise zaměstnavatele, v pracovní nebo jiné smlouvě za předpokladu, že výše paušálu byla zaměstnavatelem prokazatelně stanovena na základě kalkulace skutečných výdajů. Stejným způsobem postupuje zaměstnavatel při stanovení paušálu v případech, kdy dojde ke změně podmínek, za nichž byl paušál stanoven. Jde-li o paušál za použití vlastního nářadí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce zaměstnance, které by jinak byly odpisovány, uzná se jen do výše, v jaké by zaměstnavatel uplatňoval odpisy srovnatelného hmotného majetku při rovnoměrném odpisování v dalších letech odpisování.

(9) Od daně jsou, kromě příjmů uvedených v § 4, dále osvobozeny

- a) nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnanců související s předmětem činnosti zaměstnavatele nebo nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na rekvalifikaci zaměstnanců podle jiného právního předpisu upravujícího zaměstnanost¹³³⁾; toto osvobození se nevztahuje na příjmy plynoucí zaměstnancům v této souvislosti jako mzda, plat, odměna nebo jako náhrada za ušlý příjem, jakož i na další peněžní plnění poskytovaná v této souvislosti zaměstnancům,
- b) hodnota stravování poskytovaného jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti nebo v rámci stravování zajišťovaného prostřednictvím jiných subjektů nebo peněžitý příspěvek poskytovaný zaměstnavatelem zaměstnanci na stravování za jednu směnu podle zákoníku práce do výše 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin,
- c) hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných jako nepeněžní plnění ze sociálního fondu, ze zisku (příjmu) po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou

⁵⁾ Například část sedmá hlava třetí zákoníku práce.

¹³³⁾ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

- výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti,
- d) nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci nebo jeho rodinnému příslušníkovi z fondu kulturních a sociálních potřeb, ze sociálního fondu, ze zisku (příjmu) po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, ve formě
1. pořízení zboží nebo služeb zdravotního, léčebného, hygienického a obdobného charakteru od zdravotnických zařízení, pořízení zdravotnických prostředků na lékařský předpis a použití vzdělávacích nebo rekreačních zařízení; při poskytnutí rekreace a zájezdu je u zaměstnance z hodnoty nepeněžního plnění od daně osvobozena v úhrnu nejvýše částka 20 000 Kč za zdaňovací období,
 2. použití zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školy podle školského zákona, knihovny zaměstnavatele, tělovýchovných a sportovních zařízení,
 3. příspěvku na kulturní nebo sportovní akce,
 4. příspěvku na tištěné knihy, včetně obrázkových knih pro děti, mimo knih, ve kterých reklama přesahuje 50 % plochy,
- e) zvýhodnění poskytovaná zaměstnavatelem provozujícím veřejnou dopravu osob svým zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům ve formě bezplatných nebo zlevněných jízdenek,
- f) příjmy ze závislé činnosti vykonávané na území České republiky, plynoucí poplatníkům daně z příjmů fyzických osob, kteří jsou daňovými nerezidenty, od zaměstnavatelů se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí, pokud časové období související s výkonem této činnosti nepřesáhne 183 dnů v jakémkoliv období 12 měsíců po sobě jdoucích, a to s výjimkou příjmů z
1. osobně a veřejně vykonávané činnosti umělce, sportovce, artisty nebo spoluúčinkující osoby a
 2. činnosti vykonávané ve stálé provozovně,
- g) hodnota nepeněžního bezúplatného plnění poskytovaného z fondu kulturních a sociálních potřeb podle příslušného předpisu,^{6a)} u zaměstnavatelů, na které se tento předpis nevztahuje, hodnota nepeněžního bezúplatného plnění poskytovaného za obdobných podmínek ze sociálních fondů nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění, anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to až do úhrnné výše 2000 Kč ročně u každého zaměstnance,
- h) peněžní plnění za výstrojní a proviantní náležitosti poskytované příslušníkům ozbrojených sil a naturální náležitosti poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle zvláštních právních předpisů,³⁾ zvláštní požitky poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle zvláštního právního předpisu^{6b)} a náhrada majetkové újmy podle zvláštního právního předpisu.^{6c)}
- ch) náhrady za ztrátu na služebním příjmu poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle právních předpisů účinných do 31. prosince 2005,
- i) hodnota přechodného ubytování, nejde-li o ubytování při pracovní cestě, poskytovaná jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancům v souvislosti s výkonem práce, pokud obec přechodného ubytování není shodná s obcí, kde má zaměstnanec bydliště, a to maximálně do výše 3 500 Kč měsíčně,

^{6a)} Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění vyhlášky č. 510/2002 Sb.

³⁾ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 129/2002 Sb. a zákona č. 254/2002 Sb. Sb.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

^{6b)} § 139 zákona č. 361/2003 Sb.

^{6c)} § 66 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb.

- j) mzdové vyrovnání vyplácené podle zvláštních předpisů^{6d)} ve výši rozdílu mezi dávkami nemocenského pojištění,
- k) náhrada za ztrátu na důchodu přiznaná podle zákoníku práce za dobu před 1. lednem 1989 a vyplácená po 31. prosinci 1992,
- l) příjmy za práci žáků a studentů z praktického vyučování a praktické přípravy,
- m) zvláštní příplatek nebo příplatek za službu v zahraničí poskytovaný podle zvláštních právních předpisů vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů^{6e)} vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezpečnostních sborů mimo území České republiky po dobu působení v zahraničí,
- n) odstupné podle vyhlášky č. 19/1991 Sb., o pracovním uplatnění a hmotném zabezpečení pracovníků v hornictví dlouhodobě nezpůsobilých k dosavadní práci, vyplácené pracovníkům přerazeným nebo uvolněným ze zdravotních důvodů pro pracovní riziko, nemoc z povolání, pracovní úraz nebo onemocnění vznikající nebo se zhoršující vlivem pracovního prostředí,
- o) příjmy do výše 500 000 Kč poskytnuté zaměstnavatelem jako sociální výpomoc zaměstnanci v přímé souvislosti s překlenutím jeho mimořádně obtížných poměrů v důsledku živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav,⁶⁵⁾ za předpokladu, že tyto příjmy jsou vypláceny z fondu kulturních a sociálních potřeb nebo ze sociálního fondu za obdobných podmínek u zaměstnavatelů, na které se předpis o fondu kulturních a sociálních potřeb nevztahuje nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů,
- p) platba zaměstnavatele v celkovém úhrnu nejvýše 50 000 Kč ročně jako
 1. příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem poukázaný na účet jeho zaměstnance u penzijní společnosti, příspěvek zaměstnavatele na doplňkové penzijní spoření poukázaný na účet jeho zaměstnance u penzijní společnosti,
 2. příspěvek na penzijní pojištění poukázaný ve prospěch jeho zaměstnance na penzijní pojištění u instituce penzijního pojištění, na základě smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem a institucí penzijního pojištění, nebo na základě jinak sjednané účasti zaměstnance na penzijním pojištění, za podmínky, že byla sjednána výplata plnění z penzijního pojištění až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení věku 60 let, a dále za podmínky, že právo na plnění z penzijního pojištění má zaměstnanec, a v případě smrti zaměstnance jiná osoba, kromě zaměstnavatele, který hradil příspěvek na penzijní pojištění, nebo
 3. příspěvek na pojistné, který hradí zaměstnavatel pojišťovně za zaměstnance na jeho pojištění pro případ dožití nebo pro případ smrti nebo dožití, nebo na důchodové pojištění, a to i při sjednání dřívějšího plnění v případě vzniku nároku na starobní důchod, nebo invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, nebo v případě, stane-li se pojištěný invalidním ve třetím stupni podle zákona o důchodovém pojištění, nebo v případě smrti (dále jen „soukromé životní pojištění“), za podmínky, že výplata pojistného plnění je v pojistné smlouvě sjednána až po 60 kalendářních měsících od uzavření smlouvy a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne pojištěný věku 60 let, že podle podmínek pojistné smlouvy není umožněna výplata jiného příjmu, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy, a že

^{6d)} § 7 odst. 2 vyhlášky Federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 19/1991 Sb., o pracovním uplatnění a hmotném zabezpečení pracovníků v hornictví dlouhodobě nezpůsobilých k dosavadní práci.

^{6e)} Například § 11 odst. 3 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, § 119 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁵⁾ Čl. 5 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

je pojistná smlouva uzavřena mezi zaměstnancem jako pojistníkem a pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území České republiky podle zákona upravujícího pojišťovnictví, nebo jinou pojišťovnou usazenou na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor a dále za podmínky, že právo na plnění z pojistných smluv soukromého životního pojištění má pojištěný zaměstnanec, a je-li pojistnou událostí smrt pojištěného, osoba určená podle zákona upravujícího pojistnou smlouvu, kromě zaměstnavatele, který hradil příspěvek na pojistné; dojde-li před skončením doby 60 kalendářních měsíců od uzavření smlouvy nebo před rokem, ve kterém pojištěný dosáhne 60 let k výplatě pojistného plnění ze soukromého životního pojištění, jiného příjmu, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy, nebo k předčasnému ukončení pojistné smlouvy, osvobození zaniká a příjmem podle § 6 ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky příspěvků na pojistné, které byly u pojištěného v roce výplaty nebo předčasného ukončení smlouvy a v uplynulých 10 letech od daně z příjmů ze závislé činnosti osvobozeny; toto se neuplatní v případě plnění, kdy došlo ke vzniku nároku na starobní důchod nebo invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nebo v případě, stane-li se pojištěný invalidním ve třetím stupni podle zákona o důchodovém pojištění nebo v případě smrti a s výjimkou pojistných smluv, u nichž nebude vyplaceno pojistné plnění nebo odkupné a zároveň rezerva, kapitálová hodnota nebo odkupné bude přímo převedeno na jinou smlouvu soukromého životního pojištění splňující podmínky pro daňové osvobození příspěvků zaměstnavatele; tento příjem není příjmem vypláceným plátcem daně z příjmů ze závislé činnosti; zaměstnanec je povinen oznámit svému zaměstnavateli nejpozději poslední den kalendářního měsíce, v němž změna nastala, že nárok na daňové osvobození příspěvků hrazených zaměstnavatelem za jeho soukromé životní pojištění zanikl,

- r) naturální plnění poskytované podle zvláštních právních předpisů^{6g)} představitelům státní moci a některých státních orgánů a soudcům,
- s) náhrada prokázaných výdajů poskytovaná podle zvláštních právních předpisů^{6g)} představitelům státní moci a některých státních orgánů a soudcům, jde-li o
 1. výdaje na leteckou dopravu při tuzemských cestách spojených s výkonem funkce (dále jen „tuzemská cesta“),
 2. výdaje na dopravu při zahraničních cestách spojených s výkonem funkce (dále jen „zahraniční cesta“),
 3. výdaje na stravování při tuzemských cestách,
 4. výdaje na stravování a některé další výdaje při zahraničních cestách,
 5. výdaje na ubytování při tuzemských cestách,
 6. výdaje na ubytování při zahraničních cestách,
 7. výdaje na přechodné ubytování v místě sídla orgánu, v němž vykonává funkci,
 8. výdaje na odborné a administrativní práce,
 9. výdaje na činnost průvodce nebo osobního asistenta,
 10. výdaje na dopravu veřejnými hromadnými dopravními prostředky soudci při tuzemských cestách,
- t) příjem získaný ve formě náhrady mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny za dobu dočasně pracovní neschopnosti nebo karantény podle zvláštních

^{6g)} Například zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců a o změně a doplnění zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

právních předpisů^{47a)}, do výše minimálního nároku určeného zvláštním právním předpisem upravujícím pracovně právní vztahy^{47b)},

- u) částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s výplatou mzdy a se srážkami ze mzdy zaměstnanci, s placením příspěvku na pojistné (připojištění) ve prospěch zaměstnance, jakož i částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s poskytováním nepeněžitého plnění zaměstnanci,
- v) příjem od téhož zaměstnavatele plynoucí zaměstnanci v podobě majetkového prospěchu při bezúročném zápůjčce až do úhrnné výše jistin 300 000 Kč z těchto zápůjček; majetkový prospěch z bezúročných zápůjček přesahujících výši jistin 300 000 Kč vypočtený za jednotlivé kalendářní měsíce se oceňuje podle odstavce 3 a zahrnuje do základu daně alespoň jednou za zdaňovací období, a to nejpozději při zúčtování mzdy za měsíc prosinec-;
- w) **zvláštní odměna za výkon funkce člena okrskové volební komise a člena zvláštní okrskové volební komise.**

(10) Funkčními požitky jsou

- a) funkční platy a plnění poskytovaná v souvislosti se současným nebo dřívějším výkonem funkce, jejichž výše se stanoví podle zákona upravujícího platy a další náležitosti spojené s výkonem funkce představitelů státní moci, některých státních orgánů a soudců¹³⁸⁾, s výjimkou platu náležejícího prezidentu republiky a náhrad spojených s výkonem jeho funkce,
- b) odměny za výkon funkce a plnění poskytovaná v souvislosti se současným nebo dřívějším výkonem funkce v
 1. orgánech obcí a jiných orgánech územní samosprávy,
 2. státních orgánech,
 3. spolicích a zájmových sdruženích,
 4. odborových organizacích,
 5. komorách,
 6. jiných orgánech a institucích.

(11) Za funkční požitek se nepovažují příjmy znalců a tlumočnicků, zprostředkovatelů kolektivních sporů a rozhodců za činnost vykonávanou podle zvláštních předpisů.

(12) Základem daně (dílním základem daně) jsou příjmy ze závislé činnosti.

(13) Jedná-li se o příjem plynoucí ze zdrojů v zahraničí, základem daně poplatníka daně z příjmů fyzických osob, který je daňovým rezidentem České republiky, je příjem ze závislé činnosti vykonávané ve státě, s nímž nemá Česká republika uzavřenu mezinárodní smlouvu upravující zamezení dvojímu zdanění všech druhů příjmů, která je prováděna, snížený o daň zaplacenou z tohoto příjmu v zahraničí. Je-li činnost, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, vykonávaná ve státě, s nímž má Česká republika uzavřenu mezinárodní smlouvu upravující zamezení dvojímu zdanění všech druhů příjmů, která je prováděna, základem daně poplatníka daně z příjmů fyzických osob, který je daňovým rezidentem České republiky, je příjem ze závislé činnosti vykonávané v tomto státě; tento příjem lze snížit o daň zaplacenou z tohoto příjmu ve státě, s nímž má Česká republika uzavřenu mezinárodní smlouvu upravující zamezení

^{47a)} Například § 192 až 194 zákoníku práce, § 34 odst. 4 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, § 73 odst. 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 48 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 53 odst. 4 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

^{47b)} § 192 odst. 2 zákoníku práce.

¹³⁸⁾ Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů.

dvojímu zdanění všech druhů příjmů, která je prováděna, a to pouze v rozsahu, ve kterém jí nebylo možno započíst na daňovou povinnost v tuzemsku podle § 38f v bezprostředně předchozím zdaňovacím období. Přitom se musí jednat o nezapočtenou daň z příjmů, které se zahrnují do základu daně. Příjem ze závislé činnosti plynoucí ze zdrojů v zahraničí nelze snížit o daň zaplacenou v zahraničí v rozsahu, ve kterém přesahuje výši uvedenou v mezinárodní smlouvě nebo v právním předpisu jiného státu.

(14) Institucí penzijního pojištění se pro účely tohoto zákona rozumí poskytovatel finančních služeb oprávněný k provozování penzijního pojištění bez ohledu na jeho právní formu, který je

- a) provozován na principu fondového hospodaření,
- b) zřízen pro účely poskytování důchodových dávek mimo povinný důchodový systém¹³⁶⁾ na základě smlouvy nebo na základě jinak sjednané účasti na penzijním pojištění a vykonává činnost z toho vyplývající a
- c) povolen a provozuje penzijní pojištění v členském státě Evropské unie nebo státě tvořícím Evropský hospodářský prostor a podléhá dohledu příslušných orgánů v tomto státě.

§ 7a

Paušální daň

(1) Daň poplatníka, který je na konci zdaňovacího období poplatníkem v paušálním režimu, je rovna paušální dani, pokud tento poplatník v tomto zdaňovacím období

~~a) má pouze~~

- ~~1. příjmy ze samostatné činnosti nepřevyšující 1 000 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4,~~
- ~~2. příjmy od daně osvobozené,~~
- ~~3. příjmy, které nejsou předmětem daně,~~
- ~~4. příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, a~~
- ~~5. příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 2 až 4 a pokud celková výše těchto příjmů nepřesahuje 15 000 Kč,~~

a) rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu

- 1. nepřesáhl, nebo**
- 2. přesáhl, ale nepřesáhl rozhodné příjmy pro vyšší pásmo paušálního režimu a podá správci daně oznámení o jiné výši paušální daně na její výši odpovídající tomuto pásmu paušálního režimu,**

b) vedle rozhodných příjmů má pouze

- 1. příjmy od daně osvobozené,**
- 2. příjmy, které nejsou předmětem daně,**
- 3. příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, a**
- 4. příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy, pokud se nejedná o příjmy podle bodů 1 až 3 a pokud celková výše těchto příjmů nepřesahuje 25 000 Kč,**

~~b)c) není plátcem daně z přidané hodnoty a nemá registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby, a~~

¹³⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 988/2009.

⇒d) není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti.

(2) Pokud poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu před koncem zdaňovacího období z důvodu, že **ukončil nebo** přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, je jeho daň za toto zdaňovací období rovna paušální dani, pokud poplatník

- a) splňuje podmínky podle odstavce 1,
- b) v části tohoto zdaňovacího období po dni, ve kterém přestal být poplatníkem v paušálním režimu, nevykonával činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a
- e) ~~zahájí činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, do konce lhůty pro podání daňového přiznání za toto zdaňovací období.~~
- c) **do konce lhůty pro podání daňového přiznání za toto zdaňovací období**
 1. **zahájí činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nebo**
 2. **nezahájí činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, nevede účetnictví a úhrn položek, o které by zvyšoval rozdíl mezi příjmy a výdaji, kdyby v tomto zdaňovacím období vedl daňovou evidenci, a příjmů ze samostatné činnosti nepřesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu nebo pro vyšší pásmo paušálního režimu, pokud podá správci daně oznámení o jiné vyšší paušální daně na její vyšší odpovídající tomuto pásmu paušálního režimu.**

(3) Pro účely odstavců 1 a 2 se na poplatníka, který v posledním kalendářním měsíci zdaňovacího období zemřel nebo **ukončil nebo přerušil** činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, hledí jako na poplatníka, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu před koncem tohoto zdaňovacího období.

(4) Pro účely odstavců 1 a 2 se za příjem ze samostatné činnosti považuje také příjem z úplatného převodu nebo nájmu majetku, který byl v posledním předcházejícím zdaňovacím období, za které nebyla daň poplatníka rovna paušální dani a za které poplatník neuplatňoval výdaje procentem z příjmů, zařazen v obchodním majetku.

(4) (5) Daň se nerovná paušální dani, pokud poplatník podle odstavce 1 nebo 2, který je daňovým rezidentem České republiky, vyloučí dvojí zdanění příjmů plynoucích ze zdrojů v zahraničí v daňovém přiznání.

(5) (6) ~~Paušální daň činí součet záloh na daň, které měl poplatník v paušálním režimu zaplatit za dané zdaňovací období.~~

(6) Paušální daň činí součin počtu kalendářních měsíců zdaňovacího období, ve kterých byl poplatník v paušálním režimu, a zálohy na daň pro

- a) zvolené pásmo paušálního režimu, nebo
- b) pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně v případě, že poplatník podá oznámení o jiné vyšší paušální daně správci daně, pokud jeho příjmy v tomto zdaňovacím období nepřesáhly rozhodné příjmy pro toto pásmo paušálního režimu.

(6) (7) Na poplatníka v paušálním režimu se pro účely daní z příjmů hledí jako na poplatníka s příjmy ze samostatné činnosti, které jsou předmětem daně, a to i v případě, že mu v rozhodném období tyto příjmy neplynou.

(8) Poplatník v paušálním režimu, který má příjmy ze samostatné činnosti, ke kterým lze uplatnit výdaje procentem z příjmů v různé výši, vede záznamy o příjmech ze samostatné činnosti pro účely prokázání výše rozhodných příjmů pro zvolené pásmo paušálního režimu.

§ 19b

Osvobození bezúplatných příjmů

(1) Od daně z příjmů právnických osob se osvobozuje bezúplatný

- a) příjem z nabytí dědictví nebo odkazu,
- b) příjem, pokud k němu došlo na základě rozhodnutí pozemkového úřadu o pozemkových úpravách, v podobě
 - 1. nabytí vlastnického práva k pozemku,
 - 2. zřízení věcného břemene,
- c) příjem z nabytí vlastnického práva k pozemku nebo podílu na pozemku podle zákona upravujícího majetek České republiky a její vystupování v právních vztazích, je-li organizační složka státu povinna je bezúplatně převést bytovému družstvu vzniklému před 1. lednem 1992 nebo jeho právnímu nástupci,
- d) příjem v podobě majetkového prospěchu, pokud v úhrnu příjmy z tohoto majetkového prospěchu od téže osoby nepřesáhnou ve zdaňovacím období nebo obdobích, za které se podává daňové přiznání, částku 100 000 Kč, u
 - 1. vydlužitele při bezúročné zápůjčce,
 - 2. vypůjčitele při výpůjčce a
 - 3. výprosníka při výprose,
- e) příjem z nabytí majetku zdravotními pojišťovnami pro fondy veřejného zdravotního pojištění,
- f) příjem vlastníka jednotky v podobě úhrady nákladů na správu domu a pozemku
 - 1. vlastníkem jiné jednotky v tomtéž domě nebo
 - 2. osobou, která se stane vlastníkem vznikající jednotky v tomtéž domě-,
- g) příjem z nabytí spoluvlastnického podílu na nemovité věci od obce nebo od poplatníka, jehož je obec členem nebo zřizovatelem, pokud**
 - 1. na výstavbu této nemovité věci byla v období od roku 1995 do roku 2007 získána dotace ze státního rozpočtu prostřednictvím programu podporujícího výstavbu nájemních bytů a technické infrastruktury nebo ze Státního fondu rozvoje bydlení podle nařízení vlády č. 481/2000 Sb., o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou dotace ke krytí části nákladů spojených s výstavbou bytů, ve znění pozdějších předpisů, a**
 - 2. převod této nemovité věci na jinou osobu byl po stanovenou dobu zakázán podmínkami poskytnutí dotace podle bodu 1 a jedná se o první převod po uplynutí této doby s tím, že tento převod slouží k tomu, aby tato nemovitá věc byla ve vlastnictví bytového družstva nebo fyzické osoby.**

(2) Od daně z příjmů právnických osob se osvobozuje bezúplatný příjem

- a) obmyšleného z majetku, který
 - 1. byl do svěřenského fondu vyčleněn pořizováním pro případ smrti nebo
 - 2. zvýšil majetek svěřenského fondu pořizováním pro případ smrti,
- b) poplatníka, který je
 - 1. veřejně prospěšným poplatníkem se sídlem na území České republiky, pokud je nebo bude využit pro účely vymezené v § 15 odst. 1 nebo § 20 odst. 8 nebo jeho kapitálové dovybavení,
 - 2. veřejně prospěšným poplatníkem se sídlem na území jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor než České republiky, je-li jeho právní forma, předmět činnosti a způsob využití předmětu bezúplatného nabytí obdobný právní formě, předmětu činnosti a způsobu využití těch poplatníků, jejichž příjmy jsou osvobozeny podle bodu 1,

3. územním samosprávným celkem nebo jím zřízenou příspěvkovou organizací, dobrovolným svazkem obcí, veřejnou výzkumnou institucí nebo veřejnou vysokou školou,
 4. právnickou osobou se sídlem na území jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor než České republiky, je-li jeho právní forma a předmět činnosti obdobný právní formě a předmětu činnostipoplatníka uvedeného v bodě 3,
- c) plynoucí do veřejné sbírky, na humanitární nebo charitativní účel,
 - d) přijatý z veřejné sbírky,
 - e) členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor.

(3) Osvobození bezúplatných příjmů podle odstavce 2 písm. b) až d) se nepoužije, pokud ho veřejně prospěšný poplatník neuplatní. Rozhodnutí veřejně prospěšného poplatníka o uplatnění nebo neuplatnění osvobození bezúplatných příjmů nelze zpětně měnit.

§ 23

Základ daně

(1) Základem daně je rozdíl, o který příjmy, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, a příjmů osvobozených od daně, převyšují výdaje (náklady), a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období; rozdíl se upraví podle tohoto zákona.

(2) Pro zjištění základu daně se vychází

- a) z výsledku hospodaření (zisk nebo ztráta), a to vždy bez vlivu Mezinárodních účetních standardů, u poplatníků, kteří vedou účetnictví.²⁰⁾ Poplatník, který sestavuje účetní závěrku podle Mezinárodních účetních standardů upravených právem Evropských společenství¹²⁶⁾, pro účely tohoto zákona použije ke zjištění výsledku hospodaření a pro stanovení dalších údajů rozhodných pro stanovení základu daně zvláštní právní předpis²⁰ⁱ⁾. Při stanovení základu daně se nepřihlíží k zápisům v knihách podrozvahových účtů, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak. Pro zjištění základu daně veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti se vychází z výsledku hospodaření upraveného o převod podílů na výsledku hospodaření společníkům veřejné obchodní společnosti nebo komplementářům komanditní společnosti. Pro zjištění základu daně u poplatníků, kteří odpisují majetek metodou komponentního odpisování podle právních předpisů upravujících účetnictví, se vychází z výsledku hospodaření bez vlivu této účetní metody odpisování,
- b) z rozdílu mezi příjmy a výdaji u poplatníků, kteří nevedou účetnictví, nebo vedou jednoduché účetnictví.

(3) Výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle odstavce 2

²⁰⁾ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁶⁾ Nařízení ES č. 1606/2002 Evropského parlamentu a Rady ze dne 19. července 2002 o používání Mezinárodních účetních standardů.

²⁰ⁱ⁾ Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. Vyhláška č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi. Vyhláška č. 502/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou pojišťovny.

- a) se zvyšuje o
1. částky neoprávněně zkracující příjmy,
 2. částky, které nelze podle tohoto zákona zahrnout do výdajů (nákladů),
 3. částky uplatněné v předchozích zdaňovacích obdobích nebo v obdobích, za která se podává daňové přiznání, jako osvobozený bezúplatný příjem veřejně prospěšného poplatníka nebo výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, pokud následně došlo k porušení podmínek pro jejich osvobození nebo uplatnění jako výdaje (nákladu) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, ve kterém k porušení došlo,
 4. částky, o které byl snížen výsledek hospodaření podle písmene c) bodů 1 a 2 za předchozí zdaňovací období, a to ve zdaňovacím období, kdy je oprava nesprávností v účetnictví provedena a ovlivnila výsledek hospodaření. Výsledek hospodaření se zvyšuje dále o částku, o kterou byl snížen výsledek hospodaření podle písmene c) bodu 1 za předchozí zdaňovací období, a to v tom zdaňovacím období, kdy je oprava nesprávností zaúčtována rozvahově,
 5. částky pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které je podle zvláštních právních předpisů²¹⁾ povinen platit zaměstnanec a byly zaměstnavatelem, který vede účetnictví, sraženy, avšak neodvedeny do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období nebo jeho části. Pokud je daňový subjekt povinen podat podle tohoto zákona nebo zvláštního zákona daňové přiznání v průběhu zdaňovacího období, jsou částky pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění částkami, o které se zvýší výsledek hospodaření, nebudou-li odvedeny do termínu pro podání daňového přiznání,
 6. přijaté úhrady smluvních pokut, úroků z prodlení, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů u věřitele, který vede účetnictví, pokud byly podle písmene b) bodu 1 položkou snižující výsledek hospodaření v předchozích zdaňovacích obdobích; přitom za přijetí úhrady se považuje i vzájemné započtení pohledávek. Věřitel, který vede účetnictví a postoupí pohledávku z těchto smluvních sankcí nebo u kterého pohledávka z těchto sankcí zanikne jiným způsobem než jejím uhrazením nebo splnutím práva s povinností u jedné osoby a její výše byla podle písmene b) bodu 1 položkou snižující výsledek hospodaření v předchozích zdaňovacích obdobích, je povinen o částku této pohledávky zvýšit výsledek hospodaření, pokud již nebyl o stejnou částku zvýšen podle bodu 2. Obdobně to platí pro právního nástupce poplatníka zaniklého bez provedení likvidace,
 7. částku zrušené rezervy, jejíž způsob tvorby a výši pro daňové účely stanoví zvláštní právní předpis,^{22a)} u poplatníka, který nevede účetnictví,
 8. částku, o kterou byl snížen základ daně podle § 20 odst. 7, a to ve výši, která odpovídá poměru nevyčerpané úspory na dani, a to v tom zdaňovacím období, nebo období, za které se podává daňové přiznání, ve kterém došlo k porušení podmínek pro použití úspory na dani nebo k ukončení činnosti,
 9. kladný rozdíl mezi vzájemnými pohledávkami zúčastněných a nástupnických obchodních korporací, u nichž dochází k zániku v důsledku přeměny splnutím osoby dlužníka a věřitele, vyloučený v zahajovací rozvaze ve prospěch vlastního kapitálu, a to u nástupnické obchodní korporace v prvním zdaňovacím období nebo období, za něž je nástupnická obchodní korporace povinna podat daňové přiznání, přičemž tento

²¹⁾ Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon ČNR č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

^{22a)} Zákon ČNR č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

rozdíl se stanoví bez vlivu ocenění reálnou hodnotou pro účely přeměny. Tento rozdíl se snižuje o tu část pohledávky zanikající v důsledku splnutí osoby dlužníka a věřitele, která byla u věřitele odepsána do nákladů, které nebyly považovány za daňově uznatelné podle § 24. Toto ustanovení se nevztahuje na pohledávky z titulu závazkových pokut, úroků z prodlení, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze smluvních vztahů,

10. kladný rozdíl mezi oceněním majetku podle právních předpisů upravujících oceňování majetku, kterým je vypořádáván vypořádací podíl nebo likvidační zůstatek v nepeněžní formě, a výši jeho hodnoty zachycené v účetnictví obchodní korporace podle právních předpisů upravujících účetnictví, a to u poplatníka, který je členem obchodní korporace; jestliže poplatníkovi, kterému je vypořádací podíl vyplácen, vznikne dluh vůči obchodní korporaci, sníží se vypočtený kladný rozdíl o hodnotu tohoto dluhu,
11. výši neuhrazeného dluhu zachyceného v účetnictví dlužníka odpovídajícího pohledávce, od jejíž splatnosti uplynulo 30 měsíců nebo se promlčela. Toto se nevztahuje na dluhy dlužníka, který je v úpadku podle zvláštního právního předpisu,¹²⁷⁾ a u ostatních poplatníků na dluhy z titulu cenných papírů a ostatních investičních nástrojů, plnění ve prospěch vlastního kapitálu, úhrady ztráty obchodní korporace, úvěrů, zápůjček, ručení, záloh, smluvních pokut, úroků z prodlení, poplatků z prodlení a jiných sankcí ze závazkových vztahů a dále na dluhy, z jejichž titulu vznikl výdaj (náklad), ale je výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, jen pokud byl zaplacen. Toto ustanovení se dále nevztahuje na dluhy, z jejichž titulu nebyl uplatněn výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, a dále na dluhy, o které vedou poplatníci rozhodčí řízení podle zvláštního právního předpisu nebo soudní řízení a nebo správní řízení podle zvláštního právního předpisu, jehož se poplatník řádně účastní a řádně a včas činí úkony potřebné k uplatnění svého práva, a to až do doby pravomocného rozhodnutí. Za dluhy se pro účely tohoto ustanovení v případě poplatníků, kteří vedou účetnictví, nepovažují dohadné položky pasivní nebo rezervy zachycené v účetnictví poplatníka v souladu se zvláštním právním předpisem²⁰⁾. Poplatníci s příjmy podle § 7 nebo 9, kteří nevedou účetnictví a výdaje uplatňují podle § 24, zvýší rozdíl mezi příjmy a výdaji o výši neuhrazeného dluhu odpovídajícího pohledávce, od jejíž splatnosti uplynulo 30 měsíců nebo se promlčela, s výjimkou dluhů dlužníka, který je v úpadku podle zvláštního právního předpisu^{19a), 127)}, a u ostatních poplatníků s výjimkou dluhů z titulu úvěrů, zápůjček, smluvních pokut, úroků z prodlení, poplatků z prodlení a jiných sankcí nebo dluhů, které při úhradě nejsou výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů, nejedná-li se o dluhy z titulu pořízení hmotného majetku a úplaty u finančního leasingu,
12. výši dluhu zachyceného v rozvaze, který zanikl jinak než splněním, započtením, splnutím práva s povinností u jedné osoby, dohodou, kterou se dosavadní dluh nahrazuje dluhem novým stejné hodnoty, nebo narovnáním, pokud nebyla podle právních předpisů upravujících účetnictví zaúčtována ve prospěch výnosů nebo se o tuto výši dluhu nezvyšuje výsledek hospodaření podle bodu 9; toto se nevztahuje na dluh, z jehož titulu vznikl výdaj (náklad), ale je výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, jen pokud byl zaplacen,
13. částku vzniklou v důsledku změny účetní metody, která zvýšila vlastní kapitál, a to v tom zdaňovacím období, ve kterém bylo o změně účetní metody účtováno, pokud

¹²⁷⁾ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

^{19a)} Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

tato změna účetní metody následně ovlivňuje příjmy a výdaje vstupující do základu daně,

14. hodnotu bezúplatného příjmu poplatníka, pokud se o tomto příjmu neúčtuje ve výnosech a nejedná se o příjem osvobozený od daně nebo příjem, který není předmětem daně, nebo o příjem ve formě daru účelově poskytnutého na pořízení hmotného majetku nebo na jeho technické zhodnocení,
 15. částku ve výši rozdílu mezi dosavadním dluhem a dluhem novým nižší hodnoty vzniklou na základě dohody, kterou se dosavadní dluh nahrazuje dluhem novým,
 16. částku nebo její část uplatněnou v předchozích zdaňovacích obdobích nebo obdobích, za která se podává daňové přiznání, jako odpočet na podporu odborného vzdělávání nebo jako odpočet na podporu výzkumu a vývoje, pokud následně došlo k porušení podmínek pro jeho uplatnění, a to ve zdaňovacím období nebo obdobích, za které se podává daňové přiznání, ve kterém k porušení došlo,
 17. částku ve výši rozdílu mezi cenou sjednanou mezi spojenými osobami a cenou, která by byla sjednána mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, o kterou byl snížen základ daně poplatníka podle § 23 odst. 7; toto ustanovení se nepoužije pro tu část rozdílu, která byla mezi těmito spojenými osobami vypořádána,
 18. částku ve výši zrušené rezervy na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů podle zákona upravujícího rezervy pro zjištění základu daně z příjmů, o kterou byl snížen výsledek hospodaření podle odstavce 3 písm. c) bodu 10,
 19. úbytek rezerv v pojišťovnictví podle zákona upravujícího rezervy pro zjištění základu daně z příjmů,
- b) se snižuje o
1. rozdíl, o který smluvní pokuty a úroky z prodlení, poplatky z prodlení, penále a jiné sankce ze závazkových vztahů zúčtované ve prospěch výnosů podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ u poplatníka, který vede účetnictví, převyšují přijaté částky v tomto zdaňovacím období. Do tohoto rozdílu nelze zahrnout částky pohledávek z těchto sankcí, které zanikly v průběhu nebo k poslednímu dni zdaňovacího období. Za zánik pohledávky se pro účely tohoto ustanovení považuje i její postoupení,
 2. částky pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, o které byl zvýšen výsledek hospodaření u poplatníka, který vede účetnictví, podle písmene a) bodu 5, dojde-li k jejich odvedení. Obdobně to platí pro právního nástupce poplatníka zaniklého bez provedení likvidace, pokud tyto částky pojistného a příspěvku odvede za poplatníka zaniklého bez provedení likvidace,
- a) 3. částky dalších výdajů (nákladů), které lze uplatnit jako výdaje (náklady) na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, jen pokud byly zaplacené, dojde-li k jejich zaplacení v jiném zdaňovacím období, než ve kterém tyto náklady ovlivnily výsledek hospodaření. Obdobně to platí pro právního nástupce poplatníka zaniklého bez provedení likvidace. Základ daně nelze snížit o zaplacené úroky, které nebyly výdajem (nákladem) na dosažení, udržení a zajištění příjmů z důvodů uvedených v § 25 odst. 1 písm. w),
4. částky záúčtované podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ ve prospěch výnosů nebo nákladů v účetnictví společníka při nabytí akcií nebo podílu v obchodní společnosti v rámci přeměny podle zvláštního předpisu, pokud v této souvislosti nedojde ke zvýšení nabývací ceny (§ 24 odst. 7),
 5. částky záúčtované podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ ve prospěch výnosů nebo nákladů v účetnictví společníka při nabytí akcií tímto společníkem, pokud tyto akcie byly nově emitovány na základě zvýšení základního kapitálu podle zvláštního

předpisu, byl-li zdrojem tohoto zvýšení zisk obchodní společnosti, fond vytvořený ze zisku či jiné složky vlastního kapitálu, pokud v této souvislosti nedojde ke zvýšení nabývací ceny (§ 24 odst. 7),

6. částku vzniklou v důsledku změny účetní metody, která snížila vlastní kapitál, a to v tom zdaňovacím období, ve kterém bylo o změně účetní metody účtováno, pokud tato změna účetní metody následně ovlivňuje příjmy a výdaje vstupující do základu daně,
- c) lze snížit o
1. částky, o které byly nesprávně zvýšeny příjmy,
 2. částky nezahrnuté do výdajů (nákladů), které lze podle tohoto zákona do výdajů (nákladů) zahrnout,
 3. částky související s rozpouštěním rezerv a opravných položek, jejichž tvorba nebyla pro daňové účely výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, pokud jsou podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ zaúčtovány ve prospěch nákladů nebo výnosů,
 4. oceňovací rozdíl vzniklý jinak než koupí majetku, není-li v tomto zákoně dále stanoveno jinak,
 5. částky ve výši záporného rozdílu mezi oceněním obchodního závodu při nabytí vkladem nebo přeměnou¹³¹⁾ a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté dluhy (goodwill), pokud jsou podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ zaúčtovány ve prospěch výnosů,
 6. hodnotu dluhu zaniklého splněním, započtením nebo splnutím, o kterou byl zvýšen výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle písmene a) bodu 11; o tuto hodnotu může snížit výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle odstavce 2 i právní nástupce poplatníka zaniklého bez provedení likvidace nebo právní nástupce poplatníka, který je fyzickou osobou, pokud u těchto právních nástupců tento dluh takovým způsobem zanikl a o hodnotu tohoto dluhu byl u poplatníka zaniklého bez provedení likvidace nebo poplatníka, který je fyzickou osobou, zvýšen výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle písmene a) bodu 11. Obdobně postupují poplatníci s příjmy podle § 7 nebo 9, kteří nevedou účetnictví,
 7. hodnotu odvolaného daru, a to u hmotného majetku nejvýše o zůstatkovou cenu, u ostatního majetku o částku zachycenou v účetnictví, pokud o ní není účtováno v nákladech (výdajích); základ daně lze snížit, pokud příjem obdarovaného z daru nebyl od daně osvobozen,
 8. hodnotu bezúplatného příjmu poplatníka, o kterou byl zvýšen výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle odstavce 3 písm. a) bodu 14, pokud je tento bezúplatný příjem využit k dosažení, zajištění a udržení příjmů, které jsou předmětem daně a nejsou od daně osvobozené, a hodnota bezúplatného příjmu není výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů,
 9. hodnotu bezúplatného příjmu, s výjimkou příjmu od daně osvobozeného a příjmu, který není předmětem daně, ve formě peněžitého daru účelově poskytnutého na pořízení hmotného majetku nebo na jeho technické zhodnocení, pokud poplatník zahrnul tento příjem do základu daně,
 10. částku ve výši vytvořené rezervy na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů podle zákona upravujícího rezervy,
 11. přírůstek rezerv v pojišťovnictví podle zákona upravujícího rezervy pro zjištění základu daně z příjmů.

¹³¹⁾ Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

Obdobně se postupuje, je-li daňové přiznání podáváno za jiné období, než je zdaňovací období.

(4) Do základu daně podle odstavce 1 se nezahrnují

- a) u poplatníků uvedených v § 2 odst. 2, v § 17 odst. 3 a u stálé provozovny příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně,
- b) příjmy, které jsou zdaňovány sazbou daně podle § 21 odst. 4,
- c) příjmy z nákupu vlastních akcií pod jmenovitou hodnotu při následném snížení základního kapitálu,
- d) částky, které již byly zdaněny podle tohoto zákona u téhož poplatníka nebo u poplatníka zaniklého bez provedení likvidace v případě, kdy jsou příjmem u jeho právního nástupce,
- e) částky zaúčtované do příjmů (výnosů), pokud přímo souvisejí s výdaji (náklady) neuznanými jako výdaje (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to maximálně do výše těchto neuznaných výdajů (nákladů). Obdobně postupují poplatníci uvedení v § 2, kteří nevedou účetnictví,
- f) podíl na likvidačním zůstatku nebo vypořádací podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti,
- g) částka zaúčtovaná do příjmů (výnosů) podle zvláštního právního předpisu,²⁰⁾ pokud souvisí s výdajem (nákladem) vynaloženým na příjem, který nebyl v předchozích zdaňovacích obdobích předmětem daně nebo byl od daně osvobozen, a to maximálně do výše tohoto souvisejícího výdaje (nákladu),
- h) částka vyplacená členovi obchodní korporace z účasti v ní při snížení základního kapitálu, která snižuje nabývací cenu podílu (§ 24 odst. 7),
- i) změna ocenění podílu v obchodní korporaci ekvivalencí (protihodnotou), pokud je zaúčtována podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ jako náklad nebo výnos. Ocenění ekvivalencí (protihodnotou) se pro účely tohoto zákona nepovažuje za ocenění reálnou hodnotou,²⁰⁾
- j) změna reálné hodnoty (oceňovací rozdíl) u pohledávek, které poplatník nabyt a určil k obchodování, o kterých je účtováno jako o nákladu nebo výnosu podle zvláštního právního předpisu,²⁰⁾
- k) změna reálné hodnoty (oceňovací rozdíl) u podílu, který se v souladu se zvláštním právním předpisem²⁰⁾ oceňuje reálnou hodnotou a který by byl při převodu osvobozen podle § 19 odst. 1 písm. ze) nebo podle § 19 odst. 9,
- l) rozdíl mezi hodnotou majetkových podílů stanovených podle jiného právního předpisu o transformaci družstev a vyplacenou částkou podle dohody mezi povinnou a oprávněnou osobou.

(5) Náklady (výdaje) související s druhem činnosti nebo jednotlivou činností v rámci téhož druhu činnosti, z níž dosažené příjmy nejsou předmětem daně nebo jsou předmětem daně, ale jsou od daně osvobozeny, nelze přičítat k nákladům (výdajům) souvisejícím s druhem činnosti nebo jednotlivou činností v rámci téhož druhu činnosti, z níž dosažené příjmy jsou předmětem daně a nejsou od daně osvobozeny.

(6) Za příjmy se považuje jak peněžní plnění, tak i nepeněžní plnění, oceněné podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku, pokud tento zákon nestanoví jinak; přitom se příjmy získané směnou posuzují pro účely zákona obdobně jako příjmy získané prodejem. Nepeněžní příjem

- a) u vlastníka (pronajímatele) jsou výdaje (náklady) vynaložené nájemcem na najatém majetku se souhlasem pronajímatele nad rámec smlouveného nájemného a nehrazené vlastníkem (pronajímatelem), a to:

1. ve zdaňovacím období, kdy došlo k ukončení nájmu, pokud nepeněžním plněním jsou výdaje (náklady) uvedené v § 24 odst. 2 písm. zb) a výdaje na dokončené technické zhodnocení, za podmínky, že o hodnotu technického zhodnocení nezvýšil vlastník (pronajímatel) vstupní cenu, ani nebylo v průběhu nájmu odpisováno nájemcem; toto nepeněžní plnění se ocení zůstatkovou cenou, kterou by měl majetek při rovnoměrném odpisování bez zvýšení odpisu v prvním roce odpisování, nebo znaleckým posudkem,
 2. ve zdaňovacím období, kdy došlo k ukončení nájmu nebo k písemnému zrušení souhlasu vlastníka s odpisováním doručenému nájemci, pokud nepeněžním plněním jsou výdaje na dokončené technické zhodnocení, které odpisoval nájemce se souhlasem vlastníka (pronajímatele); toto nepeněžní plnění se ocení zůstatkovou cenou, kterou by měl majetek při rovnoměrném odpisování bez zvýšení odpisu v prvním roce odpisování, nebo znaleckým posudkem,
 3. ve zdaňovacím období, ve kterém bylo technické zhodnocení uvedeno do užívání, pokud o hodnotu technického zhodnocení vlastník (pronajímatel) zvýší vstupní (zůstatkovou) cenu; toto nepeněžní plnění se ocení ve výši výdajů (nákladů) vynaložených nájemcem,
- b) u veřejně prospěšného poplatníka, pokud se jedná o bezúplatný příjem, se ocení
1. ve výši 1 Kč v případě nabytí movité kulturní památky, sbírky muzejní povahy a předmětu kulturní hodnoty,
 2. ve výši ocenění převzatého od účetní jednotky, která o tomto majetku naposledy účtovala, v případě bezúplatného převodu nebo přechodu majetku mezi vybranými účetními jednotkami a
 3. reprodukční pořizovací cenou podle právních předpisů upravujících účetnictví v ostatních případech.

(7) Liší-li se ceny sjednané mezi spojenými osobami od cen, které by byly sjednány mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, a není-li tento rozdíl uspokojivě doložen, upraví se základ daně poplatníka o zjištěný rozdíl. Nelze-li určit cenu, která by byla sjednávána mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, použije se cena určená podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku. Ustanovení věty první a druhé se nepoužije v případě uzavření smlouvy o výprose nebo o výpůjčce a v případě, kdy sjednaná výše úroků z úvěrového finančního nástroje mezi spojenými osobami je nižší, než by byla cena sjednaná mezi nespojenými osobami, a věřitelem je daňový nerezident nebo člen obchodní korporace, který je daňovým rezidentem České republiky, nebo poplatník daně z příjmů fyzických osob. Spojenými osobami se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) kapitálově spojené osoby, přitom
1. jestliže se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob, jsou všechny tyto osoby vzájemně osobami přímo kapitálově spojenými,
 2. jestliže se jedna osoba nepřímou podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo nebo nepřímou podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob, jsou všechny tyto osoby vzájemně osobami kapitálově spojenými,
- b) jinak spojené osoby, kterými jsou osoby
1. kdy se jedna osoba podílí na vedení nebo kontrole jiné osoby,

2. kdy se shodné osoby nebo osoby blízké podílejí na vedení nebo kontrole jiných osob, tyto jiné osoby jsou vzájemně osobami jinak spojenými. Za jinak spojené osoby se nepovažují osoby, kdy je jedna osoba členem dozorčích rad obou osob,
3. ovládající a ovládaná a také osoby ovládané stejnou ovládající osobou,
4. blízké,
5. které vytvořily právní vztah převážně za účelem snížení základu daně nebo zvýšení daňové ztráty.

Podíl na základním kapitálu nebo podíl s hlasovacím právem ve zdaňovacím období nebo období, za něž je podáváno daňové přiznání, se stanoví jako aritmetický průměr měsíčních stavů. Účast v kontrolní komisi nebo obdobném kontrolním orgánu a provádění kontroly za úplatu se nepovažuje za podílení se na kontrole.

(8) Výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji, z něhož se vychází pro zjištění základu daně za zdaňovací období (část zdaňovacího období) předcházející dni ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, ukončení nájmu nebo zahájení likvidace, se upraví

- a) u poplatníků uvedených v § 17, kteří vedou účetnictví, o zůstatky vytvořených rezerv^{22a)} a opravných položek, výnosů příštích období, výdajů příštích období, příjmů příštích období a nákladů příštích období, které nebudou prokazatelně zúčtovány v období likvidace,²⁰⁾
- b) u poplatníků uvedených v § 2
 1. pokud vedou účetnictví, o zůstatky vytvořených rezerv^{22a)} a opravných položek, záloh, které by byly zúčtovány prostřednictvím účtů nákladů a výnosů, pokud o částkách z daného titulu nebylo zároveň účtováno prostřednictvím dohadných účtů, výnosů příštích období, výdajů příštích období, příjmů příštích období a nákladů příštích období; avšak nájemné a úplata u finančního leasingu se do základu daně zahrne pouze v poměrné výši připadající ze sjednané doby na příslušné zdaňovací období do ukončení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti a do ukončení nájmu,
 2. pokud vedou daňovou evidenci, o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem [s výjimkou pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y)] a hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů, s výjimkou přijatých a zaplacených záloh, o cenu nespotřebovaných zásob a o zůstatky vytvořených rezerv,^{22a)} přitom úplata z finančního leasingu se do základu daně zahrne pouze v poměrné výši připadající ze sjednané doby na příslušné zdaňovací období do ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, nebo do ukončení nájmu. Do základu daně se zahrne při dalším prodeji nespotřebovaných zásob již zahrnutých do základu daně pouze rozdíl, o který převyšuje cena, za kterou byly nespotřebované zásoby prodány, cenu nespotřebovaných zásob zahrnutých do základu daně. Obdobně se postupuje u poplatníků, kteří měli příjmy z nájmu (§ 9) a kteří nevedou účetnictví, ale výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů uplatňují nebo uplatňovali v prokázané výši,
 3. v případech, kdy poplatník uplatňuje výdaje podle § 7 odst. 7 nebo podle § 9 odst. 4, o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem [s výjimkou pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y)].

Stejným způsobem postupují poplatníci uvedení v § 2, pokud v průběhu zdaňovacího období přeruší činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, (§ 7) nebo nájem (§ 9), a činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, (§ 7) nebo nájem (§ 9) nezahájí do termínu pro podání daňového přiznání za příslušné zdaňovací období, ve kterém byly činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, (§ 7) nebo nájem (§ 9) přerušeny. Stejným způsobem dále postupují poplatníci uvedení v § 2 při změně způsobu uplatňování výdajů podle

§ 24 na způsob podle § 7 odst. 7 nebo § 9 odst. 4 anebo při zahájení účtování, nebo při zahájení vedení daňové evidence nebo zahájení vedení záznamů o příjmech a výdajích nebo při přechodu ze zdaňovacího období, ve kterém jejich daň není rovna paušální dani, do zdaňovacího období, za které je jejich daň rovna paušální dani. Stejným způsobem postupuje osoba spravující pozůstalost při skončení řízení o pozůstalosti. Základ daně (dílní základ daně) se upraví za zdaňovací období předcházející zdaňovacímu období, ve kterém ke změně způsobu uplatňování výdajů došlo; v tomto případě se na poplatníka hledí, jako by nebyl v prodlení, pokud podá dodatečné daňové přiznání a zaplatí daň nejpozději do dne, kdy je povinen podat daňové přiznání k dani za zdaňovací období, ve kterém ke změně uplatňování výdajů došlo. Při přechodu ze zdaňovacího období, ve kterém daň poplatníka není rovna paušální dani, do zdaňovacího období, za které je jeho daň rovna paušální dani, se základ daně upraví za zdaňovací období, ve kterém jeho daň není rovna paušální dani; v tomto případě se na poplatníka hledí, jako by nebyl v prodlení, pokud podá dodatečné daňové přiznání a zaplatí daň nejpozději do dne, kdy je povinen podat daňové přiznání k dani za zdaňovací období, ve kterém je daň rovna paušální dani. ~~Při přechodu ze zdaňovacího období, za které je daň poplatníka rovna paušální dani, do zdaňovacího období, ve kterém poplatník vede účetnictví nebo uplatňuje výdaje podle § 7 odst. 7, se základ daně upraví za zdaňovací období, ve kterém poplatník vede účetnictví nebo uplatňuje výdaje podle § 7 odst. 7, o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem s výjimkou pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y), o hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů, s výjimkou přijatých a zaplacených záloh a o cenu nespotřebovaných zásob; v případě přechodu na vedení daňové evidence se základ daně neupravuje.~~

(9) U poplatníků, kteří vedou účetnictví, se výsledek hospodaření neupravuje o oceňovací rozdíl ze změny reálné hodnoty podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾

- a) cenného papíru s výjimkou směnek a s výjimkou uvedenou v § 23 odst. 4 písm. k),
- b) derivátu a části majetku a dluhu zajištěného derivátem,
- c) povinnosti vrátit cenný papír, který poplatník zcizil a do okamžiku ocenění jej nezískal zpět.

(10) Pro zjištění základu daně se vychází z účetnictví vedeného podle zvláštního předpisu,²⁰⁾ pokud zvláštní předpis nebo tento zákon nestanoví jinak anebo pokud nedochází ke krácení daňové povinnosti jiným způsobem.

(11) U stálé provozovny (§ 22 odst. 2) nemůže být základ daně nižší nebo daňová ztráta vyšší, než jaké by dosáhl z téže nebo podobné činnosti vykonávané za obdobných podmínek poplatník se sídlem či bydlištěm na území České republiky. Ke stanovení může být použito poměru zisku nebo ztráty k nákladům nebo hrubým příjmům u srovnatelných poplatníků nebo činností, srovnatelné výše obchodního rozpětí (provize) a jiných srovnatelných údajů. Rovněž lze použít metody rozdělení celkových zisků nebo ztrát zřizovatele stálé provozovny jeho různým částem.

(12) Ustanovení předchozích odstavců platí i pro poplatníky uvedené v § 2, pokud není v § 5 stanoveno jinak.

(13) Při vložení pohledávky, o které nebylo účtováno a nebyl o ni snížen základ daně, do obchodní korporace a při postoupení pohledávky, o které nebylo účtováno a nebyl o ni snížen základ daně, s výjimkou pohledávky podle § 33a zákona o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, je příjmem hodnota této pohledávky, a to i v případě, že se jedná o pohledávku postoupenou nebo pohledávku vloženou za cenu nižší, než je její hodnota. Pokud byla pohledávka postoupena za cenu vyšší, než je její hodnota, je příjmem tato vyšší cena. Při postoupení pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y) je příjmem částka, za kterou

byly pohledávky postoupeny. Toto ustanovení se nevztahuje na pohledávku vzniklou z titulu příjmu, který není předmětem daně, nebo je od daně osvobozen.

(14) Při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví u poplatníka s příjmy podle § 7 lze hodnotu zásob a pohledávek, které poplatník evidoval v době zahájení vedení účetnictví, zahrnout do základu daně buď jednorázově v době zahájení vedení účetnictví nebo postupně po 9 následujících zdaňovacích obdobích, počínaje zdaňovacím obdobím zahájení vedení účetnictví. Ukončí-li nebo přerušil-li poplatník činnost nebo ukončí-li vedení účetnictví, nebo vloží-li pohledávky nebo zásoby do obchodní korporace, anebo změní-li způsob uplatňování výdajů podle § 24 na uplatňování výdajů podle § 7 odst. 7 před uplynutím doby zahrnování zásob a pohledávek do základu daně, zvýší ve zdaňovacím období, ve kterém byla činnost přerušena nebo ukončena nebo ve kterém bylo ukončeno vedení účetnictví, nebo ve kterém vložil pohledávky nebo zásoby do obchodní korporace anebo ve kterém uplatňoval výdaje podle § 24 před změnou způsobu uplatňování výdajů podle § 7 odst. 7, základ daně o hodnotu zásob a pohledávek, které nezahrnul do základu daně.

(15) Do základu daně se zahrnuje i rozdíl mezi oceněním obchodního závodu nabytého koupí a souhrnem ocenění jeho jednotlivých složek majetku v účetnictví prodávajícího sníženým o převzaté dluhy (dále jen „oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu“). Kladný oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu se zahrnuje do výdajů (nákladů) rovnoměrně během 180 měsíců, a to v poměrné výši připadající na počet měsíců v příslušném zdaňovacím období nebo obdobích, za něž je podáváno daňové přiznání. Záporný oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu je částkou zvyšující výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji rovnoměrně během 180 měsíců, a to v poměrné výši připadající na počet měsíců v příslušném zdaňovacím období nebo obdobích, za něž je podáváno daňové přiznání, pokud nebyl ve stejné výši podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ součástí příjmů (výnosů). Neodepsanou část záporného oceňovacího rozdílu při koupi obchodního závodu je poplatník povinen zahrnout do základu daně při vyřazení poslední složky dlouhodobého nehmotného majetku nebo hmotného majetku; obdobně lze postupovat i u neodepsané části kladného oceňovacího rozdílu při koupi obchodního závodu. Při postupném vyřazování majetku tvořícího koupený obchodní závod se oceňovací rozdíl nemění. Při pachtu obchodního závodu, jehož propachtovatel odpisoval oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu, může pachtýř na základě písemné smlouvy s propachtovatelem pokračovat v zahrnování tohoto oceňovacího rozdílu do základu daně obdobně po dobu trvání pachtu. Při fúzi nebo při převodu jmění na společníka nebo při rozdělení obchodní korporace, kdy rozdělovaná obchodní korporace zaniká, se neodepsaná část kladného nebo záporného oceňovacího rozdílu při koupi obchodního závodu zahrne do základu daně zanikající obchodní korporace, pokud nebylo dohodnuto, že nástupnická obchodní korporace pokračuje v zahrnování do základu daně obdobně, jako by k přeměně nedošlo. Při rozdělení obchodní korporace, kdy rozdělovaná obchodní korporace zaniká a nástupnická obchodní korporace pokračuje v zahrnování kladného nebo záporného oceňovacího rozdílu při koupi obchodního závodu do základu daně, může nástupnická obchodní korporace tento oceňovací rozdíl zahrnovat do základu daně pouze v rozsahu zjištěném podle ekonomicky zdůvodnitelného kritéria. Při rozdělení obchodní korporace, kdy rozdělovaná obchodní korporace nezaniká, je kladný nebo záporný oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu zahrnován do základu daně rozdělované obchodní korporace a do základu daně nástupnické obchodní korporace pouze v rozsahu zjištěném podle ekonomicky zdůvodnitelného kritéria. Kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním obchodního závodu nabytého koupí a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté dluhy (goodwill) se zahrnuje do základu daně obdobně jako oceňovací rozdíl při koupi obchodního závodu.

(16) Při prodeji obchodního závodu poplatníkem, který nevede účetnictví, vstupuje do základu daně příjem z prodeje a hodnota všech postupovaných dluhů. Jsou-li součástí prodeje

obchodního závodu i zásoby uplatněné jako výdaj, zvýší se základ daně o rozdíl mezi hodnotou zásob a jejich cenou stanovenou při prodeji. Jedná-li se o plátce daně z přidané hodnoty, rozumí se pro účely tohoto ustanovení hodnotou dluhů, jedná-li se o zdanitelné plnění podléhající dani z přidané hodnoty se sníženou nebo základní sazbou, hodnota včetně daně z přidané hodnoty. Pro účely tohoto ustanovení se nepoužije ustanovení odstavce 13.

(17) Při nabytí majetku a dluhů poplatníkem uvedeným v § 17 odst. 3 nebo stálou provozovnou poplatníka uvedeného v § 17 odst. 4 na území České republiky vkladem, převodem obchodního závodu, fúzí obchodních korporací nebo rozdělením obchodní korporace od poplatníka uvedeného v § 17 odst. 4 nebo při přemístění majetku a dluhů ze zahraničí do stálé provozovny poplatníka uvedeného v § 2 odst. 3 nebo v § 17 odst. 4 na území České republiky se pro přepočtení hodnoty majetku a dluhů na české koruny použijí kursy devizového trhu vyhlášené Českou národní bankou ke dni převodu vlastnictví u majetku nabytého vkladem nebo převodem obchodního závodu nebo k rozhodnému dni u majetku nabytého fúzí obchodních korporací nebo rozdělením obchodní korporace od poplatníka uvedeného v § 17 odst. 4, který nemá stálou provozovnu na území České republiky, a to bez přihlídnutí k oceňovacím rozdílům vyplývajícím z přecenění majetku a dluhů v souladu s právními předpisy příslušného státu (dále jen „přepočtená zahraniční cena“). Stejný kurs se použije pro přepočtení hodnoty uplatněných odpisů, opravných položek, daňové ztráty, rezerv, odčitatelných položek a obdobných položek uplatněných podle příslušných právních předpisů v zahraničí vztahujících se k nabytému majetku a dluhům. Přepočtená zahraniční cena se použije také pro účely uvedené v § 24 odst. 11.

(18) U veřejně prospěšných poplatníků se při přechodu z vedení účetnictví na jednoduché účetnictví postupuje přiměřeně podle přílohy č. 2 k tomuto zákonu. U těchto poplatníků se při přechodu z jednoduchého účetnictví na vedení účetnictví postupuje přiměřeně podle přílohy č. 3 k tomuto zákonu.

(19) Výsledek hospodaření poplatníka, který na základě právních předpisů upravujících účetnictví využil možnost oceňovat finanční nástroj reálnou hodnotou do vlastního kapitálu bez ovlivnění výsledku hospodaření, se při realizaci tohoto finančního nástroje upraví o částku odpovídající změnám vlastního kapitálu souvisejícím s tímto finančním nástrojem od jeho pořízení do jeho realizace, pokud neovlivnily základ daně; to neplatí pro finanční nástroj, u kterého by byl příjem z jeho převodu osvobozen.

(20) V případech, kdy poplatník na základě právních předpisů upravujících účetnictví postupuje podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího účetní výkaznictví leasingů¹⁴⁰⁾, se pro zjištění základu daně vychází z výsledku hospodaření, který by byl zjištěn, kdyby poplatník v těchto případech postupoval podle právních předpisů upravujících účetnictví účinných před 1. lednem 2018.

§ 30a

Mimořádné odpisy

(1) Hmotný majetek zařazený v odpisové skupině 1 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu pořízený v období od 1. ledna 2020 do 31. prosince ~~2024~~ **2023** může poplatník, který je jeho prvním odpisovatelem, odepsat rovnoměrně bez přerušování do 100 % vstupní ceny za 12 měsíců.

¹⁴⁰⁾ Nařízení Komise 2017/1986 ze dne 31. října 2017, kterým se mění nařízení (ES) č. 1126/2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002, pokud jde o mezinárodní standard účetního výkaznictví 16.

(2) Hmotný majetek zařazený v odpisové skupině 2 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu pořízený v období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021 2023 může poplatník, který je jeho prvním odpisovatelem, odepsat bez přerušení do 100 % vstupní ceny za 24 měsíců, přitom za prvních 12 měsíců uplatní odpisy rovnoměrně do výše 60 % vstupní ceny hmotného majetku a za dalších bezprostředně následujících 12 měsíců uplatní odpisy rovnoměrně do výše 40 % vstupní ceny hmotného majetku.

(3) Odpisy podle odstavců 1 a 2 se stanoví s přesností na celé měsíce; přitom poplatník má povinnost zahájit odpisování počínaje následujícím měsícem po dni, v němž byly splněny podmínky pro odpisování. Při zahájení nebo ukončení odpisování v průběhu zdaňovacího období lze uplatnit odpisy pouze ve výši připadající na toto zdaňovací období. Odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

(4) Mimořádné odpisy hmotného majetku podle odstavců 1 a 2 nelze uplatnit u hmotného majetku odpisovaného podle § 30 odst. 4 a 5.

(5) Technické zhodnocení hmotného majetku odpisovaného podle odstavců 1 a 2 nezvyšuje jeho vstupní cenu. Ukončené technické zhodnocení se zařídí do odpisové skupiny, ve které je zaříděn hmotný majetek, na kterém je technické zhodnocení provedeno, a odpisuje se jako hmotný majetek podle § 26 až 30 a § 31 až 33.

§ 30d

Nemovitá kulturní památka

(1) Nemovitá věc, která byla kulturní památkou podle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, ve znění účinném ke dni 31. prosince 1987, nebyla k 31. prosinci 1987 zapsaná do státního seznamu kulturních památek a nebyla prohlášena za kulturní památku podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, se pro účely daní z příjmů považuje za nemovitou kulturní památku, a to i ve zdaňovacích obdobích nebo obdobích, za která se podává daňové přiznání, započatých přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. To neplatí, je-li taková nemovitá věc nabyta ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, započatých od 1. ledna 2022 jiným způsobem než způsobem podle § 30 odst. 10.

(2) Poplatník může v prvním zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, započatých od 1. ledna 2022 rozhodnout, že nemovitá věc podle odstavce 1 věty první není od tohoto období pro účely daní z příjmů považována za nemovitou kulturní památku; v takovém případě se

- a) v daném období výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji
 1. zvýší o úhrn odpisů, které byly uplatněny jím nebo poplatníkem, od kterého byla nemovitá věc nabyta některým ze způsobů podle § 30 odst. 10, jako výdaj ve zdaňovacích obdobích a obdobích, za která se podává daňové přiznání, předcházejících danému období, a
 2. sníží o úhrn odpisů, které by v obdobích podle písmene a) mohly být uplatněny, kdyby věc nebyla považována za nemovitou kulturní památku,
- b) od daného období pro účely daní z příjmů zachází s takovou nemovitou věcí, jako by od 1. ledna 1988 nebyla nemovitou kulturní památkou, a
- c) pro účely určení zůstatkové ceny se za celkovou výši odpisů stanovených podle § 26 a § 30 až 32 ve zdaňovacích obdobích a obdobích, za která se podává daňové přiznání,

předcházejících danému období považuje úhrn odpisů, o které byl podle písmene b) bodu 2 snížen výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji.

(3) Pokud poplatník postupoval ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, započatých před 1. lednem 2022 tak, jako by nemovitá věc podle odstavce 1 věty první nebyla nemovitou kulturní památkou, odstavec 1 věta první se nepoužije; v takovém případě poplatník nesmí uplatnit jako výdaj odpisy tak, aby v úhrnné výši přesahovaly vstupní cenu nebo zvýšenou vstupní cenu.

§ 34g

Odpočet na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání

- (1) Odpočet na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání činí součet
- e) 110 % vstupní ceny majetku,
 - 1. jehož je poplatník prvním vlastníkem,
 - 2. který je pořízen pro účely odborného vzdělávání a
 - 3. který je použit pro odborné vzdělávání více než 50 % doby jeho provozu ve třech po sobě bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích,
 - f) 50 % vstupní ceny majetku,
 - 1. jehož je poplatník prvním vlastníkem,
 - 2. který je pořízen pro účely odborného vzdělávání a
 - 3. který je použit pro odborné vzdělávání v rozsahu 30 % až 50 % doby jeho provozu ve třech po sobě bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích,
 - g) 110 % vstupní ceny majetku u původního vlastníka, který je jeho prvním vlastníkem, pokud je majetek
 - 1. předmětem finančního leasingu a úplata z tohoto finančního leasingu je výdajem k dosažení, zajištění a udržení příjmů podle tohoto zákona,
 - 2. pořizován pro účely odborného vzdělávání a
 - 3. použit pro odborné vzdělávání více než 50 % doby jeho provozu ve třech po sobě bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích a
 - h) 50 % vstupní ceny majetku u původního vlastníka, který je jeho prvním vlastníkem, pokud je majetek
 - 1. předmětem finančního leasingu a úplata z tohoto finančního leasingu je výdajem k dosažení, zajištění a udržení příjmů podle tohoto zákona,
 - 2. pořizován pro účely odborného vzdělávání a
 - 3. použit pro odborné vzdělávání v rozsahu 30 % až 50 % doby jeho provozu ve třech po sobě bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích.

(2) Odpočet podle odstavce 1 lze odečíst od základu daně v období pořízení majetku podle odstavce 1 písm. a) a b) nebo přenechání majetku podle odstavce 1 písm. c) a d) uživateli do užívání.

(3) Odpočet podle odstavce 1 může činit nejvýše částku ve výši součinu 5 000 Kč a počtu hodin praktického vyučování, odborné praxe a vzdělávací činnosti v rámci části akreditovaného studijního programu vysoké školy uskutečněných na pracovišti poplatníka v období pořízení majetku podle odstavce 1 písm. a) a b) nebo přenechání majetku podle odstavce 1 písm. c) a d) uživateli do užívání.

(4) Majetkem pořízeným nebo pořizovaným pro účely odpočtu podle odstavce 1 se rozumí majetek,

- a) který je vymezen ve smlouvě uzavřené mezi poplatníkem a právnickou osobou vykonávající činnost střední školy, vyšší odborné školy nebo vysoké školy o obsahu a rozsahu praktického vyučování, odborné praxe nebo vzdělávací činnosti v rámci části akreditovaného studijního programu vysoké školy a o podmínkách pro jejich konání nebo prohlášení o odborném vzdělávání jako majetek, který bude využíván při
1. praktickém vyučování,
 2. odborné praxi nebo
 3. vzdělávací činnosti v rámci části akreditovaného studijního programu vysoké školy na pracovišti poplatníka,
- b) u kterého je vstupní cenou pořizovací cena nebo vlastní náklady nebo který je oceněn podle právních předpisů upravujících účetnictví pořizovací cenou nebo vlastními náklady a
- c) na jehož pořízení nebo pořizování nebyla ani z části poskytnuta podpora z veřejných zdrojů.

(5) Majetkem pořízeným nebo pořizovaným pro účely odpočtu podle odstavce 1 je pouze

- a) hmotný majetek zařazený v odpisové skupině 1, 2 nebo 3 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu nebo
- b) software, který je dlouhodobým nehmotným majetkem podle právních předpisů upravujících účetnictví s oceněním vyšším než 80 000 Kč.

(6) Pokud ve zdaňovacím období započatém od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021 nebyla splněna podmínka doby použití majetku pro odborné vzdělávání podle odstavce 1, považuje se za splněnou. Počet zdaňovacích období, po která musí být podle odstavce 1 tato podmínka splněna, se v takovém případě prodlužuje o počet zdaňovacích období, ve kterých je považována za splněnou podle věty první.

§ 38b

Minimální výše daně

Daň nebo penále se nepředepíše a neplatí, nepřesáhne-li 200 Kč nebo celkové zdanitelné příjmy nečiní u fyzické osoby více než ~~15 000 Kč~~ **25 000 Kč**. To neplatí, byla-li z těchto příjmů vybrána daň nebo záloha na daň srážkou.

§ 38da

Oznámení o příjmech plynoucích do zahraničí

(1) Plátce daně, který je plátcem příjmu plynoucího ze zdrojů na území České republiky daňovému nerezidentovi, ze kterého je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, a to i v případě, že je tento příjem od daně osvobozen nebo o něm mezinárodní smlouva stanoví, že nepodléhá zdanění v České republice, je povinen tuto skutečnost oznámit správci daně.

(2) Plátce daně je povinen správci daně podat oznámení podle odstavce 1, jde-li o příjem, ze kterého je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, ve lhůtě pro odvedení daně, která byla z daného příjmu sražena nebo vybrána. Oznámení podle odstavce 1, jde-li o příjem, který je od daně osvobozen nebo o němž mezinárodní smlouva stanoví, že nepodléhá zdanění v České republice, je plátce daně povinen správci daně podat do 31. ledna kalendářního roku bezprostředně následujícího po kalendářním roce, ve kterém by byl povinen provést srážku daně, kdyby daný příjem nebyl od daně osvobozen a podléhal by zdanění v České republice.

(3) Oznámení podle odstavce 1 lze podat jen

- a) na tiskopisu vydaném Ministerstvem financí,
- b) na tiskovém výstupu z počítačové tiskárny, který má údaje, obsah a uspořádání údajů shodné s tiskopisem podle písmene a), nebo
- c) datovou zprávou s využitím dálkového přístupu ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně
 - 1. podepsanou způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu,
 - 2. s ověřenou identitou podatele způsobem, kterým se lze přihlásit do jeho datové schránky, nebo
 - 3. dodatečně potvrzenou za podmínek uvedených v daňovém řádu.

(4) Má-li plátce daně nebo jeho zástupce **zpřístupněnu** datovou schránku, která ~~mu byla zřízena se zřizuje~~ ze zákona, nebo zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, je povinen učinit oznámení podle odstavce 1 pouze způsobem podle odstavce 3 písm. c); **při tom se nepřihlíží k datové schránce fyzické osoby podle zákona upravujícího elektronické úkony a autorizovanou konverzi dokumentů, kterou lze znepřístupnit na žádost.**

(5) V oznámení podle odstavce 1 je plátce daně povinen kromě obecných náležitostí podání uvést

- a) své identifikační údaje,
- b) identifikační údaje příjemce příjmu podle odstavce 1,
- c) údaje týkající se příjmu podle odstavce 1 a daně sražené nebo vybrané z tohoto příjmu.

(6) Plátce daně není povinen podat oznámení podle odstavce 1 o

- a) příjmech, které jsou od daně osvobozeny nebo o nichž mezinárodní smlouva stanoví, že nepodléhají zdanění v České republice, pokud souhrnná hodnota těchto příjmů stejného druhu nepřesahuje v kalendářním měsíci, ve kterém by plátce daně byl povinen danému daňovému nerezidentovi z těchto příjmů provést srážku daně, 300 000 Kč,
- b) příjmu podle § 6 odst. 4,
- c) příjmu, o kterém má povinnost podat správci daně oznámení podle zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní.

(7) Správce daně může plátce daně na základě jeho žádosti v odůvodněných případech zprostit oznamovací povinnosti podle odstavce 1 na dobu nejvýše 5 let.

§ 38g

Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob

(1) Daňové přiznání je povinen podat každý, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, přesáhly ~~15 000 Kč~~ **25 000 Kč**, pokud se nejedná o příjmy od daně osvobozené nebo o příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně. Daňové přiznání je povinen podat i ten, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, nepřesáhly ~~15 000 Kč~~ **25 000 Kč**, ale vykazuje daňovou ztrátu.

(2) Daňové přiznání není povinen podat poplatník, který má příjmy ze závislé činnosti podle § 6 pouze od jednoho a nebo postupně od více plátců daně včetně doplatků mezd od těchto plátců (§ 38ch odst. 4). Podmínkou je, že poplatník učinil u všech těchto plátců daně na příslušné zdaňovací období prohlášení k dani podle § 38k, a vyjma příjmů od daně

osvobozených a příjmů, z nichž je vybírána daň srážkou sazbou daně podle § 36, nemá jiné příjmy podle § 7 až 10 vyšší než ~~6 000 Kč~~ **10 000 Kč**. Rovněž není povinen podat daňové přiznání poplatník, jemuž plynou pouze příjmy ze závislé činnosti ze zahraničí, které jsou podle § 38f vyjmuty ze zdanění. Daňové přiznání za zdaňovací období je ale povinen podat poplatník uvedený v § 2 odst. 3, který uplatňuje slevu na dani podle § 35ba odst. 1 písm. b) až e) a g), nebo daňové zvýhodnění a nebo nezdanitelnou část základu daně. Daňové přiznání je také povinen podat poplatník, kterému byly vyplaceny nebo který jiným způsobem obdržel příjmy ze závislé činnosti za uplynulá léta, které se nepovažovaly podle § 5 odst. 4 za jeho příjmy ve zdaňovacím období, kdy byly zúčtovány plátcem daně v jeho prospěch, a dále poplatník s příjmy ze závislé činnosti, který uplatňuje pro snížení základu daně hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého do zahraničí za podmínek uvedených v § 15 odst. 1.

(3) V daňovém přiznání poplatník uvede veškeré příjmy, které jsou předmětem daně, kromě příjmů od daně osvobozených, příjmů, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou daně, pokud nevyužije postup podle § 36 odst. 6 nebo 7. V daňovém přiznání poplatník rovněž uvede částku slevy na dani a daňového zvýhodnění podle § 35c a 35d. Jsou-li součástí zdanitelných příjmů též příjmy ze závislé činnosti, doloží je poplatník daně dokladem vystaveným podle § 38j odst. 3.

(4) Daňové přiznání je povinen podat také poplatník, jehož plátce daně oznámil dlužnou částku na dani nebo neoprávněně vyplacenou částku na daňovém bonusu vzniklou zaviněním poplatníka správci daně a předal doklady potřebné k vybrání vzniklého rozdílu podle § 38i odst. 5 písm. b).

(5) Daňové přiznání je povinen podat poplatník, u kterého došlo k výplatě pojistného plnění ze soukromého životního pojištění, jiného příjmu, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy, nebo k předčasnému ukončení pojistné smlouvy soukromého životního pojištění, v důsledku kterých došlo ke vzniku povinnosti zdanit příjem ze závislé činnosti.

§ 38lc

Oznámení o vstupu do paušálního režimu

(1) Oznámení o vstupu do paušálního režimu může poplatník daně z příjmů fyzických osob podat správci daně do desátého dne rozhodného zdaňovacího období.

(2) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, po desátém dni rozhodného zdaňovacího období, může oznámení o vstupu do paušálního režimu podat správci daně do dne zahájení této činnosti.

(3) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu z důvodu, že přerušil činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, a ve stejném zdaňovacím období tuto činnost znovu zahajuje, podá oznámení o vstupu do paušálního režimu do dne zahájení této činnosti.

~~(3)~~(4) Oznámení o vstupu do paušálního režimu lze podat jen

- a) na tiskopisu vydaném Ministerstvem financí,
- b) na tiskovém výstupu z počítačové tiskárny, který má údaje, obsah a uspořádání údajů shodné s tiskopisem podle písmene a), nebo
- c) datovou zprávou s využitím dálkového přístupu ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně učiněnou elektronicky způsoby podle daňového řádu.

~~(4)~~**(5)** V oznámení o vstupu do paušálního režimu je poplatník povinen kromě obecných náležitostí podání uvést

- a) své identifikační a kontaktní údaje,
- b) údaje o vstupu do paušálního režimu,
- c) údaje o důchodovém pojištění poplatníka a
- d) údaje o veřejném zdravotním pojištění poplatníka.

~~(5)~~**(6)** Oznámení o vstupu do paušálního režimu podané po lhůtě podle odstavce 1 nebo 2 je neúčinné. Tuto lhůtu nelze navrátit v předešlý stav.

~~(6)~~**(7)** Lhůta podle odstavce 1 ~~nebo 2, 2 nebo 3~~ je zachována, je-li nejpozději v poslední den této lhůty učiněno živnostenskému úřadu podání obsahující údaje požadované v oznámení o vstupu do paušálního režimu společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi.

§ 38ld

Společné oznámení při vstupu do paušálního režimu

(1) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který zahajuje činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti, může společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu správci daně učinit podání obsahující údaje požadované v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo v oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění.

(2) Podání podle odstavce 1 lze podat jen způsoby podle § 38lc odst. 34.

(3) Správce daně do 5 pracovních dnů ode dne, kdy poplatník učinil podání podle odstavce 1, předá v elektronické podobě údaje podle odstavce 1 příslušné ~~okresní~~ České správě sociálního zabezpečení nebo správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění.

(4) Na předání údajů podle odstavce 3 se hledí jako na podání oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, které učinil poplatník.

§ 38lda

Oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu

(1) Oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu může poplatník v paušálním režimu podat správci daně do desátého dne zdaňovacího období, od kterého mění zvolené pásmo paušálního režimu.

(2) V oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu je poplatník povinen kromě obecných náležitostí podání uvést

- a) zdaňovací období, od kterého mění zvolené pásmo paušálního režimu, a**
- b) nově zvolené pásmo paušálního režimu.**

(3) Oznámení o změně zvoleného pásma paušálního režimu podané po lhůtě podle odstavce 1 je neúčinné. Tuto lhůtu nelze navrátit v předešlý stav.

§ 38ldb

Oznámení o jiné výši paušální daně

(1) Oznámení o jiné výši paušální daně může poplatník v paušálním režimu podat správci daně do desátého dne zdaňovacího období bezprostředně následujícího po zdaňovacím období, ve kterém nepřesáhl rozhodné příjmy pro jiné než zvolené pásmo paušálního režimu.

(2) V oznámení o jiné výši paušální daně je poplatník povinen kromě obecných náležitostí podání uvést

- a) zdaňovací období, za které má být paušální daň v jiné výši,
- b) pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně a
- c) skutečnost, zda překročil rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu.

(3) Oznámení o jiné výši paušální daně podané po lhůtě podle odstavce 1 je neúčinné. Tuto lhůtu nelze navrátit v předešlý stav.

§ 38lf

Oznámení o nesplnění podmínek pro vstup do paušálního režimu

~~(1) Zjistí-li poplatník daně z příjmů fyzických osob, který podal oznámení o vstupu do paušálního režimu, že nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu, oznámí tuto skutečnost včetně důvodu, pro který podmínky nesplňoval, správci daně do 15 dnů ode dne, ve kterém tuto skutečnost zjistil.~~

~~(2) Zjistí-li správce daně, že poplatník daně z příjmů fyzických osob, který podal oznámení o vstupu do paušálního režimu, nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu, učiní o tomto zjištění úřední záznam a poplatníka vhodným způsobem vyrozumí o tomto zjištění včetně důvodu, pro který podmínky nesplňoval, a o následcích toho, že se poplatník nestal poplatníkem v paušálním režimu.~~

§ 38lf

Oznámení o nesplnění podmínek v paušálním režimu

(1) Poplatník daně z příjmů fyzických osob oznámí správci daně nesplnění podmínek pro

- a) to, aby se stal poplatníkem v paušálním režimu,
- b) nově zvolené pásmo paušálního režimu,
- c) jinou výši paušální daně.

(2) Poplatník daně z příjmů fyzických osob oznámí nesplnění podmínek uvedených v odstavci 1 včetně důvodu, pro který podmínky nesplňoval, správci daně do 15 dnů ode dne, ve kterém toto nesplnění zjistil.

(3) Zjistí-li správce daně nesplnění podmínek uvedených v odstavci 1 u poplatníka daně z příjmů fyzických osob, učiní o tomto zjištění úřední záznam a poplatníka vhodným způsobem vyrozumí o tomto zjištění včetně důvodu, pro který podmínky nesplňoval, a o následcích tohoto nesplnění.

§ 38lga

Společné oznámení při ukončení paušálního režimu

(1) Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který přestal být poplatníkem v paušálním režimu z důvodu, že přestal být osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona upravujícího důchodové pojištění nebo podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, může společně s oznámením o ukončení paušálního režimu správcem daně učinit podání obsahující údaje požadované v oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo v oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění.

(2) Správce daně do 5 pracovních dnů ode dne, kdy poplatník učinil podání podle odstavce 1, předá v elektronické podobě údaje podle odstavce 1 České správě sociálního zabezpečení a správcem registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění.

(3) Na předání údajů podle odstavce 2 se hledí jako na podání oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, která učinil poplatník.

§ 38lk

Paušální zálohy

(1) Poplatník v paušálním režimu platí paušální zálohy **pro zvolené pásmo paušálního režimu** na zálohová období. Zálohovým obdobím je pro účely paušálního režimu kalendářní měsíc.

(2) Paušální záloha zahrnuje

- a) zálohu poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů,
- b) zálohu na pojistné na důchodové pojištění, kterou se pro účely paušálního režimu rozumí záloha poplatníka v paušálním režimu na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, a
- c) zálohu na pojistné na zdravotní pojištění, kterou se pro účely paušálního režimu rozumí záloha poplatníka v paušálním režimu na pojistné na veřejné zdravotní pojištění podle zákona upravujícího pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

(3) Záloha na veřejné pojistné, kterou se pro účely paušálního režimu rozumí záloha na pojistné na důchodové pojištění a záloha na pojistné na zdravotní pojištění, se spravuje jako daň podle daňového řádu. Její správu vykonávají orgány Finanční správy České republiky.

(4) Paušální zálohy se platí od zálohového období, ve kterém se poplatník stal poplatníkem v paušálním režimu, do zálohového období, ve kterém poplatník přestal být poplatníkem v paušálním režimu.

(5) Paušální záloha je splatná do dvacátého dne zálohového období, na které se záloha platí. Záloha na zálohové období, ve kterém poplatník v paušálním režimu zahájil činnost, ze

které plynou příjmy ze samostatné činnosti, je splatná do dvacátého dne zálohového období bezprostředně následujícího po tomto zálohovém období.

(6) Paušální záloha se platí na společný osobní daňový účet.

~~(7) Záloha poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů činí 100 Kč.~~

~~(8) (7) Záloha poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů činí~~

- a) **100 Kč pro první pásmo paušálního režimu,**
- b) **4 963 Kč pro druhé pásmo paušálního režimu a**
- c) **9 320 Kč pro třetí pásmo paušálního režimu.**

(8) Správce daně nemůže stanovit jinou výši paušální zálohy ani povolit výjimku z povinnosti daň zálohovat; tím není dotčena možnost povolit posečkání úhrady paušální zálohy nebo rozložení její úhrady na splátky.

§ 38lm

Přeplatek

(1) Přeplatek na společném osobním daňovém účtu se nepoužije na úhradu nedoplatku téhož poplatníka na jiném osobním daňovém účtu nebo na nedoplatek evidovaný u jiného správce daně; to neplatí **pro přeplatek ve výši, ve které nemůže zaniknout podle odstavce 2, pokud poplatník**

- a) o takové použití přeplatku požádá,
- b) přestane být poplatníkem v paušálním režimu nebo
- c) nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu.

~~(2) Pokud poplatník nesplňoval podmínky, za kterých se poplatník stane poplatníkem v paušálním režimu, přeplatek na společném osobním daňovém účtu zaniká ve výši plateb, které byly převedeny na centrální účet České správy sociálního zabezpečení a na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění.~~

(2) Přeplatek na společném osobním daňovém účtu za zdaňovací období, za které daň poplatníka není rovna paušální dani, zaniká ve výši plateb, které byly převedeny na centrální účet České správy sociálního zabezpečení a na zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění. To neplatí pro poplatníka, který za toto období nemá povinnost ani možnost podat přehled příjmů a výdajů podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti nebo přehled o daňovém základu podle zákona upravujícího pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

(3) Vratitelný přeplatek na společném osobním daňovém účtu nevzniká ve výši přeplatku, ve které může zaniknout podle odstavce 2.

~~(3)~~**(4)** Nepožádá-li poplatník o vrácení vratitelného přeplatku na společném osobním daňovém účtu do 6 let od konce roku, ve kterém přeplatek vznikl, přeplatek zaniká a stává se příjmem

- a) zvláštního účtu veřejného zdravotního pojištění v části určené podle podílu výše zálohy na pojistné na zdravotní pojištění na výši paušální zálohy **pro první pásmo paušálního režimu a**
- b) státního rozpočtu v části zbývající z přeplatku po jeho snížení o část podle písmene a).

K části třetí návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2023**

§ 48

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení den

- a) zahájení (opětovného zahájení) samostatné výdělečné činnosti nebo spolupráce při výkonu samostatné výdělečné činnosti (dále jen "samostatná výdělečná činnost") s uvedením dne, od kterého je oprávněna tuto činnost vykonávat; osoba samostatně výdělečně činná, která spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti,³⁷⁾ je současně povinna oznámit též jméno a příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje,
- b) ukončení samostatné výdělečné činnosti,
- c) zániku oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost,
- d) od kterého jí byl pozastaven výkon samostatné výdělečné činnosti,
- e) od kterého nemá nárok na výplatu invalidního důchodu a rodičovského příspěvku nebo peněžité pomoci v mateřství z důvodu těhotenství a porodu, pokud peněžitá pomoc v mateřství náležela z nemocenského pojištění zaměstnanců, přestala osobně pečovat o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost), anebo přestala pečovat o tuto osobu v největším rozsahu, přestala vykonávat vojenskou službu v ozbrojených silách České republiky, pokud nejde o vojáky z povolání, přestala být nezaopatřeným dítětem nebo den ukončení výkonu zaměstnání, pokud ohlásila a doložila vznik těchto skutečností pro účely výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti.

(3) Osoba samostatně výdělečně činná, která spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti,³⁷⁾ je povinna oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení též den úmrtí osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti, a zda pokračuje v živnostenském podnikání³⁸⁾ či nikoliv.

(4) Osoba samostatně výdělečně činná, která pouze spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti,³⁷⁾ skutečnosti uvedené v odstavci 1 písm. c) a d) neoznamuje.

(5) Povinnosti uvedené v odstavcích 1 až 3 je osoba samostatně výdělečně činná povinna splnit nejpozději do ~~osmého dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci~~ **15 dnů ode dne**, v němž nastala skutečnost, která zakládá takovou povinnost. Osoba samostatně výdělečně činná, která ohlásila a doložila pro účely výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti skutečnosti uvedené v odstavci 1 písm. e), je však povinna oznámit zánik těchto skutečností nejpozději při podání přehledu o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti podle zvláštního zákona.

(6) Osoba samostatně výdělečně činná, která osobně pečuje o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost)

³⁷⁾ § 9 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb.

³⁸⁾ § 13 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

anebo ve stupni IV (úplná závislost), a ohlásila tuto skutečnost pro účely výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti, je povinna při tomto ohlášení předložit písemné prohlášení o tom, že o tuto osobu nepečuje jiná osoba, nebo písemnou dohodu všech osob, které současně osobně pečují o tuto osobu, že byla určena za osobu, která pečuje o osobu závislou na pomoci jiné osoby v největším rozsahu, anebo rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení podle § 6 odst. 4 písm. a) bodu 13.

§ 48d

(2) Osoba uvedená v § 10a odst. 1 může hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) a přihlášku podle § 48b odst. 2 na předepsaných tiskopisech vydaných Ministerstvem průmyslu a obchodu učinit u živnostenského úřadu; povinnost učinit tato hlášení u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení se v tomto případě považuje za splněnou. ~~Osoba samostatně výdělečně činná může podání obsahující údaje požadované v hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) učinit u orgánů Finanční správy České republiky společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu.~~ **Osoba samostatně výdělečně činná může hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) nebo b) učinit České správě sociálního zabezpečení prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu nebo s oznámením o ukončení paušálního režimu; povinnost učinit tato hlášení u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení se v tomto případě považuje za splněnou.**

(3) Osoba samostatně výdělečně činná není povinna dokládat důvody, pro které je samostatná výdělečná činnost považována za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud Česká správa sociálního zabezpečení údaj o těchto důvodech vede ve své evidenci nebo má možnost si tento údaj obstarat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup; Česká správa sociálního zabezpečení je povinna tyto důvody zveřejnit.

§ 120a

Za den splnění oznamovací povinnosti se považuje den, ve kterém bylo podání předáno příslušnému orgánu sociálního zabezpečení, popřípadě ve stanovených případech (§ 48d odst. 1) příslušnému živnostenskému úřadu **nebo orgánu Finanční správy České republiky**, nebo byla podána poštovní zásilka obsahující podání. To platí obdobně, podává-li se přihláška k účasti na důchodovém pojištění nebo odhláška z této účasti anebo má-li být jiný právní úkon učiněn ve lhůtě stanovené tímto zákonem.

K části čtvrté návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2023**

§ 5b

(1) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka určená touto osobou, která činí nejméně 50 % daňového základu; daňovým základem se pro účely tohoto zákona rozumí dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti podle zákona o daních z příjmů, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob. Vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce hlavní samostatnou výdělečnou činnost i vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a za dobu, po kterou vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, není účastna důchodového pojištění, považuje se za daňový základ poměrná část daňového základu; tato část se určí tak, že se daňový základ vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, a výsledná částka se vynásobí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost. Za výkon samostatné výdělečné činnosti a hlavní samostatné výdělečné činnosti se pro účely věty druhé nepovažuje kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetřovného z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc.

(2) Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti činí nejméně, vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce

- a) jen hlavní samostatnou výdělečnou činnost, součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 5 věty první a platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla hlavní samostatná výdělečná činnost vykonávána aspoň po část kalendářního měsíce. Do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetřovného z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc,
- b) jen vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a za dobu výkonu této činnosti je účastna důchodového pojištění, součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 5 věty druhé a platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla vedlejší samostatná výdělečná činnost vykonávána aspoň po část kalendářního měsíce. Do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou

činnost měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetrového z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc. U poživatele starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně se pro účely tohoto zákona dobou, po kterou tento poživatel měl nárok na výplatu nemocenského z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, rozumí též doba dočasné pracovní neschopnosti po uplynutí podpůrné doby pro poskytování nemocenského stanovené předpisy nemocenského pojištění,

- c) hlavní samostatnou výdělečnou činnost i vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a za dobu výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti je účastna důchodového pojištění, součet dílčího vyměřovacího základu z hlavní samostatné výdělečné činnosti a dílčího vyměřovacího základu z vedlejší samostatné výdělečné činnosti nebo součet dílčího vyměřovacího základu z hlavní samostatné výdělečné činnosti a poměrné části vyměřovacího základu z příjmu z vedlejší samostatné výdělečné činnosti; přitom za nejnižší vyměřovací základ se považuje vyšší z těchto součtů. Dílčí vyměřovací základ z hlavní samostatné výdělečné činnosti se zjistí jako součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 5 věty první a počtu kalendářních měsíců, v nichž aspoň po část měsíce byla vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost; do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce uvedené v písmenu a) větě druhé. Dílčí vyměřovací základ z vedlejší samostatné výdělečné činnosti se zjistí jako součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 5 věty druhé a počtu kalendářních měsíců, v nichž aspoň po část měsíce byla vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost; do tohoto počtu kalendářních měsíců se nezahrnují kalendářní měsíce uvedené v písmenu b) větě druhé a třetí. Poměrná část vyměřovacího základu z příjmu z vedlejší samostatné výdělečné činnosti se určí procentní sazbou uvedenou v odstavci 1 větě první tak, že se daňový základ dosažený v kalendářním roce vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, a výsledná částka se vynásobí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost; ustanovení odstavce 1 věty třetí platí zde obdobně.

(3) Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, činí součin měsíčního vyměřovacího základu **pro zvolené pásmo paušálního režimu nebo pro pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně v případě, že daň z příjmů je rovna vyšší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu**, stanoveného podle § 14 odst. 3 platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu.

(4) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na nemocenské pojištění je měsíční základ, jehož výši určuje osoba samostatně výdělečně činná. Měsíční základ však nemůže být nižší než dvojnásobek částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění (58a). Maximální měsíční základ však nemůže být vyšší než částka rovnající se průměru, který z vyměřovacího základu určeného nebo vypočteného podle § 5b odst. 1 za kalendářní rok na naposledy podaném přehledu podle § 15 připadá na jeden kalendářní měsíc, v němž aspoň po část tohoto měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost; věta druhá platí i zde. Maximální měsíční základ stanovený podle věty třetí platí od měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byl podán přehled podle § 15 odst. 1 za předchozí kalendářní rok, do měsíce v následujícím

kalendářním roce, v němž byl nebo měl být podán tento přehled; pokud je podle tohoto přehledu podaného v následujícím kalendářním roce maximální měsíční základ vyšší než dosavadní maximální měsíční základ, platí maximální měsíční základ podle tohoto přehledu již od měsíce, v němž byl podán tento přehled. Pokud byl přehled podle § 15 odst. 1 podán opožděně, stanoví se měsíční základ za měsíc, který následuje po měsíci, v němž měl být tento přehled podán, do měsíce, v němž byl tento přehled podán, ve výši dvojnásobku částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění. K přehledu podle § 15 podanému za kalendářní rok před více než 3 roky před kalendářním rokem, v němž se pojistné na nemocenské pojištění platí, se nepřihlíží. Nelze-li maximální měsíční základ stanovit podle věty třetí, činí maximální měsíční základ polovinu průměrné mzdy za kalendářní měsíce kalendářního roku, v němž osoba samostatně výdělečně činná zahájila výkon samostatné výdělečné činnosti, a v následujícím kalendářním roce za kalendářní měsíce končící kalendářním měsícem, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1. Při doplacení pojistného na nemocenské pojištění podle § 14c odst. 5 se pojistné na nemocenské pojištění stanoví z měsíčního základu určeného ve výši dvojnásobku částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění. Pokud v kalendářním roce, v němž osoba samostatně výdělečně činná zahájila samostatnou výdělečnou činnost, ji nevykonávala aspoň ve 4 kalendářních měsících, určuje si v následujícím kalendářním roce měsíční základ tak, jako by v tomto roce samostatnou výdělečnou činnost zahájila; takto se postupuje ještě v kalendářním roce následujícím po kalendářním roce uvedeném v části věty před středníkem, a to až do kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná podala nebo měla podat přehled podle § 15 odst. 1. Měsíční základ osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, nemůže být nižší než dvojnásobek částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění a vyšší než měsíční ~~vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním~~ **vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem ve zvoleném pásmu paušálního režimu.**

§ 13a

- (1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit zálohy na pojistné
- a) za kalendářní měsíc, ve kterém se přihlásila k účasti na důchodovém pojištění v kalendářním roce podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíce následující po tomto měsíci, pokud vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost; povinnost platit zálohy na pojistné na základě této přihlášky trvá naposledy za prosinec kalendářního roku, ve kterém se osoba samostatně výdělečně činná přihlásila k účasti na důchodovém pojištění,
 - b) za kalendářní měsíc, který následuje po kalendářním měsíci, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, ve kterém dosáhla daňového základu (§ 5b odst. 1) ve výši zakládající účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíce následující po tomto měsíci, pokud vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost; povinnost platit zálohy na pojistné na základě dosažení příjmu po odpočtu výdajů trvá naposledy za kalendářní měsíc, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok následující po kalendářním roce, ve kterém osoba samostatně výdělečně činná dosáhla příjmu po odpočtu výdajů ve výši zakládající účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění, nebo
 - c) za kalendářní měsíc, ve kterém vykonává hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

(2) Pokud se osoba samostatně výdělečně činná přihlásila k účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění v době, kdy je ještě povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1, platí zálohy na pojistné na základě přihlášky k účasti na důchodovém pojištění podle odstavce 1 písm. a) až po uplynutí období, za které je povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1 písm. b).

(3) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit zálohy na pojistné podle předchozích odstavců naposledy za kalendářní měsíc, v němž nastaly skutečnosti uvedené v § 10 odst. 6 větě druhé zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíc, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž podala přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, za který jí nevznikla účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění.

(4) Pokud osobě samostatně výdělečně činné, která byla povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1 písm. b), zanikla v kalendářním roce tato povinnost proto, že nastaly skutečnosti uvedené v § 10 odst. 6 větě druhé zákona o důchodovém pojištění, a osoba samostatně výdělečně činná poté v tomto roce zahájila samostatnou výdělečnou činnost, je povinna platit zálohy na pojistné ve výši, jako kdyby k zániku této povinnosti nedošlo; povinnost platit zálohy na pojistné přitom vzniká za kalendářní měsíc, ve kterém osoba samostatně výdělečně činná zahájila samostatnou výdělečnou činnost.

(5) Osoba samostatně výdělečně činná, která se přihlásila podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění k účasti na důchodovém pojištění za kalendářní rok až po jeho uplynutí a nebyla povinna platit zálohy na pojistné za tento rok podle odstavce 1 písm. b), může zaplatit jednorázově zálohy na pojistné za tento rok, a to až do podání přehledu o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za tento rok.

(6) Zálohy na pojistné, které byly zaplacený, aniž byla dána povinnost je platit, se považují pro účely stanovení přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "přeplatek na pojistném na důchodové pojištění") nebo doplatku na pojistném (§ 14 odst. 10 a 11) za zálohy na pojistné, pokud osoba samostatně výdělečně činná nepožádala o jejich vrácení před podáním přehledu podle § 15 odst. 1; požádala-li o jejich vrácení, považují se za přeplatek na pojistném na důchodové pojištění. Ustanovení předchozí věty se nevztahuje na zálohy na pojistné podle odstavce 5.

(7) Pro účely placení záloh na pojistné se osoba samostatně výdělečně činná považuje za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost v kalendářním měsíci, ve kterém aspoň po část měsíce, v níž byla samostatná výdělečná činnost vykonávána trvaly skutečnosti uvedené v § 9 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění.

(8) Ke skutečnostem uvedeným v odstavci 7 se přihlíží na základě oznámení osoby samostatně výdělečně činné. K oznámení osoby samostatně výdělečně činné o výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti podle odstavce 7 se pro účely placení záloh na pojistné přihlíží, pokud bylo učiněno nejpozději v přehledu podle § 15 odst. 1 za příslušný kalendářní rok a doloženo nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl přehled podán. Doložení se nevyžaduje v případech, kdy potřebné údaje má okresní správa sociálního zabezpečení nebo Česká správa sociálního zabezpečení ve své evidenci nebo má možnost si je obstarat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Česká správa sociálního zabezpečení je povinna zveřejnit, které důvody, pro které je samostatná výdělečná činnost vedlejší, není osoba samostatně výdělečně činná povinna dokládat.

(9) Při placení záloh na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, se postupuje podle zákona upravujícího daně z příjmů.

(10) Na částky, které nejsou zálohami na pojistné ani doplatkem na pojistném, převedené orgány Finanční správy České republiky za rozhodné období ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů nebyla rovna paušální dani a která má povinnost nebo možnost podat přehled o příjmech a výdajích, se pro účely stanovení přeplatku nebo doplatku na pojistném na důchodovém pojištění hledí jako na zálohy na pojistné zaplacené za rozhodné období.

§ 14

(1) Zálohy na pojistné se platí na jednotlivé celé kalendářní měsíce. Výše zálohy na pojistné se stanoví procentní sazbou uvedenou v § 7 odst. 1 písm. c) bodě 1 z měsíčního vyměřovacího základu.

(2) U osoby samostatně výdělečně činné, která vykonávala samostatnou výdělečnou činnost v předcházejícím kalendářním roce, činí výše měsíčního vyměřovacího základu 50 % z částky rovnající se průměru, který z daňového základu podle § 5b odst. 1 za tento rok připadá na 1 kalendářní měsíc, v němž aspoň po část tohoto měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

~~(3) U osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, činí výše měsíčního vyměřovacího základu částku nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu podle odstavce 5 věty první zvýšeného o 15 %.~~

(3) Výše měsíčního vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, činí pro

- a) první pásmo paušálního režimu částku nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu podle odstavce 5 věty první zvýšeného o 15 %,**
- b) druhé pásmo paušálního režimu 25 500 Kč a**
- c) třetí pásmo paušálního režimu 39 000 Kč.**

(4) Na základě žádosti osoby samostatně výdělečně činné příslušná okresní správa sociálního zabezpečení poměrně sníží na dobu nejdéle do konce kalendářního měsíce, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1, měsíční vyměřovací základ, pokud její příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení připadající v průměru na jeden kalendářní měsíc v období od 1. ledna kalendářního roku do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, ve kterém byla podána žádost o snížení, nejméně však v období tří kalendářních měsíců po sobě jdoucích, je nejméně o jednu třetinu nižší než takový příjem připadající v předcházejícím kalendářním roce v průměru na jeden kalendářní měsíc, v němž aspoň po část měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

(5) Měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost činí nejméně 25 % průměrné mzdy. Měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která se pro účely placení záloh považuje za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost (§ 13a odst. 7 a 8) činí nejméně 10 % průměrné mzdy. V případě, že osoba samostatně výdělečně činná byla plátcem záloh na pojistné za měsíc prosinec, zůstává pro tuto osobu samostatně výdělečně činnou měsíční vyměřovací základ stanovený podle věty první nebo druhé v platnosti v následujícím kalendářním roce až do kalendářního měsíce, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1.

(6) Za kalendářní měsíc, který následuje po měsíci, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1, se záloha na pojistné ve výši odpovídající měsíčnímu vyměřovacímu základu stanovenému podle odstavců 2 až 5 platí do kalendářního měsíce, v němž byl nebo měl být

takový přehled podán v dalším kalendářním roce. Pokud je podle tohoto přehledu měsíční vyměřovací základ nižší než dosavadní měsíční vyměřovací základ, platí tento nižší měsíční vyměřovací základ podle tohoto přehledu již za kalendářní měsíc, v němž byl podán tento přehled.

(7) Na základě žádosti osoby samostatně výdělečně činné, která vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení rozhodnout, že osoba samostatně výdělečně činná není povinna platit zálohy na pojistné v období uvedeném v odstavci 4, pokud v důsledku poklesu příjmů stanoveného obdobně podle odstavce 4 by této osobě samostatně výdělečně činné v tomto období nevznikla účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění.

(8) Zálohy na pojistné se neplatí za kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetřovného z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc.

(9) Dlužné zálohy na pojistné se stanoví ve výši odpovídající částce měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle odstavců 2 až 5.

(10) Je-li úhrn záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období vyšší než pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti stanovené podle § 4, nebo platila-li osoba samostatně výdělečně činná zálohy na pojistné za kalendářní rok, ve kterém není účastna důchodového pojištění, jedná se o přeplatek na pojistném na důchodové pojištění.

(11) Doplatek na pojistném se stanoví ve výši rozdílu mezi výší pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti stanoveného podle § 4 a výší záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období.

(12) Měsíční vyměřovací základ se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

§ 15

(1) Osoba, která aspoň po část kalendářního roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, s výjimkou osoby, jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období je rovna paušální dani, je povinna podat příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději do jednoho měsíce ode dne, uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok, na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok. Na přehled podaný osobou, která byla aspoň po část kalendářního roku poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období není rovna paušální dani, před uplynutím lhůty pro podání ~~daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok~~ **přehledu o příjmech a výdajích podle věty první** se hledí, jako by byl podán v poslední den této lhůty. V přehledu se kromě údajů o daňovém základu, popřípadě není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, údajů o příjmech ze samostatné výdělečné činnosti a výdajích vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení uvádějí údaje o vyměřovacím základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nejnižším měsíčním vyměřovacím základu pro zálohy na pojistné, úhrnu záloh na pojistné, pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance, pokud spolu s vyměřovacím základem ze samostatné výdělečné činnosti přesahuje částku maximálního vyměřovacího

základu (§ 15a), a vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, též údaje o skutečnostech uvedených v § 9 odst. 6 písm. a) až e) zákona o důchodovém pojištění, pokud chce být považována za osobu samostatně výdělečně činnou s vedlejší samostatnou výdělečnou činností; pokud osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost formou spolupráce, je povinna uvést v tomto přehledu též jméno a příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje. Uvedla-li osoba samostatně výdělečně činná v přehledu údaje o vedlejší samostatné výdělečné činnosti, je povinna tyto údaje též doložit, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž tento přehled podala; ustanovení § 13a odst. 8 věty třetí platí zde obdobně. Pokud osobě samostatně výdělečně činné zpracovává daňové přiznání daňový poradce, je povinna tuto skutečnost uvést v přehledu.

(2) Zjistí-li se po podání přehledu podle odstavce 1, že vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je vyšší, než který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, je osoba samostatně výdělečně činná povinna předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení opravný přehled, a to nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy se o takové změně dozvěděla. V opravném přehledu uvede novou výši daňového základu, popřípadě, není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, novou výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, přičemž nová výše vyměřovacího základu nesmí být nižší než původní výše tohoto základu, částku pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, částku rozdílu mezi pojistným na důchodové pojištění a příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti, kterou má podle opravného přehledu zaplatit, a pojistným a příspěvkem, které zaplatila za kalendářní rok, za který opravný přehled podává, a nejnižší měsíční vyměřovací základ pro stanovení záloh na pojistné. Opravný přehled se podává na tiskopisu pro podání přehledu podle odstavce 1, kde se uvede též důvod pro předložení opravného přehledu. Částku rozdílu na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je osoba samostatně výdělečně činná povinna doplatit do 8 dnů ode dne, v němž byl nebo měl být opravný přehled podán. Nová výše nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné platí od kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná opravný přehled podala nebo měla podat.

(3) Zjistí-li se po podání přehledu podle odstavce 1, že vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je nižší, než který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, může osoba samostatně výdělečně činná předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení opravný přehled. V opravném přehledu uvede novou výši daňového základu, popřípadě, není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, novou výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, přičemž nová výše vyměřovacího základu nesmí být nižší než původní výše tohoto základu, pokud původní výše tohoto základu byla určena ve vyšší než minimální výši, částku pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, částku přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pokud přeplatek v důsledku podání opravného přehledu vznikl, a nejnižší měsíční vyměřovací základ pro stanovení záloh na pojistné. Opravný přehled se podává na tiskopisu pro podání přehledu podle odstavce 1, kde se uvede též důvod pro předložení opravného přehledu. Jestliže částka daňového základu nezakládá osobě samostatně výdělečně činné za dobu vedlejší samostatné výdělečné činnosti účast na důchodovém pojištění v kalendářním roce, za který opravný

přehled podává, může spolu s opravným přehledem podat přihlášku k tomuto pojištění za kalendářní rok, za který opravný přehled podává. Opravný přehled podle věty první může osoba samostatně výdělečně činná podat nejpozději do konce třetího kalendářního měsíce po měsíci, v němž se o změně daňového základu nebo nové výši příjmů a výdajů ze samostatné výdělečné činnosti dověděla. Opravný přehled se považuje za žádost o vrácení přeplatku; při vrácení přeplatku se postupuje podle § 17. Nová výše nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné platí od kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná opravný přehled podala.

(4) Údaj o určeném vyměřovacím základu, který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, nemůže být dodatečně změněn, s výjimkou opravného přehledu podle odstavce 2 nebo 3.

(1) Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná před splněním povinností uvedených v předchozích odstavcích, může za ni tyto povinnosti splnit její dědic nebo fyzická osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné. Pokud je těmito osobami podáno více přehledů podle odstavce 1 věty první nebo podle odstavce 2 nebo 3 a nedohodnou-li se tyto osoby na částce vyměřovacího základu určeného podle § 5b odst. 1, 2 nebo 4, vychází se z přehledu podaného osobou, která podala daňové přiznání za zemřelou osobu samostatně výdělečně činnou, a pokud žádná z těchto osob nebyla povinna podat daňové přiznání z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné, považuje se za vyměřovací základ nejnižší z vyměřovacích základů uvedených těmito osobami.

K části páté návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2023**

§ 3a

(1) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné je 50 % daňového základu; daňovým základem se pro účely tohoto zákona rozumí dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti podle zákona o daních z příjmů, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna odvést pojistné z vyměřovacího základu podle odstavce 1. Je-li vyměřovací základ podle odstavce 1 nižší než minimální vyměřovací základ, je osoba samostatně výdělečně činná povinna odvést pojistné z minimálního vyměřovacího základu, není-li dále stanoveno jinak. Minimálním vyměřovacím základem se rozumí dvanásťnásobek 50 % průměrné mzdy; za průměrnou mzdu se pro účely tohoto zákona považuje částka, která se vypočte jako součin všeobecného vyměřovacího základu pro účely důchodového pojištění za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu (6b) s tím, že vypočtená částka se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

(3) Minimální vyměřovací základ neplatí pro osobu

- a) uvedenou v § 3 odst. 8 písm. a) až c),
- b) která současně vedle samostatné výdělečné činnosti je zaměstnancem a odvádí pojistné z tohoto zaměstnání vypočtené alespoň z minimálního vyměřovacího základu stanoveného pro zaměstnance,
- c) za kterou je plátcem pojistného stát (§ 3c),

pokud tyto skutečnosti trvají po celé rozhodné období. Vyměřovacím základem u těchto osob je 50 % daňového základu.

(4) Minimální vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné se sníží na poměrnou část odpovídající počtu kalendářních měsíců, pokud osoba samostatně výdělečně činná

- a) nevykonávala samostatnou výdělečnou činnost po celé rozhodné období,
- b) měla nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství jako osoba samostatně výdělečně činná; za pobírání nemocenského z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných se pro účely tohoto zákona považuje též období prvních 3 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény), po které se nemocenské podle zvláštního právního předpisu neposkytuje, pokud se jedná o osobu samostatně výdělečně činnou, která je účastna nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných,
- c) se stala osobou uvedenou v odstavci 3,

pokud tyto skutečnosti trvaly po celý kalendářní měsíc.

~~(5) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, je minimální vyměřovací základ podle odstavce 2; odstavce 3 a 4 se nepoužijí. Tento vyměřovací základ se sníží na poměrnou část odpovídající počtu kalendářních měsíců,~~

~~po které byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu. Pro vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která byla alespoň po část rozhodného období poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů není rovna paušální dani, se nepoužijí odstavce 3 a 4.~~

(5) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani pro zvolené pásmo paušálního režimu nebo nižší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu, je pro

- a) **první pásmo paušálního režimu minimální vyměřovací základ podle odstavce 2,**
- b) **druhé pásmo paušálního režimu částka 319 200 Kč a**
- c) **třetí pásmo paušálního režimu částka 470 400 Kč.**

(6) Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna vyšší paušální dani než pro zvolené pásmo paušálního režimu, je vyměřovací základ pro pásmo paušálního režimu určující výši paušální daně.

(7) Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, se sníží na poměrnou část odpovídající počtu kalendářních měsíců, po které byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu. Pro vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, a osoby samostatně výdělečně činné, která byla alespoň po část rozhodného období poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů není rovna paušální dani, se nepoužijí odstavce 3 a 4.

§ 8

(1) Osoba zahajující samostatnou výdělečnou činnost hradí v prvním kalendářním roce této činnosti měsíční zálohy na pojistné vypočtené z minimálního vyměřovacího základu, pokud si sama nestanoví zálohu vyšší. Pokud za osobu zahajující samostatnou výdělečnou činnost je plátcem pojistného i stát, není tato osoba povinna v prvním kalendářním roce této činnosti platit zálohy na pojistné; pojistné zaplatí formou doplatku podle odstavce 5.

(2) Ve druhém roce a v následujících letech výkonu samostatné výdělečné činnosti se výše zálohy na pojistné stanoví procentní sazbou uvedenou v § 2 z měsíčního vyměřovacího základu. Měsíční vyměřovací základ činí průměr, který z vyměřovacího základu určeného podle § 3a pro stanovení pojistného ze samostatné výdělečné činnosti za předcházející kalendářní rok připadá na jeden kalendářní měsíc s tím, že se přihlíží jen k těm kalendářním měsícům, v nichž byla samostatná výdělečná činnost vykonávána alespoň po část tohoto měsíce. Takto vypočtené zálohy se poprvé zaplatí za kalendářní měsíc, ve kterém byl nebo měl být podán přehled podle § 24 odst. 2, a naposledy za kalendářní měsíc předcházející kalendářnímu měsíci, ve kterém byl nebo měl být takový přehled předložen v dalším kalendářním roce.

(3) Osoba samostatně výdělečně činná, která je současně zaměstnancem a samostatná výdělečná činnost není hlavním zdrojem jejích příjmů, není povinna platit zálohy na pojistné; pojistné zaplatí nejpozději do 8 dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled podle § 24 odst. 2 za kalendářní rok, za který se pojistné platí.

(4) Zdravotní pojišťovna na žádost osoby samostatně výdělečně činné poměrně sníží výši zálohy na pojistné, a to v případě, že příjem této osoby ze samostatné výdělečné činnosti je po odpočtu výdajů vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmu, který připadá v průměru na 1 kalendářní měsíc v období od 1. ledna kalendářního roku do konce kalendářního měsíce

předcházejícího podání žádosti, nejméně však v období 3 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, nejméně o jednu třetinu nižší než příjem připadající v průměru na 1 kalendářní měsíc v předcházejícím roce, v němž alespoň po část měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost. Snížení lze provést na dobu nejdéle do konce kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 24 odst. 2.

(5) Doplatek rozdílu mezi zálohami a skutečnou výší pojistného vypočteného podle § 3a je splatný vždy nejpozději do 8 dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled podle § 24 odst. 2 za kalendářní rok, za který se pojistné platí. ~~Pro účely určení tohoto doplatku se na zálohy zaplacené orgánům Finanční správy České republiky osobou samostatně výdělečně činnou, která byla v rozhodném období poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů nebyla rovna paušální dani, hledí jako na zálohy zaplacené příslušné zdravotní pojišťovně.~~

(6) Je-li úhrn záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období vyšší než pojistné stanovené podle § 2 odst. 1, jedná se o přeplatek pojistného (§ 14).

(7) Na částky převedené orgány Finanční správy České republiky ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů nebyla rovna paušální dani a která má povinnost nebo možnost podat přehled o daňovém základu, se hledí jako na zálohy zaplacené příslušné zdravotní pojišťovně.

§ 8a

Záloha na pojistné poplatníka v paušálním režimu

Záloha na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, ~~se stanoví procentní sazbou uvedenou v § 2 z jedné dvanáctiny minimálního vyměřovacího základu stanoveného podle § 3a odst. 2 pro zvolené pásmo paušálního režimu stanoví procentní sazbou uvedenou v § 2 z jedné dvanáctiny vyměřovacího základu stanoveného v § 3a odst. 5 pro dané zvolené pásmo paušálního režimu.~~

§ 20

Obecná ustanovení o přerozdělování

(1) Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky zřizuje a spravuje zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění (dále jen "zvláštní účet"). Zvláštní účet slouží k přerozdělování pojistného a dalších příjmů zvláštního účtu. Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky (dále jen "správce zvláštního účtu") vede zvláštní účet odděleně od ostatních účtů a fondů, které spravuje.

(2) Předmětem přerozdělování je pojistné vybrané všemi zdravotními pojišťovnami a příjmy zvláštního účtu, kterými jsou

- a) celkové platby státu za pojištěnce, za něž je stát plátcem pojistného,
- b) jiná plnění, která jsou na základě tohoto zákona nebo zvláštních právních předpisů příjmem zvláštního účtu,
- c) úroky připsané na zvláštní účet, a
- d) zálohy na pojistné osob samostatně výdělečně činných, které jsou poplatníky v paušálním režimu, pojistné osob samostatně výdělečně činných, jejichž daň je rovna paušální dani, jejich příslušenství spravované orgány Finanční správy České republiky, ~~republiky~~

a přeplatek na společném osobním daňovém účtu, který se stal podle zákona o daních z příjmů příjmem zvláštního účtu, a částky převedené orgány Finanční správy České republiky ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, která nesplňovala podmínky, za kterých se stane poplatníkem v paušálním režimu.

(3) Z prostředků na zvláštním účtu se hradí náklady na jeho vedení a na účetní operace. O úhrn těchto nákladů se snižuje celková částka určená k přerozdělování (dále jen "částka určená k přerozdělování").

(4) Přerozdělování se provádí podle indexů a podle nákladných hrazených služeb.

(5) Přerozdělováním podle indexů se rozumí měsíční přerozdělování pojistného jednotlivým zdravotním pojišťovnám podle nákladových indexů věkových skupin a farmaceuticko-nákladových skupin a podle korekcí pro souběh skupin podle § 21. Věkovou skupinou se rozumí každá z nákladových věkových skupin pojištěnců uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu. Farmaceuticko-nákladovou skupinou se rozumí nákladová skupina, do níž jsou podle spotřeby léčivých přípravků zařazeni pojištěnci s onemocněním v chronickém stadiu. Nákladový index věkové skupiny a farmaceuticko-nákladové skupiny vyjadřuje, jak se v přímé souvislosti s příslušností pojištěnce do dané skupiny liší předpokládané roční náklady na hrazené služby takového pojištěnce oproti předpokládaným průměrným ročním nákladům na jednoho pojištěnce v systému veřejného zdravotního pojištění. Nákladový index pojištěnce vyjadřuje, kolikrát se předpokládané roční náklady na hrazené služby daného pojištěnce liší od předpokládaných průměrných ročních nákladů na jednoho pojištěnce v systému veřejného zdravotního pojištění. Do průměrných nákladů na jednoho pojištěnce v systému veřejného zdravotního pojištění nejsou zahrnuty náklady, které jsou předmětem přerozdělování podle odstavce 6. Způsob výpočtu nákladového indexu pojištěnce upravuje příloha č. 2 k tomuto zákonu.

(6) Přerozdělováním podle nákladných hrazených služeb se rozumí měsíční zálohové přerozdělování pojistného jednotlivým zdravotním pojišťovnám podle § 21a s ročním vyúčtováním podle § 21c, prováděné podle příslušnosti pojištěnců ke zdravotní pojišťovně, za které byly těmito zdravotními pojišťovnami uhrazeny nákladné hrazené služby.

(7) Zdravotní pojišťovny pro účely přerozdělování oceňují způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem vydaným podle § 21f písm. d) náklady na zdravotní služby vykázané poskytovateli zdravotních služeb za předchozí kalendářní rok.

(8) Při změně zdravotní pojišťovny podle zákona o veřejném zdravotním pojištění je zdravotní pojišťovna, u které byl pojištěnec pojištěn, povinna bezplatně předat nové zdravotní pojišťovně pojištěnce údaje o spotřebě léčivých přípravků pojištěnce potřebné pro zařazení pojištěnce do farmaceuticko-nákladových skupin. Rozsah, způsob a lhůty předávání těchto údajů stanoví Ministerstvo zdravotnictví vyhláškou.

Povinnosti plátců pojistného

§ 24

(1) Osoba samostatně výdělečně činná a osoba bez zdanitelných příjmů je povinna při plnění oznamovací povinnosti³¹⁾ sdělit své jméno, příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo. Osoba samostatně výdělečně činná je dále povinna sdělit své obchodní jméno, sídlo nebo místo podnikání, identifikační číslo osoby, má-li ho přiděleno, a číslo bankovního účtu, pokud z něj

³¹⁾ § 9 zákona ČNR č. 550/1991 Sb., ve znění zákona č. 59/1995 Sb.

bude provádět platbu pojistného nebo jeho záloh. Tyto údaje je tato osoba povinna doložit. Osoba samostatně výdělečně činná, která podle zvláštního právního předpisu účtuje v hospodářském roce, je povinna vždy do 31. března kalendářního roku oznámit příslušné zdravotní pojišťovně, ke kterému datu bude podávat daňové přiznání, pokud tak učiní později než k tomuto datu.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná, s výjimkou osoby, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, je povinna nejpozději do jednoho měsíce ode dne uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok předložit všem zdravotním pojišťovnám, u kterých byla v tomto období pojištěna, přehled o výši daňového základu, zaplacených zálohách na pojistné, vyměřovacím základu stanoveném podle § 3a a pojistném vypočteném z tohoto vyměřovacího základu. Pokud osobě samostatně výdělečně činné zpracovává daňové přiznání daňový poradce, je povinna tuto skutečnost příslušné zdravotní pojišťovně doložit do 30. dubna kalendářního roku, ve kterém má povinnost podat daňové přiznání za předchozí kalendářní rok. Povinnost podat přehled příslušné zdravotní pojišťovně do 8. dubna následujícího roku má osoba samostatně výdělečně činná i v případě, kdy není povinna podle zvláštního právního předpisu daňové přiznání podávat. Na přehled podaný osobou, která byla aspoň po část kalendářního roku poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období není rovna paušální dani, před uplynutím lhůty pro podání ~~daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok~~ **přehledu o výši daňového základu podle věty první** se hledí, jako by byl podán v poslední den této lhůty.

(3) Změní-li se dodatečně údaje oznámené podle odstavců 1 a 2, jsou tyto osoby povinny ohlásit změny do osmi dnů ode dne, kdy se o nich dozvěděly, a dlužné pojistné doplatit do 30 dnů ode dne, kdy se o něm dozvěděly. K tomu účelu vyplní tyto osoby opravný přehled podle odstavce 2.

(4) Osoba samostatně výdělečně činná podnikající na základě živnostenského oprávnění může oznámení uvedená v odstavci 1, jsou-li podávána při zahájení nebo ukončení výdělečné činnosti, učinit na předepsaném tiskopise^{40d)} u příslušného živnostenského úřadu; povinnost učinit tato oznámení u příslušné zdravotní pojišťovny se v tomto případě považuje za splněnou.

(5) Osoba samostatně výdělečně činná může oznámení uvedená v odstavci 1 větě první a druhé, jsou-li podávána při zahájení výdělečné činnosti, učinit společně s podáním oznámení o vstupu do paušálního režimu správci centrálního registru pojištěnců prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky, **a jsou-li podávána při ukončení výdělečné činnosti, učinit společně s podáním oznámení o ukončení paušálního režimu správci centrálního registru pojištěnců prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky**. Povinnost učinit tato oznámení u příslušné zdravotní pojišťovny se v tomto případě považuje za splněnou.

(6) Za den splnění oznamovací povinnosti se považuje den, ve kterém bylo oznámení předáno příslušné zdravotní pojišťovně, podáno v případech stanovených v odstavci 4 příslušnému živnostenskému úřadu, nebo podáno v případech stanovených v odstavci 5 správci centrálního registru pojištěnců, nebo den, v němž byla podána poštovní zásilka obsahující oznámení.

(7) Podání podle odstavce 2 lze učinit rovněž datovou zprávou s ověřenou identitou podatele způsobem, kterým se lze přihlásit do jeho datové schránky; příslušná zdravotní pojišťovna zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup, jaká podání lze učinit tímto způsobem.

K části šesté návrhu zákona

**Platné znění zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění,
s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2023**

§ 10

Oznamovací povinnost plátců pojistného

(1) Zaměstnavatel je povinen nejpozději do osmi dnů od vzniku skutečnosti, která se oznamuje, provést u příslušné zdravotní pojišťovny oznámení o:

- a) nástupu zaměstnance do zaměstnání (§ 2 odst. 3) a jeho ukončení; jde-li o pojištěnce podle § 2 odst. 1 písm. b), oznamuje též tuto skutečnost,
- b) změně zdravotní pojišťovny zaměstnancem, pokud mu tuto skutečnost sdělil; oznámení se provede odhlášením od placení pojistného u původní zdravotní pojišťovny a přihlášením k placení pojistného u zdravotní pojišťovny, kterou si zaměstnanec zvolil,
- c) skutečnostech rozhodných pro povinnost státu platit za zaměstnance pojistné, a to i v těch případech, kdy povinnost státu vznikla v době, kdy zaměstnanci poskytl pracovní volno bez náhrady příjmu, jsou-li mu tyto skutečnosti známy.

O oznamovaných skutečnostech je zaměstnavatel povinen vést evidenci a dokumentaci. Při plnění oznamovací povinnosti sděluje zaměstnavatel jméno, příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo zaměstnance, případně jiné číslo pojištěnce.

(2) Zaměstnanec je povinen oznámit příslušné zdravotní pojišťovně skutečnosti podle předchozího odstavce neprodleně, zjistí-li, že jeho zaměstnavatel tuto povinnost nesplnil, nebo pokud údaje uvedené pod písmeny b) a c) svému zaměstnavateli nesdělil.

(3) Pojištěnec, který je osobou samostatně výdělečně činnou, je povinen oznámit příslušné zdravotní pojišťovně zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti nejpozději do osmi dnů ode dne, kdy tuto činnost zahájil nebo ukončil. Pojištěnec, podnikající na základě živnostenského oprávnění, splní tuto povinnost i tehdy, učiní-li oznámení příslušnému živnostenskému úřadu^{17b)}. Pojištěnec splní povinnost oznámit zahájení **nebo ukončení** samostatné výdělečné činnosti i tehdy, učiní-li toto oznámení společně s podáním oznámení o vstupu do paušálního režimu **nebo s podáním oznámení o ukončení paušálního režimu** prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky správci registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění; **povinnost je splněna dnem učinění oznámení orgánu Finanční správy České republiky.**

(4) Pojištěnec je povinen do osmi dnů ode dne, kdy se stal pojištěncem podle § 5 písm. c), oznámit tuto skutečnost příslušné zdravotní pojišťovně.

(5) Pojištěnec je povinen oznámit příslušné zdravotní pojišťovně nejpozději do osmi dnů skutečnosti rozhodné pro vznik nebo zánik povinnosti státu platit za něj pojistné podle § 7. Za osoby zaměstnané plní tuto povinnost zaměstnavatel, pokud jsou mu tyto skutečnosti známy. Za osoby s omezenou svéprávností plní tuto povinnost jejich zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník.

(6) Narození pojištěnce je jeho zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník povinen oznámit do osmi dnů ode dne narození zdravotní pojišťovně, u které je pojištěna matka dítěte

^{17b)} § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění zákona č. 214/2006 Sb.

v den jeho narození; není-li matka dítěte zdravotně pojištěna podle tohoto zákona, oznámí zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník dítěte jeho narození zdravotní pojišťovně, u které je pojištěn otec dítěte v den jeho narození. Příslušný obecní úřad pověřený vedením matriky oznámí narození pojištěnce Centrálnímu registru pojištěnců¹⁸⁾ bezprostředně po přidělení rodného čísla.

(7) Smrt pojištěnce nebo jeho prohlášení za mrtvého je povinen oznámit Centrálnímu registru pojištěnců¹⁸⁾ do osmi dnů od zápisu do matriky příslušný obecní úřad pověřený vedením matriky.

¹⁸⁾ § 27 zákona ČNR č. 592/1992 Sb., ve znění zákona ČNR č. 15/1993 Sb.

K části sedmé návrhu zákona

Platné znění vybraných ustanovení zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2023

§ 72

(1) Formulářovým podáním se pro účely správy daní rozumí daňové tvrzení, přihláška k registraci a oznámení o změně registračních údajů, včetně příloh, které jsou jejich součástí.

(2) Formulářové podání lze podat pouze

- a) na tiskopise vydaném Ministerstvem financí,
- b) na tištěném výstupu, který
 1. má údaje, náležitosti a jejich uspořádání shodné s tiskopisem vydaným Ministerstvem financí nebo
 2. odpovídá vzoru formulářového podání podle vyhlášky podle odstavce 5, nebo
- c) elektronicky s využitím dálkového přístupu ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně.

(3) Ve formulářovém podání lze kromě obecných náležitostí podání požadovat

- a) údaje označující správce daně a podání, které je činěno,
- b) identifikační, kontaktní a platební údaje osoby zúčastněné na správě daní,
- c) údaje o dani, které se podání týká, a co se ve vztahu k ní navrhuje,
- d) údaje o skutečnostech prokazujících tvrzení daňového subjektu,
- e) další údaje nezbytné pro správu daní,
- f) další údaje, které stanoví zákon.

(4) Ministerstvo financí stanoví vyhláškou pro jednotlivé druhy daní podrobnosti údajů podle odstavce 3 písm. d) a e).

(5) Ministerstvo financí může stanovit pro jednotlivé druhy daní vyhláškou

- a) podrobnosti obecných náležitostí podání,
- b) podrobnosti údajů podle odstavce 3 písm. a), b), c) a f),
- c) uspořádání obecných náležitostí podání a požadovaných údajů,
- d) formát elektronického formulářového podání zveřejněný podle odstavce 2 písm. c) nebo
- e) vzor formulářového podání.

(6) Má-li daňový subjekt nebo jeho zástupce zpřístupněnu datovou schránku, která ~~mu~~ **byla zřízena se zřizuje** ze zákona, nebo zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, je povinen formulářové podání učinit pouze elektronicky podle odstavce 2 písm. c), a to datovou zprávou odeslanou způsobem uvedeným v § 71 odst. 1; **při tom se nepřihlíží k datové schránce fyzické osoby podle jiného právního předpisu⁵⁾, kterou lze znepřístupnit na žádost.**

K části osmé návrhu zákona

Platné znění vybraných ustanovení zákona č. 128/2022 Sb., o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, s vyznačením navrhovaných změn a doplnění k 1. lednu 2023

§ 1

Opatření v oblasti odpočtu bezúplatného plnění od základu daně

(1) Za zdaňovací období roku 2022 lze podle § 15 odst. 1 zákona o daních z příjmů od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění v úhrnu nejvýše 30 % ze základu daně.

(2) Za zdaňovací období skončená v období od 1. března 2022 do 28. února 2023 lze podle § 20 odst. 8 zákona o daních z příjmů od základu daně sníženého podle § 34 zákona o daních z příjmů odečíst hodnotu bezúplatného plnění v úhrnu nejvýše 30 % ze základu daně sníženého podle § 34 zákona o daních z příjmů.

(3) Ustanovení § 15 odst. 1 a § 20 odst. 8 zákona o daních z příjmů se použijí i na bezúplatné plnění poskytnuté v roce 2022

- a) za účelem podpory obranného úsilí Ukrajiny, pokud příjemce bezúplatného plnění splňuje podmínky, za kterých lze od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění, nebo
- b) Ukrajině, jejím územně správním celkům nebo právnickým nebo fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území Ukrajiny, pokud příjemce bezúplatného plnění a účel bezúplatného plnění splňují podmínky, za kterých lze od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění.

(4) Ustanovení § 15 odst. 9 zákona o daních z příjmů se použije i v případě, jde-li o snížení základu daně o hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého v roce 2022 poplatníkem daně z příjmů fyzických osob, který je daňovým rezidentem Ukrajiny.

(5) Odstavce 3 a 4 lze použít pouze pro zdaňovací období, ve kterém bylo bezúplatné plnění poskytnuto.

(6) Poplatník daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze závislé činnosti nemá za zdaňovací období roku 2022 povinnost podat daňové přiznání, pokud by mu tato povinnost vznikla jen z důvodu snížení základu daně o hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého v roce 2022 Ukrajině prostřednictvím zastupitelského úřadu Ukrajiny na území České republiky.

§ 3a

Opatření v oblasti slevy na dani pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob

Do vlastního příjmu manžela podle § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů se od zdaňovacího období roku 2022 nezahrnuje příspěvek pro solidární domácnost podle zákona upravujícího opatření v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace.

Rozdílová tabulka návrhu předpisu ČR s předpisy EU

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Navrhovaný právní předpis		Odpovídající předpis EU		
Ustanovení ČÁST PRVNÍ	Obsah	CELEX č.	Ustanovení	Obsah
§ 6 odst. 1	(1) Plátcem se stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 1 000 000 Kč 2 000 000 Kč , s výjimkou osoby, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně.	32006L0112	Čl. 287 bod 7	Členské státy, které přistoupily po 1. lednu 1978, mohou poskytnout osvobození od daně osobám povinným k dani, jejichž roční obrat je nejvýše roven ekvivalentu v národní měně následujících částek při kurzu platném ke dni jejich přistoupení: ... 7) Česká republika: 35000 EUR, ...
		32022D0865	Čl. 1	Odchylně od čl. 287 bodu 7 směrnice 2006/112/ES se Česku povoluje osvobodit od DPH osoby povinné k dani, jejichž roční obrat nepřesahuje ekvivalent částky 85 000 EUR v národní měně při kurzu platném ke dni jeho přistoupení.
§ 8 odst. 2 písm. b)	(2) Místem plnění při prodeji zboží na dálku je místo, kde se zboží nachází v době, kdy jeho odeslání nebo přeprava začíná, pokud b) zboží je odesláno nebo přepraveno do členského státu odlišného od členského státu, ve kterém má osoba, která zboží prodává, sídlo nebo provozovnu, a	32017L2455	Čl. 2 odst. 7 (čl. 59c odst. 1 písm. b))	1. Ustanovení čl. 33 písm. a) a článku 58 se nepoužijí, jsou-li splněny tyto podmínky: b) služby jsou poskytovány osobám nepovinným k dani, které jsou usazeny, mají bydliště nebo místo, kde se obvykle zdržují, v kterémkoli jiném členském státě než členském státě uvedeném v písmeni a), nebo zboží je odesláno nebo přepravováno do kteréhokoli jiného členského státu než členského státu uvedeného v písmenech a); a

Poř.č.	Číslo předpisu EU (kód CELEX)	Název předpisu EU
1.	32006L0112	Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006, o společném systému daně z přidané hodnoty
2.	32017L2455	Směrnice Rady (EU) 2017/2455 ze dne 5. prosince 2017, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a směrnice 2009/132/ES, pokud jde o určité povinnosti v oblasti daně z přidané hodnoty při poskytování služeb a prodeji zboží na dálku
3.	32022D0865	Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/865 ze dne 24. května 2022, kterým se České republice povoluje zavést zvláštní opatření odchylná se od článku 287 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty